

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

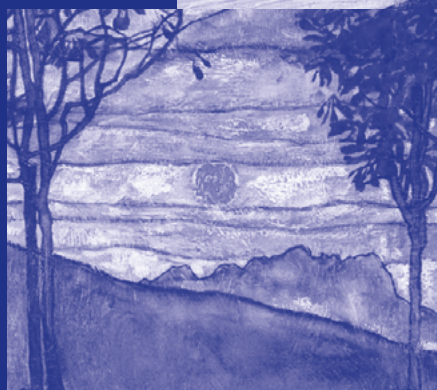
Jaar

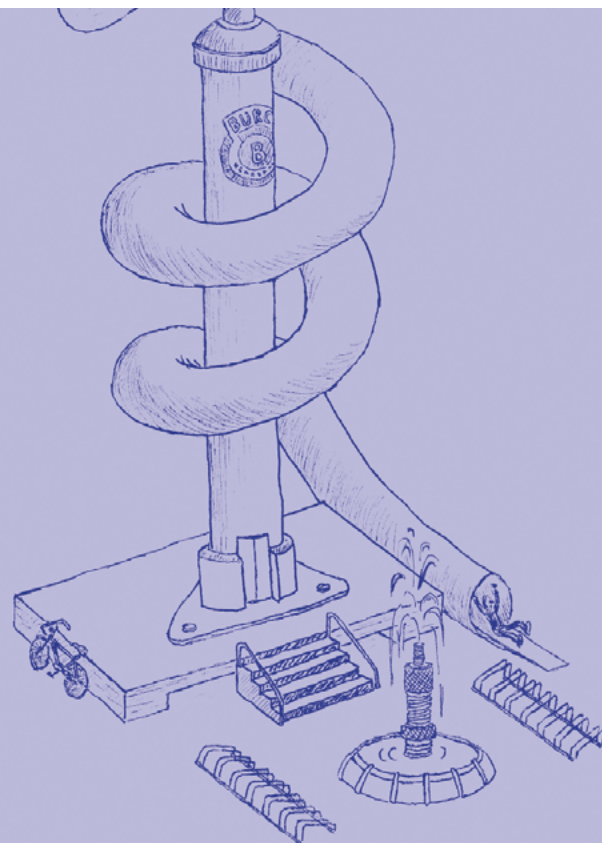
verslag

2021

CH

CON FRON TA TIES

Inleiding	3	Hoofdstuk 6	33
Hoofdstuk 1	5	Communicatie en evaluatie	
Missie en doelen, subsidies en activiteiten in 2021, het tweede coronajaar		6.1 Communicatie	33
		6.2 Evaluatie	36
Hoofdstuk 2	10	Hoofdstuk 7	38
Corona: tijdelijke steunmaatregelen		Organisatie en personeel	
2.1 Toevoeging van budget aan rondes van bestaande regelingen	10	7.1 Bestuur en beheer	38
2.2 Nieuwe regelingen: tijdelijke steunmaatregelen	10	7.2 Bezwaar, beroep en klachten	39
2.3 Tijdelijk steunpakket voor meerjarig ondersteunde organisaties	12	7.3 Personeelsbeleid / Code Culturele Diversiteit en Inclusie	39
2.4 Sectorbrede coronasteun	13	7.4 ICT	41
Hoofdstuk 3	15	7.5 Herinrichting financiële administratie	41
Binnenland: creatie, productie en presentatie		7.6 Huisvesting	41
3.1 Creatie	16	7.7 Exploitatieresultaat, financiële positie, realisatie doelstellingen	41
– Regelingen	16	7.8 Risicomanagement	43
– Programma's: talentontwikkeling, inclusie en innovatie	16	7.9 Recoupment	43
– Residenties	19	7.10 Liquiditeitenbeheer	43
3.2 Productie	20	Hoofdstuk 8	44
3.3 Presentatie	20	Vooruitzichten: 2022 en verder	
– Regelingen	20	Hoofdstuk 9	45
– Programma's	21	Samenwerking cultuurfondsen	
Hoofdstuk 4	23	Bijlagen	50
Binnenland: vertalen		1 Verslag Raad van toezicht	50
4.1 Creatie	23	2 Raad van advies, externe lezers en bureau	52
– Regelingen	23	3 Subsidies	62
– Programma's: talentontwikkeling en inclusie	24	4 Programma's en activiteiten	116
4.2 Productie en presentatie	24	5 Publicaties, websites, sociale media en voorlichting	122
– Prijzen	25	6 Balans en exploitatierekening	124
Hoofdstuk 5	27	7 Private stichtingen	126
Internationalisering: Nederlandse literatuur in het buitenland		Institutionele partners	128
5.1 Aanvragen en vertalingen	27	Fotoverantwoording & colofon	129
5.2 Activiteiten	28		
– Publicaties en brochures	28		
– Internationaal netwerk	28		
– Auteursbezoeken	29		
– Samenwerking met Taalunie en IVN	29		
5.3 Internationaal Cultuurbeleid (ICB)	30		
– Campagnes en manifestaties	30		
– Publishers Tours	31		
5.4 Netwerk vertalers van Nederlandse literatuur	31		
5.5 Vertalershuis Amsterdam	32		
– Vertaalprijzen	32		

In deze pdf zijn links naar video's, blogs en andere achtergrondartikelen opgenomen.

Alfred Schaffer ontvangt de P.C. Hooftprijs voor zijn oeuvre & de Herman de Coninckprijs voor *Wie was ik. Stratregels*

Rokus Hofstede ontvangt de Nijhoffprijs voor zijn vertalingen uit het Frans

Ook bekroond in 2021:

Het jaar bracht maar liefst drie nieuwe prijzen: De Boon en De 'Prijz voor het Belangrijkste Boek van het Jaar' werden aangekondigd. De Johnny, de oeuvreprijs voor podiumpoëzie, is voor het eerst uitgereikt. Sympathiek is dat de drie genomineerden elk een opkomend talent aandragen voor de stimuleringsprijs. Voormalig Slow Writing Lab (SWL)-deelnemer Jasper Albinus was door Ellen Deckwitz geselecteerd en werd tegelijk met haar bekroond. De belangrijkste oeuvreprijs op het gebied van jeugdliteratuur, de Theo Thijssen-prijs, ging naar Daan Remmerts de Vries. Saskia de Jong ontving de A. Roland Holstprijs, een driejaarlijkse oeuvreprijs voor poëzie.

Grote oeuvreprijzen waren er ook voor twee vertalers van Franse literatuur. Marthe Elzinga werd bekroond met de Dr. Elly Jaffé Prijs, onder meer voor haar vertalingen van Nobelprijswinnaar Patrick Modiano en René Daumal. De Aleida Schotprijs 2020 werd uitgereikt aan Peter Zeeman voor zijn poëzievertalingen uit het Russisch. Sanne van der Meij ontving het Elly Jaffé Stipendium.

De Frans Vogel Poëzieprijs, een tweejaarlijkse aanmoedigingsprijs, was voor Daniël Vis. Voormalig SWL-deelnemers Wout Waanders en Yentl van Stokkum ontvingen op basis van hun debuut de C. Buddingh'-prijs (voor de bundel *Parkplan*) respectievelijk een C.C.S. Cronestipendium. Een zelfde aanmoedigingsbeurs ging naar schrijver Mariken Heitman, die inmiddels twee romans op haar naam heeft staan. Youstra Benfquih en Maxine Palit de Jongh werden tijdens hun deelname aan het SWL bekroond met de Max van der Stoep Human Rights Award respectievelijk de El Hizra Literatuurprijs voor poëzie.

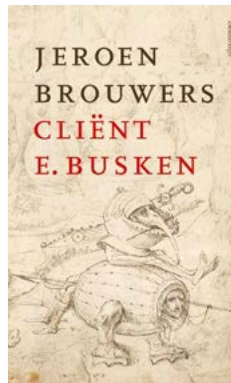
Met *Ik moet u echt iets zeggen* won Mensje van Keulen de Biesheuvelprijs, de enige prijs in het Nederlandse taalgebied die het genre van het korte verhaal voor het voetlicht brengt. Sander Kollaards *Uit het leven van een hond* werd door middelbare scholieren gekozen als winnaar van de Inktap 2021. Een jury van studenten selecteerde zijn roman en *Zwarte schuur* van Oek de Jong en *Vallen is als vliegen* van Manon Uphoff voor de Peter van Straaten Psychologieprijs. Anjet Daanje werd gelauwerd met de F. Bordewijkprijs voor haar roman *De herinnerde soldaat*.

De Grote Poëzieprijs 2021 ging naar Liesbeth Lagemaat voor haar bundel *Vissenschild*. "Bombastisch, gedurfd, lyrisch en episch", aldus de jury. Mischa Andriessen ontving voor zijn vijfde gedichtenbundel, *Het drogsyndicaat*, de Jan Campert-prijs 2021.

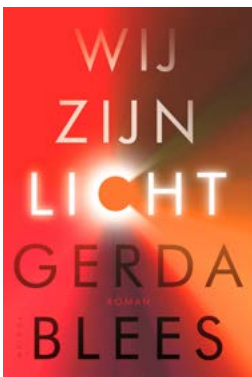
De tweejaarlijkse Nienke van Hichtum-prijs werd in Den Haag uitgereikt aan Erna Sassen voor haar jeugdroman *Zonder titel*. Miriam Rasch ontving voor *Fricie*. *Ethiek in tijden van dataïsme* de jaarlijkse Socratesbeker voor het meest urgente, oorspronkelijke Nederlandstalige filosofieboek. Op de valreep van het jaar werd bekendgemaakt dat de P.C. Hooftprijs 2022 zal worden uitgereikt aan Arnon Grunberg.

Leesapp *Immer* wint Innovation Award van Renew the Book

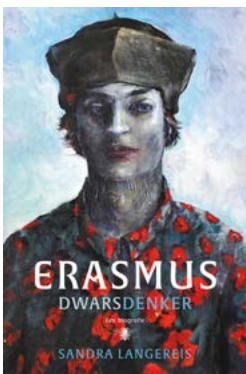
Libris Literatuurprijs

Boekhandelsprijs

Michael Tedja ontvangt de Sybren Poletprijs voor zijn oeuvre

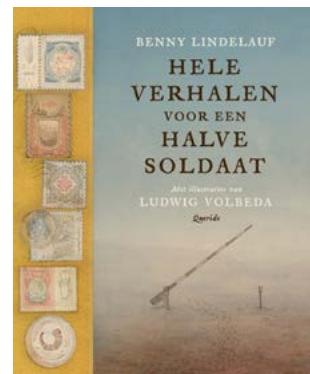
Libris Geschiedenis Prijs

Boekenbon Literatuurprijs

Beste Boek voor Jongeren

Woutertje Pieterse Prijs (& Gouden Penseel voor Ludwig Volbeda)

Inleiding

2021, dat begon en eindigde met een lockdown, voelt als een extreem avontuur waarin de inventiviteit, de weerbaarheid en het uithoudingsvermogen van de kunst- en cultuursector, de maatschappij en het Letterenfonds tot het uiterste werden beproefd. Het tweede coronajaar was er wederom een van uitersten: van opnieuw stijgende boekverkopen, maar ook van deels gesloten boekhandels, theaters, musea en bioscopen, van teleurstelling en hoopvolle verwachting. Een jaar van zorg over teruglopende inkomsten van veel makers en creatieve zelfstandigen, maar ook van eendrachtige samenwerking om de schade van de coronacrisis te beperken.

2021 was vooral ook een jaar waarin, mede dankzij royale noodsteun van de overheid, veel mogelijk kon worden gemaakt, en waarin de rijkscultuurfondsen een effectieve rol konden vervullen in het behoud van de culturele infrastructuur. Naast reguliere middelen voor subsidies, activiteiten en promotie had het Letterenfonds in 2021 ruim € 25 miljoen extra te besteden om de gevolgen van de pandemie voor auteurs, vertalers en de sector enigszins te temperen. Honderden schrijvers, performers, *graphic novelists*, illustratoren en vertalers konden het afgelopen jaar een beroep doen op specifieke coronasubsidiemogelijkheden en stimuleringsregelingen. Het grootste deel van de extra middelen was bestemd voor literaire en literair-educatieve organisaties en, nieuw in de geschiedenis van het Letterenfonds, voor een omvangrijk herstelpakket gericht op de fysieke boekhandel. Voor de letterensector geldt dat met het in stand houden van deze infrastructuur een nadrukkelijk literair belang is gemoeid.

Verreweg het grootste deel (67%) van de Nederlandstalige kinderboeken en fictie vindt via de fysieke boekhandel zijn weg naar de lezer. Ook in het literair-cultureel segment zijn fysieke boekwinkels nog steeds dominant (afzetaandeel van 64%). Debuten, vertaalde literatuur en hoog-literaire titels zijn in belangrijke mate afhankelijk van de inzet van kwaliteitsboekhandels en hun enthousiaste boekverkopers. Voor het domein dat het Letterenfonds bedient en voor de veelstemmigheid in de letteren vervult de fysieke boekhandel een essentiële rol.

Ook nieuw was de start van de HR-voucherregeling voor cultuur, die het Letterenfonds namens de zes rijkscultuurfondsen uitvoert. De regeling is gericht op professionalisering en versterking van de HR-capaciteit bij meerjarig door de fondsen ondersteunde culturele organisaties en kan onder meer een bijdrage leveren aan herstel na corona en aan fair practice in de cultuursector.

In de komende pagina's doet het Letterenfonds uitgebreid verslag van alle inspanningen in dit buitengewoon intensieve jaar. De Raad van toezicht, het bestuur en de medewerkers van het fonds danken allen die de reguliere en extra inzet ten behoeve van de letteren en kunsten mogelijk hebben gemaakt: de minister en het ministerie van OCW, de collega-rijkscultuurfondsen, de Taskforce culturele en creatieve sector, alle partners, branche- en literaire organisaties, de schrijvers, vertalers en creatieve zelfstandigen, en iedereen die het fonds in staat heeft gesteld een bijdrage te leveren aan een vitale lees- en schrijfcultuur.

Bijna 2 miljoen meer boeken verkocht

Voor het eerst zijn er meer boeken verkocht door het e-commercekanaal dan door fysieke winkels

De afzet is gestegen van 45% naar 51%.

E-COMMERCE

51%

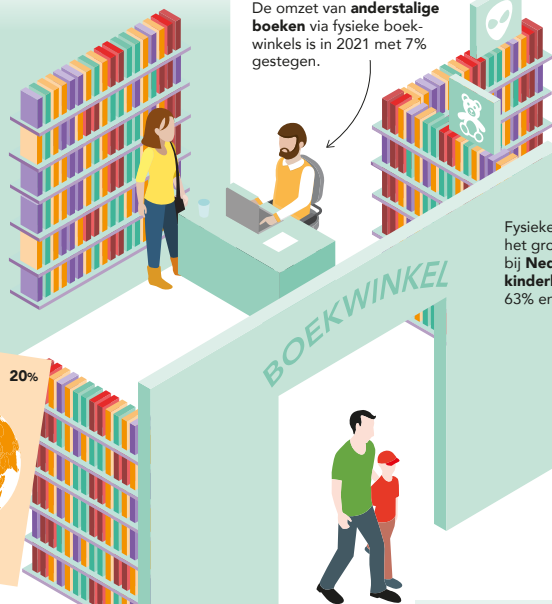
De afzet van **papieren boeken** binnen e-commerce is opnieuw sterk gestegen, dit jaar met 19,5%.

FYSIEKE WINKELS

49%

De omzet van **anderstalige boeken** via fysieke boekwinkels is in 2021 met 7% gestegen.

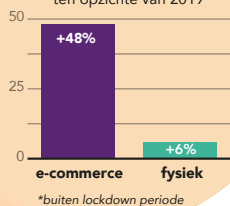

Fysieke winkels hebben het grootste afzetaandeel bij **Nederlandstalige kinderboeken** en **fictie**: 63% en 67%.

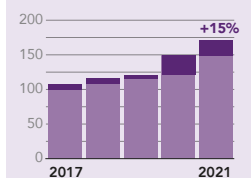
1,9 miljoen meer boeken verkocht

Het aantal verkochte boeken steeg van 41 naar **43 miljoen**. Dit is gelijk aan een stapel boeken van ca. 40 km hoog.

Stijging 2021* ten opzichte van 2019

De afzet van Nederlandstalige papieren boeken via e-commerce is met 15% gestegen.

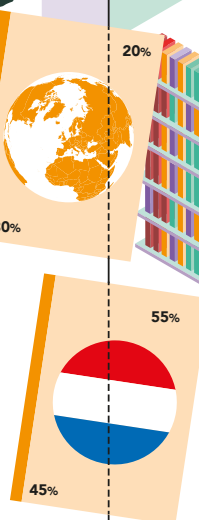

Sinds **corona** is de afzet van kinderboeken (+78%) en fictieboeken (+49%) het sterkst gestegen.

Verschuiving naar e-commerce

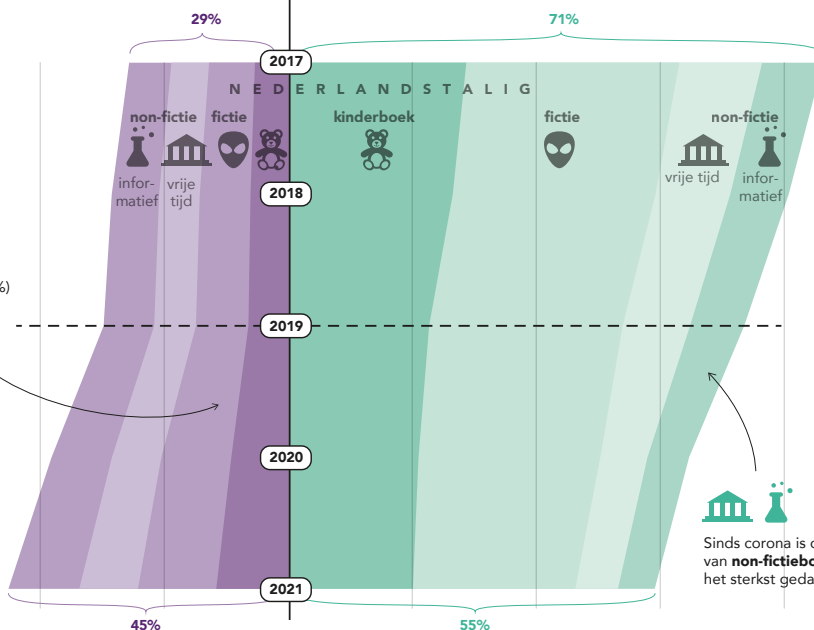
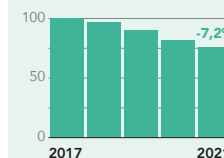
Het verkooppercentage van **Nederlandstalige boeken** (inclusief E-books) via e-commerce tegenover fysieke winkels is respectievelijk 45% en 55%.

80% van de **anderstalige boeken** wordt via het e-commercekanaal verkocht.

Fysieke winkels verkopen nog steeds de meeste **Nederlandstalige titels** (55%).

De **afzet** in fysieke winkels is voor het vierde jaar op rij gedaald, dit jaar met 7,2%.

Sinds **corona** is de afzet van **non-fictieboeken** het sterkst gedaald.

Hoofdstuk 1

Missie en doelen, subsidies en activiteiten in 2021, het tweede coronajaar

Het Nederlands Letterenfonds is het publieke fonds voor de Nederlandse en Friestalige literatuur en één van de zes door het Rijk gefinancierde cultuurfondsen. Het fonds wil bijdragen aan een belezen, intelligente en creatieve samenleving waarin de rol van de letteren, van schrijvers en vertalers, wordt erkend en gewaardeerd. We zijn ervan overtuigd dat literatuur vormt, vermaakt en het kritisch denkvermogen stimuleert. En we geloven dat literatuur ook buiten het boek van grote waarde is.

In het belang van deze missie heeft het Nederlands Letterenfonds de volgende specifieke doelen:

- 1 het bevorderen van de kwaliteit en diversiteit van de Nederlands- en Friestalige letteren;
- 2 het bevorderen van de kwaliteit en diversiteit van de literatuur uit andere taalgebieden in Nederlandse of Friese vertaling;
- 3 het bevorderen van de vertaling van kwalitatief hoogstaande oorspronkelijke Nederlands- en Friestalige literaire werken in andere talen dan het Nederlands en het Fries alsmede de internationale verspreiding van de vertalingen.

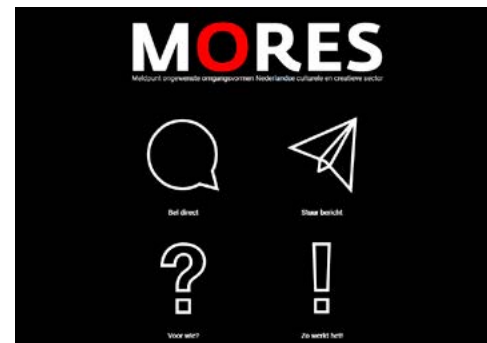
In eigen land worden deze doelen gerealiseerd door de kwaliteit en diversiteit (ook in verschillende genres en verschillende vormen) van nieuwe literatuur in de Nederlandse of Friese taal te bevorderen: zo zijn er 131 subsidies verstrekt aan evenzoveel schrijvers waarmee bijzondere romans, verhalen- of poëziebundels, non-fictie- en jeugd- en kinderboeken, schrijversbiografieën en toneelteksten tot stand zullen komen. Ook investeerde het fonds in vijf digitale projecten en in de cursus Literair podcasten voor 36 makers. Tot slot is het recordaantal van 249 subsidies voor literaire vertalingen verstrekt aan 156 vertalers, onder wie 22 nieuwe aanvragers.

Het Letterenfonds promoot literatuur in binnen- en buitenland. Qua programmering kon met name in het Verenigd Koninkrijk, maar ook in Frankrijk, alweer meer fysiek worden georganiseerd. Op het Cheltenham Festival gingen twaalf Nederlandse auteurs in gesprek met hun publiek; het was een van de hoogtepunten van de campagne New Dutch Writing dit jaar. Een drietal online fellowships i.s.m. Literatuur Vlaanderen bereidde Duitse uitgevers voor op het Nederlands-Vlaamse gastlandschap op de Leipziger Buchmesse 2024. Veel beurzen werden geannuleerd, maar de Buchmesse in Frankfurt ging – in afgeslankte vorm – door. Voor de festivals en literatuur-educatieve activi-

teiten in Nederland was het – opnieuw – zoeken naar wat (nog) wel kon doorgaan en wat moest worden verplaatst, doorgeschoven naar 2022 of zelfs helemaal geannuleerd.

Het fonds blijft onvermoeid werken aan een zo rijk mogelijk literair klimaat. Binnen de grenzen van de huidige mogelijkheden is een reeks programma's georganiseerd die bijdragen aan talentontwikkeling, inclusie en een belezen samenleving. Zo wist de *Readification*-pilot van de Leescoalitie in samenwerking met gameontwikkelaar Ubisoft veel jongeren tot lezen te bewegen – de campagne werd bekroond met een Leffie. De (banden met) netwerken die bijdragen aan meer diversiteit en inclusie in het literaire veld zijn verstevigd (Read My World & project Lot).

Openheid en willen-weten zijn niet alleen essentieel waar het thema's als diversiteit en inclusie aangaat, maar ook bij ongepast en grensoverschrijdend gedrag. In de culturele sector zijn in de afgelopen jaren meerdere zeer ernstige gevallen van machtsmisbruik en grensoverschrijdend of zelfs strafbaar gedrag aan het licht gekomen. Het is voor de cultuurfondsen mede aanleiding geweest om gezamenlijk na te denken over richtsnoeren – hoe dit te voorkomen en hoe de mogelijkheid voor meldingen zo laagdrempelig mogelijk te maken? Binnen de fondsen zijn er onder meer vertrouwenspersonen die een veilig meldpunt bieden. In 2021 kon Mores.online dankzij bijdragen van de rijkscultuurfondsen als veilig meldpunt worden opengesteld voor de hele Nederlandse culturele en creatieve sector.

In het jaarverslag over 2020 tekent het Letterenfonds op dat het jaar 'op z'n zachtst gezegd uitzonderlijk' was. Een jaar van grote veranderingen, van snelle aanpassingen, anders werken en vooral een jaar van tal van nieuwe regelingen en activiteiten om de gevolgen van corona voor de letterensector zo goed als mogelijk te verzachten en waar mogelijk van de nodige impulsen te voorzien. Dit verslagjaar 2021 is het tweede coronajaar, een jaar dat begon en eindigde in lockdown. Dat komt overal hard aan. Steunmaatregelen zijn zeer gewenst en voor velen – met name zelfstandigen – zelfs heel dringend nodig. Maar deze steun is vooral noodsteun, en die komt pas na de schade.

De coronajaren leggen ontwikkelingen onder een vergrootglas: dat geldt voor de kwetsbare positie van makers en culturele zzp'ers en de noodzaak van de Fair Practice Code, maar ook voor de kracht van samenwerking. Het fonds speelde en speelt een steeds belangrijker rol in de culturele en creatieve collectiviteit, waar binnen het fonds en met heel veel andere partners en partijen met hart en ziel, met verve en het nodige succes voor en aan is gewerkt. Dat geldt voor de belangrijkste schakels in het boekenvak en de letterensector in Nederland: zo was er intensief overleg met de Koninklijke Boekverkopersbond (KBb), de Mediafederatie (LUG), het Centraal Boekhuis (CB), (meerjarig) ondersteunde organisaties, de CPNB, Stichting Lezen, De Schrijverscentrale, De Schoolschrijver, de Taalunie, De Auteursbond en het Steunfonds Rechtensector. Maar ook over grenzen heen, bijvoorbeeld via de tijdelijke opdrachtregeling Fragmentvertalingen voor vertalers van Nederlandse literatuur.

Er is met succes ingezet op het behoud van de voor literatuur zo essentiële ontmoetingen – zelfs onder lockdown. In samenwerking met onder meer De Schrijverscentrale, De Schoolschrijver en Passionate Bulkboek konden dit jaar meer dan 2.000 auteursoptrédens worden gerealiseerd, online en live. En er is met succes ingezet op het verbreden van de groep makers die met deze en andere steunmaatregelen is bereikt: meer dan 1.500 makers verkregen direct of indirect extra opdrachten of optredens met een van deze maatregelen.

Het fonds zelf is in 2021 geconfronteerd met uitval door ziekte en het coronavirus, maar ook door de aanhoudend hoge werkdruk, die door de uitval nog hoger werd. Het jaar 2021 lijkt zo langer dan de kalender feitelijk aangeeft.

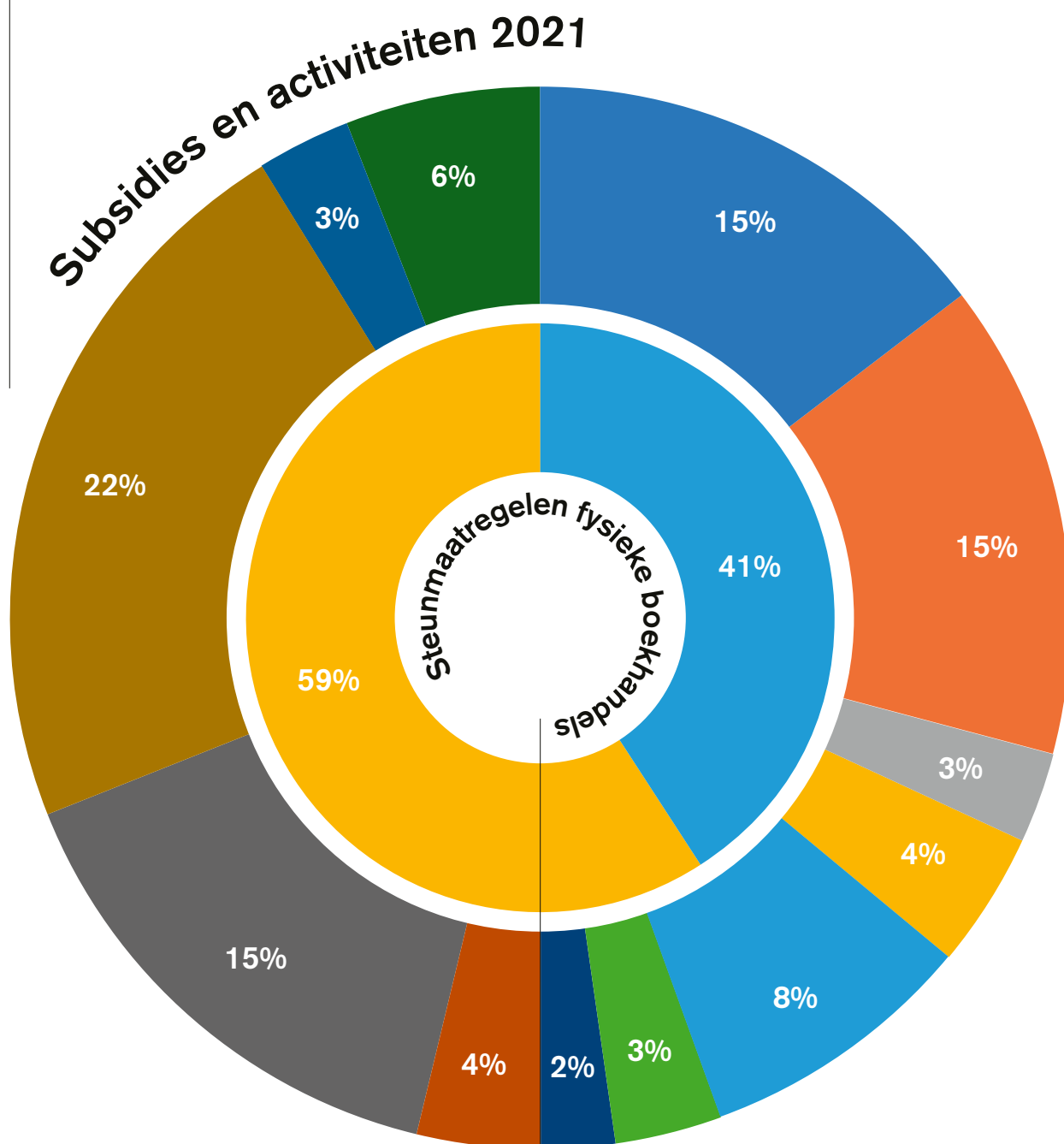
Om de omvang van het werk inzichtelijk te maken: in totaal zijn meer dan 2.000 aanvragen in behandeling genomen. In 2021 had het fonds de verantwoordelijkheid voor zorgvuldige besteding van € 39 miljoen, driemaal het reguliere jaarbudget. In 2022 zal dat bedrag van een wat andere omvang zijn en een andere invulling hebben. Geen verkapt inkomen, maar steun die gericht is op structureel herstel. Het is duidelijk dat de pijn zit bij makers, creatieve zelfstandigen en zzp'ers. Juist ook daarom heeft het fonds ook in dit coronajaar weer bijgedragen aan campagnes van de CPNB – bijvoorbeeld rond de Boekenweek deze zomer – en de branche om lezen in tijden van corona te stimuleren, en dat heeft beslist positief effect gehad.

Er zijn in 2021 in Nederland méér boeken gekocht dan in voorgaande jaren, net als in de rest van Europa groeide de algemene boekenmarkt. En toch is er niet louter reden tot vreugde: de verschuiving van de verkoop naar online kanalen versterkt ook de bestsellerisering. De boekenverkoop wordt overheerst door een beperkt aantal titels. De omzet in het literaire segment verschaalt: dit zijn in de regel boeken die lezers moeten zien in de boekhandel of waar ze door boekhandelaren actief op gewezen moeten worden. Juist dit fysieke kanaal liet in 2021 voor het tweede jaar op rij een flinke krimp zien (van 7%, na 9% in 2020).

De fysieke boekhandel is vanaf september 2021 ondersteund met twee tijdelijke steunmaatregelen; een impulsregeling en een garantiefonds. De fysieke boekhandel kreeg zo een steun in de rug van de overheid van € 20 miljoen. Hiervan bestaat € 15 miljoen uit een jaar lang extra kredietruimte via het garantiefonds, € 5 miljoen is via de Koninklijke Boekverkopersbond (KBb) aan subsidies verdeeld (voor de vergoeding van distributiekosten op Nederlandstalige boeken). Op deze manier konden fysieke boekhandels hun voorraden vernieuwen en – na de lockdown – het winkelaanbod actualiseren, nog voor de belangrijke decembermaand. Van deze regeling is ruim gebruikgemaakt door fysieke boekhandels in heel Nederland. Hierdoor kunnen zij ook in 2022 meer boeken inslaan en een breder assortiment bieden. Het gaat dan niet alleen om bestsellers, maar juist om titels uit kwetsbare genres als poëzie of debuten, voor wie de fysieke boekhandel belangrijk is om in beeld te komen.

Subsidies en activiteiten 2021

- Covid makersregelingen
- Covid festivals & organisaties
- Covid overig
- Internationalisering
- Vertaalsubsidies buitenland
- Talentontwikkeling/diversiteit
- Productie en innovatie
- Festivals en literatuur educatie
- Projectsubsidies vertalers
- Projectsubsidies schrijvers & biografen
- Leesbevordering
- Overig

Steunmaatregelen fysieke boekhandels

- Distributiekosten Nederlandstalige titels (via KBb)
- Garantiefonds (via CB)

FESTIVALS: LITERAIRE INFRASTRUCTUUR BEHOUDEN

[illegible]

#STEUNJEBOEKHANDEL, OOK ONLINE

Hoofdstuk 2

Corona: tijdelijke steunmaatregelen

Het Nederlands Letterenfonds heeft samen met partners voor alle schakels in de literaire keten steunmaatregelen ingericht en uitgevoerd: van makers via uitgeverijen tot de fysieke boekhandels, literaire festivals en literatuur-educatieve organisaties en sectorbrede campagnes. Bij het inrichten van het tweede en het vierde steunpakket is ingezet op een breed bereik onder makers en zzp'ers: schrijvers, vertalers, spokenword-artiesten en creatieve zelfstandigen in de letterensector. Via de door het fonds zelf uitgevoerde tijdelijke steunmaatregelen *Van maker tot lezer 2021* en *Fragmentvertalingen voor vertalers in het Nederlands* zijn ruim driehonderd makers bereikt, van wie er ongeveer honderd niet eerder een aanvraag indienden bij het Letterenfonds. In aanvulling daarop konden De Schrijverscentrale, De Schoolschrijver, Passionate Bulkboek en andere literatuur-educatieve organisaties – met behulp van de tijdelijke steun – bemiddelen voor ruim 2.500 schrijversbezoeken van een kleine 1.000 schrijvers. In totaal heeft het Letterenfonds dankzij de steunpakketten van de rijksoverheid € 24.587.970 aan extra middelen kunnen verdelen.

Voorts is ingezet op werk voor makers via een aankoop- en productiekostenbudget voor Nederlandse uitgeverijen van vertalingen, en via de CPNB. Voor literair vertalers uit het Nederlands is ook een tijdelijke opdrachtregeling voor fragmentvertalingen ingericht.

Naast de regelingen die het Letterenfonds samen met vele partners uitvoerde, was er overleg met de Auteursbond die via het Steunfonds Rechtensector middelen kon verdelen. Deze middelen gingen vooral naar (zo'n 490) schrijvers en vertalers die geen gebruik konden maken van de steunmaatregelen van het fonds.

2.1 Toevoeging van budget aan rondes van bestaande regelingen

Een deel van de coronasteunpakketten is aangewend om meer schrijvers en vertalers via de reguliere *Projectsubsidies* te kunnen ondersteunen bij het maken van nieuw werk. Dit geldt ook voor de regeling *Schrijverslevens*, *biografieregeling*. Het ging in totaal om € 425.080 aan beurzen voor 31 makers. De in 2020 verruimde mogelijkheden voor literaire uitgeverijen in Nederland zijn gecontinueerd tot 1 juli 2021: binnen de regelingen *Literaire uitgaven* en *Geïllustreerde kinder- en jeugdliteratuur*, waarmee risicodragende literaire uitgaven worden ondersteund, is tijdelijk een subsidie van 100% op het begrotingstekort verleend in plaats van de gebruikelijke 70% of 50%.

2.2 Nieuwe regelingen: tijdelijke steunmaatregelen

In 2021 heeft het Letterenfonds met de KBb en het CB twee steunmaatregelen voor de fysieke boekhandel in Nederland uitgevoerd, in samenwerking met De Schrijverscentrale en De Schoolschrijver vier steuntrajecten opgezet, en vijf tijdelijke steunmaatregelen voor makers en uitgeverijen zelfstandig uitgevoerd. Al deze regelingen zorgden direct of indirect voor opdrachten, optredens of andere vormen van werk voor makers. Op één na waren alle regelingen gericht op het binnenland; vertalers van Nederlandse literatuur zijn ondersteund met de opdrachtregeling *Fragmentvertalingen voor vertalers uit het Nederlands*.

In het voorjaar opende het Letterenfonds twee tijdelijke steunmaatregelen voor makers van Nederlandse literatuur: de **Fragmentvertalingen voor vertalers in het Nederlands** en de regeling **Van maker tot lezer 2021**. Deze laatste regeling helpt literaire makers om in tijden van *social distancing* een brug te slaan naar potentiële lezers of om te investeren in cultureel ondernemerschap. *Van maker tot lezer 2021* stond open voor een brede groep makers, die recent direct of indirect in binnen- of buitenland door het Letterenfonds waren ondersteund. Makers konden met een persoonlijk ontwikkelplan een beurs van € 2.500 aanvragen. Er werden aanvragen ingediend voor het maken van boektrailers, podcasts, lesmateriaal of uitbreiding van de eigen website. Er zijn in totaal 215 beurzen verstrekt, waarmee € 535.000 is besteed. Daarvan gingen er zeventig naar makers die niet eerder subsidie ontvingen van het Letterenfonds. Vooral via de literaire tijdschriften hebben veel schrijvers of debutanten voor het eerst aangevraagd.

Van maker tot lezer: vertaler Henrieke Herber maakte i.s.m. jonge acteurs een trailer over *De bijzondere woorden van Gioia* van Enrico Galiano; Mojdeh Feili zet samen met andere auteurs van *De goede immigrant* onder meer een leesclubevenement op; Harmin van Straaten ontwikkelde een balletvoorstelling op basis van zijn boek *De kleine sneeuwman* samen met Duitse componist Sebastian Bund; Aafke Romeijn bracht haar tweede roman onder de aandacht met een socialmediacampagne en lesmateriaal voor middelbare scholieren.

De steunmaatregel **Fragmentvertalingen voor literair vertalers in het Nederlands**, die op 15 juni sloot, stond open voor ervaren vertalers die eerder al een beurs ontvingen van het fonds, maar nadrukkelijk ook voor startende literair vertalers die bijvoorbeeld recent afstudeerden aan een van de literaire vertaalopleidingen in Nederland, een traject bij het ELV volgden, of een vertaling maakten voor een door het Letterenfonds ondersteund literair tijdschrift of festival. Vertalers konden een voorstel voor een te vertalen fragment voorleggen. Met dat fragment en een leesrapport konden zij uitgevers en literaire tijdschriften benaderen.

Er zijn 123 opdrachten voor fragmentvertalingen verstrekt aan maar liefst 96 vertalers die per opdracht € 1.000 ontvingen voor het vertalen van een tekst en het opstellen van een leesrapport of het inschakelen van een mentor. 68 van de 123 verstrekte opdrachten gingen naar 'beginnende' literair vertalers (en daarvan 47 naar nieuwe aanvragers).

Een deel boekte nu al resultaat met hun fragment vertaling. Onder hen ook beginnende vertalers: zo gaan Jan Sietsma & Peter Huijzer voor Uitgeverij Noordboek *Über das Wesen der menschlichen Freiheit* van Friedrich Schelling vertalen en Tessa van Dooren publiceerde het korte verhaal *De hond die weg was* van Michelle de Kretser in *PLUK* #10, 2021. Van de meer ervaren collega's vond Johannes Jonkers in Oevers een uitgeverij voor de vertaling van *I Remember* van Joe Brainard, Toon Dohmen zal voor Sherpa de strip *L'Homme gribouillé* (werktitel: De Kladdenman) van Serge Lehman en Frederik Peeters vertalen, Frank Lekens vond in Kievenaar een uitgever voor zijn vertaling van *Carpenter's Gothic* van William Gaddis en Henrieke Herber vertaalt *Il sole fra le dita* van Gabriele Clima uit het Italiaans voor Luitingh-Sijthoff.

In overleg met en via **De Schrijverscentrale** zijn drie tijdelijke steunmaatregelen ingericht ter stimulering van schrijversoptredens – live, online of hybride. Daarvoor was een budget van € 950.000 beschikbaar. Zo kon De Schrijverscentrale voor 2.270 extra schrijversbezoeken bemiddelen bij ruim 1.100 boekhandels, bibliotheken, scholen en andere literaire of culturele organisaties. Bij de drie steunmaatregelen werd tot maximaal € 500 op een schrijversbezoek gesubsidieerd en dat trok organisaties over de streep om in coronatijd toch activiteiten met schrijvers te organiseren. Het totale aantal door De Schrijverscentrale in 2021 bemiddelde schrijversbezoeken ligt op het van voor corona gebruikelijke aantal van 5.290.

De eerste tijdelijke steunmaatregel **stimulering schrijversoptredens** werd onverwacht snel volledig benut: binnen twee maanden bemiddelde De Schrijverscentrale voor 1.400 live of online activiteiten van zo'n vierhonderd schrijvers, dichters, spokenword-artiesten en illustratoren in scholen, bibliotheken en boekhandels. Vooral basisscholen en jeugdboeken-schrijvers profiteerden hiervan.

Later in het voorjaar, in de aanloop naar de Boekenweek, werd een aanvullende regeling geopend voor **schrijversoptredens in boekhandels in Nederland**. Boekhandels konden tot 1 juli 2021 via De Schrijverscentrale schrijversoptredens boeken, waarbij het Letterenfonds het schrijvershonorarium subsidieerde. De boekhandel ontving via KBb een extra bijdrage van € 500 voor organisatiekosten. De optredens mochten op een zelfgekozen moment in het jaar plaatsvinden.

Bij de derde maatregel **Schrijver: kies je eigen podium** werden de rollen omgedraaid: schrijvers kiezen een podium voor een eenmalig optreden en ontvangen daarvoor via de organisatie in kwestie € 500. Het optreden kon plaatsvinden van juli tot en met september op een – liefst nieuwe – locatie, zoals een openluchtfestival, theater, AZC, museum, schouwburg of gevangenis. Interessant was dat veel 'nieuwe' auteurs (die de afgelopen drie jaar werden ingeschreven bij De Schrijverscentrale) van deze regeling gebruikmaakten, naast schrijvers die in coronatijd een boek publiceerden en weinig gelegenheid hadden om dat te promoten.

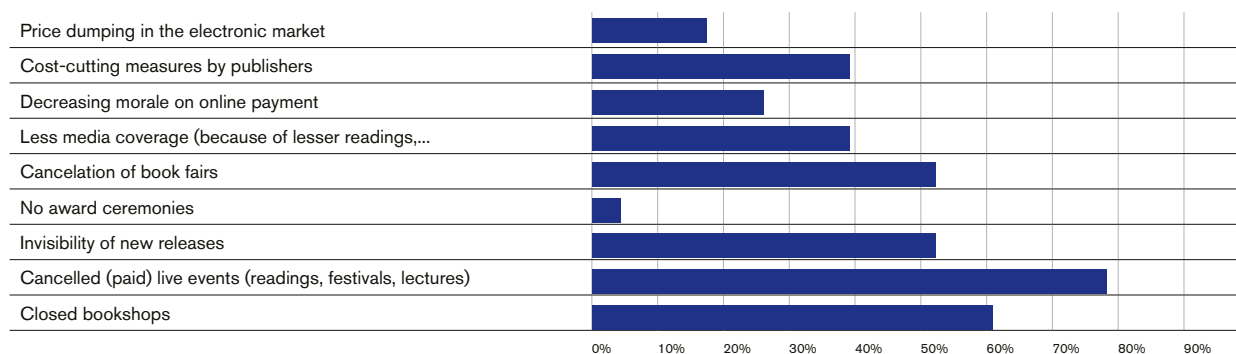
Bij de eerste twee steunmaatregelen werd bemiddeld voor 464 auteurs (178 jeugd en 286 volwassenen) en bij de derde steunmaatregel voor 395 auteurs (153 jeugd en 242 volwassenen). Het subsidiebedrag is vrijwel gelijk verdeeld over jeugdschrijvers en volwassenauteurs. Via steunmaatregelen een en twee zijn 695 organisaties bereikt en via de derde 435 organisaties. Ruim de helft van het aantal schrijversoptredens was in het onderwijs met bibliotheken als goede tweede. Voor *Kies je eigen podium* kozen auteurs vooral ook voor nieuwe culturele instellingen.

Basisscholen en bibliotheken konden met korting een professionele kinderboekenschrijver live boeken als finale van de **Schoolschrijver-lesprogramma's**. In totaal zijn dankzij de steunmaatregelen 186 scholen, 880 klassen, 21.000 kinderen direct in de klassen bereikt, met 55 verschillende Schoolschrijvers. Het gaat daarbij om basisscholen uit alle provincies van Nederland, van Friesland (1,6%) tot Zuid-Holland (32% van de scholen). Met deze opdrachten voor schoolbezoeken was een bedrag gemoeid van € 297.000.

Daarnaast zijn ook opdrachten aan schrijvers en andere culturele makers / zzp'ers verstrekt voor contentontwikkeling voor onder meer lesmaterialen, schrijfopdrachten, videomateriaal, blogs en campagnes. Hieraan is € 99.500 besteed.

Omdat De Schoolschrijver inzet op langere trajecten, was het soms lastig om met basisscholen in deze open-dicht-open-periode voor de lees- en schrijfprogramma's tot afspraken te komen; een kleine, resterende tranche van € 113.500 wordt daarom in 2022 aangewend om opdrachten aan schrijvers te verstrekken voor schoolbezoeken.

What do you consider to be the strongest impact?

The European Writers' Council vroeg 33 beroepsorganisaties uit 27 Europese landen naar de impact van de coronacrisis op de beroepspraktijk van schrijvers en vertalers. Nederland en België zijn in dit onderzoek niet vertegenwoordigd. In heel Europa worden het gebrek aan en het annuleren van optredens, lezingen en festivals als de meest bepalende invloed gezien. Dit heeft ook een negatief effect op de media-aandacht voor boeken en literatuur. Ook de sluiting van fysieke boekhandels en het gebrek aan zichtbaarheid van nieuwe uitgaven heeft veel impact. *One Year of Crisis: The Winter of our Discontent*, © EWC 2021.

Vanwege het grote maatschappelijke belang is in 2021 ook aan **andere literatuur-educatieve organisaties** ruimte geboden om hun opdrachtgeverschap in coronatijd te vergroten. Op basis van voorgelegde plannen en een begroting is in totaal € 469.250 extra toegekend aan Passionate Bulkboek, Het Poëziepaleis en Stichting Samenleving en Kunst.

Voor **uitgeverijen die literatuur in Nederlandse vertaling brengen** liep een in 2020 geopende steunmaatregel door in 2021 en werd de nieuwe tijdelijke regeling Aankoop- en productiekostenbudget geopend. Met beide steunmaatregelen heeft het Letterenfonds ingezet op behoud van een hoogwaardig en divers vertaald Nederlandstalig aanbod en het op peil houden van opdrachten voor literair vertalers. Alle daarvoor in aanmerking komende uitgeverijen zijn rechtstreeks door het fonds geïnformeerd over de steunmaatregelen.

De tijdelijke steunmaatregel **Productiekosten-subsidie vertaalde literaire uitgaven**, die mei 2020 was geopend, werd begin 2021 gecontinueerd. Vrijwel alle in aanmerking komende uitgeverijen van vertaald werk hebben van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. In deze laatste tranche is begin 2021 € 69.607 toegekend aan 27 uitgeverijen van vertaalde literatuur in verschillende genres. Alle aanvragen zijn toegekend.

Aansluitend is in 2021 de acquisitie van te vertalen literatuur in verschillende genres gestimuleerd met het **Aankoop- en productiekostenbudget**. Deze tijdelijke regeling bood uitgeverijen steun bij het aankopen van nieuwe, nog te vertalen titels. Uitgeverijen konden voor maximaal drie titels € 2.500 per titel aanvragen. In totaal is € 250.000 verleend aan veertig uitgeverijen ter ondersteuning van acquisitie en productie van honderd titels die de komende jaren worden uitgegeven. Een welkom effect van de steunmaatregel is dat relatief veel nieuwe aanvragers in 2021/2022 een beroep deden op de regeling Projectsubsidies en dat het aantal aanvragen toenam.

Voor literair vertalers uit het Nederlands en Fries

werd dit voorjaar voor de tweede keer een tijdelijke **opdrachtregeling Fragmentvertalingen** geopend. Alle geaccrediteerde vertalers zijn hierover per mail rechtstreeks geïnformeerd. Zij konden een aanvraag indienen voor een of meer titels die in de afgelopen drie jaar in de brochures van het Letterenfonds zijn opgenomen of zelf een relevante titel aandragen. In totaal is binnen deze steunmaatregel € 327.000 toegekend voor lange fragmentvertalingen (van 6.000 woorden), een bijbehorend introductiedossier en promotie. Hiermee zijn in de loop van 2021 in totaal 218 fragmentvertalingen in vele genres gerealiseerd door 156 vertalers. Met de regeling zijn niet alleen de geaccrediteerde vertalers ondersteund, maar wordt ook de acquisitie van Nederlandse literatuur in maar liefst 34 taalgebieden gestimuleerd. Opvallend is het hoge aantal fragmentvertalingen door vertalers Nederlands-Engels: zij brengen 44 titels van 41 schrijvers onder de aandacht, tegenover dertig (van 29 auteurs) aan Duitse zijde. Een aantal vertalers boekte snel succes: eind 2021 waren van dertig titels de rechten in zeventien talen verkocht.

2.3 Tijdelijk steunpakket voor meerjarig ondersteunde organisaties

Op verzoek van het ministerie van OCW ontvingen veertien meerjarig door het Letterenfonds ondersteunde organisaties zowel vanuit het tweede als het vierde steunpakket extra budget. Voor deze bedragen gold een vaste verdeelsleutel, gebaseerd op de gemiddelde eigen inkomsten in 2018-2019. In totaal is € 737.100 verdeeld met de bedoeling de literaire infrastructuur en de werkgelegenheid overeind te houden – inclusief opdrachten aan makers en andere zzp'ers.

In volle breedte werd de sector geconfronteerd met gevolgen van de coronamaatregelen. Veel activiteiten konden – opnieuw – niet plaatsvinden, moesten

worden afgeschaald of vinden deels online plaats. Het Letterenfonds heeft over de hele linie coulance betracht, zowel wat betreft uitstel van activiteiten met behoud van subsidie als de aard van de activiteiten. De impact van de coronacrisis is echter evident. Door extra steunmaatregelen van het ministerie van OCW konden de organisaties overeind blijven en tegemoetkomen aan betaling van reeds aangegane verplichtingen met makers en andere zzp'ers. Veel organisaties startten alternatieve projecten (online, podcasts, video's, kleinschalige openluchtoptrédens) waarvoor auteurs toch honoraria ontvingen, zich artistiek konden ontwikkelen en publiek bereikten. Maar de mentale en artistieke impact is groot. Er is een groot beroep gedaan op het improvisatie- en innovatief vermogen van organisaties. Evenementen moesten op korte termijn worden afgezegd of anderszins ingericht. Het was nodig herhaaldelijk met financiers te overleggen over de haalbaarheid van plannen en ruimte om subsidies anders te bestemmen.

De talentontwikkelingstrajecten van de festivals/productiehuizen vonden veelal aangepast en online wel doorgang. Maar de directe interactie tussen begeleiders en talenten is juist in deze fase van de artistieke ontwikkeling cruciaal. Educatieve activiteiten werden ernstig bemoeilijkt. Deels wisten organisaties dit op te lossen door online activiteiten, individueel auteursbezoek of het ontwikkelen van installaties waarbinnen aandacht voor lezen en boeken toch mogelijk was. Grotere evenementen of meer intensieve binnenschoolse activiteiten moesten echter worden afgelast. Trajecten als de PoëzieRevue en de Schoolrevue konden helemaal niet plaatsvinden. Het is evident dat dit effect heeft op het stimuleren van scholieren om te lezen.

Een belangrijke vraag die zich aandient in 2022, is hoe om te gaan met de nieuwe aanvraagronde voor de groep tweejarig ondersteunde literaire festivals en literatuur-educatieve organisaties. Het is te verwachten dat corona ook op 2022 impact heeft op zowel de huidige groep ondersteunde festivals als op nieuwe aanvragers.

2.4 Sectorbrede coronasteun

Door de coronacrisis en winkelsluitingen zijn veel boekhandels in een kwetsbare positie gekomen. Twee tijdelijke steunmaatregelen zijn bedoeld om de boekhandels ruimte te bieden breed in te kopen, hun aanbod op het gewenste niveau te brengen, en hun literair-culturele functie optimaal te kunnen vervullen.

In de zomer maakte het kabinet in een kamerbrief bekend dat de fysieke boekhandel in Nederland wordt ondersteund met twee tijdelijke steunmaatregelen, waarvoor € 20 miljoen was vrijgemaakt. Een door de Tweede Kamer breed gesteunde motie van het lid Romke de Jong c.s. had de regering hiertoe verzocht.

In nauwe afstemming met de KBb, de Mediafederatie, het CB en het ministerie richtte het Letterenfonds een tweeledig steunpakket in: een regeling voor tegemoetkoming in de distributiekosten van € 5 miljoen en een garantiefonds van € 15 miljoen gericht op verruiming van de bestaande kredietruimte per boekhandel.

De eerste steunmaatregel ging op woensdag 22 september open. Via de KBb kon tot medio november een vergoeding voor in 2021 gemaakte **distributiekosten** worden aangevraagd. De subsidie heeft alleen betrekking op distributiekosten voor titels die vallen onder de vaste boekenprijs. Er is ruim gebruikgemaakt van de regeling; vrijwel het gehele budget is besteed. In totaal hebben 755 boekhandels verspreid over het hele land, inclusief boekhandelsketens, van de regeling gebruikgemaakt.

Met het vanaf 11 oktober geopende **Garantiefonds** kregen fysieke boekhandels in Nederland de mogelijkheid hun kredietlimiet bij het CB met maximaal een jaar lang te verruimen met 20% tot 40%. Zo kon de boekhandel meer boeken inkopen en het aanbod bij heropening actualiseren en verbreden. Dit komt de gehele keten in het boekenvak, de literatuur en het leesklimaat in Nederland ten goede.

Er zijn 136 aanvragen verwerkt met een extra kredietlimiet van totaal € 6.620.890. Ruim twee derde van de boekhandels koos voor de maximale verruiming van 40%. Ook hier waren onder de aanvragers zowel zelfstandige boekhandels als winkels die onder ketens als Audax/Bruna, Primera en ReadShop vallen. Hierbij de opmerking dat de Bruna-filialen – omdat facturering via het hoofdkantoor loopt – als één winkel tellen. Het gaat de facto dus om meer dan 136 boekwinkels.

De Boekenweek 2021 werd van maart verplaatst naar de zomer, een periode waarin boekwinkels en bibliotheken weer volledig open zouden zijn. Om de aandacht van lezers voor literatuur en boeken vooruitlopend op de echte Boekenweek te stimuleren, organiseerde de CPNB van 6 tot en met 14 maart Het voorwoord van de Boekenweek. Tijdens deze week was er onder meer vanuit De Kleine Komedie in Amsterdam een groot online literair programma waarin auteurs de hoofdrol speelden. Het Letterenfonds droeg bij aan de campagne door subsidiering van de auteurshonoraria. Ook andere **campagnes van de CPNB** werden ondersteund.

Philip Dröge signeert in Van der Velde Boeken in Groningen.

Hoofdstuk 3

Binnenland: creatie, productie en presentatie

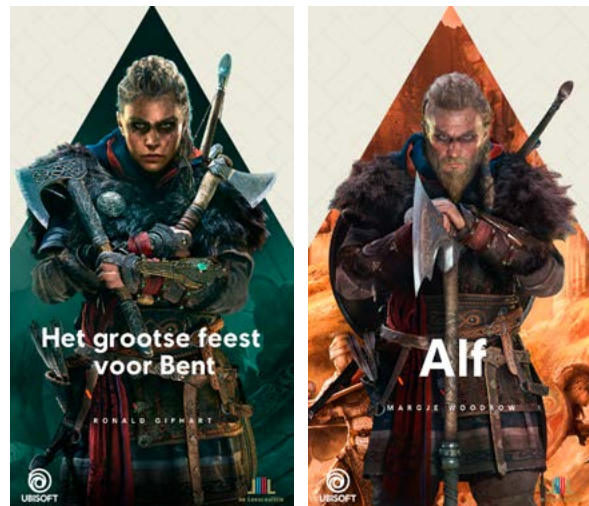
Naast het uitvoeren van reguliere regelingen en programma's heeft de afdeling Binnenland in 2021 veel energie gestoken in het uitvoeren van coronasteunmaatregelen. Er is vooral vanuit huis gewerkt, maar gelukkig hoefden niet alle vergaderingen over reguliere regelingen meer online, sommige konden live of hybride worden georganiseerd. Maar voor literaire organisaties en makers was het verre van ideaal en wordt er gevreesd voor verlies van creativiteit en ontwikkeling (zoals beschreven in hoofdstuk 2).

Bijzondere punten van aandacht waren de monitorgesprekken met de tweejarig ondersteunde literaire festivals en literatuur-educatieve organisaties en het onderzoek ter voorbereiding op een nieuwe aanvraagmogelijkheid voor makers Buiten het boek, voor wie het boek niet de eerste publicatievorm is, waaronder spokenword-artiesten en storytelling. Deze regeling wordt in 2022 geopend.

Veel aandacht ging uit naar het begeleiden van aanvragers en meer dan in reguliere jaren is contact gezocht met het Letterenfonds over afwikkeling van subsidies.

Opvallend was de toename van maatschappelijk geëngageerde projecten en vormen van co-creatie die onder jonge makers overigens steeds gebruikelijker zijn. Zo brengt Noordwoord zijn audioproducties naar verpleeg- en verzorgingstehuizen. Literair tijdschrift *De Gids* ging een samenwerking aan met Fixdit dat bewustzijn over genderongelijkheid in de letteren en de canon wil vergroten. De boekentalkshow en podcast *NeverEndingStories* bespreekt verhalen die ons en ons wereldbeeld gevormd hebben, bijvoorbeeld aan de hand van een thema als reizende vrouwen, zusterliefde of lust & censuur.

Bij leesbevordering moeten de letteren en het onderwijs samen optrekken, zoals de Cultuurmonitor van de Boekmanstichting concludeert. De agenda van de Leescoalitie is urgenter dan ooit. Uit het PISA-onderzoek bleek al dat de leesvaardigheid in Nederland achteruit is gegaan. Daar kwamen in 2020 en 2021 de door corona opgelopen achterstanden onder leerlingen nog bij. In 2021 herhaalde de Leescoalitie de noodzaak van een ambitieus leesoffensief. De pandemie en de lange demissionaire status van het kabinet maakten dat lastig te realiseren. Wel is vanuit de Leescoalitie i.s.m. Ubisoft met *Readification* een nieuwe vorm van leesbevordering geïntroduceerd waarbij de populaire game *Assassin's Creed Valhalla* en de bijbehorende fictieve werelden de basis vormen voor nieuwe verhalen van Ronald Giphart en Margje

Readification. Beeld Ubisoft bij de verhalen van Giphart en Woodrow.

Woodrow. De verhalen zijn via de app ruim 75.000 keer gedownload en door 90% van de lezers positief beoordeeld. Medio november mocht de CPNB namens de Leescoalitie een Leffie Award in ontvangst nemen voor dit project dat tieners en gamers aan het lezen heeft gekregen. Deze prijs moedigt lef en innovatie binnen de marketing- en reclamebranche aan. De Leescoalitie en Ubisoft onderzoeken een vervolg op *Readification*.

Daarnaast verstrekten het Letterenfonds ook in 2021 subsidies aan een reeks leesbevorderende activiteiten. In samenwerking met de Taalunie is een bijdrage verleend aan *Literatuurgeschiedenis.org* met als doel deze website in de periode 2021-2024 verder uit te breiden tot een multimediaal educatief platform over Nederlandstalig literair erfgoed en de geschiedenis van de Nederlandstalige literatuur. Zo ook aan de jaarlijkse door de CPNB georganiseerde *Boekenweek van Jongeren* – en de bijbehorende Literatour, die naar het voorjaar van 2022 is verplaatst: Aimée de Jongh en Khalid Boudou trekken dan met 21 andere auteurs langs honderd middelbare scholen. Van 14 oktober tot en met 2 december 2021 was in de entreehal van de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag de expositie *Papier Hier* te zien: dertien jonge kunstenaars uit verschillende disciplines maakten – op basis van ontmoetingen met dertien toonaangevende Nederlandse schrijvers en hun werk – kunstwerken met, van en over gerecycled papier. In het kader van de Poëzieweek 2021 is met De Schrijverscentrale voor de achtste keer de *Boek een Dichter*-actie opgezet, waarbij zo veel mogelijk dichtersoptredens worden gerealiseerd op scholen, in bibliotheken en op literaire podia. Mede dankzij de subsidie konden er in januari, midden in een corona-lockdown, toch nog 65 dichtersoptredens plaatsvinden, waarvan 25 online.

3.1 Creatie

Regelingen

De belangrijkste regeling voor creatie van oorspronkelijk Nederlands- of Friestalig werk is **Projectsubsidies voor publicaties (voor schrijvers van literair werk)**. In 2021 zijn na 155 aanvragen 114 beurzen toegekend voor het schrijven van nieuwe boeken in diverse literaire genres. (Ter vergelijking: in 2020 120 beurzen toegekend op 163 aanvragen). De gemiddelde projectwerkbours was € 23.121; in 2020 was dit € 22.237. Er waren 38 nieuwe aanvragers, onder wie 29 debutanten, 18 zagen hun aanvraag gehonoreerd. Voorafgaand aan de ronde voor debutanten en 'derde boekers' was er een spreekuur voor nieuwe aanvragers.

Tien getalenteerde debutanten – schrijvers van poëzie, fictie en non-fictie voor volwassenen en jeugd – ontvingen elk een beurs van € 11.000 om aan hun tweede boek te werken. Het aantal beurzen is in 2021 verhoogd van acht naar tien. Hiervoor is dit jaar budget uit de steungelden benut.

In 2019 zijn de **Ontwikkelbeurzen voor schrijvers** geïntroduceerd. Daarmee kunnen schrijvers investeren in hun professionele ontwikkeling en cultureel ondernemerschap. In 2021 ontvingen 11 schrijvers deze beurs (in 2020: 23). Het geringe aantal van 19 aanvragen hangt – net als in 2020 – samen met het feit dat schrijvers ook dit jaar binnen de steunregeling *Van maker tot lezer* beurzen konden aanvragen voor een breed palet aan activiteiten.

De nieuwe subsidieregeling **Schrijverslevens, biografieregeling** is gericht op literair-historische biografieën over schrijvers en letterkundigen voor een breed publiek. De maximale beurs is verhoogd naar € 50.000. Van de veertien aanvragen werden er acht gehonoreerd; deels met extra budget uit de coronasteunpakketten.

In de rijke oogst aan resultaten van eerdere biografiebeurzen viel dit jaar *Erasmus. Dwarsdenker* van Sandra Langereis op, naast de door Jolande Withuis geschreven kunstenaarsbiografie *Geen tijd verliezen. Jeanne Bieruma Oosting 1898-1994* en Lieneke Frerichs *Nescio. Leven en werk van J.H.F. Grönloh* – titels die in het eindejaarslijstje van biografieportaal.nl stonden, net als *De Rijn* van Mathijs Deen dat met een projectsubsidie tot stand kwam. Graa Boomsma vertelde in Letteren Live over *Niemand is waterdicht*, zijn biografie van Vijftiger en taalvernieuwer Bert Schierbeek, die aan de wieg stond van het Letterenfonds.

In samenwerking met het Fonds Podiumkunsten is de regeling **Werkbijdrage theatertekst** voor de vijfde keer uitgevoerd. Gezamenlijk doel is het stimuleren van kwaliteit, diversiteit en ontwikkeling van Nederlands theaterrepertoire. Van de achttien aanvragen voor een nieuwe toneeltekst is de helft gehonoreerd. De schrijvers ontvingen ieder € 14.500, inclusief een bijdrage van € 1.500 voor een openbare presentatie.

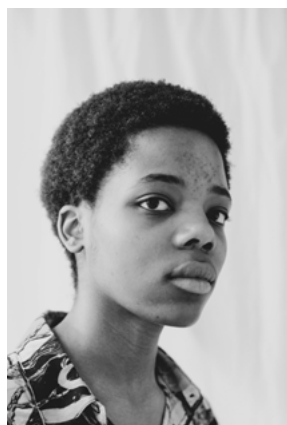
Met de regeling **Digitale projecten** wordt co-creatie en innovatie van vernieuwende literaire projecten in het digitale domein gestimuleerd. Van de zeven ingediende aanvragen zijn er vijf gehonoreerd (2020: 8 van de 16 aanvragen toegekend). Het opzetten van deze risicovolle projecten, die alleen in samenwerking bedacht en gemaakt kunnen worden, lijkt niet goed te gedijen in coronatijd. De eerder ondersteunde *mumblecast Dat dus* werd positief ontvangen in *NRC Handelsblad* en getipt in de app *Koos* van de VPRO. Zeer succesvol is de leesclubapp van het tv-programma *Brommer op zee*, waaraan eerder subsidie werd toegekend. De app is 15.000 keer gedownload en verhoogt interactiviteit in en rond het programma.

In 2021 heeft het Letterenfonds toegewerkt naar een nieuwe subsidiemogelijkheid voor makers van vernieuwende literaire projecten die niet op een papieren drager tot stand komen: van performance tot podcast en van digitale projecten tot literaire games. Met deze nieuwe regeling wordt makers **Buiten het boek** een structurele en directe aanvraagmogelijkheid geboden voor de creatie van nieuwe literatuur. De nieuwe aanvraagmogelijkheid gaat in de loop van 2022 van start.

Programma's: talentontwikkeling, inclusie en innovatie

Het Letterenfonds ondersteunt op meerdere manieren de ontwikkeling van beginnende schrijvers en innovatie in en verbreding van het literaire domein. Dit jaar werd de basis cursus Literair podcasten georganiseerd. Via het Slow Writing Lab en #NieuweStukken investeert het Letterenfonds structureel in nog-niet gedebuteerd schrijftalent. Ook incidentele projecten worden ondersteund, zoals dit jaar de **Dipsaus Talent Class** en een talentontwikkelingstraject van **PEN Asian Connections**, dat begin 2022 van start zal gaan.

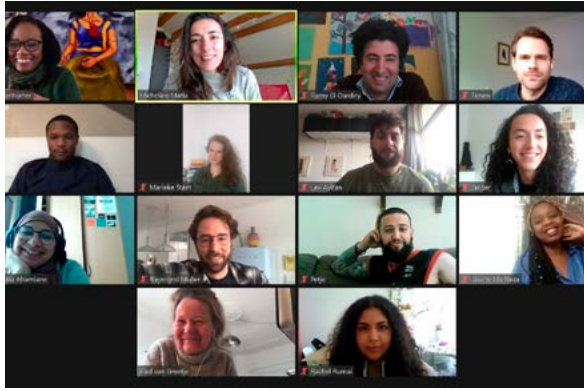
De deelnemers van het Slow Writing Lab 2021:
Van links naar rechts en van boven naar beneden: Maxime Palit-de Jongh (foto: Colin Hill Imagery), Edna Azulay (foto: Marianne Hommersom), Fatima Benhaddou (foto: Fatima), Babeth Fotchind (foto: Tatjana Almuli), Francis Nagy (foto: Francis), Marieke Polderdijk (foto: Wouter le Duc), Daniëlle Zawadi (foto: Kevita Badloe Jr.), Yousra Benfquih (foto: Mathias Hannes), Meike Legène (foto: Meike), Samira Saleh (foto: Illias Teirlinck) en Sanne van Balen (foto: Nadja Kim Schlenker).

Structurele investeringen in talentontwikkeling zijn er ook via de meerjarig ondersteunde festivals en productiehuisen. Zo bindt Wintertuin in de regio Arnhem-Nijmegen al jaren samen met ArtEz en De Nieuwe Oost jong schrijftalent aan zich. Dat geldt ook voor het project WOLK van Tilt en Watershed (i.s.m. Poetry Circle) in Brabant en voor organisaties als Explore the North en Noordwoord.

Voor jong schrijftalent is in 2021 een project van Theater Bellevue in Amsterdam ondersteund. Begin 2022 start daar het talentontwikkelingstraject **Bellevue Junior Schrijvers**, waarin talenten tussen 16 en 23 jaar de kans krijgen een half seizoen workshops

toneelschrijven te volgen en samen voorstellingen te bezoeken. Ze werken toe naar eigen toneelteksten, die tijdens de eindpresentatie door professionele acteurs worden gespeeld.

In 2018 zetten het Fonds Podiumkunsten en het Nederlands Letterenfonds **#NieuweStukken** op, een regeling om verhalen tot stand te laten komen die ontbreken of onvoldoende verteld en gehoord worden op Nederlandse podia. **#NieuweStukken** betreft organisaties uit een jonger, nieuwer en cultureel divers circuit, zoals El Hizra, Explore the North, Filling the Gap, Mensen Zeggen Dingen en Productiehuis Nowhere. Talentontwikkeling is een wezenlijk onder-

Aan de derde editie van #NieuweStukken, die 12 april 2021 met een online workshop van start ging, namen de volgende schrijvers deel: Lev Avitan, Lisette Ma Neza, Rami El-Dardiry, Yasmina Ahamiane, Gemale Bofunda, Raymond Muller, Jasper Albinus, Rachel Rumai Diaz, Marieke Stam en Patrick Ribeiro.

deel van hun missie. Zij hebben een relevant netwerk, aansluiting met het Nederlandse podiumveld, ervaring met het begeleiden van jong talent en kunnen ook na het traject een rol spelen in het verder ontwikkelen en professionaliseren van de schrijfpraktijk van de deelnemers.

De deelnemers volgden workshops en werkten met coaches Daria Bukvić, Picho Womba Konga, Nisrine Mbarki, Abdelkader Benali, Peer Wittenbols, Magne van den Berg, Esther Duysker, Jonata Taal en Özkan Gölpinar aan hun teksten. Op 16 juli was er een tussenpresentatie van de teksten bij Stichting Nowhere in Amsterdam. In kleine setting werden de voordrachten van hun teksten opgevoerd door acteurs Jouman Fattal, Valerie Pos, Ayrtón Fraenk en Anton de Bies, in regie van Hesdy Lonwijk. De eindpresentatie in Leeuwarden moest door corona worden geannuleerd.

De zesde editie van het **Slow Writing Lab** startte dit jaar, in samenwerking met Literatuur Vlaanderen, met elf deelnemers, waaronder twee Vlaamse talenten. Slow Writing Lab biedt een select aantal nog niet gedebuteerde schrijvers een omgeving waarin ze hun talent op creatief en professioneel gebied kunnen ontwikkelen. Deelnemers zijn geselecteerd door de HBO-schrijfopleidingen en talentontwikkelhuizen: Creative Writing van ARTEZ, Beeld en Taal van de Gerrit Rietveld Academie en Writing for Performance van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, Poetry Circle Nowhere, El Hizra en Lilith Magazine. Op vrijdag 22 januari was de online kick-off van het Slow Writing Lab 2021. Deelnemers ontvingen een beurs van € 7.000 die zij in overleg met hun procescoaches konden besteden aan hun ontwikkeltraject.

Het voordragen van kandidaten zonder kunstvakopleiding voor Slow Writing Lab 2022 werd gedaan door vaste partners Poetry Circle Nowhere en El Hizra. Verder is in 2021 de samenwerking met Literatuur Vlaanderen verder geformaliseerd en uitgebouwd.

In het kader van **Literatuur op het scherm**, dat in samenwerking met het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie wordt uitgevoerd, zijn in 2021 workshops georganiseerd voor de vorig jaar geselecteerde teams.

Na een succesvolle pilot is in 2021 samen met het Podcastnetwerk de **basiscursus Literair podcasten** georganiseerd. De cursus is voor schrijvers en vertalers die weinig tot geen ervaring hebben met het maken van audio. Op 26 september 2021 gingen de eerste achttien cursisten van start tijdens het Podcastfestival met een masterclass van AudioCollectief SCHIK over hun podcast *Laura H.* De cursus bestond uit zes workshops door de ervaren audiomakers Aletta Becker, Amanda Brouwers, Dennis Gaens, Siona Houthuys, Stef Visjager en Michiel van de Weerthof.

Het jaarlijkse programma **The Chronicles** op Crossing Border in Den Haag functioneert als talentontwikkelingstraject voor beginnende (inter)nationale schrijvers en vertalers jonger dan veertig jaar. Onder de zes deelnemende schrijvers waren twee Nederlandstalige auteurs: Tobi Lakmaker en de Vlaamse dichter Jens Meijen (zie hoofdstuk 4).

De **Rose Stories Academy** ontving een projectsubsidie om een pilot op de Caraïben op te zetten. Er wordt gewerkt aan een talentontwikkelingstraject op Curaçao, dat aanhaakt bij de orale cultuur. In de eerste opbouwfase wordt nu onderzocht hoe traditie en talentontwikkeling zich op verschillende manieren laten verbinden (zie verder hoofdstuk 9).

Los hiervan, maar relevant in Caribisch verband, zijn de zes rijkscultuurfondsen een samenwerking gestart met het Prins Bernhard Cultuurfonds Caribisch Gebied (PBCCG), met als doel de toegankelijkheid en bereikbaarheid voor aanvragers in het Caribisch deel van het Koninkrijk te vergroten. Als pilot is een digitaal verbindingloket geopend dat tot 1 juni 2022 verbindend zal optreden tussen de rijkscultuurfondsen en de regio.

Wanderlust, het eerdere programma voor talentontwikkeling in internationale context dat in 2014 mogelijk werd door een extra bijdrage van OCW voor talentontwikkeling, is met de nieuwe beleidsperiode beëindigd. Wel blijft de residentiemogelijkheid aan de **Jan van Eyck Academie** in Maastricht als plek voor internationale talentontwikkeling voor schrijvers met twee of drie boeken op hun naam. De werk- en onderzoeksperiode van twee à drie maanden wordt telkens afgesloten met een publiek schrijversgesprek, waarbij de writer in residence een schrijver uitnodigt wiens werk zij of hij inspirerend of verwant acht. De schrijversgesprekken 'Asha Karami ontmoet Michel

Foto Van Faassen en Van Bergeijk door Friso Wijnen.

Foto interieur Van Doesburghuis door Johannes Schwartz.

Dijkstra', 'Inge Schilperoord ontmoet Adriaan van Dis' en 'Jente Posthuma ontmoet Esther Gerritsen' zijn als podcast en op YouTube terug te kijken of luisteren. Voor 2022 zijn Dorien de Wit en Roberta Petzoldt geselecteerd voor een residentieperiode.

Residenties

In 2021 is door drie schrijvers gebruikgemaakt van de residentieplek in het **Van Doesburghuis** nabij Parijs. Matthijs van Boxsel dook er in de zomer in de archieven, op zoek naar "Nederlanders die de 'Patafysica' – de geleerde vorm van nutteloos onderzoek tussen wetenschap, geloof, kunst en humor – in Frankrijk en daarbuiten betekenis hebben gegeven, zoals Maurits Cornelis Escher, Jacqueline de Jong, Rudy Kousbroek en Hugo Brandt Corstius". In het najaar namen Sjoerd van Faassen en Herman van Bergeijk hun intrek in het huis. Zij werken aan een monografie over Van Doesburgs ideeën over architectuur.

De Oegandeese-Britse auteur Jennifer Nansubuga Makumbi, in Nederland uitgegeven door Cossee, heeft haar residentieperiode aan het Amsterdamse **Netherlands Institute for Advanced Studies** (NIAS), van februari tot en met juni 2021, door de reisbeperkingen virtueel ingevuld. Ze werkte aan een nieuwe roman en verzorgde een online optreden bij Passa Porta in Brussel in het programma Women and Power. Stephan Sanders kon als Guest of the Director aan het NIAS vijf maanden onderzoek doen naar 'informele grenzen' van etniciteit en kleur. Makumbi's opvolger Tommy Wieringa werkte aan een nieuwe roman die voorjaar 2023 bij De Bezige Bij verschijnt. Het NIAS vierde in 2021 het vijftigjarig bestaan met de bundel *Thuis* (HetMoet), waarin dertien voormalige writers in residence reflecteren op dit begrip.

De **Schrijversresidentie Amsterdam** kon gelukkig na de zomer weer open. Er zijn vier buitenlandse auteurs ontvangen. De Amerikaanse auteur Jen Beagin was de eerste gast. Ze legde in de residentie de laatste hand aan haar volgende roman. Ook de Ghanese Ayesha Harruna Attah werkte aan een roman. Ze nam deel aan een paneldiscussie tijdens de conferentie *Slavery in the Cultural Imagination* aan de Universiteit Utrecht, werd geïnterviewd door *Het Parool* en *Mondiaal Nieuws*, en droeg voor in de november-editie van *Letteren Live*. De Rus Maxim Osipov begon zijn residentieperiode met een optreden op Crossing Border. Later gaf hij onder meer een gastcollege bij het Amsterdam Medical Centre. Tijdens zijn residentie schreef Osipov een kort verhaal dat wordt opgenomen in zijn volgende bundel. Rond de jaarwisseling verbleef de Wit-Russische schrijver Sasja Filipenko twee maanden in de residentie. Hij legde de laatste hand aan zijn zesde roman, werkte aan een toneelstuk, werd geïnterviewd in *Trouw* (8 december) en nam deel aan een paneldiscussie over Wit-Rusland in De Balie in Amsterdam.

In 2021 was schrijver Hafsah Mujalli gast in het programma **Amsterdam Vluchtstad** dat in samenwerking met de gemeente Amsterdam en de Anne Frank Stichting door het Letterenfonds wordt uitgevoerd. Amsterdam Vluchtstad biedt jaarlijks in de voormalige woning van de familie van Anne Frank onderdak aan een schrijver, dichter of journalist die in eigen land vanwege zijn werk wordt vervolgd, bedreigd of in zijn schrijverschap belemmerd. Mujalli droeg op 6 december 2021 een gedicht voor tijdens de online uitreikingsceremonie van de Human Rights Tulip Award, georganiseerd door het ministerie van Buitenlandse Zaken, en was die dag ook te gast in De Balie bij het openingsprogramma van ASKV/Week van de Vluchteling.

In het Amsterdam Vluchtstad-appartement zijn op 11 oktober 2021 opnamen gemaakt door het productieteam Family Affair Films voor de verfilming van *De bezette stad* van Bianca Stigter. De film wordt geregisseerd door Steve McQueen.

In 2021 verscheen het prentenboek *Anne Frank en ik*, geïllustreerd door Gulnar Hajou. Zij verbleef van 2017 tot 2018 in het Amsterdam Vluchtstad-programma.

De aan het Letterenfonds gelieerde Stichting Bert Schierbeek Fonds beheert samen met de Stichting A. Roland Holst Fonds het voormalige woonhuis van deze dichter in Bergen in Noord-Holland. Dichters, schrijvers en vertalers kunnen in het **Roland Holsthuis** een maand tegen een gesubsidieerde huurprijs in 'betrekkelijk ballingschap' werken. In 2021 verbleven August Hans den Boef, Willemijn van Dijk, Pieter van der Drift en Manon Smits, Jaap Goedegebuure, Jacques Klöters, Jan Konst, Milja Praagman, Marijke Schermer, Martijn Simons, Ellie Smolenaars, Trijne Vermunt en Corien van Zweden in het Roland Holsthuis.

3.2 Productie

Het Nederlands Letterenfonds kent drie subsidieregelingen voor de productiekosten van bijzondere literaire uitgaven. Eén daarvan, de Schwob-regeling, wordt beschreven in het volgende hoofdstuk, Vertalen. Tot 1 juli werden als coronasteun de toekenningen in de andere twee regelingen opgehoogd naar 100%.

Voor geïllustreerde kinder- en jeugdliteratuur die zich door een bijzondere kwaliteit van tekst en beeld onderscheidt van regulier aanbod, is voor uitgevers een subsidiebijdrage beschikbaar. Bij de beoordeling van de kwaliteit is de relatie tussen tekst en beeld van belang. De uitgave moet een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van originele Nederlands- en Friestalige kinder- en jeugdliteratuur. Binnen de regeling **Geïllustreerde kinder- en jeugdliteratuur** zijn 23 subsidieaanvragen van uitgeverijen ontvangen, waarvan er acht zijn gehonoreerd (in 2020: 14 toekenningen op 22 aanvragen).

Nederlandse en Friese uitgevers kunnen bij het Letterenfonds een tegemoetkoming in de kosten aanvragen voor de uitgave van moeilijk te exploiteren titels die bestemd zijn voor een algemeen lezerspubliek en die kwaliteit en diversiteit van het boekenaanbod vergroten. Voor de regeling **Literaire uitgaven** waren er twintig aanvragen (in 2020: 27) waarvan er negentien werden toegekend, voor onder meer *Nijntje*

gaat logeren in Nederlandse Gebarentaal, vier Friese uitgaven, twee biografieën en het standaardwerk *Vertalen in de Nederlanden*.

Kun je voor een stad een nieuwe taal ontwikkelen, die een afspiegeling vormt van de diversiteit van de bevolkingssamenstelling? Kunstenaar Ahilan Ratnamohan, zelf wereldburger, ging in opdracht van Explore the North, samen met inwoners van Leeuwarden de uitdaging aan. Later volgen Pidgin-projecten in onder meer Groningen en Zwolle.

3.3 Presentatie

Regelingen

De drie samenhangende regelingen voor literaire festivals en manifestaties en literatuur-educatieve organisaties behoren tot de (budgettaire) grootste regelingen van het fonds. De toekenningen van de meerjarige regelingen (twee- en vierjarig) staan in het Jaarverslag 2020. In 2021 waren er twee reguliere aanvraagrondes voor incidentele literaire manifestaties. Daarnaast zijn de regeling *Projectsubsidies voor literaire en literatuur-educatieve activiteiten* en de regeling *Literair grensverkeer* geëvalueerd. Met de tweejaarlijk ondersteunde literaire festivals en literatuur-educatieve organisaties zijn monitorgesprekken gevoerd. Ook dit jaar ontvingen de meerjarig ondersteunde organisaties coronasteungelden (zie hoofdstuk 2).

De regeling **Literair Grensverkeer** werd voor de vierde keer uitgevoerd door Literatuur Vlaanderen en het Nederlands Letterenfonds. Van de zeven voorgelegde aanvragen werden er vijf gehonoreerd voor totaal € 54.500, waaronder het project Prijs de Poëzie (live), de Poëzieweek 2022 en Neverending Stories van de Story Academy. Advisering geschiedt door een gezamenlijk Nederlands-Vlaamse commissie, Literatuur Vlaanderen is penvoerder van de regeling. Het aantal aanvragen neemt al jaren af. Het bereik van de regeling is onvoldoende, zo leert de evaluatie. Voorwaarden en criteria van de huidige regeling leggen de lat te hoog, zeker bij aanvragers uit de Caraïben en Suriname. Er wordt gewerkt aan een laagdrempeliger regeling die in 2023 in kan gaan.

Schrijver Astrid H. Roemer (Paramaribo, 27 april 1947) ontving de Prijs der Nederlandse Letteren 2021. De prijs – ter grootte van € 40.000 – wordt eens per drie jaar toegekend aan een auteur van wie het oeuvre een belangrijke plaats inneemt in de Nederlandstalige literatuur. De prijs wordt gefinancierd door de Taalunie, en afwisselend georganiseerd door Literatuur Vlaanderen en het Letterenfonds. Foto: Raúl Neijhorst.

In 2021 waren er door corona minder aanvragen in de regeling **Projectsubsidies literaire en literatuur-educatieve activiteiten** dan in een 'normaal' jaar. Er dienden zich wel nieuwe aanvragers aan, zoals musea die literatuur willen combineren met hun collectie. In totaal waren er 37 aanvragen waarvan er negentien zijn toegekend, waaronder PEN en IBBY. (Ter vergelijking: in 2020 51 aanvragen waarvan 31 gehonoreerd.)

De adviescommissie evalueerde de huidige regeling Projectsubsidies literaire en literatuur-educatieve activiteiten; zij constateerde dat deze aan vernieuwing toe is. De range van aanvragers heeft zich sterk verbreed (storytelling, spoken word, podia, musea), de wijze van programmeren en produceren is veranderd (meer online en digitaal aanbod), het aanbod is steeds meer interdisciplinair. De commissie ziet als kern van de regeling de directe, fysieke interactie tussen literaire auteurs met een divers publiek. Extra aandacht voor regionaal aanbod is nodig.

Het Letterenfonds had het afgelopen jaar intensief contact met het veld over alle noodgedwongen aanpassingen en nieuwe steunmaatregelen. Met de (acht) tweejarig gesubsidieerde organisaties werd door de adviescommissie Literaire manifestaties en activiteiten monitoringsgesprekken gevoerd. Ook daaruit bleek de grote werk- en mentale belasting die de coronamaatregelen opleveren.

Programma's

In het afgelopen jaar maakte **Kinderboekenambassadeur** Manon Sikkel een aantal filmpjes (onder meer voor de campagne #steunjeboekhandel en een Kerstboodschap voor De Voorleeshoek) en ze vlogde voor een pabo en voor een project in Heiloo. Ook droeg ze bij aan het publieke debat met een pleidooi voor een bibliotheek op elke school (in *de Volkskrant*), een bijdrage aan de Nationale Dyslexie Conferentie en twee lezingen tijdens de Kinderboekenweek. Daarnaast verzorgde ze veel interviews, zowel in landelijke als regionale media (van het *Jeugdjournaal* en het *Reformatorisch Dagblad* tot Radio Brabant), optredens (voorzitter De Nationale Voorleeswedstrijd, openen Kinderboekentuin in Breda) en 33 schoolbezoeken. Kinderboekenambassadeur-partners CPNB, Stichting Lezen, De Schrijverscentrale en het Letterenfonds dachten eind 2021 na over een waardige opvolger; de nieuwe Kinderboekenambassadeur 2022-2024 wordt op 6 april 2022 bekendgemaakt op het jaarlijkse congres Lezen Centraal.

Lieke Marsman, de jongste **Dichter des Vaderlands** tot op heden, had ondanks alle (corona)beperkingen in haar eerste jaar toch een goed gevulde agenda. Ze schreef als Dichter des Vaderlands zo'n tien gedichten bij nationale gebeurtenissen, variërend van Wereldkankerdag ('Een op drie') tot de EU-klimaatplannen en het noodweer in Nederland ('Staartdeling') en de val van Kabul ('Een Afghaanse tolk krijgt Nederlandse les') die onder meer zijn gepubliceerd in *NRC Handelsblad*. En ze stond evenzoveel keren op een podium, en trad op in radioprogramma's en podcasts. Door het jaar schreef ze columns in poëzietijdschrift *Awater*. Het aantal volgers van het Instagramaccount van de Dichter des Vaderlands is in Marsmans eerste jaar verdubbeld naar 2.770 volgers.

Kinderboekenambassadeur Manon Sikkel: 'Diversiteit in kinderboeken gaat niet alleen over kleur, geloof of achtergrond, maar ook over stereotypen. Waarom is de gemene juf in kinderboeken altijd dik, oud en lelijk bijvoorbeeld? Waarom draagt het ene meisje dat Fatima heet altijd een hoofddoek? Waarom is een burgemeester zo vaak een man? Gelukkig heb ik de afgelopen jaren veel zien veranderen, maar er is nog ruimte voor verbetering als ik zie dat een hoofdpersoon nog heel vaak een witte jongen is die Tim heet.'

Hoofdstuk 4

Binnenland: vertalen

In 2021 vierde het Expertisecentrum Literair Vertalen – dat in overleg met het Nederlandse en Vlaamse letterenfonds cursussen, mentoraten en ontwikkelingstrajecten voor beginnende vertalers in en uit het Nederlands organiseert – het twintigjarig jubileum door de zichtbaarheid van de literair vertaler centraal te stellen, met een online panelgesprek, de hashtag #RoemDeVertaler en zeven online lezingen over vertalen, die ook door andere geïnteresseerden gevolgd konden worden en waarvoor veel belangstelling was.

Vertalers zijn dit jaar zichtbaarder dan ooit, zo concludeerde Nijhoff Prijs-laureaat Rokus Hofstede in *de Volkskrant*. De commotie rond de Nederlandse vertaling van Amanda Gormans inaugurele spokenword-gedicht 'The Hill We Climb' "bereikte in één klap waar de vertaalwereld al decennia voor ijvert: maatschappelijke zichtbaarheid voor het vertalen en het vertalersvak". Kern van de discussie was de vraag of er bij de keuze voor een vertaler aandacht was geweest voor de hierbij relevante vragen rondom genre, symbolische betekenis, representativiteit en inclusie.

Voor het Letterenfonds was het een extra stimulans om via de Literaire Vertaaldagen en verschillende talentontwikkelingstrajecten het gesprek over vertalen te blijven verbreden, en taaltalenten met een biculturale of meertalige achtergrond te betrekken bij het vertalen – performatief of op papier.

Tijdschrift *Filter* bekeek in het laatste nummer van 2021 hoe beginnend talent doorstroomt naar een (volledige) beroepspraktijk. Petra Schoenmaker en Anne Swarttouw van het Letterenfonds vertelden in dit nummer over de nieuwe regeling die in 2021 het licht zag: de ontwikkelbeurs voor vertalers, uitdrukkelijk bedoeld voor zowel startende als ervaren vertalers en een aanvulling op de individuele trajecten van het ELV en op de projectsubsidies voor literair vertalers: "ook vertalers die nog geen boekcontract hebben, kunnen deze beurs aanvragen, als een soort startkapitaal. [...] Uiteindelijk hopen we mensen net dat zetje te geven door te gaan met vertalen. Om de eerste hobbel te nemen, maar ook de tweede en de derde."

In dit verband is het verheugend dat het aantal nieuwe aanvragers van een projectsubsidie dit jaar toenam, en dat de meeste aanvragen van beginnende vertalers zijn toegekend. Ook met de tijdelijke steunmaatregelen zijn veel nieuwe aanvragers bereikt (zie hoofdstuk 2).

Een opvallend resultaat van eerdere projectsubsidies: *De droom van de rode kamer* (Athenaeum), een achttiende-eeuwse, 2.000 pagina's tellende roman die wordt gerekend tot de hoogtepunten van de klassieke Chinese literatuur, en waar vertalers Mark Leenhouts, Anne Sytse Keijser en Silvia Marijnissen en Anne Sytse Keijser twaalf jaar aan werkten.

4.1 Creatie

Regelingen

In de regeling **Projectsubsidies voor literaire vertalingen**, waarmee de kwaliteit en diversiteit van literaire vertalingen in het Nederlands wordt gestimuleerd, waren er in 2021 meer aanvragen dan ooit: 273, waarvan er 249 zijn toegekend. (Ter vergelijking: in 2017-2020 waren er gemiddeld 248 aanvragen per jaar waarvan er 206 zijn toegekend.) Hier lijkt het succes van het tijdelijke aankoopbudget voor uitgeverijen tot meer aanvragen te hebben geleid, ook van vertalers die niet eerder bij het fonds aanvroegen.

De gemiddelde projectbeurs was € 7.604 (2020: € 7.630). Daarnaast zijn er zeventien toeslagen voor een voor- of nawoord toegekend (2020: 23). Er werd voor alle genres aangevraagd, inclusief beeldverhaal en poëzie, maar het leeuwendeel was fictie. Engels voerde de boventoon. In totaal waren er 22 nieuwe aanvragers (in 2020: 17); van de aanvragen van beginnende vertalers is 85% toegekend. Onder hen waren vertalers die eerder via het ELV deelnamen aan een ontwikkelingstraject of een mentorat; een mooie doorstroom.

De adviescommissie Projectsubsidies heeft in een fysieke vergadering de regeling geëvalueerd. Belangrijk punt blijft de beoordeling van de moeilijkheidsgraad, vooral het wegen van de (soms slechts summier) aangedragen punten. In de loop van 2022 zal het beoordelingsformulier voor zowel de literaire kwaliteit van de brontekst als voor de literaire vertaalkwaliteit licht worden aangepast.

Alleen werk waarvoor uitgeverij en vertaler een modelcontract sluiten, komt in aanmerking voor een beurs. Daarnaast geldt onder meer een inkomensgrens (maximaal € 45.000 verzamelinkomen). De Auteursbond en de Literaire Uitgeversgroep praten over een nieuw modelcontract. Daarop vooruitlopend is een inflatiecorrectie per 2022 afgesproken, het minimumvertaaltarief gaat van 6,8 naar 7 eurocent per woord.

Eind 2021 is de **ontwikkelbeurs voor literair vertalers** gestart. Door het succes van de tijdelijke coronasteunmaatregelen is ervoor gekozen deze regeling ook open te stellen voor vertalers die niet eerder bij het Letterenfonds hebben aangevraagd, maar wel een literaire vertaalopleiding hebben gevolgd en aantoonbare stappen hebben gezet als vertaler. De ontwikkelbeurs stelt literair vertalers in staat zich professioneel te blijven ontwikkelen en hun ambassadeursrol te versterken, en helpt startende literair vertalers in de aanloop naar hun loopbaan. Met de *Ontwikkelbeurzen voor literair vertalers* wordt uitvoering gegeven aan een Kamermotie van Corinne Ellemeet. In december vroegen en ontvingen de eerste vijf literair vertalers voor in totaal € 7.062 een ontwikkelbeurs.

Programma's: talentontwikkeling en inclusie

Van 28 juni tot en met 2 juli organiseerde Read My World, platform voor het geschreven en gesproken woord uit de hele wereld, in samenwerking met het Vertalershuis Amsterdam, de Taalunie, Expertisecentrum Literair Vertalen en De Tank in de OBA de **Creative Translators Workshop**. Doel van deze workshop was om nieuwe vertalers met een diversere achtergrond toegang te bieden in het letterenveld en inzicht te geven in performatief vertalen 'buiten het boek'. 24 deelnemers namen vijf dagen lang deel aan lezingen en workshops. Onder hen onder meer meertalige makers, mensen uit de wereld van spoken word en storytelling, en mensen met de ambitie om intersectioneel feministische werken uit het Engels in het Nederlands te vertalen.

Op 25 september 2021 organiseerde het Vertalershuis Amsterdam samen met de UvA in het Amsterdams Lyceum **Dante aan de Amstel**, twee vertaalworkshops en een discussiepanel over het vertalen van werk van Dante Alighieri bij de gelegenheid van zijn zevenhonderdste sterfdag. In de workshops werden Nederlandse vertalingen van Dante's *Paradiso* vergeleken en er werd ingegaan op het vertalen van Dante's poëzie. Er waren ruim honderd mensen fysiek aanwezig en veertig online; studenten Italiaans vormden de meerderheid.

The Chronicles – en de daarmee samenhangende **Vertalersfabriek** – is een jaarlijks talentontwikkelingsprogramma en vertaalworkshop voor duo's van jonge auteurs en hun vertalers in en uit het Nederlands. Crossing Border organiseert The Chronicles en het Vertalershuis Amsterdam werkt met de vertalers verder in de Vertalersfabriek. In november 2021 werden zo zes vertalers jonger dan veertig jaar gekoppeld aan zes auteurs van ook onder de veertig, en werkten de beginnende vertalers met een ervaren mentor verder aan een tekst van 'hun' auteur die nog niet in de betreffende taal was vertaald.

In samenwerking met de letterenfondsden faciliteert het **Expertisecentrum Literair Vertalen** twee vormen

De deelnemers aan The Chronicles: vertalers Sander Grasman (Italiaans-Nederlands), Lotte Hammond (Nederlands-Duits), Peter Huijzer (Duits-Nederlands), Nevorice Matheu (Engels-Nederlands), Katja Vekshina (Nederlands-Russisch) en Evelien Waegemans (Fins-Nederlands), en schrijvers Natasha Brown, Marta Barone, Tobi Lakmaker, Jens Meijen, Olivia Wenzel en Pajtim Statovci. Foto: Remco Koers.

van individuele begeleiding voor literair vertalers gedurende het begin van hun carrière. Beginnende vertalers zonder vertaalopdracht kunnen in aanmerking komen voor een **ontwikkelingstraject**, waarbij zij met een ervaren vertaler aan de slag gaan met de vertaling van een zelf gekozen kort verhaal of een literair fragment. Er wordt ook aandacht besteed aan de praktische kant van een vertaalloopbaan, met als beoogd resultaat de publicatie in een literair tijdschrift of publicatie van het gekozen boek. In 2021 zijn er tien ontwikkelingstrajecten aangevraagd en drie toegekend. Twee projecten zijn bezig, één project is afgerond. In 2021 zijn vijf **mentoraten** (voor begeleiding bij een literaire boekvertaling) aangevraagd en vier toegekend.

4.2 Productie en presentatie

Schwob brengt vergeten klassiekers uit de moderne wereldliteratuur onder de aandacht bij uitgeverijen, pers, boekhandels en lezers. Schwob heeft een driedelige aanpak: uitgeverijen worden getipt over onvertaalde klassiekers, het biedt financiële ondersteuning aan publicaties, en via de Schwob-acties – een samenwerking met literaire uitgeverijen en 120 Nederlandse en Vlaamse boekhandels – worden vier keer per jaar actuele herontdekkingen gepresenteerd via schwob.nl, promotiemateriaal in de boekwinkels, nieuwsbrieven, persberichten en social media. De actie is een samenwerking en investering van het Letterenfonds en de uitgevers.

In 2021 heeft de **Schwob-subsidieregeling** in twee rondes € 77.744 aan negentien publicaties toegekend, vertaald uit acht talen, en ingediend door elf uitgeverijen. (2020: 24 aanvragen waarvan 18 toegekend.) Er waren door veertien uitgeverijen in totaal 29 aanvragen ingediend. Daarvan zijn er acht afgewezen, in meerdere gevallen op basis van vertaalkwaliteit; twee aanvragen zijn ingetrokken. Het merendeel van de aanvragen wordt gedaan door kleine tot middelgrote zelfstandige uitgeverijen.

Bij de vier Schwob-acties in de lente, zomer en herfst van 2021 en de winter van 2021-2022 stonden 22 titels uit de wereldliteratuur centraal. Deze verschenen bij tien uitgeverijen en werden vertaald uit het Engels (7), Frans (4), Duits (3), Italiaans (3) Portugees, Servisch, Spaans en Tsjechisch (elk 1). Een titel uit Suriname (van Bea Vianen) werd oorspronkelijk in het Nederlands geschreven.

Het herontdekken van klassiekers brengt vaak een nieuwe, actuele kijk op de literaire canon met zich mee. Klassiekers kunnen immers om een bepaalde reden vergeten zijn; de schrijver is een vrouw, hij of zij is van kleur of hoort bij een minderheid. Door bewegingen als Black Lives Matter en Fixdit worden veel literaire titels herontdekt. De herfstactie in 2021 bestond voor het eerst volledig uit door vrouwen geschreven titels, over het hele jaar waren dertien van de 22 Schwob-actietitels geschreven door vrouwen.

Literaire titels zoals deze vertaalde 'vergeten' klassiekers kent de lezer vaak alleen dankzij de boekhandelaar of de oplettende criticus. De titels in de Schwob-acties kregen gelukkig aardig wat aandacht in de pers. *Sarnami Hi / Suriname, ik ben* van Bea Vianen (Cossee) is opvallend groot en vaak positief besproken, net als *De beer* van Marian Engel (Kopernik) en *Twee weken weg* van R.C. Sherriff (Atlas Contact).

Leesclubs en lezingen stonden door corona onder druk. Het aantal activiteiten liep met ruim de helft terug naar achttien leesclubs en één lezing. Er was veel belangstelling voor de 2.000 pagina's tellende vertaling van het Duitse *Jahrestage* van Uwe Johnson (Van Oorschot): vier boekhandels in Nederland en Vlaanderen organiseerden een vierdelige leesclubreeks rond deze roman.

Verschillende programmaonderdelen, waaronder **Schwob Young**, moesten vanwege de beperkingen als gevolg van de pandemie worden ingekort of uitgesteld.

V.I.n.r. Juryvoorzitter Manon Uphoff en laureaten Saša Stanišić en Annemarie Vlamming. Foto: Remco Koers.

Prijzen

De jaarlijkse Europese Literatuurprijs voor de beste Europese roman die in het voorgaande jaar in Nederlandse vertaling is verschenen, werd zaterdag 6 november op Crossing Border uitgereikt aan auteur Saša Stanišić en vertaalster Duits-Nederlands Annemarie Vlamming voor de roman *Herkomst* (Ambo|Anthos). Zeventien zelfstandig inkopende boekhandels stelden een longlist van twintig titels op. De vakjury onder voorzitterschap van Manon Uphoff selecteerde een shortlist van vijf met *Herkomst* als uiteindelijke winnaar.

Op basis van de longlist werd samen met lezerscommunity Hebban.nl een online-variant van de **Vertalers-geluktournee** georganiseerd. Dertien vertalers vertelden over hun genomineerde vertaling; de essays trokken 5.600 lezers. In het najaar kon met Explore the North in Leeuwarden een Europees-Friese Vertalers-geluk-avond worden georganiseerd. De shortlist werd feestelijk gepresenteerd in Spui25 in Amsterdam. De Europese Literatuurprijs en de winnaars kregen aandacht in *De Groene Amsterdammer*, *de Volkskrant*, *Het Parool*, *Literairnederland.nl*, *De Standaard* en *Tzum.info*. Voxweb.nl bracht op 16 november een interview met laureaat Annemarie Vlamming.

De jaarlijkse **Letterenfonds Vertaalprijs** bekroont afwisselend een vertaler in en een vertaler uit het Nederlands. In oktober maakte de jury – bestaande uit Jelle Noorman, Janneke van der Meulen en Gerwin van der Werf – bekend dat literair vertaler Duits-Nederlands Josephine Rijnaarts de winnaar was. De jury roemde haar vertalersmoed, soevereine beheersing van het Nederlands en stilistische veelzijdigheid. Aan de oeuverprijs is een bedrag van € 15.000 verbonden, de uitreiking is tijdens de Literaire Vertaaldagen in juni 2022. Rijnaarts werd op 23 oktober geïnterviewd in het radioprogramma *De Taalstaat*.

Josephine Rijnaarts

"The New Dutch Writing campaign is welcoming Dutch writers to the UK once again this autumn including events across Sheffield, at the Cheltenham Literary Festival and in Brixton. Showcasing the scene, it features two key festival partnerships and various events with a bill of 17 Dutch and Belgian authors, translators and illustrators."

—The Bookseller
23 september 2021

**1. Cambridge
(4 auteurs)**
30 maart—
*Cambridge Literary
Festival*

**2. Londen
(5+ auteurs)**
17 maart—*Launch
The Dutch Riveter*
8-9 Oktober—
Van Gogh House

**3. Dublin, Ierland
(3 auteurs)**
20-29 mei—
*International
Literature Festival
Dublin*

**4. Bradford
(1 auteur)**
30 juni—*Bradford
Literature Festival*

**5. West Cork, Ierland
(8 auteurs)**
5-26 juli—
*West Cork
Literary Festival*

**6. Durham
(2 auteurs)**
10 oktober—
*Durham Book
Festival*

**7. Cheltenham
(13 auteurs)**
10-15 oktober—
*Cheltenham
Literary Festival*

**8. Wokingham
(2 auteurs)**
11-12 oktober—
*Wokingham
Children's Festival*

**9. Sheffield
(8 auteurs)**
15-31 oktober—
Off the Shelf Festival

Online

Verspreid over het jaar:
Zeven workshops
literair vertalen
Nederlands-Engels.
Door Hester Velmans,
Michele Hutchison,
Sam Garrett, Jonathan
Reeder, David Colmer,
Kristen Gehrman en
Anna Asbury &
Laura Vroomen.

Online

22 januari
Boekpresentatie
*How the first sparks
became visible*
van Simone Atangana
Bekono en vertaler
David Colmer,
Emma Press.

Online

22 april
*Lancing Modern
Poetry in Translation*
Simone Atangana
Bekono en David
Colmer.

Online

18-24 juli
*British Center for
Literary Translation*
Online Summer School
voor 10 (beginnende)
literair vertalers
Nederlands-Engels.
Workshop door Michele
Hutchison en schrijver
Alfred Schaffer.

Online

28 september
Reading is Magic
Marc Ter Horst
Livestream op scholen
in het Verenigd
Koninkrijk.

Residentie

oktober
Simone Atangana
Bekono in Cheltenham,
Manchester en
Hawkwood in
Gloucestershire.
Inclusief o.m. bezoek
aan de faculteit
Nederlands van de
University of Sheffield.

New Dutch Writing

Hoofdstuk 5

Internationalisering: Nederlandse literatuur in het buitenland

Voor promotie van Nederlandse literatuur in het buitenland was 2021 een jaar van uitdagingen en het zoeken van nieuwe verbindingen. Ondanks alle corona-beperkingen waren er goede ontwikkelingen en werden er successen geboekt. Het aantal vertalingen van Nederlandse literatuur is verder gestegen. Er was een succesrijke steunmaatregel waarbij vertalers fragmentvertalingen van door henzelf gekozen titels konden maken. Naast de reguliere brochures voor de drie grote genres, verscheen er een fraai vormgegeven *More Dutch Classics*. En met een positieve blik naar de toekomst, tekenden de directeurs van het Nederlands Letterenfonds en Literatuur Vlaanderen het contract met de Leipziger Buchmesse om gastland te zijn op de beurs van 2024.

De jaarcijfers laten zien dat het aandeel gesubsidieerde vertalingen groeit ten opzichte van de niet gesteunde vertalingen. Dit maakt duidelijk dat de noodzaak van vertaalsubsidies bijzonder groot is.

Omdat reizen nog steeds lastig en beperkt mogelijk is, zijn er andere wegen ingeslagen om Nederlandse literatuur in het buitenland te presenteren. Er zijn zes online presentaties georganiseerd voor grotere groepen uitgevers uit verschillende landen. Voor internationale uitgevers van non-fictie vond ook een zestal Editor's Hours plaats, virtuele gesprekken van vakgenoten over ontwikkelingen en trends. Zo kon – onder andere door heel veel Teams- en Zoomgesprekken – het internationale literaire netwerk succesvol worden onderhouden. Gelukkig ging een aantal boekenbeurzen, zoals de Frankfurter Buchmesse, op bescheiden schaal wel door, en in de campagne New Dutch Writing kon een aantal presentaties live plaatsvinden.

Een opvallende trend is het succes van de Nederlandse *graphic novel* in het buitenland. Er was bijvoorbeeld veel aandacht voor Aimée de Jonghs *Dagen van zand*: het won de Prix Ouest France en de Etoile du Parisien voor het beste stripboek. Het boek verkocht in Frankrijk ruim 30.000 exemplaren, en won in Japan de International Manga Award.

Jaap Robbens roman *Zomervacht* (vertaald door David Doherty) haalde de longlist van de International Booker Prize, vorig jaar nog gewonnen door Marieke Lucas Rijneveld. Het effect van zowel die bekroning als de nominatie werkte in 2021 sterk door: er kwamen achttien nieuwe aanvragen voor vertalingen van *De avond is ongemak*, en ook voor *Zomervacht* kwamen vier nieuwe aanvragen binnen. De Engelse vertaling, door Astrid Alben, van Anne Vegters dichtbundel *Eiland berg gletsjer*, ontving een PEN Award. Kinderboeken blijven het meest vertaalde genre, dit jaar

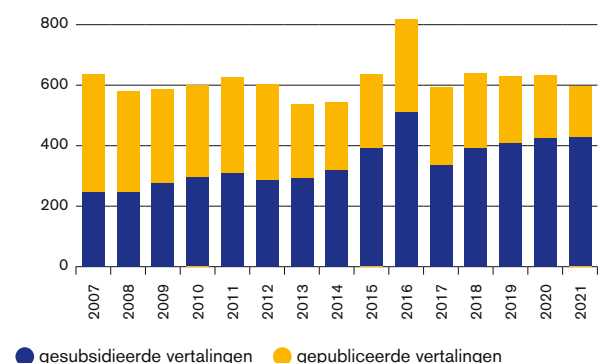
werden drie Duitse vertalingen genomineerd voor de prestigieuze Deutscher Jugendliteraturpreis 2021.

5.1 Aanvragen en vertalingen

Buitenlandse uitgevers kunnen financiële ondersteuning aanvragen voor de uitgave van de vertaling van een Nederlands werk van fictie, non-fictie, poëzie, graphic novel of kinderboek. Doel van de subsidie is om buitenlandse uitgevers te stimuleren Nederlandse literatuur in vertaling uit te geven. In 2021 is meer dan € 1 miljoen aan **Translation grants** toegekend. Het ging om 354 subsidies, meer dan in 2019 toen er 301 toekenningen waren. In het coronajaar 2020 werd het recordaantal van 434 subsidies toegekend – dankzij een verhoging van de subsidies voor internationale uitgevers – een aantal dat zelfs de stijging in aanloop naar het gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse 2016 overtrof.

De 354 toegekende Translation grants hadden betrekking op uitgaves in 47 talen. Daarvan waren er 49 voor vertalingen in het Duits, en maar liefst 38 voor vertalingen in het Italiaans, daarna volgden Engels (31), Spaans (25), Frans (22), Russisch (12), Arabisch (11), Turks (11) en Albanees (10). De subsidies zijn toegekend voor verschillende genres: kinder- en jeugdliteratuur (114), fictie (107), non-fictie (98), poëzie (26) en beeldverhaal (9).

In 2021 verschenen, voor zover op 20 januari 2022 bekend, 585 vertalingen uit het Nederlands in 44 verschillende talen, inclusief 21 heruitgaven. Dat zijn er – wellicht mede dankzij de fragmentvertalingen en coronasteun van vorig jaar – meer dan in 2020 (559). Marieke Lucas Rijneveld is de meest vertaalde auteur van 2021, gevolgd door Annie M.G. Schmidt. Haar *Minoes* is de allereerste Oezbeekse vertaling van een Nederlands boek. De verdeling over de genres bleef grotendeels vergelijkbaar: kinder- en jeugdliteratuur (241, waarvan 31 non-fictie titels en 95 prentenboeken), fictie (144), non-fictie (140), poëzie (40) en graphic novel (20).

● gesubsidieerde vertalingen ● gepubliceerde vertalingen
Aantal vertalingen van Nederlandstalige literatuur over de jaren 2007-2021 (stand 10 februari 2022), totaal aantal vertalingen respectievelijk het aantal door de twee letterenfonds (of hun voorgangers) gesubsidieerde vertalingen.

Mede door de in 2019 gestarte 'high-profile promotional campaign' New Dutch Writing heeft het aandeel Engels aan belang gewonnen en lijkt het nu te setten op een vaste tweede plaats. De zichtbaarheid van de Nederlandse literatuur wordt daarmee elders in de wereld aanzienlijk vergroot, alsmede de kans op een vertaling in een andere taal.

5.2 Activiteiten

Publicaties en brochures

Dit jaar verschenen zes brochures met een selectie van de beste en meest kansrijke titels voor het buitenland: *New Dutch Fiction* (voorjaar en najaar), *Dutch Non-Fiction* (voorjaar en najaar), *Dutch Children's Books* (voorjaar) en *More Dutch Classics* (juni). De brochures bieden een overzicht van recent verschenen titels, nieuwe vertalingen, succesvolle Nederlandse boeken in het buitenland en algemene informatie over het fonds. Ze worden per mail en post verstuurd aan internationale uitgevers. Digitale bestanden maakten het makkelijk om boeken online tijdens gesprekken te presenteren. In de brochure *More Dutch Classics* – die eens in de vijf jaar wordt gemaakt – werden twintig klassieke boeken in verschillende genres voorgesteld, met fragmenten, synopsisteksten en biografische informatie.

Internationaal netwerk: boekenbeurzen, reguliere en online afspraken

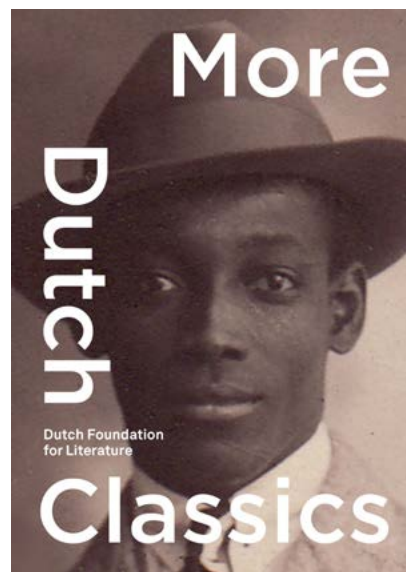
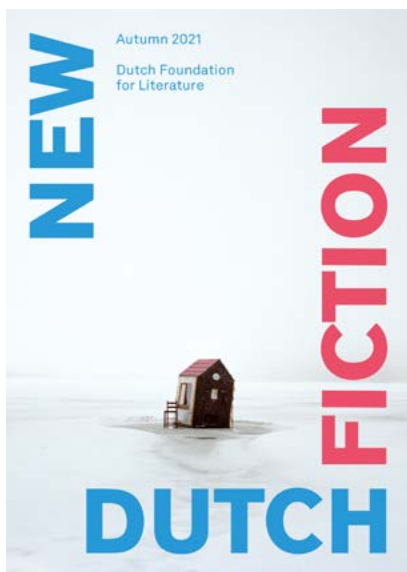
De boekenbeurzen van Beijing, Bologna, Leipzig, Londen en Parijs werden vanwege corona geannuleerd of gingen digitaal. Genrespecialisten van het fonds hadden in plaats daarvan doorlopend online afspraken met internationale uitgevers. Een voordeel was dat zo ook recent verschenen titels en actualiteiten besproken konden worden.

In de eerste helft van 2021 zijn zes edities van het Non-Fiction Editors' Hour georganiseerd. Dit online initiatief had als doel het onderhoud en de vernieuwing van het internationale netwerk en uitwisseling tussen non-fictieuitgevers. Er deden 35 uitgevers mee uit Europa, Engeland en de VS, maar ook uit minder voor de hand liggende taalgebieden zoals China, Egypte, Turkije, Zuid-Afrika, Algerije, Brazilië en Argentinië.

In het najaar kwam alsnog er de mogelijkheid om live contacten te hebben. Eind oktober werd een bezoek gebracht aan uitgevers in Londen, en in dezelfde periode vond de Buchmesse in Frankfurt plaats, waar op de stand van het Letterenfonds ruim zestig afspraken plaatsvonden met internationale uitgevers, organisatoren van literaire festivals en evenementen in Duitsland. In oktober was het fonds aanwezig op het stripfestival Quai des Bulles in Saint Malo en eind november werd de kinderboekenbeurs van Parijs bezocht. De aanwezigheid met auteurs op deze *Salon du livre de Montreuil* was onderdeel van een campagne in samenwerking met de Nederlandse ambassade in Parijs, Fonds Podiumkunsten en SEE NL (zie manifestaties).

Op Crossing Border vond op 6 en 7 oktober 2021 *The Addict* plaats, een internationale netwerkborrel voor mensen in het boekenvak en een samen met het fonds georganiseerd literair programma. Er traden drie Nederlandse auteurs op: Hanna Bervoets, Valentijn Hoogenkamp en Gustaaf Peek. Kort na *The Addict* zijn de rechten voor Hanna Bervoets' *Wat wij zagen* verkocht aan de Spaanse uitgeverij Temas de Hoy (Planeta).

Naast individuele gesprekken zijn in plaats van de Publishers Tours – waarbinnen normaliter een groep internationale uitgevers een aantal dagen kennismakt met Nederlandse uitgevers, auteurs en illustratoren –

online presentaties georganiseerd. Deze boden wel de mogelijkheid om vertalers en experts een podium te geven en om grotere aantallen internationale uitgevers in te lichten. In samenwerking met Literatuur Vlaanderen zijn drie digitale presentaties voor Duitse uitgevers georganiseerd (zie Internationaal Cultuurbeleid). En er waren twee presentaties naar aanleiding van de brochure *More Dutch Classics*: op 9 september was er een online presentatie van de fictie- en nonfictie-klassiekers. Sprekers waren David McKay, Judith Wilkinson, Onno Blom, Jeroen Brouwers, Ronit Palache en Margot Dijkgraaf. Het publiek bestond uit een gezelschap redacteurs van internationale uitgeverijen en vertalers, in totaal zestig personen.

Een week later vond een online presentatie van de kinderboekenklassiekers plaats voor 29 internationale uitgevers uit vijftien landen. De boeken werden ingeleid en toegelicht door recensenten Mirjam Noorduijn en Annemarie Terhell, vertaler Laura Watkinson en agente Kasja Blomberg.

De laatste online groepspresentatie van 2021 was op maandag 22 november, vlak voor de kinderboekenbeurs in Parijs, voor een tiental Franse kinderboekuitgevers. Ook deze presentatie werd ingeleid door Mirjam Noorduijn, en gevolgd door Franse pleidooien van Mireille Cohendy, Myriam Bouzid en Elaine Michon.

Voor twee taalgebieden werkte de afdeling buitenland intensief samen met **intendanten**. Micaela van Muylem, vertaler en docent aan de universiteit van Buenos Aires, onderhoudt contact met Argentijnse uitgevers, wat in 2021 resulteerde in acht vertaalcontracten. De uit Syrië gevluchte uitgever Samer Alkadri adviseert het fonds over de Arabische markt. Hij verstuurde vier Arabische nieuwsbrieven naar 243 uitgevers en bezocht de Sharjah Bookfair, waar hij met een twintigtal uitgevers uit diverse landen sprak over Nederlandse literatuur.

De Azerbeidjaanse uitgeverij Alatoran creëerde online en offline promotiemateriaal voor de Azeri vertaling van *Max Havelaar*.

Debutant Machteld Siegmann en haar redacteur Liesbeth Vries (Ambo|Anthos) op het European Festival of First Novel 2021 in Kiel, Duitsland. Siegmann schreef een blog over haar ervaringen voor de website van het Letterenfonds, Vries deed dat op *Boekblad.nl*. Foto: Liesbeth Vries.

Auteursbezoeken

Als een vertaling van een Nederlandse auteur is verschenen, ondersteunt het Letterenfonds buitenlandse uitgevers bij de promotie van het werk door een bezoek van de schrijver of illustrator aan het land in kwestie mede te financieren met de regeling **Reiskosten buitenland (promotiereizen)**. Sinds het begin van de pandemie kunnen buitenlandse literaire organisaties subsidie aanvragen voor online-promotiealternatieven. Er werden zeventien promotiereizen voor auteurs ondersteund en er zijn 21 beurzen voor online promotie toegekend.

De meeste promotiereizen vonden plaats in de zomer en de vroege herfst, toen coronamaatregelen bijna overal werden versoepeld. Veel Nederlandse auteurs brachten een bezoek aan Duitsland. Geert Mak en Arnon Grunberg waren uitgenodigd om begin september op het Internationales Literaturfestival Berlin in dialoog te gaan over thema's uit hun recent in het Duits vertaalde *Grote verwachtingen* en *Bezette gebieden*. Marente de Moor, Ilja Leonard Pfeijffer, Matthijs Deen en Peter Buwalda waren op het Tübingen Book Festival waar Nederland en Vlaanderen gastland waren. In Scandinavië was veel belangstelling voor Nederlands- en Friestalige dichters: Geert Tigchelaar, Syds Wiersma, Cornelis van der Wal en Elmar Kuyper waren in juni op het LiteratureXchange festival in Aarhus, Denemarken. Zij presenteerden een Fries-Deense bloemlezing, waarvoor ze met vijf Deense dichters hadden samengewerkt.

Samenwerking met de Taalunie en de IVN

In het Beleidsplan 2021-2024 heeft het fonds zich voorgenomen om actieve partnerschappen aan te gaan met afdelingen Nederlands in het binnenland en buitenland. Een eerste resultaat is de nieuwe regeling *Schrijver op je scherm wereldwijd*. Dit initiatief van De Schrijverscentrale, de Taalunie, Literatuur Vlaanderen en het Letterenfonds laat Nederlandstalige verhalen buiten de taalgrenzen reizen, niet alleen naar universiteiten maar ook naar middelbare en hogescholen.

Er is intensiever samengewerkt met de Internationale Vereniging voor Neerlandistiek (IVN). In het kader van het project *Voortvarend Nederlands!* organiseerde het fonds op 2 oktober een online gesprek tussen vier vertalers van *De avond is ongemak* van Marieke Lucas Rijneveld om het belang van literair vertalen te accentueren. Alexa Stoicescu (Roemenië), Adam Bzoch (Slowakije), Maria Rosich Andreu (Spanje) en Michele Hutchison (Verenigd Koninkrijk) bespraken vertaaltuitdagingen van deze bijzondere roman.

In 2021 is ook, in samenwerking met de Taalunie en een tiental literaire organisaties uit Nederland en Vlaanderen, gewerkt aan een pilot gericht op versterking van de samenwerking met de vakgroepen neerlandistiek aan universiteiten in het buitenland.

5.3 Internationaal Cultuurbeleid (ICB)

Campagnes en manifestaties

In het verlengde van het buitenlands vertaalbeleid organiseert het Nederlands Letterenfonds groot-scheepse internationale campagnes ter ondersteuning van de buitenlandse uitgevers en vooral om Nederlandse auteurs zichtbaar te maken op internationale podia.

New Dutch Writing

De in 2019 gestarte campagne New Dutch Writing brengt Nederlandse literatuur onder de aandacht in het Verenigd Koninkrijk en Ierland, met een accent op jonge auteurs en vertalen. Het New Dutch Writing-team organiseerde in samenwerking met literaire festivals en podia meer dan veertig evenementen rond 23 schrijvers en elf vertalers. Niet alleen online, Nederlandse auteurs konden ook weer fysiek afreizen. Een hoogtepunt was het Cheltenham Literature Festival waar van 9 tot 15 oktober twaalf auteurs waren geprogrammeerd: Connie Palmen, Simone Atangana Bekono, Anna Woltz, Radna Fabias, Jaap Robben, Karin Amatmoekrim, Lize Spit, Willem Jan Verlinden en vertalers Michele Hutchison, David Colmer, Paul Evans en Jozef van der Voort traden er op. Tijdens het Off the Shelf Festival was het posterverhaal *Biography of a Fly* van Jaap Robben in de straten van Sheffield te lezen. Online waren er onder meer succesvolle programma's tijdens het Reading is Magic Festival. De lancering van het Nederlandse themanummer van literair tijdschrift *The Riveter* trok online ruim 400 kijkers. *The Dutch Riveter* presenteerde een overzicht van Nederlandse literatuur in Engelse vertaling, interviews, fragmentvertalingen, recensies en achtergrondartikelen.

Frankrijk en Zwitserland – het vervolg van Phares du Nord

In 2021 ging het Letterenfonds door met ondersteuning van de promotie van Franse vertalingen van Nederlandse boeken. Er werden promotievideo's opgenomen met auteurs van wie een nieuwe Franse

vertaling verscheen en die door de uitgevers kon worden ingezet bij online promotie. Arnon Grunberg, Niña Weijers, Anna Woltz en anderen werden zo gepresenteerd. Een van de live hoogtepunten was het Nederlandse gastlandschap tijdens de twaalfde editie van het literaire festival *Le livre sur les quais* in Morges in Zwitserland. Acht auteurs en vertalers traden er op: Niña Weijers, Arnon Grunberg, Rokus Hofstede, Martin de Haan, Edward van den Vendel, Abram de Swaan, Peter van Dongen en Adriaan van Dis. Het festival trok 18.000 bezoekers.

Nieuwe Franse vertalingen van werk van Marit Törnqvist, Anna Woltz, Noëlle Smit en Fleur van der Weel, plus de eerste *Jip en Janneke* in Franse vertaling (door Emmanuèle Sandron).

2021 werd afgesloten met een omvangrijke presentatie van Nederlandse kinder- en jeugdcultuur in de Parijse voorstad Montreuil waar jaarlijks de belangrijkste kinderboekenbeurs van Frankrijk is. Onder de noemer *Ton monde, plein de merveilles* werden in november en december Nederlandse films, podiumkunsten en literatuur gepresenteerd. De campagne is opgezet in samenwerking met het Fonds Podiumkunsten, SEE NL, Franse partners en de Nederlandse ambassade in Parijs. Anna Woltz, Fleur van der Weel, Marit Törnqvist en Noëlle Smit waren uitgenodigd voor de Salon du Livre et Presse de la Jeunesse in Montreuil begin december. Zij gaven workshops, lezingen en werden gepresenteerd via La Télé du Salon, te zien op de Franse televisie en online met een enorm bereik. Ook zijn illustraties van Marit Törnqvist uit de Franse vertaling van *Het gelukkige eiland* (*La Joie de Lire*, vertaling Maurice Lomré) geselecteerd voor de jaarlijkse expositie van de beurs. Deze expositie – met werk van vier Franse en vier internationale makers – reist na Montreuil door naar driehonderd Franse bibliotheken. Het aantal bezoekers van de Salon du Livre de la Jeunesse 2021 was 24.000.

Duitsland

In 2021 was het onmogelijk om fysiek in Leipzig aanwezig te zijn voor de beurs en het festival Leipzig Liest. Om recente vertalingen in het Duits van Nederlandse en Vlaamse auteurs onder de aandacht te brengen, heeft het Letterenfonds met Literatuur Vlaanderen, de Nederlandse ambassade en de

Vlaamse Vertegenwoordiging in Berlijn de boeken-podcast *Kopje Koffie* gelanceerd voor Duitstalige lezers en luisteraars. Er zijn podcasts gemaakt met Arnon Grunberg, Charlotte van den Broeck, Judith Fanto en Herman Koch. Tot nu toe werden de podcasts 1.300 keer beluisterd.

Publishers Tours

In samenwerking met Literatuur Vlaanderen zijn, met het oog op het gezamenlijk gastlandschap op de boekenbeurs van Leipzig in 2024, drie digitale Publishers Tours voor Duitse uitgevers georganiseerd. Op 10 juni vond de kinderboekeditie plaats. Mirjam Noorduijn, Birgit Erdmann, Andrea Kluitmann, Rolf Erdorf en Verena Kiefer presenteerden recent verschenen Nederlandse titels – in het Duits – aan 21 Duitse kinderboekenuitgevers.

Op 14 juni maakten elf Duitse fictie-uitgevers kennis met nieuwe fictie uit Nederland en Vlaanderen.

Op 15 september werd non-fictie gepresenteerd aan meer dan twintig redacteuren en uitgevers. Een uitgebreider overzicht is opgenomen in bijlage 4.

5.4 Netwerk vertalers van Nederlandse literatuur

Het Letterenfonds verstrekt aan buitenlandse uitgevers subsidies voor vertalingen van Nederlandse

literatuur op voorwaarde dat de literaire kwaliteit van de vertaling wordt gewaarborgd. Het Letterenfonds en Literatuur Vlaanderen werken hiervoor met lijsten van per genre geaccrediteerde vertalers. Eind 2021 bevatten deze lijsten in totaal 730 namen van geaccrediteerde vertalers die werken in totaal 43 talen. Een overzicht (in wording) per genre staat op flandersliterature.be

In de loop van 2021 ontving het fonds 93 proefvertalingen ter beoordeling, waarvan 65 op verzoek van buitenlandse uitgevers. Van de 93 proefvertalingen zijn er 51 positief bevonden, 27 afgewezen en vijftien in behandeling. Zo zijn onder meer Arabische, Bosnische, Chinese, Macedonische, Koreaanse, Indonesische, Russische en Zweedse vertalers aan de lijsten toegevoegd.

Het Letterenfonds stimuleert op diverse manieren de aanwas en begeleiding van beginnende literair vertalers, onder meer via de campagne New Dutch Writing (zie hiervoor), het Vertalershuis Amsterdam (zie hierna) en in samenwerking met het ELV. Zo verstrekte het fonds beurzen voor negen **mentoraten** als begeleiding bij een (eerste) vertaling van Nederlandse titels in het Albanees, Chinees, Duits, Macedonisch, Roemeens, Spaans, Tsjechisch en Turks. Van de tien bij het ELV aangevraagde **ontwikkelingstrajecten** zijn er drie toegekend (Chinees, Turks, Italiaans).

Presentatie door Jan Konst tijdens een van de Publishers Tours voor Duitse uitgevers.

Daarnaast organiseerde het ELV in het najaar de **online cursussen** literair vertalen Nederlands-Frans (masterclass over toneel), Nederlands-Afrikaans, Afrikaans-Nederlands, Nederlands-Indonesisch en Professionalisering van de beginnend vertaler (in en uit het Nederlands) voor in totaal 38 cursisten.

Dit jaar heeft het Letterenfonds samen met het ELV voor het eerst deelgenomen aan het Emerging Translator Mentorship Program van de American Literary Translators Association (ALTA). In het kader hiervan mogen beginnende vertalers in het Engels een literaire titel naar keuze vertalen, waarbij ze ondersteuning van een ervaren vertaler krijgen.

ALTA selecteerde vertaalster Lucy Scott als deelnemer Nederlands-Engels. Scott, gespecialiseerd in vertaling van Afro-Nederlandse literatuur, werkte negen maanden met mentor David McKay aan de vertaling van *Over de gekte van een vrouw* van Astrid Roemer.

5.5 Vertalershuis Amsterdam

Het Vertalershuis Amsterdam speelt een belangrijke rol bij het verbinden van netwerken en het vergroten van de deskundigheid van vertalers van Nederlandse literatuur. Normaliter kunnen geaccrediteerde vertalers enkele weken in een van de vijf appartementen verblijven en aan hun vertaling werken, onderzoek doen, overleggen met 'hun' auteur of Nederlandse uitgevers ontmoeten.

In 2021 is besloten om werk te maken van de al langer bestaande wens het Vertalershuis te **renoveren**. Daarom was het Vertalershuis in 2021 gesloten. Om de band met de doelgroep te onderhouden en de activiteiten van het Vertalershuis zichtbaar te maken, is Andrea Kluitmann gevraagd om columns voor de website van het Vertalershuis te schrijven, waarin ze ook vertalers interviewt over waar zij mee bezig zijn.

De **Litteraire Vertaaldagen** zijn het grootste Nederlandse vertaalevenement. Nu vonden de Vertaaldagen in januari tot maart volledig online plaats en bestonden uit tien wekelijkse online sessies van elk 3 uur, waarbij een interview met auteur, redacteur en vertaler werd gevolgd door een vertaalworkshop. Een overzicht van alle sprekers is opgenomen in bijlage 4.

Vertaalprijzen

Vertaalprijzen zijn bedoeld om de inspanningen van vertalers uit het Nederlands in een buitenlandse taal te bekronen en zo aandacht te vragen voor vertaalde Nederlandse literatuur in het buitenland.

De tweejaarlijkse **Else Otten Übersetzerpreis** is op 24 maart 2021 uitgereikt aan vertaalster Nederlands-Duits Bärbel Jänicke voor *Und überall Philosophie. Das Denken der Moderne in Kunst und Popkultur*, haar vertaling van *De geest uit de fles* van de Nederlandse filosoof en schrijver Ger Groot. De online

Foto Bärbel Jänicke: Christoph Bombart Photography.

ceremonie werd voorafgegaan door een interview en workshop met vertaler en auteur. Interview, laudatio en dankwoord staan op de website van het fonds.

Op het Poetry International Festival in Rotterdam is op 12 juni de **James Brockway Prize** online en in aanwezigheid van een tot dertig bezoekers beperkt livepubliek uitgereikt aan David Colmer. Aan het programma namen ook juryvoorzitter David McKay en dichteres Ester Naomi Perquin deel. De in Australië geboren David Colmer vertaalde in de afgelopen jaren ruim vijftien poëziebundels van onder meer Perquin, Hugo Claus, Cees Nooteboom, Paul van Oostaijen, Annie M.G. Schmidt en Menno Wigman.

Rechts David Colmer, links juryvoorzitter David McKay. Foto: Victor Schiferli.

Hoofdstuk 6

Communicatie en evaluatie

6.1 Communicatie

Ook op het gebied van communicatie stond een belangrijk deel van het werk dit jaar in het teken van de verschillende steunpakketten. Er was regelmatig overleg met OCW, de collega cultuurfondsen, De Schrijverscentrale, KBb en CB en de Auteursbond over de tijdelijke steunmaatregelen. Op de website is de speciale pagina met corona-updates telkens geactualiseerd. Van de veertien Nederlandstalige nieuwsbrieven dit jaar was er één geheel gewijd aan de steunmaatregelen; van de 23 persberichten stonden er zeven in het teken van de (resultaten) van steunmaatregelen. Ook gingen er veel directe mailings uit, zowel rechtstreeks naar makers (inclusief de vertalers uit het Nederlands) als naar vele organisaties: van vertaalopleidingen en universiteiten tot de ondersteunde literaire tijdschriften en festivals met het verzoek door hen gepresenteerde makers te attenderen op de relevante (steun)regelingen. Ook is er door ondersteunde literaire activiteiten en festivals veel contact gezocht over de afwikkeling van subsidies. Het Letterenfonds spant zich altijd in om mee te denken en waar van overmacht door corona sprake is coullance te betrachten.

In samenwerking met het Fonds Podiumkunsten is in maart namens de rijks cultuurfondsen en het Steunfonds Rechtensector een online werkbezoek voor minister Van Engelshoven georganiseerd aan veertien kunstenaars, onder wie schrijvers Hans Hagen en Emily Kocken. Hagen publiceerde een blog over zijn bijdrage.

Eind 2021 is op verzoek van het ministerie van OCW een begin gemaakt met een evaluatie van de coullance- en steunpakketten in de eerste twee coronajaren. De rijks cultuurfondsen trekken hierin gezamenlijk op. (Zie de gemeenschappelijke paragraaf, hoofdstuk 9.)

Een gedetailleerd overzicht van alle publicaties, video's, websites en socialmediakanalen van het fonds is opgenomen in bijlage 3. Om de zichtbaarheid van de resultaten van het Letterenfonds te vergroten, is dit jaar samengewerkt met Hebban.nl, *Het Parool* en Spui25.

Nieuwe website

Dit jaar is het project gestart om de website van het Letterenfonds te vernieuwen. De website is functioneel sinds 2012 en voldoet inmiddels technisch niet meer. Er is een plan van eisen opgesteld voor een nieuwe site. Op basis daarvan is het fonds op zoek gegaan naar mogelijke partners die niet alleen een site kunnen vormgeven en bouwen maar ook meedenken over digitale communicatie. Na de online presentaties van vijf bureaus is unaniem gekozen voor Verve. Begin 2022 worden de eerste gesprekken met dit bureau gehouden.

Voorlichting

Het Letterenfonds verzorgt regelmatig presentaties voor nieuwe generaties letterkundigen, zowel in huis als op locatie. In 2021 gaven fondsmedewerkers live en online voorlichting aan 130 studenten van vier universiteiten en De Vertalersfabriek. Daarnaast spraken verschillende fondsmedewerkers op publieke fora, zoals de online bijeenkomst *Voortvarend Nederlands!* van de Internationale Vereniging voor Neerlandistiek en het online panelgesprek *Translation & Representation* dat was georganiseerd door de Universiteit Utrecht.

In Nederland

De communicatie van het Letterenfonds is primair gericht op twee doelen: het helder informeren en faciliteren van (potentiële) aanvragers en het zichtbaar maken van de resultaten van subsidies en samenwerkingen. Op de website worden (potentiële) aanvragers geïnformeerd over mogelijkheden en voorwaarden; daarbij zijn bij alle regelingen ook de antwoorden op veelgestelde vragen en/of voorbeeldverhalen opgenomen. Door thuiswerken en onderbezetting op het secretariaat was het fonds telefonisch niet altijd bereikbaar zoals dat zou moeten. Veel (potentiële) aanvragers wisten via de website, social media en e-mail de weg te vinden naar de juiste contactpersoon. Van het spreekuur voor nieuwe schrijvers maakten twaalf debutanten gebruik; een groot deel nam vooraf al contact op met vragen over de eerste aanvraag.

De werving van nieuwe leden voor de verschillende adviescommissies (de Raad van advies) is in 2021 anders aangepakt. Voor de open oproep is een korte video gemaakt waarin drie zittende adviescommissieleden vertellen over het werk. Tegelijkertijd volgde een aantal collega's een workshop inclusief schrijven; hierbij is ook de tekst van de open oproep besproken.

Het resultaat van de subsidies van het Letterenfonds wordt structureel zichtbaar gemaakt door het fondslogo in het resulterende boek of de publiciteit rond ondersteunde projecten of evenementen op te nemen. Op social media worden maandelijks albums met recent verschenen en ondersteunde titels gedeeld met een breder publiek. Ondersteunde activiteiten worden aangekondigd via website, nieuwsbrieven en social media. Bij grotere projecten zoals bijvoorbeeld de actie *Boek een dichter* wordt de communicatie afgestemd met de relevante partners als de Poëzietafel en De Schrijverscentrale.

In samenwerking met *Het Parool* en Spui25 zijn zeven edities van de talkshow **Letteren Live** gemaakt, wederom zonder publiek, deels vanuit Spui25 en deels via Zoom. *Letteren Live* wil lezers inspireren en de rijkdom van literatuur in zijn volle breedte over het voetlicht brengen. De focus van het programma ligt op boeken, makers en vertalers in alle literaire genres, van literaire non-fictie tot spoken word en poëzie. Marjolein de Cocq, chef boeken van *Het Parool*, verzorgt de presentatie en de interviews, samen met een wisselende gastinterviewer. De video's konden vrijelijk worden gedeeld door het boekenvak en alle anderen die literatuur een warm hart toedragen. Helaas was de talkshow van december niet alleen de laatste van het jaar maar ook de allerlaatste. *Het Parool* richt zich vanaf 2022 op (snellere vormen van) digitale nieuwsvoorziening en formats. De samenwerking met Spui25 wordt in andere vorm voortgezet.

In overleg met Hebbaan.nl worden op het **Vertalerskanaal** van deze online lezerscommunity met regelmaat vertalers uitgenodigd om over hun werk te vertellen aan de hand van een recente, door het fonds ondersteunde vertaling. De focus ligt op vertalingen die qua genre of taalgebied niet in aanmerking komen voor de Europese Literatuurprijs. In 2021 zijn essays gepubliceerd van Silvia Marijnissen (poëzie, Chinees), Hilde Pach (thriller, Hebreeuws), Jenny de Jonge (YA, Engels) en Josephine Rijnaarts en Elly Schippers (K&J, Duits).

Bij de Europese Literatuurprijs en de daaraan verbonden Vertalersgeluktoernee werkte het Letterenfonds dit jubileumjaar samen met partners *De Groene Amsterdammer*, Spui25, de webredactie van Athenaeum Boekhandel, Crossing Border en Hebbaan.nl en ook met Explore the North voor een live avond in Leeuwarden in het najaar.

Publicitaire zwaartepunten in 2021 waren de Europese Literatuurprijs, de steunmaatregelen en de writers in residence. Verdere persaandacht wordt door dit jaarverslag heen per onderwerp benoemd.

Om het werk van vertalers uit het Nederlands en van het dit jaar gesloten Vertalershuis Amsterdam meer over het voetlicht te brengen, schreef Andrea Kluitmann negen keer een column/interview voor de website van het Vertalershuis.

Ook vanuit de afdeling buitenland/bibliotheek wordt werk gemaakt van de zichtbaarheid van Nederlandse literatuur in buitenlandse vertaling in eigen land, bijvoorbeeld via kleine exposities in de OBA (Huis van alle Talen) en de Airport Library. In het najaar van 2021 werd de zestellige website Multatuli.online.nl gelanceerd. Het Letterenfonds leverde een grote bijdrage aan de input over het werk van Multatuli (Eduard Douwes Dekker) in vertaling.

Internationaal

De campagne **New Dutch Writing** en (het werk van) de auteurs die dit jaar over het voetlicht werden gebracht, trok het hele jaar door de aandacht in zowel de vakpers (*Bookseller*) als de publieksmedia. Simone Atangana Bekono werd op de BBC geïnterviewd over haar poëzie, *The Van Gogh Sisters* van Willem-Jan Verlinden werd uitgebreid besproken in *Smithsonian Magazine*, *The London Magazine* publiceerde voor uit *Your Story, My Story* van Connie Palmen, en er waren grote besprekingen van *Falling is like Flying* van Manon Uphoff, Geert Maks *The Dream of Europe*, en werk van Cees Nooteboom, W.F. Hermans en Lize Spit. Veel persaandacht ging naar Jaap Robben en zijn roman *Summer Brother*, met vertaler David Doherty genomineerd voor de Booker Prize longlist.

Het Verenigd Koninkrijk kent een actieve lezers- en uitgeversscene op YouTube en Instagram. Dit bereik is aangeboord door BookTuber en socialmedia-expert

Translation Tuesdays: Michele Hutchison, vertaler van poëzie van Alfred Schaffer, *Man Animal Thing*, en

Anna Asbury die samen met Eileen J. Stevens de roman van Connie Pamen over Sylvia Plath vertaalde, *Your Story, My Story*.

Sanne Vliegthart; op verzoek van het team bedacht zij enkele campagnes. Zo ontving een zorgvuldig geselecteerde groep Instagram-influencers een New Dutch Writing-draagtas met daarin het themanummer *The Dutch Riveter* en een breed samengesteld pakket Nederlandse literatuur in vertaling. Via deze actie en influencers werden naar schatting 343.000 volgers bereikt. Daarnaast maakte Vliegthart voor YouTube de video *Where to start with Dutch Literature (in English)* die eind december online ging en in korte tijd 5.000 views had.

Op de socialmediakanalen @DutchLiterature worden internationale recensies van werk van Nederlandse auteurs structureel gedeeld. Hetzelfde geldt voor buitenlandse nominaties of bekroningen. Verder is dit jaar een vervolg gegeven aan de succesvolle reeks *Translation Tuesday*; ook zorgden de (laagdrempelige) online vertaalworkshops stevast voor veel reuring en bedankjes op Twitter.

Bereik

De tweetalige website van het Letterenfonds werd in 2021 door gemiddeld 26.500 unieke bezoekers per maand bezocht (was in 2020 gemiddeld 25.759 bezoekers). Ook de belangstelling voor de vertalingendatabase is nog steeds groeiende, in 2021 27.048 paginaweergaves ten opzichte van 24.558 in 2020. Daarnaast werd veertien keer een algemene Nederlandstalige nieuwsbrief verstuurd naar zo'n 2.600 abonnees. De buitenlandse uitgeverijen – achthonderd geadresseerden – werden zes keer geïnformeerd over recent verschenen titels via de Highlights-nieuwsbrieven, en ontvingen drie keer de *What's New In Dutch Literature*-nieuwsbrief over Nederlandse literatuur en de fondsactiviteiten in het buitenland. Zowel de Nederlands- als de Engelstalige nieuwsbrieven worden met nieuwsgierigheid ontvangen: de openratio ligt op 55% resp. 40% – het marktgemiddelde ligt op twintig à veertig procent.

Ook op het YouTube-kanaal van het Letterenfonds steeg het aantal abonnees en het aantal weergaven. In de top vijf van meest bekeken video's stonden twee Literaire Vertaaldagen: de openingslezing van Max Porter en de uitreiking van de Letterenfonds Vertaalprijs aan Ran HaCohen.

Het bereik van de social mediakanalen **Letterenfonds** (binnenland) en **Dutch Literature** (internationaal) groeide licht, zowel op Facebook als Twitter. De Engelstalige kanalen zijn ook dit jaar in overleg en samenwerking met het New Dutch Writing-team onderhouden. In het laatste kwartaal is daar het Instagram account **NewDutchWriting** aan toegevoegd, waarop twee op het Verenigd Koninkrijk gerichte campagnes zijn uitgevoerd (zie internationaal hierboven).

De post over de ELP-longlist behoorde zowel op Twitter als op de Facebookpagina **Europese Literatuurprijs** tot de best bekeken berichten. Het werd op die kanalen 50.191 keer gezien respectievelijk door 38.821 gezien en (meer dan) 109 gedeeld.

Ook op de kanalen van **Schwob** was er in 2021 een kleine stijging van volgers op Facebook en Instagram. Het bereik van de website Schwob.nl groeide naar 21.759 paginaweergaves (was 16.968).

6.2 Evaluatie

Evaluatie regelingen

Drie adviescommissies hebben afzonderlijk lopende regelingen geëvalueerd, te weten de regeling *Projectsubsidies literaire vertalingen* (zie hoofdstuk 4), de regeling *Projectsubsidie literaire en literatuur-educatieve activiteiten* en de gezamenlijke Vlaams-Nederlandse regeling *Literair Grensverkeer* (zie voor beide hoofdstuk 3).

Nieuwe regelingen

In de loop van 2021 is een reeks nieuwe tijdelijke regelingen ingevoerd. Aan elke nieuwe regeling ging een grondig en intensief beleidsmatig proces vooraf van evaluatie, reflectie, en gesprekken met de doelgroep. Hieronder de regelingen die in 2021 in werking traden op volgorde van publicatiedatum in de Staatscourant:

- Regeling stimulering HR-expertise culturele en creatieve sector (26 januari) waarvan het Letterenfonds penvoerder is
- Regeling projectsubsidies literaire activiteiten (29 januari)
- Tijdelijke stimuleringsregeling productiekostensubsidie vertaalde literaire uitgaven Covid-19 – verlengd (23 februari)
- Tijdelijke regeling aankoop- en productiekostenbudget buitenlandse literatuur voor uitgevers (19 maart)
- Tweede aanvullende ondersteuningsmaatregel meerjarig gesubsidieerde instellingen Nederlands Letterenfonds Covid-19 (7 april)

- Tijdelijke regeling van maker tot lezer, 2021 (30 april)
- Derde aanvullende ondersteuningsmaatregel meerjarig gesubsidieerde instellingen Nederlands Letterenfonds Covid-19 (29 juli)
- Schrijverslevens, biografieregeling Nederlands Letterenfonds (24 augustus)
- Tijdelijke steunmaatregel tegemoetkoming distributiekosten fysieke boekhandel (16 september)
- Regeling ontwikkelbeurs literair vertalers Nederlands Letterenfonds (2 december)

Samen met de collega-cultuurfondsen is gezocht naar mogelijkheden om toegankelijkheid en bereikbaarheid voor aanvragers in het Caribisch deel van het Koninkrijk te vergroten. Dit resulteerde in een samenwerking tussen de rijkscultuurfondsen en het Prins Bernhard Cultuurfonds Caribisch Gebied (PBCCG), en de opening, op 19 januari 2022, van een digitaal verbindingsloket bij het PBCCG. Met de rijkscultuurfondsen wordt onderzocht hoe de regionale spreiding van activiteiten in Nederland kan worden verbeterd (zie hoofdstuk 9).

Online bijeenkomst van het PBCCG en de rijkscultuurfondsen.

In 2021 heeft het Letterenfonds toegewerkt naar een nieuwe subsidiemogelijkheid voor makers van vernieuwende literaire projecten die niet op een papieren drager tot stand komen: van performance tot podcast en van digitale projecten tot literaire games. De bedoeling is dat met deze nieuwe regeling ook voor makers **Buiten het boek** een structurele en directe aanvraagmogelijkheid wordt geboden voor creatie.

Om de nieuwe regeling goed te laten aansluiten bij wat er leeft en speelt in het veld, zijn gesprekken gevoerd met makers en organisaties, waaronder de Schrijverscentrale (Luuk Maas), Fonds Podiumkunsten (Floris Vermeulen & Marianne van der Velden), Stimuleringsfonds Creatieve Industrie (Joris van Ballegooijen), Fonds voor Cultuurparticipatie (Giovanni Campbell & Eylem Tanir), Mensen Zeggen Dingen (Teddy Tops), Poetry Circle (Jona Dekker & Michel de Rooij), Podcastnetwerk (Lieven Heeremans), Wintertuin (Frank Tazelaar), Literatuur Vlaanderen (Patrick Peeters & Lara Rogiers), Scripts Off Screen (Nikol Poppe), Derek Otte & Elten Kiene (spokenwordartiesten en organisatoren).

Het streven is om in de loop van 2022 live te gaan met de nieuwe aanvraagmogelijkheid.

Effectmeting subsidies

Schrijvers en vertalers vormen de grootste groep aanvragers bij het Letterenfonds. Zij keren regelmatig terug met een nieuwe aanvraag en dan beoordelen externe lezers en commissieleden aan de hand van richtlijnen het resultaat van de eerdere toekenning (boekpublicatie). Het effect van de aanvragen bij projectsubsidies wordt dus voortdurend gemeten. Met de meerjarig ondersteunde literaire tijdschriften en festivals worden tussentijdse monitorgesprekken gevoerd. In 2021 ging de commissie in gesprek met de tweejarig ondersteunde literaire festivals en literatuur-educatieve organisaties. Een belangrijke vraag die zich daarbij aandient, is hoe om te gaan met de nieuwe aanvraagronde in 2022 voor deze groep (zie hoofdstuk 2). Voor 2022 staan de vierjarig ondersteunde tijdschriften en festivals op het programma. Ook bij andere regelingen zijn controlemomenten ingebouwd. Zo betaalt het fonds *Translation grants* pas uit na ontvangst van bewijsexemplaren. Een vergelijkbare procedure is er bij productiesubsidies voor uitgeverij Nederland. Daarnaast vraagt het fonds deelnemers aan de verschillende programma's om een evaluatieverslag.

Effectmeting internationalisering

Om ontwikkelingen op het gebied van vertalingen uit het Nederlands en Fries bij te houden en te meten, heeft het fonds de vertalingendatabase.nl ontwikkeld. Hierin worden alle vertalingen geregistreerd van Nederlandse en Friestalige literatuur die in het buitenland zijn verschenen of in voorbereiding zijn. Deze database is één van de meest geraadpleegde

onderdelen van de Letterenfondswebsite en een onmisbaar instrument voor promotie van Nederlandse literatuur in het buitenland. De vertalingendatabase had 24.558 paginaweergaves in 2020, in 2019 waren dat er 18.599.

Op 31 december 2021 bedroeg het aantal vertalingen in de vertalingendatabase 23.665 treffers, waarvan 17.232 daadwerkelijk aanwezig in de bibliotheek van het Nederlands Letterenfonds. Deze unieke collectie kan op afspraak door vertalers en wetenschappers worden gebruikt voor onderzoek.

Het fonds dankt Literatuur Vlaanderen, Nederlandse en buitenlandse uitgeverijen, auteurs en vertalers voor het toesturen van vertalingen van Nederlandse literatuur. Op onze beurt hebben wij extra exemplaren gedoneerd aan de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag die deze aanwinsten voor hun collectie op Twitter deelde.

Fysische resultaten van het werk van de afdeling buitenland van het Letterenfonds zijn ook zichtbaar op het Instagramaccount *dutchliteratureintranslation*. In 2021 zijn 918 omslagen gedeeld van recente vertalingen van Nederlandse literatuur. Het aantal volgers steeg naar 1.633.

Multatuli online

Welkom op Multatuli.online

English / Français / Deutsch / Español / Bahasa Indonesia

MULTATULI, VRIJDENKER EN BEELDENSTORMER

Multatuli - pseudoniem van Eduard Douwes Dekker (1820-1887) - wordt beschouwd als de belangrijkste schrijver uit het Nederlands taalgebied. Zijn invloed op de Nederlandse literatuur, de koloniale politiek, het feminisme en de arbeidersbeweging is baanbrekend geweest. Het Multatuli Genootschap/Stichting Multatuli Huis wil de belangstelling voor deze schrijver en denker levend houden door op multatuli.online zijn volledige werk en correspondentie en alle documenten (zoals teksten, afbeeldingen, archivalia) die op hem betrekking hebben digitaal en in samenhang te publiceren. De website is bestemd voor belangstellenden en onderzoekers maar ook voor wie hier kennismaakt met Multatuli.

De realisering van dit project zal stapsgewijs plaatsvinden. Op dit moment zijn alle zelfstandige publicaties van Multatuli aanwezig, alle bewaard gebleven correspondentie (ca. 5000 brieven), een biografie (door Dik van der Meulen) en het complete voor deze website gedigitaliseerde Multatuli Archief (eigendom van het Multatuli Genootschap en bewaard door Ailard Pierson, De Collecties van de Universiteit van Amsterdam).

Daarnaast bevat de website een Multatuli Encyclopedie, een Multatuli Atlas, een Multatuli Lexicon en toegang tot een ruime hoeveelheid secundaire literatuur. Waar mogelijk wordt gewezen naar eerder gedigitaliseerde werken en documentatie, zoals te vinden bij de Koninklijke Bibliotheek (de Digitale Bibliotheek voor de Nederlandse Letteren en Delft) en het Huygens Instituut.

Het colofon vermeldt alle personen en instellingen die tot nu toe een bijdrage hebben geleverd. Om een zo compleet mogelijk beeld van Multatuli's werk en levensloop tot stand te brengen kunnen we de hulp van kenners en geïnteresseerden gebruiken. Wie over documenten - brieven, beeldmateriaal of secundaire literatuur - beschikt die hier niet mogen ontbreken of wie anderszins een bijdrage wilt leveren aan multatuli.online (fictie of in natura), wordt van harte uitgenodigd om zich te melden bij de redactie van de website. Ook onjuistheden of suggesties voor verbetering kunnen aan de redactie worden doorgegeven.

Deze website is een initiatief van het Multatuli Genootschap en de Stichting

Hoofdstuk 7

Organisatie en personeel

7.1 Bestuur en beheer

Kernwaarden

Het Nederlands Letterenfonds hanteert vier kernwaarden: kwaliteit, diversiteit, integriteit en openheid. Deze waarden gelden behalve voor de totstandkoming van subsidiebeslissingen en de uitvoering van (promotie)activiteiten ook voor de inrichting van de organisatie en het personeelsbeleid.

Governance-structuur

Het Letterenfonds heeft een Raad van toezicht-model. Het governance-model is vastgelegd in de statuten en nader uitgewerkt in het huishoudelijk reglement, een reglement van de Raad van toezicht en een directie-reglement. Tiziano Perez is op 1 april 2019 door de minister van OCW herbenoemd tot directeur-bestuurder van het Nederlands Letterenfonds tot 1 april 2024. Hij is niet herbenoembaar. De directeur-bestuurder is belast met het besturen van het fonds en met het beheer van en de beschikking over het vermogen van het fonds, waaronder het nemen van de beslissingen op subsidieaanvragen. Hij vertegenwoordigt het fonds en heeft de dagelijkse leiding over het fondsbureau.

De Raad van toezicht met maximaal zeven leden is verantwoordelijk voor het houden van toezicht op het beleid van de directeur-bestuurder en op de algemene gang van zaken in het fonds. De Raad van toezicht staat de directeur-bestuurder met advies terzijde. Van zijn samenstelling en werkzaamheden wordt hierna separaat verslag gedaan in het verslag van de Raad van toezicht (zie bijlage 1).

Het fondsbureau met 36 medewerkers bestaat uit de twee uitvoerende beleidsafdelingen binnen- en buitenland, de afdeling bedrijfsvoering en het Vertalershuis. De directeur-bestuurder en de hoofden van de drie afdelingen vormen het managementteam van het fonds. De medewerkers communicatie en informatisering vallen hiërarchisch rechtstreeks onder de directeur-bestuurder, evenals de coördinator van het Vertalershuis.

Adviesstructuur subsidies

De directeur-bestuurder wint waar nodig advies in over de ingediende subsidieaanvragen bij adviescommissies, die per subsidieronde worden samengesteld uit de Raad van advies van het Letterenfonds. De leden van de Raad van advies worden door de directeur-bestuurder benoemd voor de duur van twee jaar, met de mogelijkheid van herbenoeming voor twee jaar. Aan de benoeming gaat een voordracht door de selectiecommissie vooraf; de selectiecom-

missie bestaat uit twee externen, één uit kringen van de Auteursbond (Gerry van der Linden) en één vertegenwoordiger van de LUG (Elik Lettinga).

Het beleid van het Letterenfonds is erop gericht de culturele diversiteit binnen de Raad van advies te vergroten. Dit is in 2021 onder meer gedaan door potentiële kandidaten met een biculturele achtergrond zelf actief te benaderen en vacatures onder de aandacht te brengen van een inmiddels breder en diverser netwerk, met het nadrukkelijke verzoek de vacatures binnen het eigen netwerk te verspreiden. Dit heeft een aantal goede kandidaten opgeleverd. Dit beleid wordt voortgezet.

Bij enkele subsidieregelingen maken de adviescommissies gebruik van externe adviseurs, zoals bij de Projectsubsidies voor literaire vertalingen, waarbij literaire werken en vertalingen uit zeer veel verschillende taalgebieden worden beoordeeld en die expertises niet allemaal in één commissie vertegenwoordigd zijn.

Wet, regelgeving en gedragscodes

Het Letterenfonds is een zelfstandig bestuursorgaan. Het is gebonden aan onder meer de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en het daarin verankerde gelijkheidsbeginsel. Subsidiebeslissingen van het fonds zijn gebaseerd op het Algemeen reglement en de deelreglementen van het fonds, die door de directeur-bestuurder worden vastgesteld en aan de voorafgaande goedkeuring door de minister van OCW zijn onderworpen. De beslissingen van de directeur-bestuurder zijn voor bezwaar vatbaar, en kunnen ter toetsing worden voorgelegd aan de bestuursrechter. Naast de Awb past het fonds zowel de Gedragscode Cultuurfondsen als de Governance Code Cultuur toe. Van de Gedragscode Cultuurfondsen wordt op één punt afgeweken. Paragraaf 6 van deze code schrijft voor dat het jaarverslag informatie dient te bevatten over afgewezen projecten. Het Letterenfonds past dit gedeeltelijk toe. Bij de afweging van belangen tussen volledige openheid over de behandeling van bij het fonds ingediende subsidieaanvragen enerzijds en privacy van individuele aanvragers anderzijds, wordt door het fonds geen informatie verstrekt over afgewezen aanvragen van natuurlijke personen. Afgewezen aanvragen van rechtspersonen worden wel in de publiekseditie van het jaarverslag opgenomen.

Integriteit en het vermijden van de schijn van belangenverstrengeling binnen de hele organisatie (Raad van toezicht, directeur-bestuurder, medewerkers en adviseurs) zijn, zoals de Awb voorschrijft, een terugkerend punt van aandacht. Openheid met respect voor de privacy van aanvragers en het intellectuele eigendom van creatieve plannen en een goed evenwicht tussen de verschillende organen van het fonds, met vastgelegde advies- en besluitprocedures, zijn daarbij richtsnoer. Over alle subsidiebesluiten wordt achteraf aan de Raad van toezicht gerapporteerd.

Ten aanzien van belangenverstrengeling wordt afgeweken van principe 3 van de Governance Code Cultuur en wordt het strengere normenkader uit de Awb gevolgd. Verder wordt er op grond van wettelijke verplichtingen die op het Letterenfonds van toepassing zijn ook afgeweken van aanbeveling 5 bij principe 1: eventuele exploitatieoverschotten vloeien naar het bestemmingsfonds OCW en aanbeveling 7 bij principe 7: niet de Raad van toezicht, maar de minister van OCW benoemt de directeur-bestuurder.

Toegekende subsidies worden gepubliceerd op de website van het fonds, via de digitale nieuwsbrief verspreid en in de uitgebreidere, digitale publiekseditie van dit jaarverslag gepubliceerd. Bij betalingen is sprake van formele en technische functiescheiding; er zijn altijd ten minste vier ogen bij betrokken.

Functies en nevenfuncties van de Raad van toezicht, directeur-bestuurder en leden van de Raad van advies staan op de website van het fonds. Nevenfuncties van medewerkers zijn in kaart gebracht en worden periodiek besproken op wijzigingen.

In 2021 fungeerde Tiziano Perez als voorzitter van het overleg van de directeuren van de cultuurfondsen. Het voorzitterschap wordt per 2022 overgedragen aan het Mondriaan Fonds. Daarnaast had hij de volgende nevenfuncties: qualitate qua directeur-bestuurder van de Stichting Bert Schierbeekfonds en de Stichting Steunfonds Stimulering Nederlandse Literatuur; penningmeester Stichting Vluchtstad; lid van de Raad van advies van de Koninklijke Vereniging van het Boekenvak en lid van de Raad van advies van de Internationale Vereniging voor Neerlandistiek, geassocieerd lid van het bestuur van het Expertisecentrum Literair Vertalen en namens de rijkscultuurfondsen, lid van de ledenraad van PlatformACCT (voorheen Regiegroep arbeidsmarkt voor de culturele sector).

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

Adri van der Peet is per 1 januari 2019 aangesteld als Functionaris Gegevensbescherming voor de duur van drie jaar, met mogelijkheid van verlenging. De aanstelling wordt in 2022 verlengd. Hij is ook aangesteld door de andere rijkscultuurfondsen. In 2021 heeft Van der Peet zijn jaarlijkse onderzoek gedaan en rapport uitgebracht over zijn bevindingen en enkele aanbevelingen gedaan om het AVG-beleid te versterken. Dit rapport is met de Raad van toezicht besproken. Er waren dit jaar geen AVG-gerelateerde incidenten.

WNT

De beloning van de directeur-bestuurder voldoet aan de normen van de Wet normering topinkomens (WNT). Zijn bezoldiging – vermeerderd met de sociale-verzekeringspremies, belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen en voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn – bleef onder

het sectorale plafond dat voor deze functie voor het Letterenfonds in 2021 is vastgesteld op € 145.000 per jaar bij een voltijds dienstverband. Zie voor de verschillende bestanddelen de WNT-verantwoording (in bijlage 1).

Archiefwet

Op de archieven van het Nederlands Letterenfonds en zijn rechtsvoorgangers is de Archiefwet van toepassing. Het Letterenfonds heeft achterstanden bij de overbrenging van documenten naar het Nationaal Archief en ook de selectielijst, een document waarin wordt bepaald hoe lang delen van het archief bewaard moeten blijven, is niet *up to date*. In overleg met het Nationaal Archief waren afspraken gemaakt over de door het Nationaal Archief te verlenen bijstand bij het opstellen van een nieuwe selectielijst voor het Nederlands Letterenfonds in 2020 en er was het plan om in 2020 een medewerker te werven om de achterstanden bij de bewerking en overbrenging van oude archieven in te lopen. Door de coronacrisis kon op dit punt in 2021 geen voortgang worden geboekt. De aanstelling van de medewerker en uitvoering van de plannen is onderdeel van een reorganisatie die in 2022 zijn beslag zal krijgen.

7.2 Bezwaar, beroep en klachten

Het Letterenfonds heeft een bezwaar- en klachtprocedure die is beschreven in het huishoudelijk reglement. Een interne commissie met een externe onafhankelijke voorzitter, Maarten Asscher, onderzoekt ingediende bezwaren, hoort bezwaarmakers en brengt advies uit aan de directeur-bestuurder over de afhandeling ervan.

Tegen de voor bezwaar en beroep vatbare besluiten van de directeur-bestuurder werden in 2021 in totaal zestien bezwaarschriften ingediend. Er werden drie bezwaarschriften gegrond en vijf ongegrond verklaard. Eind 2021 waren er nog acht bezwaarschriften in behandeling. Daarnaast werden vier bezwaarschriften uit 2020 afgehandeld. Deze vier bezwaren werden ongegrond verklaard. In 2021 werden er twee klachten ingediend. Eén hiervan werd ongegrond bevonden, de ander was eind 2021 nog in behandeling. Een auteur stelde hoger beroep in bij de afdeling rechtspraak van de Raad van State. Dit beroep werd ongegrond verklaard. Hiertegen werd door de auteur beroep ingediend bij de Rechtbank Midden-Nederland. Die beroepsprocedure is nog niet afgerond.

7.3 Personeelsbeleid / Code Culturele Diversiteit en Inclusie

Eind 2021 bedroeg de totale formatie van het bureau 29,14 fte (vorig jaar 29,4), waarvan 1 fte tot 1 maart 2021 was gedetacheerd bij het Fonds Podiumkunsten, en vanaf 1 oktober 2021 0,89 fte bij een Neder-

landse uitgever. De tijdelijk vrijgekomen taken werden (deels) verricht op basis van opdrachten aan zzp'ers. Ondanks de beperkingen als gevolg van corona was het mogelijk om aan vijf stagiaires een stageplaats van enkele maanden te bieden. Het fonds kon een beroep doen op een vrijwilliger voor werkzaamheden aan de fondsbibliotheek.

Het personeelsverloop bij het Letterenfonds is laag, de dienstverbanden zijn langdurig. Het bevorderen van de culturele diversiteit, ook in de samenstelling van de organisatie, is een van de uitgangspunten van het personeelsbeleid en een zaak van langere adem. In 2021 gingen drie medewerkers uit dienst: Welmoet Tideman, Akane Luiken en Juul Klein Wolterink. In verband met een lopend organisatieonderzoek (zie hieronder) zijn de vacatures op tijdelijke basis vervuld. Bij personeelsswisselingen en een verdere uitbreiding van de organisatie zal het fonds zich blijven inspannen om de diversiteit te vergroten, waarbij ook aandacht blijft uitgaan naar meer balans in gender.

Het Letterenfonds was betrokken bij de totstandkoming van de nieuwe Code Diversiteit & Inclusie, en draagt direct en indirect (bijvoorbeeld via subsidie-regelingen) actief bij aan de realisering van de hierin geformuleerde doelstellingen. Deze zijn geformuleerd rond de 4P's: Programma, Partners, Personeel, Publiek. Dat betekent ook dat binnen de eigen organisatie gewerkt wordt aan een inclusieve werksfeer. De werkgroep inclusie, waarin collega's van vrijwel alle afdelingen zijn vertegenwoordigd, speelt daarin een rol. Als vervolg op workshops die in 2020 met Colourful People zijn georganiseerd, is in 2021 de **All-in leesclub** opgezet. Met enige regelmaat komen collega's samen om in groepjes een artikel, boek, film of ander werk te bespreken. Er zijn twee online bijeenkomsten georganiseerd.

Arbeidsvoorwaarden en HRM/Fair Practice Code

Structurele werkzaamheden van substantiële omvang voor het Letterenfonds worden zo veel mogelijk uitgevoerd op basis van een arbeidscontract. Bij het verlenen van opdrachten wordt toepassing gegeven aan de Fair Practice Code. Het Letterenfonds kent een eigen arbeidsvoorwaardenreglement. Het fonds is aangesloten bij het ABP Pensioenfonds en volgt als trendvolger in beginsel de loonontwikkeling bij de Rijksoverheid. In juli werden de salarissen in lijn daarmee verhoogd met 2% en werd een eenmalige uitkering van € 300 bruto uitgekeerd (naar rato van de omvang van het dienstverband). Daarnaast werd een eenmalige (naar rato) thuiswerkvergoeding van € 430 netto uitgekeerd aan medewerkers die (gedeeltelijk) thuis hebben gewerkt.

Naar aanleiding van de uitkomsten van het in 2019 gehouden medewerkersonderzoek werd door extern HRM-consulent Gill van Wijnhoven met iedere medewerker een persoonlijk ontwikkelplan opgesteld. Een deel van de medewerkers kon met de uitvoering

daarvan aan de slag, al dan niet in digitale vorm. Sommige opleidingsplannen moesten worden opgeschort als gevolg van coronamaatregelen.

Organisatiestrateg Thomas van Dalen kreeg de opdracht een onderzoek te doen naar de structuur van het bureau en om samen met de fondsmedewerkers een toekomstbestendig **organisatieplan** te ontwikkelen. Hij voerde daarvoor gesprekken met een groot deel van de medewerkers, organiseerde in 2021 verscheidene (online) werkbijeenkomsten met (geledingen uit) het personeel. In een positief, gezamenlijk proces is een organisatieplan ontwikkeld dat in september van dit jaar aan het personeel en RvT werd gepresenteerd. Uitgangspunt daarvan is een open, creatieve cultuur waarin medewerkers elkaar op een professionele en plezierige manier scherp houden. In de nieuwe structuur spelen teams een centrale rol en zijn processen helder belegd. Het komende jaar wordt hieraan verder invulling gegeven.

Medezeggenschap

Het fonds heeft een actieve personeelsvertegenwoordiging (PVT). De PVT, bestaande uit drie leden, voerde in 2021 meerdere malen overleg met de directeur-bestuurder. Daarbij werd onder meer gesproken over het individueel keuzebudget, werken in en na coronatijden en een geplande training omtrent sociale veiligheid en omgang met ongewenst gedrag. Daarnaast stond de aanstelling van de externe vertrouwenspersoon en de vertrouwenspersoon binnen de klokkenluidersregeling op de agenda. Verder had de PVT een actieve rol in de ontwikkeling van het organisatieonderzoek onder leiding van Thomas van Dalen, onder meer door het geven van een advies op het concept-organisatieplan en het organiseren van feedbackbijeenkomsten voor het personeel. De PVT nam deel aan een overleg tussen de personeelsvertegenwoordigingen van de andere cultuurfondsen en kwam eenmaal samen met de Raad van toezicht.

Extern vertrouwenspersoon klokkenluidersregeling

Het Letterenfonds heeft een klokkenluidersregeling. In 2021 is in het kader van deze regeling Jan van Kooten, voormalig directeur Nationaal Comité 4 en 5 mei, aangesteld als nieuwe extern vertrouwenspersoon. Hij volgt Greetje van den Bergh op, die tot september 2020 de functie vervulde.

Extern vertrouwenspersoon ongewenste omgangsvormen

In 2021 is in samenspraak met de PVT een extern vertrouwenspersoon ongewenste omgangsvormen aangezocht. Op basis van een daartoe opgesteld functieprofiel en na advies van HRM-consulent Gill Wijnhoven is de keuze gevallen op ervaren coach en vertrouwenspersoon Francine Prak. In 2021 is tevens het nieuwe Protocol Ongewenste omgangsvormen in werking getreden.

7.4 ICT

De inrichting van de ICT-infrastructuur bleek ook in 2021 toereikend om het werken op afstand goed te ondersteunen. In 2021 is met verschillende partijen gesproken over verbeteringen die ertoe leiden dat het moderne werken optimaal wordt ondersteund. De verbeteringen in de ICT-infrastructuur zullen in 2022 hun beslag krijgen.

7.5 Herinrichting financiële administratie

Samen met Oskam Business Control werd de financiële administratie verder gestroomlijnd, met name voor de aansluiting tussen de administratie en de subsidieadministratie in Salesforce, en de rapportages voor de begroting en coronamiddelen.

7.6 Huisvesting

Het Letterenfonds is gevestigd in het Letterenhuis in Amsterdam. De panden Nieuwe Prinsengracht 89 en 91 zijn in eigendom en beheer van het fonds. Zowel nummer 91 als een groot deel van het hoofdgebouw op nummer 89 wordt door het Letterenfonds verhuurd aan Stichting Lezen, De Schrijverscentrale, Amsterdam University Press, Nationaal Comité 4 en 5 mei en het Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten.

Uitvoering groot onderhoud

In 2021 is het meerjaren onderhoudsplan (MJOP) geactualiseerd. Enkele voor 2021 voorziene werkzaamheden moesten vanwege beperkte beschikbaarheid van het aannemingsbedrijf worden uitgesteld. Dit betrof onder meer de werkzaamheden aan het dak van Nieuwe Prinsengracht 91. De periode van beperkte bezetting van Nieuwe Prinsengracht 89 als gevolg van het thuiswerkadvies, is benut om het pand van vloerisolatie te voorzien.

Vertalershuis Amsterdam

Het Vertalershuis, onderdeel van het Letterenfonds, is ook fondseigendom. Het Vertalershuis huist al ruim twintig jaar in een oud en prachtig pand in de Van Breestraat 19 in Amsterdam-Zuid. Jarenlang is er slechts het hoogst noodzakelijke aan het pand gedaan. Dit verslagjaar is gebruikt voor grondig onderzoek naar de staat van het pand, een verzoek aan het ministerie van OCW voor financiering, het verkrijgen van de benodigde bouwvergunningen en het vinden van in ieder geval drie aannemers die willen offeren.

Duurzaamheidsadviseur Evert-Jan van Latum is gevraagd om een energieadvies, en uit zijn rapport bleek dat er veel te winnen valt met hoogwaardig dubbel glas en isolatie van de wanden, zonnepanelen en een warmtepomp. Architect Enno Stemerding heeft de bouwkundige aspecten onder de loep

genomen: de fundering is gelukkig nog goed, maar het dak vergt aandacht. Naast de dingen die evident aan vernieuwing toe waren, zoals de badkamers en de keuken, ontstond het idee om de bibliotheek uit te breiden met de kelder. De huidige bibliotheek kan worden verdubbeld door een vide te bouwen, waardoor meer ruimte ontstaat voor boeken, taalworkshops en andere bijeenkomsten. Ook de toegankelijkheid voor mensen met een beperking was een punt. In het ontwerp verhuist het kantoor op de begane grond naar de eerste verdieping, en wordt het huidige kantoor op de begane grond een apart appartement. Elke kamer wordt thematisch ingericht rond het werk van een Nederlandse auteur.

De onderbouwde plannen, ontwerp en begroting zijn voorgelegd aan het ministerie van OCW. Na akkoord zijn vergunningen aangevraagd, daarna begon de zoektocht naar aannemers. De verplichte aanbesteding bleek lastig. Er zijn nu toch drie aannemers gevonden die serieuze interesse hebben en begin 2022 willen offeren.

Residenties

De schrijversresidentie aan het Spui in Amsterdam en de residentie aan het Merwedeplein (programma Amsterdam Vluchtstad), waar het Letterenfonds jaarlijks verblijf biedt aan buitenlandse schrijvers, worden door het Letterenfonds gehuurd van de Stichting Johan Polak respectievelijk de Anne Frank Stichting. Meer informatie over de activiteiten in het kader van deze residenties is te lezen in hoofdstuk 3.

7.7 Exploitatieresultaat, financiële positie, realisatie doelstellingen

Het Nederlands Letterenfonds stelt jaarlijks in het derde kwartaal cijfers op waarin een prognose is opgenomen voor het boekjaar – met name voor nog te besteden projectsubsidies – en bespreekt deze met de Raad van toezicht. De financiële overzichten worden opgesteld conform het Handboek verantwoording subsidies Cultuurfondsen voor de subsidieperiode 2021-2024 en de hierin vermelde overige wet- en regelgeving, waaronder de Wet op het specifiek cultuurbeleid. Dit jaar moest die begroting vanwege de vele veranderingen in inkomsten en uitgaven als gevolg van de coronacrisis ook in het vierde kwartaal nog worden bijgesteld. De definitieve begroting 2021 werd vastgesteld in december en door de Raad van toezicht goedgekeurd.

De structurele subsidie van OCW voor de periode 2021-2024 werd begin juni gewijzigd en bedraagt € 56.013.038. Dit is inclusief loon- en prijsbijstelling 2021, en inclusief de in 2021 ontvangen € 4.587.970 voor steunmaatregelen voor de letterensector in verband met de gevolgen van de coronacrisis. De subsidie ten behoeve van steunmaatregelen in verband met corona kon niet volledig voor 1 januari

2022 worden besteed. Het restant ter hoogte van € 377.872 is toegevoegd aan het bestemmingsfonds OCW.

Voor de fysieke boekhandels zijn twee projectsubsidies extra coronasteun ontvangen, waaronder een subsidie voor distributiekosten (€ 5.000.000). De uitvoering is in handen van de Koninklijke Boekverkoopersbond. In 2021 is hiervan € 4.603.776 besteed.

Daarnaast is er een projectsubsidie ontvangen voor het instellen van een garantiefonds fysieke boekhandel (€ 15.000.000). De uitvoering hiervan ligt bij het Centraal Boekhuis. Er is aanspraak gemaakt voor € 6.620.890.

Verder ontving het fonds voor de periode 2021-2024 een projectsubsidie internationaal cultuurbeleid (ICB) van € 2.578.580 en een projectsubsidie van € 620.000 ten behoeve van de Airport Library in 2021-2024.

Bij de projectsubsidie internationaal cultuurbeleid (ICB) was ook in dit tweede coronajaar herallocatie van middelen noodzakelijk. Geld dat aanvankelijk was bedoeld was voor campagnes en internationale activiteiten, werd toegevoegd aan het budget voor *Translation grants*. Dat budget kon hiermee met respectievelijk € 200.006 worden verhoogd. Hierdoor kon de vertaling van oorspronkelijk Nederlandstalige literatuur alsnog doeltreffend worden gestimuleerd en werk voor literair vertalers uit het Nederlands zeker gesteld.

In november 2021 werd een subsidie van € 800.000 verleend voor het oplossen van arbeidsmarktnelpunten en het stimuleren van HR-expertise en stageplaatsen voor de hele culturele sector. Het betreft een verhoging en verlenging van de in 2019 toegekende subsidie tot een totaal van € 2.325.000. In 2021 is € 494.213 uitgegeven op de oorspronkelijke subsidie uit 2019, grotendeels aan 77 HR Expert Vouchers ad € 428.561.

Het Letterenfonds is penvoerder namens de andere rijkscultuurfondsen voor deze subsidie. Omdat de voorbereiding voor dit project vertraging opliep is de looptijd van deze projectsubsidie door het ministerie van OCW verlengd tot en met 2022. Hiervoor is een samenwerking aangegaan met Binoq Atana (Stage Cultuur Inclusief) en CAOP (HR-vouchers).

In het eerste jaar (2021) van de beleidsperiode 2021-2024 worden de meerjarige subsidies aan instellingen als verplichting opgenomen. Met andere woorden: ook de begrote uitgaven voor 2022 bij tweejarige subsidies en zelfs 2023 en 2024 bij de vierjarige subsidies voor literaire festivals en literair educatieve instellingen worden in 2021 geboekt. Hierdoor lijkt op het eerste gezicht sprake te zijn van te hoge uitgaven aan subsidies; wordt de exploitatierekening echter gecorrigeerd met de uitgaven bestemd voor activiteiten in de latere jaren, dan vertoont het beeld lagere uitgaven dan begroot.

Binnen de apparaatslasten valt vooral de onderbesteding van ca € 220.000 ten opzichte van de begroting ad € 2,6 miljoen bij de personeelslasten op.

Dit grote verschil bij de personeelslasten wordt veroorzaakt door: ontvangen ziekgeld ad € 70.000 en ca € 150.000 aan onderbezetting respectievelijk openstaande vacatures bedrijfsvoering. Daarnaast is er een onderbesteding van € 99.000 bij ICTkosten, de verbetering van de website ad € 75.000 kon niet in 2021 worden gerealiseerd, maar dat gebeurt in 2022.

Aan de algemene reserve zijn in 2021 de lager vastgestelde subsidies ad € 59.305 toegevoegd. De algemene reserve bedraagt nu ultimo 2021: € 631.930.

Van de Stichting Nederlandse Literaire Klassieken, die in december 2017 werd opgeheven, ontving het Nederlands Letterenfonds € 519.726. Daaraan was de opdracht verbonden van dat bedrag een bestemmingsfonds te vormen met als doel het subsidiëren dan wel (doen) uitvoeren van projecten op het gebied van Nederlandstalig erfgoed, met name projecten met een educatieve of digitale component. In 2021 is voor € 242.900 een vierjarige subsidie aan de Nederlandse Taalunie toegekend ten behoeve van Literatuurgeschiedenis.org.

Daarnaast is er een bestemmingsfonds Pensioenen NLPVF ten behoeve van premies voor het nabestaandenpensioen van voormalig medewerkers van het NLPVF ter hoogte van € 6.123 (onttrekking in 2021: € 416, de verzekering is per 1 februari 2021 door de verzekeraar beëindigd).

In 2021 zijn twee bestemmingsreserves gevormd uit het Bestemmingsfonds OCW te weten: Renovatie Vertalershuis ad € 515.000 en de reserve Verbetering inkomenspositie Literair vertalers ad € 800.000, hiervan is in 2021 € 7.062 besteed aan ontwikkelbeurzen voor literair vertalers in het Nederlands.

De bestaande voorziening groot onderhoud Vertalershuis ad € 45.378 is in 2021 vrijgefallen. Na de renovatie in 2022 zal een nieuw meerjaren-onderhoudsplan Vertalershuis worden opgesteld.

Uit de coronamiddelen 2021 is een bestemmingsreserve Apparaatskosten voor te verwachten uitgaven in het jaar 2022 gevormd ad € 121.731.

Onder andere door de toevoeging aan het bestemmingsfonds OCW van het restant van de subsidie voor de coronasteunmaatregelen ter hoogte van € 377.872 en verschil afrekening subsidie ICB 2017-2020 ad € 2.568 bedraagt het bestemmingsfonds OCW ultimo 2021 € 1.226.072. Hiervan is totaal € 850.000 geoormerkt, te weten € 350.000 als een extra investering in de Leescoalitie, voor Nieuwe Makers € 200.000, Vertaalsubsidies Buitenland/Translation grants € 200.000, Biografie-regeling € 50.000 en Publiekscampagnes € 50.000.

Het eigen vermogen van het Letterenfonds inclusief de hiervoor genoemde bestemmingsfondsen, reserves en het bestemmingsfonds OCW bedraagt eind 2021 totaal € 3.570.652. Het positieve exploitatie-resultaat 2021 bedroeg € 311.098

7.8 Risicomanagement

Risicomanagement is een integraal onderdeel van het gevoerde beleid en omvat de onderdelen strategie, operationeel, financieel, financiële verslaglegging en (verandering van) wet- en regelgeving. Directeur-bestuurder en Raad van toezicht van het Nederlands Letterenfonds zijn goed op de hoogte van de belangrijkste risico's en onzekerheden van een publiek cultuurfonds en de literaire sector, en zijn van mening dat de interne risicomanagement- en controlesystemen waarmee de organisatiebrede risico's worden beheerst, ook in 2021 goed hebben gewerkt. De belangrijkste strategische risico's voor het Nederlands Letterenfonds zijn het behouden van de (wettelijke) functie en de financiering door het ministerie van OCW en de reputatie van het fonds. Operationele risico's betreffen met name de rechtmatigheid van de te verstrekken subsidies, de kwaliteit en tijdigheid van de door het fonds georganiseerde (internationale) activiteiten, ICT-infrastructuur en het beheer van het Letterenhuis. Periodiek wordt de financiële positie bewaakt en op basis van de financiële risico's worden plannen zo nodig bijgesteld.

Gelet op de aard en omvang van de voorgenomen activiteiten voor de periode 2021-2024 en de daaraan verbonden risico's formuleert het Letterenfonds net zoals dat voor de periode 2017-2020 het geval was, een streefpercentage voor de algemene reserve van ongeveer 4,8% eind 2021, oplopend tot 7,5% eind 2024. Dit laatste percentage is gerelateerd aan de financiële risico's die verbonden zijn aan de behandeling van de relatief omvangrijke vierjarige subsidies voor literaire festivals en educatieve instellingen, die in het laatste jaar van de beleidsperiode plaatsvindt. In 2021 is de algemene reserve dan ook verhoogd van € 572.625 (met de lager vastgestelde subsidies 2021 ad € 59.305) naar € 631.930, dit blijft nog onder de genoemde 4,8%.

7.9 Recoupment

Auteurs hebben een meldplicht als zij de inkomensgrens overschrijden. Die grens is € 45.000 belastbaar verzamelinkomen gemiddeld tijdens de duur van het project. Als minimumduur geldt een jaar, maximaal geldt het gemiddelde verzamelinkomen over drie jaar – ook als het schrijven of vertalen van het boek langer dan drie jaar in beslag neemt. De melding bij het Letterenfonds moet door de auteur worden gedaan na ontvangst van de definitieve belastingaanslag van de inspecteur over de relevante jaren. Ook in 2021 lieten enkele schrijvers en vertalers weten dat zij de

inkomensgrens hadden overschreden in de voor hun relevante periode. Desgevraagd betaalden zij de subsidies gedeeltelijk terug of werd een betalingsregeling getroffen. Van auteurs en vertalers die aan de meldplicht voldeden en aannemelijk konden maken dat hun inkomen in 2021 als gevolg van de coronacrisis ver onder de inkomensgrens was gezakt, werd de schuld kwijtgescholden. In april 2021 is een steekproef onder auteurs en vertalers gehouden inzake het verzamelinkomen, niemand had een verzamelinkomen boven de € 45.000.

Bij twee subsidieregelingen voor uitgevers, namelijk de regeling *Geïllustreerde kinder- en jeugdliteratuur* en de regeling voor moeilijk te exploiteren *Litteraire uitgaven*, is sprake van een tekortfinanciering. Indien het tekort op de productie van het boek uiteindelijk lager blijkt te zijn dan begroot in het calculatieformulier bij de aanvraag, bijvoorbeeld omdat er meer exemplaren zijn verkocht dan tevoren ingeschat, wordt de subsidie lager vastgesteld. Dit verschil is dit jaar toegevoegd aan de Algemene reserve.

De *Schwob-regeling* bepaalt dat de uitgever de uitbetaalde subsidie terugbetaalt wanneer het aantal verkochte exemplaren het in het besluit tot subsidieverlening vermelde aantal heeft bereikt binnen drie jaar na dat besluit. Dit aantal is vastgesteld op 4.000 verkochte exemplaren. In 2021 was dit niet aan de orde.

7.10 Liquiditeitenbeheer

Sinds 2011 worden de liquide middelen van het Letterenfonds op grond van de wettelijke bepalingen op dit gebied volledig aangehouden op een rekening courant bij het ministerie van Financiën.

Hoofdstuk 8

Vooruitzichten: 2022 en verder

2022 is het tweede kalenderjaar van het Beleidsplan 2021-2024 van het Nederlands Letterenfonds. Dat Beleidsplan is richtinggevend voor de koers die het Letterenfonds nu vaart. In deze beleidsperiode is de focus meer gericht op de verbreding van het domein van het Letterenfonds, op diversiteit en inclusie, fair practice, en op duurzaamheid, en het fonds richt zich in het bijzonder op het in volle omvang stimuleren van het literaire lezen.

2022 is het jaar waarin de verandering van de organisatiestructuur van het fonds zijn beslag krijgt. Er zal dan gewerkt worden in meer maar kleinere en zelfstandigere teams, die onderling gemakkelijk communiceren, zowel horizontaal als verticaal. Een verbetering die de organisatie stevig neerzet voor deze en komende beleidsperiodes. Maar niets is zeker, zoveel is zeker. Corona heeft ons begin 2020 overvallen en bepaalt nog steeds het ritme en de ruimte van het (culturele) leven. Als sector zullen we voorbereid moeten zijn op schokgolven, op uitbraken en periodes van relatieve rust. Het advies van de Raad voor Cultuur om de huidige beleidsperiode daartoe te verlengen van vier naar zes jaar, lijkt lastig of niet te realiseren in samenhang met de provinciale en gemeentelijke subsidieritmes en politiek niet haalbaar richting nieuwe aanvragers. Dat maakt een routekaart voor structureel herstel nodig en daartoe zal intensief overleg komen met de fondsen, het ministerie en de Taskforce culturele en creatieve sector.

Er staat vanaf voorjaar 2022 een stevige organisatie voor de komende jaren en verder, maar de druk op het fonds zal – realistisch beschouwd – voorlopig niet minderen. Zo zorgt het fonds in 2022 voor de uitvoering van nieuwe tijdelijke steunmaatregelen binnen het vijfde steunpakket voor cultuur. De tussentijdse evaluatie van de vierjarig ondersteunde festivals en tijdschriften staat op het programma. En in 2022 wordt een rijkscultuurfondsenbrede evaluatie van de tijdelijke steunpakketten 2020-2021 verwacht, en starten de voorbereidingen voor de visitatie in 2023.

Het ministerie van OCW heeft de Leescoalitie gevraagd een belangrijke rol te spelen in de leesbevordering. Rond lezen staat een stevig netwerk van leesbevorderingsorganisaties, het onderwijsveld en maatschappelijke organisaties.

Het manifest *Oproep tot een ambitieus leesoffensief* heeft eind 2020 breed aandacht gevraagd voor het belang van lezen. De Leescoalitie wil de beleidsvelden onderwijs en cultuur bij elkaar brengen met als inhoudelijk eindresultaat gezamenlijke visievorming en een strategisch netwerk rond deze visie. Om dit netwerk te versterken worden gesprekken gevoerd met nieuwe

partners. Zo wil de Leescoalitie een gezamenlijke beweging realiseren die de inzet op lezen in het onderwijs vergroot, en lezen en leesplezier in alle sectoren bevordert: binnen de letteren, de bibliotheken, maatschappelijk en in het onderwijs.

In dit tijdsgewricht waarin veel niet doorgaat, kijkt het Letterenfonds samen met Literatuur Vlaanderen met groot enthousiasme en hoge verwachtingen vooruit naar het Nederlands/Vlaams-gastlandschap op de Leipziger Buchmesse in 2024, de grootste publieksboekbeurs in Duitsland. In 2022 wordt het startsein gegeven voor een grote campagne richting Leipzig 2024, die ook in de tussenliggende jaren al vele Nederlandse en Vlaamse auteurs naar de podia daar zal brengen.

Ondertekening contract Leipzig 2024 door de fondsdirecteuren Paul Hermans (links) en Tiziano Perez (rechts).

Financiële vooruitzichten

Voor de huidige subsidieperiode is aan het Nederlands Letterenfonds een vierjaarlijkse instellingssubsidie (inclusief loon- en prijsbijstelling 2021 € 1.040.144) verleend van € 56.013.038 voor de uitvoering van het beleidsplan 2021-2024, en in totaal € 3.198.580 aan projectsubsidies, voor activiteiten in het kader van het internationaal cultuurbeleid en de Airport Library.

De minister van OCW heeft extra middelen beschikbaar gesteld voor specifieke arbeidsmarktnelpunten in de cultuursector. Het Letterenfonds is penvoerder namens de gezamenlijke rijkscultuurfondsen. De middelen worden ingezet voor twee regelingen: de regeling HR-voucher – uitgevoerd in samenwerking met CAOP – en de regeling Stage Cultuur Inclusief, samen met Binoq Atana, die moet zorgen voor diverse invulling van stageplekken in de cultuursector.

In 2022 start een vernieuwde en verruimde regeling HR-voucher met als belangrijkste wijzigingen een aanzienlijk langere doorlooptijd, vergroting van het aantal mogelijke aanvragers, verruiming van het budget naar € 1,4 miljoen, en een opgehoogde voucherwaarde. Zowel de HR-voucherregeling voor cultuur als de stimuleringsregeling Stage Cultuur Inclusief worden uitgevoerd namens de zes rijkscultuurfondsen, in het kader van de arbeidsmarktmiddelen voor de cultuursector.

Eind 2021 is een vijfde coronasteunpakket voor cultuur aangekondigd, dat begin 2022 beschikbaar wordt gesteld. Het Letterenfonds zal wederom uitvoering geven aan een deel van dit steunpakket. Deze extra middelen komen beschikbaar voor steunmaatregelen voor meerjarig ondersteunde instellingen en makers.

Hoofdstuk 9

Samenwerking cultuurfondsen

De zes rijkscultuurfondsen, het Filmfonds, Fonds voor Cultuurparticipatie, Fonds Podiumkunsten, Mondriaan Fonds, Nederlands Letterenfonds en Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, dragen zorg voor een belangrijk deel van de rijksge subsidieerde kunst en cultuur. Zij bedienen gezamenlijk een breed scala aan makers, andere zzp'ers en instellingen in de culturele sector, met uitzondering van de rechtstreeks door het ministerie van OCW ondersteunde instellingen.

In deze rolverdeling zijn de fondsen, vanuit hun inhoudelijke kennis en relatieve afstand tot de politiek en het cultuurbeleid, niet alleen deskundig uitvoerder, maar ook belangrijk beleidsvoorbereider op hun disciplines. Zij beschouwen het als hun opdracht de kennis over hun werkterreinen intensief te delen met onder meer het ministerie en de Raad voor Cultuur en een bijdrage te leveren aan de integrale rijksvisie en beleidsontwikkeling.

De onderlinge strategische en beleidsmatige samenwerking is inmiddels structureel ingebed in de praktijk van de rijkscultuurfondsen. Ze houden elkaar goed op de hoogte van relevante ontwikkelingen en vinden elkaar op die terreinen en onderwerpen waar gezamenlijk optrekken zinvol en effectief is.

Deze paragraaf geeft uitdrukking aan die samenwerking en is terug te vinden in de jaarverslagen van de zes fondsen.

Extra steunmaatregelen in verband met covid-19

De pandemie en de gevolgen daarvan voor de culturele en creatieve sector bepaalden voor een belangrijk deel de agenda in 2021. Net als in 2020 werd de uitvoering van de steunmaatregelen voor de culturele sector deels bij de rijkscultuurfondsen belegd. Belangrijk deel van de werkzaamheden in 2021 betrof echter ook de uitvoering van het zogeheten tweede steunpakket dat half november 2020 door het kabinet was vrijgemaakt. Hoewel in 2020 aanvankelijk de aandacht vooral uit was gegaan naar het in stand houden van de culturele infrastructuur, betalingen van kunstenaars en andere makers en het op peil houden van productie, werd met dat tweede steunpakket een impuls gegeven aan de beroepspraktijk van makers en opdrachtgeverschap in de culturele en creatieve sector.

Op verzoek van OCW organiseerden de fondsen in overleg met het Steunfonds Rechtensector een (online) werkbezoek voor de minister. Op 18 maart 2021 ging zij met 14 (ondersteunde) makers uit verschillende disciplines rechtsreeks in gesprek aan de hand van twee thema's: overleven en omslag. De makers gaven vanuit hun persoonlijke praktijk antwoord op de vragen: wat heb je aan de coronasteun gehad en hoe kijk je als maker naar de toekomst? Een gezamenlijke evaluatie van de coronasteunpakketten vindt vanaf 2022 plaats.

Toni Blackwell en Gable Roelofsen van The Need for Legacy met de &Award Projectprijs. Rechts Nora Akachar die namens Chafina Bendahman de &Award Persoonsprijs in ontvangst nam. Beeld: Jesse Wensing.

Codes

Voor het eerst werd van de meerjarig gesubsidieerde culturele instellingen gevraagd de verschillende codes, te weten de Fair Practice Code, de Governance Code Cultuur en de Code Diversiteit & Inclusie te onderschrijven en toe te lichten in de aanvragen. Fondsen en Raad hanteerden daarbij het principe 'pas toe en leg uit'. De toepassing van de codes maakt in deze beleidsperiode deel uit van de monitorgesprekken met de culturele instellingen.

Ruimte voor nieuwe verhalen en inclusie maakt al langer een belangrijk onderdeel uit van de gezamenlijke strategische agenda. In 2018 droegen de rijks-cultuurfondsen samen met de Nationale UNESCO Commissie de urgentie van inclusie in de sector uit. Er werden drie beloftes voor de jaren daarop gedaan die door alle fondsen werden onderschreven: op zoek te gaan naar verhalen die nu niet gehoord worden; in het kader van talent en vernieuwing ruimte te geven, niet alleen bijvoorbeeld bij de doorontwikkeling van gevestigd talent, maar juist ook van beginnende makers; en vergroting van inclusie en diversiteit in de eigen organisaties en adviseursnetwerken. De behaalde resultaten op deze doelen worden door de afzonderlijke fondsen benoemd in de jaarverslagen.

December 2020 besloten de fondsen een samenwerking met de Code D&I voort te zetten in de periode 2021-2024: de uitreiking van de &Awards. Tijdens het hybride Event Code D&I op 5 november 2021 ontvingen zowel een project als een persoon die zich bijzonder hebben ingezet voor een meer inclusieve cultuursector de zogeheten &Award. De winnaar van de projectprijs (€ 20.000) ging naar Stichting The Need for Legacy, die zich inspant voor een inclusieve theatergeschiedenis. De &Award Persoonsprijs (€ 5000) werd verleend aan Chafina Bendahman, één van de oprichters van ROSE stories.

HR-voucherregeling

Onderdeel van de arbeidsmarktmiddelen voor de culturele en creatieve sector was een door de fondsen ingericht vouchersysteem voor meerjarig gesubsidieerde instellingen om de HR-expertise te vergroten en de Fair Practice Code beter te doen landen. Aanvragers konden via uitvoeringsorganisatie CAOP een voucher ontvangen om tot € 6.000 advies in te winnen bij een erkend HR-adviseur. Op deze manier konden instellingen op een laagdrempelige manier aan de slag gaan met het personeelsbeleid. De uitvoering van het vouchersysteem vond in de eerste helft van 2021 plaats: CAOP ontving 67 aanvragen waar 77 instellingen mee gemoeid waren.

Het merendeel van de ingediende projectplannen betrof verzoeken tot ondersteuning bij implementatie van de Fair Practice Code, met name op het gebied van eerlijke beloning van makers en zzp'ers. De verschillende beleidsdomeinen waren redelijk evenwichtig vertegenwoordigd. In andere gehonoreerde aanvragen stond de transitie van een project- en freelance-georiënteerde organisatie naar een organisatie met vaste medewerkers centraal. Ook werden

verschillende aanvragen gehonoreerd die tot doel hadden afspraken uit de Code Diversiteit & Inclusie in de organisatie in te bedden. Tot slot werden de vouchers ingezet voor het versterken van de HR-functie door opleidingsplannen te maken of de HR-cyclus goed te organiseren.

In 2022 komt er een vervolg op de Voucher-regeling, die op basis van de bevindingen in 2021 is aangepast en uitgebreid.

Johannes Vermeer prijs

De Johannes Vermeer Prijs, staatsprijs voor de kunsten, wil uitzonderlijk artistiek talent eren en verder stimuleren. De prijs bestaat uit een geldbedrag van € 100.000 bestemd voor de realisatie van een speciaal project. De jurybegeleiding en algehele coördinatie van de Johannes Vermeer Prijs was in 2021 voor het eerst in handen van de 6 rijkscultuurfondsen, met het Mondriaan Fonds als penvoerder. Laureaat was beeldend kunstenaar Natasja Kensmil. Zij ontving de prijs op 1 november uit handen van toenmalig demissionair minister Ingrid van Engelshoven. De juryleden Andrée van Es (voorzitter), Pierre Audi, Romana Vrede, Hicham Khalidi en Sjeng Scheijen droegen Kensmil unaniem voor vanwege 'de eigen manier waarop zij een verbinding weet te leggen tussen erfgoed en actualiteit, en deze op indringende wijze zichtbaar op doek en papier maakt'.

Mores.online

Bij het meldpunt voor grensoverschrijdend gedrag Mores.online kunnen mensen uit de culturele en creatieve sector contact opnemen met een vertrouwenspersoon. Het meldpunt is oorspronkelijk ontstaan in de podiumkunsten, waarna meer deelsectoren zich aansloten. In 2021 hebben de fondsen zich hardgemaakt voor een uitbreiding van de scope van Mores.online richting de zgn. breedte cultuur – cultuurmakers in de vrije tijd en in het onderwijs (binnen- en buitenschools). Het bestuur van Mores.online is op verzoek hiertoe uitgebreid met een bestuurszetel specifiek aan dit deel van de sector verbonden is. Eind 2021 hebben vervolgens 31 brancheorganisaties en andere organisaties zich aangesloten bij het meldpunt. In 2021 ontving Mores.online 57 meldingen uit verschillende sectoren.

De rijkscultuurfondsen hebben in 2021 het meldpunt gezamenlijk financieel ondersteund. Wanneer het advies van de commissie Sorgdrager van de Raad van Cultuur over grensoverschrijdend gedrag in de cultuursector is afgerond, wordt gekeken op welke manier de financiële ondersteuning een meer structurele vorm kan krijgen.

Innovatielabs

Namens de 6 rijkscultuurfondsen voerde het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie samen met CLICKNL een open call Innovatielabs uit; makers en instellingen uit alle artistieke en creatieve disciplines waren welkom een bijdrage aan te vragen voor plannen die een impuls geven aan veerkracht in de culturele en creatieve sector. Doel was aanvragers uit te nodigen toepasbare kennis en werkvormen te ontwikkelen die ten goede komen aan de wendbaarheid en weerbaarheid van de sector. De respons op de open call was veel groter dan verwacht, maar liefst 188 aanvragers reageerden met uiteenlopende plannen. Een selectie van projecten zal in 2022 uitgevoerd worden. Met de Innovatielabs werd uitvoering gegeven aan de aanbevelingen uit het advies van de Raad voor Cultuur *Onderweg naar overmorgen* (november 2020).

Samenwerkingspilot informatieloket Caribisch gebied

De minister van OCW heeft in het beleidskader voor 2021-2024 de rijkscultuurfondsen gevraagd de subsidieregelingen, voor zover dat past binnen de doelstelling van de regelingen, open te stellen voor aanvragers van de 3 Caribische landen Curaçao, Aruba en Sint Maarten en de 3 bijzondere gemeenten Bonaire, Saba en St. Eustatius en de toegankelijkheid voor hen te vergroten.

De 6 rijkscultuurfondsen onderzoeken gezamenlijk hoe zij de communicatie met de eilanden kunnen versterken. De samenwerking met het Prins Bernhard Cultuurfonds Caribisch Gebied (PBCCG) vormt daar een onderdeel van. Penvoerder is het Fonds voor Cultuurparticipatie. Doel van de pilot is om de toegankelijkheid en bereikbaarheid voor aanvragers in het Caribisch deel van het Koninkrijk te vergroten. Het PBCCG is gedurende de pilot van 9 maanden het aanspreekpunt voor het Caribisch deel van het Koninkrijk en zal verbindend optreden tussen de rijkscultuurfondsen en (potentiële) aanvragers. Na de pilot evalueren we zowel kwantitatief als kwalitatief wat het effect is geweest op de toegankelijkheid van de 6 rijkscultuurfondsen door het PBCCG als informatieloket in te zetten en of en hoe we de samenwerking kunnen voortzetten.

Interdisciplinair aanspreekpunt

Sinds 2017 bieden de 6 fondsen gezamenlijk één aanspreekpunt aan voor cross-sectorale vragen. Zowel projecten die meerdere cultuurgebieden combineren als projecten die een duidelijk maatschappelijke component hebben, kunnen bij het aanspreekpunt terecht voor advies. In nauwe samenwerking met een vertegenwoordiging vanuit elk fonds onderzoekt het aanspreekpunt voor (potentiële) aanvragers binnen de bestaande regelingen van de fondsen of er mogelijkheden zijn. Gezien de drempelverlagende werking en de efficiëntie van dit gezamenlijke aanvraagloket voor cross-sectorale projecten spraken de fondsen begin 2021 de intentie uit tot een voortzetting voor de komende jaren.

V.l.n.r. demissionair minister Ingrid van Engelshoven, Vermeerprijs-laureaat Natasja Kensmil en juryvoorzitter André van Es.

Collegiale samenwerking en overleg

Net als eerdere jaren, vond intensief en effectief structureel overleg plaats van de directeuren over strategie en (beleids)ontwikkeling. Ook werd op uitvoerend niveau samengewerkt. Zo werkten in 2021 4 van de 6 fondsen met dezelfde HR-consulent op zzp-basis. Deze HR-consulent houdt zich onder meer bezig met de opstelling van een ontwikkel- en opleidingsplan voor de fondsmedewerkers.

In het kader van de Europese privacywetgeving *Algemene Verordening Gegevensbescherming*, die in mei 2018 in werking trad, maken de fondsen gezamenlijk gebruik van een onafhankelijke functionaris gegevensbescherming die toezicht houdt op en adviseert over de naleving van de verordening.

Tevens nemen medewerkers van de fondsen deel aan het Fondsenoverleg Diversiteit waarin ook de private fondsen en het ministerie van OCW vertegenwoordigd zijn. Zowel de beleidsadviseurs als juristen van de fondsen overleggen regelmatig.

Controllers bespreken zaken die de financiën aangaan en stemmen begrotingsbeheer en verantwoording af. IT-medewerkers vervangen elkaar bij afwezigheid en wisselen informatie uit.

Er was regelmatig overleg tussen de communicatiemedewerkers, zowel op het vlak van kennisdeling, als in breder extern verband met onder meer de communicatieafdeling van OCW en CAOP.

De 5 personeelsvertegenwoordigingen en de ene ondernemingsraad wisselen onderling kennis uit. Tot slot is er de werkgroep Onderzoek Fondsen die zich buigt over evaluaties en onderzoek, en daarover regelmatig overleg met het ministerie van OCW voert. De werkgroep boog zich in 2021 over de plannen voor een gezamenlijke evaluatie van de coronamaatregelen.

Voor verschillende overlegstructuren gold net als in 2020 wel dat de frequentie van overleg lager was dan normaal door de pandemie en als gevolg daarvan de grote werkdruk bij de fondsen.

Overzicht samenwerkingsverbanden en -regelingen fondsen 2021

Samenwerkende fondsen	samenwerking / regeling	beschrijving
Filmfonds en Mondriaan Fonds	De Verbeelding / De Korte Verbeelding	Films (kort en speelfilm) op het snijvlak van beeldende kunst en cinematografie, gemaakt in een samenwerking tussen kunstenaars en producenten.
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en Letterenfonds	Literatuur op het Scherm	Dichters/schrijvers maken met vormgevers nieuw werk in het digitale domein.
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en Mondriaan Fonds	Voorlichting talent binnen en buiten het kunstvakonderwijs	De fondsen geven gezamenlijk voorlichting over o.a. talentontwikkeling en regelingen bij de fondsen. Dit gebeurt binnen en buiten het kunstvakonderwijs.
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en Mondriaan Fonds	Residentie Arita/Japan	Het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en het Mondriaan Fonds bieden sinds 2016 gezamenlijk twee residentieperiodes aan in de Japanse keramiekregio Saga. De werkperiode in Japan biedt aan veelbelovende kunstenaars en ontwerpers de ruimte om onderzoek te doen op artistiek en technisch gebied en hun eigen werk te ontwikkelen. Een belangrijk uitgangspunt van deze residentie is om speciale technieken te leren binnen de oudste keramische industrie van Japan en deze in het eigen werk toe te passen.
Filmfonds en Stimuleringsfonds Creatieve Industrie	Immerse\Interact / Immerse\Interact XL	Met de regeling Immerse\Interact worden projecten binnen het interdisciplinaire medialandschap gestimuleerd. Artistiek onderzoek en experiment op het vlak van digital storytelling en de inzet van interactieve of immersieve media staan hierbij centraal. Voor de aanvraagperiode van 31 augustus 2021 gold – in het kader van de covid-19 steunmaatregelen – de mogelijkheid voor een aanvullende realisatiebijdrage: Immerse\Interact XL.
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, Mondriaan Fonds, Fonds voor Cultuurparticipatie	Stimuleren Eigentijds gebruik ambachten	Het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en Mondriaan Fonds hebben in 2020 een open oproep ontwikkeld voor ontwerpers en beeldend kunstenaars om een samenwerking aan te gaan met één of meerdere ambachtsslieden en zo eigentijds gebruik van ambachten te stimuleren. Het Fonds voor Cultuurparticipatie zet in op eigentijdse beoefening en het borgen van onder andere ambachtelijke kennis en vaardigheden via de regeling Immaterieel erfgoed. De samenwerking krijgt in 2022 een vervolg.
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en Fonds Podiumkunsten	Upstream	Met Upstream ondersteunen zowel het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie als het Fonds Podiumkunsten (de laatste in samenwerking met Sena) vernieuwende artistieke formats en samenwerkingen binnen de Nederlandse pop-/urban muziek. De fondsen en Sena willen met behulp van Upstream de muziekindustrie in Nederland verbreden en versterken, internationaal sterker voor de dag laten komen en crossovers naar andere disciplines stimuleren.
Fonds Podiumkunsten en Fonds voor Cultuurparticipatie	Urban kunstenaars	Samenwerking bij de talentontwikkeling van jonge urban kunstenaars, die sinds 2018 verder is uitgebreid.
Filmfonds en Letterenfonds	Books on Screen	Organisatie internationale netwerkbijeenkomsten voor filmproducenten en rechtenmanagers van literaire uitgeverijen.
Fonds Podiumkunsten en Letterenfonds	Werkbijdrage theatertekst	Gezamenlijke werkbijdrage voor theatertekst met het doel de kwaliteit, diversiteit en ontwikkeling van het Nederlands theaterrepertoire te stimuleren.
Fonds Podiumkunsten en Letterenfonds (ism Literatuur Vlaanderen, Taalunie, Lira en Sabam)	Toneelschrijfprijs	Heeft als doel de Nederlandstalige toneelschrijfkunst en de opvoering van Nederlandstalig toneelwerk onder de aandacht te brengen en te stimuleren. De prijs wordt uitgereikt aan de auteur van het beste oorspronkelijk Nederlandstalig toneelwerk. De eerstvolgende oproep vindt plaats in 2022.
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, Mondriaan Fonds en Fonds voor Cultuurparticipatie	Digitaal erfgoed	Samenwerking met betrekking tot regelingen rondom digitaal erfgoed.
Fonds Podiumkunsten, Fonds voor Cultuurparticipatie en VSBfonds, in afstemming met Mondriaan Fonds	Matchmakers steden	Een gezamenlijk netwerk van matchmakers in negen steden, waaronder Emmen, Almere en Middelburg/Vissering. In de steden bewegen zich de cultuurmakers van morgen wiens werk en werkwijze onlosmakelijk verbonden zijn met de stedelijke dynamiek. Door de inzet van matchmakers die geworteld zijn in de steden en daar hun werkpraktijk en netwerk hebben, boren de fondsen nieuwe netwerken aan en bereiken ze nieuwe potentiële aanvragers. Het Mondriaan Fonds heeft in 2017 vier regionmakelaars aangesteld in Noord, Midden en Zuid-Nederland. Zij hebben een onderzoekende en stimulerende rol bij het bereiken van potentiële aanvragers, opdrachtgevers en adviseurs. Een andere taak is het signaleren van nieuwe initiatieven, doelgroepen en andere actuele ontwikkelingen op het gebied van beeldende kunst en cultureel erfgoed. Tussen matchmakers en regionmakelaars organiseren de drie fondsen regelmatig afstemming.
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, Fonds Podiumkunsten, Filmfonds, Letterenfonds en Mondriaan Fonds	Residentie Van Doesburghuis	Fondsen bieden sinds 2017 via open oproepen gezamenlijk een residentie aan in het Van Doesburghuis in Meudon-Val-Fleury/Parijs waar professionele makers hun artistieke praktijk verder kunnen ontwikkelen. Gezien de doelgroep van professionele makers, neemt het FCP geen deel aan deze samenwerking.

Letterenfonds en Fonds Podiumkunsten	#NieuweStukken	Subsidiereregeling sinds november 2018 voor beginnende schrijvers (ook dichters en woordkunstenaars) waarvan de verhalen nog te weinig te horen zijn op de Nederlandse podia. Er wordt samengewerkt met vijf partners die ervaring hebben met het produceren van teksten voor het podium, en een netwerk hebben dat aanvullend is op het netwerk van de fondsen. Jaarlijks is er ruimte voor tien beginnende schrijvers.
Fonds Podiumkunsten t.b.v. alle sectoren	Slecht Weer Fonds	Revolverend fonds waaruit festivalorganisaties die een tekort hebben opgelopen als gevolg van onvoorziene omstandigheden een bijdrage kunnen krijgen. Het staat open voor festivals uit alle sectoren.
Fonds Podiumkunsten t.b.v. alle sectoren	Handelingskader inreisverklaring cultuur	Bedoeld om inreizende professionals uit de culturele en creatieve sector die door de covid-19 uitbraak problemen ondervinden aan de grens te ondersteunen, www.inreisverklaringcultuur.nl .
Filmfonds, Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, Letterenfonds	Cross-overLab	Creatief traject van zes maanden met workshops, coaching en masterclasses voor Nederlandse en Vlaamse professionals uit de wereld van fictie, documentaire, animatie, theater en games, die de ambitie hebben zich in een andere discipline te ontwikkelen. I.s.m. Vlaams Audiovisueel Fonds, deAuteurs, Literatuur Vlaanderen, deBuren, Lira Fonds, Creative Europe.
Letterenfonds t.b.v. alle sectoren	HR-voucherregeling voor de culturele en creatieve sector / Regeling Stage Cultuur Inclusief	Subsidiereregeling per februari 2021 gericht op het bevorderen van de kwaliteit van het HRM bij meerjarig gesubsidieerde instellingen bij de fondsen. Een HR-voucher kan worden aangevraagd voor o.m. het ontwikkelen van opleidingsbeleid voor medewerkers, advies over de optimale inzet van vrijwilligers, algemene scan van het personeelsbeleid en mogelijke verbeteringen, begeleiding bij de verdere verankering van het diversiteitsbeleid in de organisatie, etc. Eind 2021 is tevens gestart met de inrichting van de regeling Stage Cultuur Inclusief, die in 2022 wordt uitgevoerd.
Fonds Podiumkunsten en Letterenfonds	Kwartiermaker Zeeland	Pilot per 2021 gericht op het versterken van de culturele infrastructuur in Zeeland. De kwartiermaker richt zich op het creëren van samenwerkingen waarin cultureel veld, gemeenten en provincie zich gezamenlijk mede-eigenaar voelen van de culturele infrastructuur inclusief nieuwe initiatieven.
Alle zes cultuurfondsen	Aanspreekpunt interdisciplinaire aanvragen	Gezamenlijk aanspreekpunt voor (potentiële) aanvragers van projecten die meerdere cultuurgebieden combineren en projecten die een duidelijk maatschappelijke component hebben.
Filmfonds en Fonds Podiumkunsten	Tekstmarkt	Kruisbestuivingsprogramma tussen schrijvers van Podiumkunsten en filmscenario's met Zuid Afrika
Alle zes cultuurfondsen	Johannes Vermeer Prijs	De prijs is bestemd voor een opmerkelijk getalenteerde, actief werkende kunstenaar die in Nederland geboren en/of werkzaam is, en heeft als doel een verdiepende impuls te geven aan de artistieke praktijk van de laureaat. Het Mondriaan Fonds is penvoerder namens de fondsen.
Alle zes cultuurfondsen en het Prins Bernhard Cultuurfonds Caribisch Gebied	Samenwerking voor vergroting bereik Caribisch deel Koninkrijk	Samen met het PBCCG stellen de fondsen gedurende een pilotperiode van 9 maanden een extra aanspreekpunt open voor het Nederlands Caribisch gebied. Penvoerder namens de fondsen is het Fonds voor cultuurparticipatie.
Alle zes cultuurfondsen	Innovatielabs	Namens de zes rijkscultuurfondsen voerde het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie samen met CLICKNL een open call Innovatielabs uit; makers en instellingen uit alle artistieke en creatieve disciplines waren welkom een bijdrage aan te vragen voor plannen die een impuls geven aan veerkracht in de culturele en creatieve sector.

Bijlage 1

Verslag Raad van toezicht

In dit verslag legt de Raad van Toezicht van het Letterenfonds verantwoording af over de wijze waarop hij in 2021 invulling heeft gegeven aan zijn taak. Aan- dacht wordt besteed aan de interne organisatie, de uitgangspunten voor het toezicht en de wijze waarop de Raad van Toezicht zijn taken heeft uitgevoerd.

De Raad van Toezicht (RvT) van het Letterenfonds telt zeven personen. De leden hadden in 2021 de volgende relevante (neven)functies (en benoemings- termijn).

Roos Vermeij (1 september 2022, herbenoembaar)
Wethouder economie en wijken in Rotterdam, be-
stuurslid Stichting Machiavelli, voorzitter Raad van
toezicht van Stichting Bert Schierbeekfonds en Stich-
ting Steunfonds Stimulering Nederlandse Literatuur.

Michèle Lopes Cardozo (1 april 2022)
Financieel manager en consultant, Lid Raad van
toezicht van Stichting Primo NH in liquidatie, Be-
stuurslid van de Mgr. A. van Loon Stichting, lid Raad
van toezicht OPSPoor, lid Raad van toezicht van
Stichting Bert Schierbeekfonds en Stichting Steun-
fonds Stimulering Nederlandse Literatuur.

Ruben Maes (1 juli 2023)
Eigenaar/directeur & MAES, voorzitter van de selec-
tieweetcommissie van de VPRO, lid Raad van toezicht
Leidse Podia, lid Raad van toezicht van Stichting Bert
Schierbeekfonds en Stichting Steunfonds Stimulering
Nederlandse Literatuur.

Claudia Zuidema (1 juli 2024)
Directeur-uitgever deLex BV en directeur deLex
Media en Management BV, Amsterdam. Oprichter
van de Mr. S.K. Martens Academie. Interimmanage-
ment en consultancy in uitgeverijbranche. Lid bestuur
(secretaris) Stichting Female Intellectual Property
Experts, lid Raad van toezicht van Stichting Bert
Schierbeekfonds en Stichting Steunfonds Stimulering
Nederlandse Literatuur.

Malika El Ayadi (1 februari 2024, herbenoembaar)
Hogeschooldocent bij de School voor Journalistiek
Utrecht, verbonden aan de Hogeschool Utrecht.
Adviseur Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten
en lid Ledenraad Rabobank, lid Raad van toezicht van
Stichting Bert Schierbeekfonds en Stichting Steun-
fonds Stimulering Nederlandse Literatuur.

Hans Bennis (1 juni 2024, herbenoembaar)
Emeritus hoogleraar Nederlandse Taalkunde aan
de Universiteit van Amsterdam, voorzitter van het

bestuur van de Stichting TalenTalenT, het bestuur
van de Stichting Taal naar Keuze en voorzitter van
het bestuur van Vereniging AmstellandKunst (VAK).
Voorzitter van de Raad van Advies van het Instituut
voor de Nederlandse Taal, Lid Raad van toezicht van
Stichting Bert Schierbeekfonds en Stichting Steun-
fonds Stimulering Nederlandse Literatuur.

Aafje de Roest (tot 1 maart 2025, herbenoembaar)
Promovenda Moderne Nederlandse letterkunde aan
de Universiteit Leiden. Lid Raad van toezicht van
Stichting Bert Schierbeekfonds en Stichting Steun-
fonds Stimulering Nederlandse Literatuur.

De leden van de RvT worden benoemd door de
minister van OCW.

Collectieve verantwoordelijkheid

De RvT werkt volgens het principe van collectieve
verantwoordelijkheid. Dit principe komt ook terug in
de samenstelling van de RvT, waarvoor het uitgangs-
punt is dat elk van de leden in principe in staat moet
zijn het functioneren van het Letterenfonds op hoofd-
lijnen te beoordelen.

Profiel en mutaties

Er is een profiel voor de RvT als geheel. Wanneer er
een vacature ontstaat wordt daarnaast een specifiek
profiel opgesteld. Daarbij wordt gekeken naar zowel
de competenties die aanwezig zijn in de raad als naar
de diversiteit in achtergronden van de verschillende
leden. De man-vrouwverhouding en de culturele
diversiteit zijn daarbij belangrijke elementen. In 2021
is één nieuw lid toegetreden: Aafje de Roest. De
man-vrouwverdeling bestaat daarmee uit vijf vrouwen
(waaronder de voorzitter) en twee mannen. De ach-
tergrond van de leden is divers en kan worden gety-
peerd als een evenwichtige mengeling van openbaar
bestuur, letteren, non-profitsector en bedrijfsleven.

Governance

Het Letterenfonds hanteert de Governance Code
Cultuur en de Code Diversiteit & Inclusie. De RvT
en het bestuur streven naar excellente uitvoering
van deze codes, om daarmee ook een voorbeeld te
kunnen zijn voor andere organisaties. Leidend voor
zowel RvT als het bestuur is de gedachte dat goed
governance in de kern gaat over doen. Basis zijn
de normen uit de codes en de interne reglementen
voor het bestuur en de RvT; maar wezenlijker is dat
alle betrokkenen gezamenlijk verantwoordelijkheid
nemen voor die normen. Als het gaat om de rolverde-
ling tussen partijen geldt dat de afspraak is dat beide
partijen vanuit hun eigen rol dit onderscheid bewa-
ken. De voorzitter van de RvT heeft hier expliciet een
rol waar het gaat om het bewaken van de rolverdeling
tussen besturen en toezicht houden.

De RvT baseert zich in het toezicht zowel op de door
het bestuur verstrekte stukken als op eigen waar-
neming. Dit doet hij bijvoorbeeld door het bijwonen
van bijeenkomsten die het Letterenfonds organi-

seert, kennis uit het eigen netwerk, presentaties over actuele onderwerpen voorafgaand aan de reguliere vergaderingen en cetera.

De RvT benoemt de externe accountant en voert jaarlijks ook buiten aanwezigheid van de directeur-bestuurder een gesprek met de accountant over diens bevindingen bij de controle van de jaarrekening. Daarnaast spreekt de RvT op basis van vertrouwelijkheid ook ieder jaar met de personeelsvertegenwoordiging en het managementteam. Op deze wijze wordt een brede blik op het functioneren van de organisatie verzekerd.

Het toezien op de integriteit van organisatie en processen is een belangrijk onderdeel van de taak van de RvT. Enerzijds krijgt dit vorm in de omgang met meldingen van mogelijke integriteitsschendingen. Het Letterenfonds kent hiervoor onder meer een Klokkenluidersregeling en een vertrouwenspersoon. Het huishoudelijk reglement van het Letterenfonds bevat bepalingen om belangenverstrengeling bij leden van de RvT te voorkomen. Kern is dat zij geen belang mogen hebben bij de beslissingen van het Letterenfonds. De nevenfuncties van de leden van de RvT zijn ook te raadplegen op de website van het Letterenfonds.

Werkzaamheden 2021

De RvT is in 2021 vijf keer regulier bijeengekomen, waarbij enkele keren online is vergaderd. Naast de meer financieel-technische zaken die in het kader van de planning- en control cyclus jaarlijks terugkomen, stond het jaar onder meer in het teken van de coronamaatregelen en de consequenties voor de werkzaamheden van het fonds en het functioneren van het fonds zelf. Verder is er extra aandacht geweest voor het intern functioneren van het fonds in reflectie op het organisatietraject dat in 2021 is uitgevoerd en in 2022 wordt geïmplementeerd. In verband met dit organisatietraject is (een delegatie van) de RvT een aantal malen extra bijeengekomen.

Blijvend is de aandacht voor de vraag wat de impact is van het fonds en hoe die meer geëxpliciteerd kan worden. Op deze manier geeft de RvT invulling aan zijn adviserende rol.

De RvT van het Letterenfonds wil een rol spelen in de ontwikkeling van jong bestuurlijk talent. Om die reden is in 2021 een nieuw RvT-lid geworven met kennis van en interesse in de (hedendaagse) literatuur en het literaire veld in Nederland, een frisse kijk op het literaire veld, en een nieuwsgierige en open houding ten aanzien van nieuwe ontwikkelingen in de leescultuur. Bestuurlijke ervaring woog hierbij minder

zwaar dan een opmerkelijke expertise. Na een sollicitatieprocedure is Aafje de Roest aangesteld als nieuw lid van de RvT. Met deze aanstelling heeft de RvT zijn statutaire maximum van zeven leden bereikt.

Zelfevaluatie

De jaarlijkse zelfevaluatie van de Raad van toezicht heeft op 29 juni 2021 plaatsgevonden. Hierbij is stilgestaan bij de principes van de Governance Code Cultuur. Besproken is het thema Integriteit en hoe het aanboren van een eigen netwerk zich verhoudt tot toezicht houden. Benoemd is het risico van belangenverstrengeling en de mogelijke complexiteit. Afsproken is om in de RvT expliciet te benoemen of er kwesties van integriteit spelen. Bij twijfel dient een RvT-lid dit expliciet te maken en actief ter sprake te brengen.

Een ander thema is de 'Diversiteit in samenstelling'. Gesproken is over het bewust zijn van eigen oordelen en mogelijke blinde vlekken. Dat is onder meer de reden om selectiecommissies in benoemingsprocedures zeer zorgvuldig samen te stellen. Ook wordt de samenstelling van de RvT in procedures ter discussie gesteld.

De vraag of de RvT weet wat er speelt binnen het Letterenfonds, is volmondig met 'ja' beantwoord. Er is tijdens de vergaderingen altijd voldoende ruimte voor het stellen van vragen.

De vraag of de RvT de gedeelde normen en waarden van het Letterenfonds kan verwoorden werd bevestigend beantwoord. Er volgde een discussie hoe nog duidelijker gemaakt kan worden hoe deze normen de leidraad en ruggengraat zijn voor het handelen van het fonds als uitvoeringsorganisatie. Dit kan door deze bijvoorbeeld op de website te benoemen.

De Raad van toezicht heeft in 2021 ook apart gesproken met de personeelsvertegenwoordiging en het MT. Met beide is gesproken over het intern organisatietraject. Daarnaast is gesproken over het functioneren van en de samenwerking met het bestuur. De remuneratiecommissie heeft de bevindingen als basis genomen voor het jaarlijkse functioneringsgesprek dat zij namens de RvT met de directeur-bestuurder heeft gevoerd.

WNT-verantwoording

De voorzitter heeft besloten af te zien van een beloning en kostenvergoeding. De honorering van de overige leden van de Raad van toezicht blijft ruim onder de WNT-norm.

	Lid: C. Zuidema	Lid: M. Lopes Cardozo	Lid: R. Maes	Lid: M. El Ayadi	Lid: H. Bennis	Lid: A. de Roest
Periode	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1-31/12	1/1 - 31/12	1/3-31/12
WNT-maximum	€ 14.500	€ 14.500	€ 14.500	€ 14.500	€ 14.500	€ 12.083
Beloning	€ 1.776	€ 2.068	€ 1.476	€ 1.476	€ 1.476	€ 1.184

Bijlage 2

Raad van advies, externe lezers en bureau

Bureau

Op letterenfonds.nl is onder het kopje Over het fonds een actueel overzicht te vinden van alle medewerkers en hun werkzaamheden. Er zijn drie afdelingen met elk een eigen hoofd: binnenland, buitenland en bedrijfsvoering. Enkele medewerkers vallen rechtstreeks onder de directeur, zoals communicatie, ict en de coördinator van het Vertalershuis Amsterdam.

Neeke Scheers ondersteunde zowel de afdeling buitenland als binnenland tijdelijk. Ze was verantwoordelijk voor de tijdelijke steunmaatregel voor Nederlandse uitgeverij van vertaalde literatuur (binnenland) en de opdrachtregeling fragmentvertalingen waarmee de literair vertalers uit het Nederlands zijn ondersteund (buitenland). Lisa Thunnissen tekende voor de tijdelijke opdrachtregeling voor literair vertalers in het Nederlands; Eva Prakken was verantwoordelijk voor de tijdelijke steunmaatregel Van maker tot lezer 2021. Jaco Oskam ondersteunde de afdeling bedrijfsvoering/ financieel. Het secretariaat werd (onder meer in de zomervakantie) ondersteund door oproepkrachten Gianna Perez, Merel Visser en Sanna Bolt; Bolt trad in december in dienst bij het fonds.

Akane Luiken nam in februari afscheid van het Letterenfonds en de afdeling buitenland. Ze droeg haar taken, waaronder de regeling promotiereizen en de beoordeling van proefvertalingen van (aankomend) literair vertalers uit het Nederlands, over aan Camilla Pargentino. De detachering van Bas Pauw bij het Fonds Podiumkunsten is eind maart omgezet in een vaste aanstelling. Juul Klein Wolterink maakte een overstap naar het onderwijs en nam in juni afscheid van het fonds; zij is op de communicatie afdeling opgevolgd door Lotte Krakkers. Ilonka Reintjes ving verschillende verlopen op, zowel op de afdeling binnenland (Schwob) als buitenland (campagnes). Communicatieadviseur Hanneke Marttin nam tijdens de zomervakantie een sabbatical op. Op de afdeling binnenland nam Ilonka Reintjes vanaf september tijdelijk de coördinatie op zich. Jessica Swinkels zorgde voor de uitvoering van de biografieregeling, in samenwerking met Jan Kamp. In september nam Welmoet Tideman afscheid van het fonds om vervroegd met pensioen te gaan; wel blijft ze op zzp-basis nog als secretaris betrokken bij de bezwaarzaken. Mireille Berman was vanaf oktober vier maanden gedetacheerd bij uitgeverij Cossee, als foreign rights manager, en werd op het fonds tijdelijk vervangen door Michele Hutchison en Haico Kaashoek.

Daarnaast waren er in 2021 vijf stagiairs: op de afdeling buitenland liep de stage van Mara van Herpen (UU) door tot eind februari. Sanna Bolt (UU, master Literatuur Vandaag) volgde haar van maart tot en met

juni op. Ekaterina Shatalova ondersteunde als stagiair (Universiteit Tilburg) de afdeling van half september tot half december. Ook Krisztina Gracza hielp van oktober tot en met januari 2022 de buitenland-collega's. Zij werkt daarnaast aan een proefschrift (universiteit Budapest) over de uitgave van Hongaarse literatuur in Nederland, en de Nederlandse literatuur in Hongarije, na de omwenteling (1989-2019), en kon met een onderzoeksbeurs van de Nederlands Taalunie een semester in Nederland verblijven. Tijdens haar stage zette ze ook een gebruikersonderzoek op naar de vertalingendatabase. Op de afdeling binnenland hielp Lena Plantinga (Writing for Performance, HKU) als stagiair in het voorjaar bij verschillende talentontwikkelingsprogramma's, waaronder het Slow Writing Lab.

De totale fondsformatie kwam eind 2021 uit op 29,14 fte (inclusief tijdelijke dienstverbanden). Van de in totaal 39 werknemers zijn er 30 vrouw en 9 man. Hiervan hebben er vier een biculturele, niet-westerse achtergrond, en acht een westerse migratieachtergrond. De werknemers vallen in de volgende leeftijdsgroepen: 5 werknemers onder de 30 jaar, 4 werknemers tussen de 30 en 40 jaar, 13 werknemers tussen de 40 en 55 jaar en 17 werknemers van 55 jaar of ouder.

Klankbordgroepen

De brochures voor het buitenland worden door de afdeling buitenland in overleg met zogenoemde klankbordgroepen samengesteld. Deze bestaan uit adviseurs die zijn gespecialiseerd in Nederlandse literatuur en die zich vanuit hun professionele achtergrond een inschatting kunnen maken van de (voor een specifiek genre) meest geschikte titels voor de buitenlandse markt. In 2021 zijn zes brochures samengesteld waarbij de volgende klankbordgroepen waren betrokken:

Fictie (inclusief thrillers en graphic novels):

Andrea Kuitmann (literair vertaler), Caroline Reeders (directeur Athenaeum Boekhandels), Arjen Fortuin (NRC), Margot Dijkgraaf (schrijver en literair organisator) en Esther op de Beek (Universiteit Leiden). Reeders was alleen betrokken bij de samenstelling van de voorjaarseditie, vanwege haar overstap naar uitgeverij Atlas Contact later in 2021.

Non-fictie

Regine Dugardyn (Socrates & Co), Michele Hutchison (literair vertaler), Bertram Mourits (Literatuurmuseum), Maya Shamir (SLAA), Jan Steinz (Boekhandel Zwart op Wit) en Nynke van Verschuer (NRC).

Kinder- en jeugdliteratuur:

Joukje Akveld (*Het Parool*), Bas Maliepaard (*Trouw & GVP*), Mirjam Noorduijn (NRC), Pjotr van Lenteren (*de Volkskrant*) en Jaap Friso (*GVP & Leeuwarder Courant*).

Samenstelling, (neven)functies en rooster van aftreden Raad van advies per 31 december 2021

– Hein Aalders (1957), *benoemd tot 1 januari 2024, niet herbenoembaar.*

Is neerlandicus, publicist en hoofdredacteur van het literair-historische tijdschrift *De Parelduiker*. Van 2007 tot 2012 was hij redacteur literatuur bij Uitgeverij Bas Lubberhuizen. In 2005 promoveerde hij op de poëzieopvattingen van J. Slauerhoff (*Van ellende edel. De criticus Slauerhoff over het dichterschap*). Sedertdien publiceerde hij tal van letterkundige artikelen en boeken, en bezorgde hij een bloemlezing, een brievenboek en, samen met Menno Voskuil, de nieuwe editie van de *Verzamelde gedichten* en het *Verzameld proza* van Slauerhoff. Met Hans Keller maakte hij drie documentaires, resp. over de Italiaanse schrijvers Cesare Pavese, Giorgio Bassani en Curzio Malaparte.

– Linda Ackermans (1988), *benoemd tot 1 januari 2023, niet herbenoembaar.*

Promoveert via een Promotiebeurs voor Leraren van NWO aan de Radboud Universiteit Nijmegen. Haar onderzoek focust op de status van young adult literatuur in het Nederlandse literaire veld en de mogelijkheden tot inzet van deze vorm van literatuur in het voortgezet onderwijs. Daarnaast is Ackermans werkzaam als docent Nederlands en als extern redacteur voor NBD Biblion. Recensies en bijdragen over (jeugd-)literatuur van haar hand verschijnen in diverse media. Eerder werkte zij als projectmedewerker bij Stichting CPNB.

– Siebe Bluijs, *benoemd tot 1 januari 2023, herbenoembaar.*

Is literatuurwetenschapper met een expertise in media en literaire vernieuwing. Hij is als postdoctoraal onderzoeker verbonden aan de Universiteit van Tilburg, waar hij onderzoek doet naar digitale literatuur uit Nederland en Vlaanderen. Zijn proefschrift, voltooid aan de Universiteit Gent, schijnt licht op het naoorlogse literaire hoorspel in de Lage Landen. Hij voltooide Film- en literatuurwetenschap en Literary Studies aan de Universiteit Leiden en behaalde een diploma Grafisch Ontwerp aan de KABK in Den Haag. Met Lars Bernaerts stelde hij *Luisterrijk der letteren: Hoorspel en literatuur in Nederland en Vlaanderen* (Academia Press, 2019) samen. Met Inge Arteel, Lars Bernaerts en Pim Verhulst maakte hij de bundel *Tuning in to the Neo-Avant-Garde: Experimental Radio Plays in the Postwar Period* (Manchester University Press, 2021).

– Erica van Boven, *benoemd tot 1 januari 2023, herbenoembaar.*

Werkte tot 2018 als hoogleraar Letterkunde aan de Open Universiteit en tot 2017 als hoofddocent moderne Nederlandse letterkunde aan de RUG. Zij publiceerde boeken en artikelen over tal van onderwerpen uit de Nederlandse literatuur van de

twintigste eeuw, met het accent op publieksliteratuur, literaire kritiek en gender. Tot 2017 leidde zij het NWO-project Dutch Middlebrow Literature 1930-1940. Zij bekleedde vele bestuurs- en adviesfuncties: bij de Jan Campert-Stichting, het Literatuurmuseum, de Stichting Jaarlijkse Literatuurprijs voor fictie en non-fictie en het Prins Bernhard Cultuurfonds, en was lid van literaire jury's: Constantijn Huygensprijs, F. Bordewijkprijs, Jan Greshoffprijs, Librisprijs, P.C. Hooftprijs.

– Ricardo Burgzorg (1959), *benoemd tot 1 januari 2023, herbenoembaar.*

Coproduceert een documentaire over een Haags cultureel 'icoon' en initieert (educatieve) projecten rondom het slavernijverleden. Hij is lid van de Raad van Toezicht van Stichting MusicalMakers. Burgzorg heeft op het gebied van (inter)nationaal cultuurbeleid ruim kennis en ervaring opgebouwd door zijn functies bij de Raad voor Cultuur, het Fonds Podiumkunsten, het Nederlands Filmfonds, de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur en diverse andere overheidsfondsen. Met zijn bedrijf über blick ontwikkelde hij o.a. My first Art Collection en het Indian Film Festival The Hague. Ook is hij als gastcurator verbonden aan de stichting Oude Groninger Kerk in verband met de manifestatie Bitterzoet Erfgoed.

– Joke Corporaal (1977), *benoemd tot 1 januari 2022, herbenoembaar.*

Is zelfstandig projectmanager, redacteur en schrijver. Ze werkt en woont in Denemarken en interesseert zich voor contacten tussen literaturen. In 2018 publiceerde zij *Zolang de boom bloeit*, een korte geschiedenis van de Friese literatuur door de eeuwen heen. Het boek verscheen ook in Friese, Engelse en Duitse vertaling. Corporaal studeerde Nederlandse taal- en letterkunde in Groningen en promoveerde op het proefschrift *Grimmig eerlijk. Anne Wadman en het probleem van de Friese literatuur* (2009).

– Marilyn Grando (1979), *benoemd tot 1 januari 2022, herbenoembaar.*

Werkte na haar studie communicatie- en informatiewetenschappen aan de Vrije Universiteit achtereenvolgens in het bank- en verzekeringswezen en in de grafische sector. Ze ontwikkelde zich tot online marketing en branding specialist en werkte in die hoedanigheid bij diverse retailers, zoals o.a. Citroën Amsterdam, Staples en V&D. Met haar ruime ervaring in online-contentproductie, -strategie en (SEO) copywriting, beschikt ze over conceptueel en strategisch inzicht in online klantenbinding, marketing en publieksbereik.

– Thomas Heerma van Voss (1990), *benoemd tot 1 januari 2022, niet herbenoembaar.*

Is redacteur van literair tijdschrift *De Revisor* en schrijft voor onder meer *De Groene Amsterdammer*. Hij schreef een verhalenbundel, een essaybundel en de romans *De Allestafel* (2009) en *Stern* (2013) en *Conditie* (2020).

– Siuli Ko, *benoemd tot 1 januari 2023, herbenoembaar.*

Is creative producer en programmeur in de digitale cultuur, nieuwe media, en kunst & technologie. Met haar bedrijf K.O. Productions ondersteunt zij diverse multidisciplinaire kunstprojecten en makers bij de conceptontwikkeling, fondsenwerving en het projectmanagement. Sinds 2021 is zij programmeur Nieuwe Media voor Cinekid, het film- en mediafestival voor de jeugd. Daarnaast is Ko lid van de domeincommissie Interactive & Games voor de Nederlandse Audiovisuele Producenten Alliantie (NAPA). Ko begon haar werk in de nieuwe mediasector bij V2_, Instituut voor de Instabiele Media in Rotterdam in 2003. Sindsdien werkte ze als freelancer voor diverse organisaties in de creatieve en mediakunstsector o.a. bij Cinekid, Internationaal Film Festival Rotterdam, Nederlands Film Festival, Today'sart, Rewire, FIBER en Impakt.

– Dirk Leyman (1965), *benoemd tot 1 januari 2022, niet herbenoembaar.*

Is literair journalist bij dagblad *De Morgen*. Daarnaast recenseert en interviewt hij voor diverse andere media. Leyman schrijft vooral over Nederlandse en Franse literatuur, literaire non-fictie en fotografie. Hij was de oprichter en coördinator van boekenwebsite *De papieren man* (2006-2011). In 2015 verscheen *Lezen, een gebruiksaanwijzing. De wereldliteratuur in vijftig personages*, in 2016 het boek *Europe Express. Een toeristische tijdreis*. Leyman zetelde in diverse letterenjury's en is redactiesecretaris van het magazine *DW B*.

– Kim Liebrand (1981), *benoemd tot 1 januari 2024, niet herbenoembaar.*

Is literair vertaler Zweeds en IJslands. Ze vertaalde werk van o.a. Amanda Svensson, Tove Jansson en Jonas Gardell. Eerder werkte ze onder meer als klantadviseur bij Openbare Bibliotheek Gelderland-Zuid, als fondsredacteur bij Uitgeverij De Geus en als redacteur voor literair productiehuis Wintertuin. Ze studeerde Scandinavische talen en culturen in Groningen, Stockholm en Reykjavik en deed de master Redacteur/editor in Amsterdam.

– Ted van Lieshout (1955), *benoemd tot 1 januari 2023, niet herbenoembaar.*

Is een veelbekroonde dichter, schrijver en beeldend kunstenaar. Hij is de auteur van de succesvolle prentenboekenserie *Boer Boris*, maar ook van de controversiële roman *Mijn meneer*. Ted van Lieshout was voorzitter van de jury die tweejaarlijks de Fiep Westendorp Stimuleringsprijzen toekent aan beginnende illustratoren.

– Willemijn Lindhout (1976) *benoemd tot 1 januari 2024, niet herbenoembaar.*

Werkt als zelfstandig redacteur voor diverse auteurs en uitgeverijen. Daarvoor was ze negen jaar in dienst bij uitgeverij Podium, waar ze de vaste redacteur was van een groot aantal Nederlandse schrijvers in

uiteenlopende genres. Ook maakte ze deel uit van de redactieraad van *Hollands Maandblad* en zat ze in de jury van WriteNow! Hiernaast is ze een van de oprichters van de stichting Lamoer, een talkshow over boeken. Eerder werkte ze als bureauredacteur voor uitgeverij Atlas. Ze studeerde aan de UvA (master Redacteur/editor, cum laude) en aan de RUG (Nederlandse taal- en letterkunde en Communicatiekunde).

– Canan Marsaligil (1979), *benoemd tot 1 januari 2023, niet herbenoembaar.*

Is schrijfster, literair vertaalster, uitgeefster, podcastmaker en curatrice. Ze werkt in het Engels, Frans, Turks, Nederlands en soms ook in het Spaans, in Nederland en in het buitenland. Ze is vooral geïnteresseerd in het uitdagen van officiële discoursen en in de strijd om vrije meningsuiting wereldwijd, via een waaier aan creatieve projecten en activiteiten, van literatuur tot films en strips. Canan werkt als artistiek coördinator voor Stichting Perdu in Amsterdam.

– Marita Mathijssen (1944), *benoemd tot 1 januari 2024, niet herbenoembaar.*

Is emeritus hoogleraar Nederlandse Letterkunde aan de Universiteit van Amsterdam. Zij is gespecialiseerd in de negentiende eeuw en schreef daarover vele studies. Verder is zij bekend als Mulisch-kenner en bezorger van de poëzie van Hans Faverey. Ze publiceert geregeld in *NRC Handelsblad* en *de Volkskrant*. Haar werken, zoals de biografie *Jacob van Lennep. Een bezielde schavuit* (2018) en *L: de lezer van de 19de eeuw* (2021), zijn zeer gunstig ontvangen. Zij was betrokken bij de oprichting en het bestuur van diverse literaire of culturele podia. Zij studeerde Nederlandse taal- en letterkunde aan de Universiteit van Amsterdam en promoveerde aan de Universiteit Utrecht. Zij is als bestuurslid verbonden aan de Stichting Ons Erfdeel en aan de Stichting Vrienden van het Harry Mulisch Huis (beide onbezoldigd).

– Arjen van Meijgaard (1973), *benoemd tot 1 januari 2023, herbenoembaar.*

Is docent Nederlands aan de Vrije School Den Haag en de School voor Jong Talent van het Koninklijk Conservatorium. Hij schrijft recensies voor *Tzum*, boekhandel Athenaeum en NBD Biblion. Daarvoor werkte hij als onderwijscoördinator, docent NT2 en boekverkoper. Hij studeerde Nederlandse taal- en letterkunde in Utrecht en liep stage aan de Universiteit van Coimbra. In 2013 haalde hij zijn educatieve master in Leiden. In 2017 verscheen zijn debuutroman *We hebben alles bij ons*. Hij publiceerde korte verhalen in o.a. *Extaze*, *Deus Ex Machina* en *De Tweede Ronde*.

– Vincent Merckx (1987), *benoemd tot 1 januari 2024, niet herbenoembaar.*

Werkt als redacteur op de nieuwsdienst van de Vlaamse openbare omroep VRT. Hij combineert een passie voor digital storytelling met zijn liefde voor journalistiek én fictie. Sinds 2011 bouwde Merckx een bloeiende online community op rond het werk

van de Belgische conflictjournalist Rudi Vranckx. Hij is eindredacteur van de podcast Vranckx & Byloo en won met zijn multimediale longreads de Belfius Persprijs en de titel van Meesterverteller van de Stichting Verhalende Journalistiek. Twee jaar lang doceerde hij het vak 'Scrollytelling' aan KASK en Arteveldehogeschool in Gent. Hij schreef korte verhalen voor *Tirade* en *SLANG* en debuteerde in 2017 met de roman *De man die niet schoot* (Uitgeverij Lannoo).

– Janita Monna (1971), *benoemd tot 1 januari 2022, niet herbenoembaar.*

Werkt als journalist en recensent en schrijft wekelijks over poëzie voor *Trouw*. Ze woonde lange tijd op Bonaire waar ze als correspondent werkzaam was voor onder meer Caribisch Netwerk. Ook werkte ze als redacteur voor verscheidene literaire festivals, waaronder het Poetry International Festival. Daar initieerde ze mede de jaarlijkse Gedichtendag. Monna studeerde Nederlandse taal- en letterkunde in Amsterdam.

– Gijs Müller (1971), *benoemd tot 1 januari 2022, niet herbenoembaar.*

Is hoofddocent op de afdeling Beeld en Taal van de Gerrit Rietveld Academie. Daarnaast is hij adviseur bij o.a. de Rijksbouwmeester en de kunstredactie van de *Volkskrant*. Hij studeerde aan de toenmalige A.K.I. in Enschede en het Sandberg Instituut.

– Jelle Noorman (1964), *benoemd tot 1 augustus 2021, niet herbenoembaar.*

Is literair vertaler en auteur. Na zijn studie Franse taal- en letterkunde aan de Universiteit van Amsterdam heeft hij zich toegelegd op het vertalen van fictie en non-fictie uit het Frans, Engels, Spaans en Portugees. Ook schreef hij twee essayistische werken over de Franse cultuur: *De haan op de mesthoop* en *Mijn Frankrijk*. In 2014 verscheen zijn eerste roman *Geen tijd voor Proust*.

– Rachid Novaire (1979), *benoemd tot 1 januari 2023, niet herbenoembaar.*

Is auteur van proza en theater. Hij schreef een verhalenbundel, *Reigers in Cairo* (1999), en zes romans, waaronder *Maisroest* (2003), *Het lied van de rog* (2007), *Afkomst* (2008), *Zeg maar dat we niet thuis zijn* (2015) en *De vooravond* (2021). Novaire werd tweemaal genomineerd voor de Libris Literatuur Prijs.

– Marrigje Paijmans (1981), *benoemd tot 1 januari 2024, niet herbenoembaar.*

Is literatuurwetenschapper, gespecialiseerd in de vroegmoderne periode die ze bestudeert vanuit hedendaagse dekoloniserende en ecokritische perspectieven. Ze werkt als universitair docent Nederlandse letterkunde aan de Universiteit van Amsterdam. Ze verricht onderzoek naar afwijkende stemmen in vroegmoderne discoursen over kolonialisme en slavernij. In haar proefschrift *Dichter bij de waarheid* (2010) demonstreert ze met Foucaults begrip 'parrhesia' (waarheid spreken) hoe Vondel

politieke conflicten in de Republiek dramatiseerde in zijn treurspelen. Daarnaast is Paijmans actief geweest voor ArteEZ, als redacteur bij Uitgeverij Boom en als programmeur bij Perdu. Ze is jurylid geweest voor de VSB Poëzieprijs (2016) en de Librisprijs (2017) en werkt als adviseur voor het Amsterdams Fonds voor de Kunst.

– Lidewijde Paris (1962), *benoemd tot 1 januari 2022, niet herbenoembaar.*

Is oprichter en ambassadeur van De Lees!ambassade, die het literaire lezen op een toegankelijke en onderhoudende manier promoot. Haar boeken *Hoe lees ik?*, *Hoe lees ik korte verhalen?*, *Een gedicht is ook maar een ding*, de scheurkalenders *365 dingen die je als boekenlezer moet weten* en *365 romans die je als boekenlezer gelezen wilt hebben* en haar series *Hoe lees ik een film?* in Amsterdam en Den Haag hebben hetzelfde doel. Ze reist door het land met lees!workshops, geeft les of interviewt schrijvers. Ze is een van de recensenten van MAX Nieuwsweekend.

– Staša Pavlović (1987), *benoemd tot 1 januari 2023, niet herbenoembaar.*

Is een Sloveense literair vertaler, woonachtig in België. Ze vertaalde uit het Pools werk van o.a. Wiesław Myśliwski, Justyna Bargielska en Joanna Bator; uit het Nederlands werk van o.a. Stefan Hertmans en Toon Tellegen en uit het Sloveens in het Nederlands het werk van o.a. Tomaž Šalamun (samen met Tom Van de Voorde). Ze werkt als zelfstandig redacteur, adviseur en proeflezer voor diverse uitgevers en instellingen en schrijft over taal, literatuur en cultuur. Eerder was ze curator en organisator van culturele manifestaties en festivals in Slovenië en werkte ze als redacteur bij de Sloveense uitgeverij Beletrina, waar ze verantwoordelijk was voor hedendaagse literatuur in vertaling.

– Femke Schavemaker (1973), *benoemd tot 1 januari 2023, herbenoembaar.*

Werkt als zelfstandig copywriter/creatief strateeg in advertising. Ze was voorheen creatief directeur bij o.a. LBi. Ze won verschillende (inter)nationale prijzen voor haar digitale werk, waaronder een Webby Award. In 2017 verscheen haar debuutroman *Karkas* bij Nijgh en Van Ditmar. Femke Schavemaker studeerde Filosofie in Amsterdam. Later volgde ze enige tijd de schrijfopleiding aan de Rietveld Academie.

– Elly Schippers (1945), *benoemd tot 1 januari 2022, niet herbenoembaar.*

Is literair vertaler Duits-Nederlands. Ze vertaalde werk van o.a. Elias Canetti, Jenny Erpenbeck, Charles Lewinsky, Joseph Roth en Arthur Schnitzler. Daarnaast is ze docent aan de Vertalersvakschool in Amsterdam en begeleidt ze beginnende literair vertalers. Ze studeerde Duitse taal- en letterkunde aan de Universiteit van Amsterdam.

– Tammo Schuringa (1962), *benoemd tot 1 januari 2022, niet herbenoembaar*.

Is docent bij de afdeling illustratie bij ArtEZ Zwolle en ook bij de vooropleiding van de Rietveld Academie. Sinds de oprichting van de Illustratie Biënnale in 2010 is hij nauw betrokken bij de programmering van dit evenement. Schuringa illustreert voor diverse kranten en tijdschriften. In 2005 won hij de Dutch Design Prize Illustration.

– Janneke Siebelink (1974), *benoemd tot 1 januari 2024, niet herbenoembaar*.

Is werkzaam als samensteller van het boekenprogramma van De Uitmarkt, en als moderator/interviewer doet ze wat ze in al haar werk belangrijk vindt: inspireren en auteurs en lezers met elkaar verbinden. Daarnaast is ze betrokken bij Renew The Book - Innovation Award en de CPNB. Hiervoor werkte ze ruim zes en half jaar als hoofdredacteur boeken bij bol.com en richtte het platform lees.bol.com op. In deze hoedanigheid had ze zitting in de Boekenraad van de *Volkskrant*, schreef ze voor verschillende media, schoof ze regelmatig aan bij *Tijd voor Max* en maakte ze deel uit van verschillende jury's waaronder *Write Now!*. Ook schreef ze familiebiografieën en werkte ze bij verschillende uitgeverijen. Siebelink is columnist voor *Libelle*, en in het voorjaar van 2022 verschijnt haar debuutroman *Soms sneeuwt het in april* bij Ambo|Anthos. Ze studeerde aan de Frederik Muller Academie.

– Kila van der Starre (1988), *benoemd tot 1 januari 2023, niet herbenoembaar*.

Is literatuurwetenschapper en neerlandicus. Ze is docent aan de Universiteit Utrecht en ze werkt als freelancer. Begin 2021 verdedigde ze aan de Universiteit Utrecht haar proefschrift *Poëzie buiten het boek. De circulatie en het gebruik van poëzie*, dat online beschikbaar is als gratis e-boek. Haar onderzoek richt zich op de manieren waarop mensen poëzie gebruiken in het alledaags leven, waaronder poëzie in de openbare ruimte, in rouwadvertenties, op Instagram, op gebruiksvoorwerpen, op de radio, op het lichaam (poëzietatoeages) en op het podium. Samen met Babette Zijlstra gaf ze in 2018 het poëzie-doe-boek *woorden temmen. 24 uur in het licht van Kila&Babsie* uit. In 2017 lanceerde ze de crowdsourcingwebsite *Straatpoëzie.nl* en publiceerde ze het onderzoeksrapport *Poëzie in Nederland*. Met Sarah Posman en Jeroen Dera stelde ze in 2016 het boek *Dichters van het nieuwe millennium* samen. Ze was jurylid van onder andere de C. Buddingh'-Prijs (2019) en de Grote Poëzieprijs (2020).

– Ronnie Terpstra, *benoemd tot 1 januari 2023, herbenoembaar*.

Is boekverkoper en hoofd inkoop bij Boekhandel van der Velde, een boekhandelsketen met negen vestigingen in het noorden des lands. Hij was drie seizoenen lid van het DWDD-boekenpanel, zat in 2016 in de jury van de Piter Jelles Prijs en recenseert af en toe voor het tijdschrift *Oor*.

– Manon Uphoff (1962), *benoemd tot 1 januari 2023, herbenoembaar*.

Is auteur van romans, verhalenbundels, essays en novellen. In 2019 verscheen haar roman *Vallen is als vliegen*, die werd bekroond met de driejaarlijkse Charlotte Köhlerprijs voor proza. Zij is lid en mede-oprichter van het schrijverscollectief FixDit dat zich inzet voor meer diversiteit in de letteren, de canon en het onderwijs. Ze is bestuurslid van de Anna Bijns Stichting, bestuurslid van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde, jurylid van de jaarlijkse Joost Zwagerman Essayprijs, jurylid van de Jan Hanlo Essayprijs 2021 en juryvoorzitter van de Europese Literatuurprijs 2021 en 2022. Ze was bestuursvoorzitter van PEN. Zij is tevens werkzaam als scenario-schrijver en zelfstandig schrijfdocent.

– Sabine Verhulst (1956), *benoemd tot 1 januari 2022, niet herbenoembaar*.

Is erehoogleraar Italiaanse literatuur en cultuurstudie van Italië aan de Universiteit Gent en lid van de KVAB. Haar onderzoek ligt op het gebied van de relaties tussen de Vijftigers en het naoorlogse Italië en op dat van literatuur en ecologie (ecopoëtica). Ze publiceerde over de literatuur van de middeleeuwen, de renaissance en de barok; over de ideeëngeschiedenis in Frankrijk en Italië, het Italië van de Grand Tour; over Dante en Leopardi. Haar recentste boek belicht het werk van Vitaliano Brancati (2016). Eerder was ze verbonden aan de Université Libre de Bruxelles (1990-2002).

– Wytse Versteeg, *benoemd tot 1 januari 2023, herbenoembaar*.

Schrijft romans (*Grime; Quarantaine; Boy; De Wezenlozen*) en non-fictie (*Verdwijnpunt; Dit is geen Dakloze*). Haar werk is in vertaald in zeven talen en werd onder andere bekroond met de BNG Literatuurprijs en de Frans Kellendonkprijs. Ze is redactielid van literair tijdschrift *De Gids*. Ook doceert ze proza bij ArtEZ en romanschrijven bij de Schrijversvakschool. Naast haar literaire werk is Versteeg gepromoveerd politicoloog. Ze werkt geregeld voor diverse Nederlandse universiteiten.

– Geertjan de Vugt (1985), *benoemd tot 1 januari 2023, herbenoembaar*.

Is als Coördinator Wetenschap & Kunst werkzaam bij de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen. Daarnaast is hij poëziecriticus voor de *Volkskrant*, *Poëziekrant* en *DW B*. Hij promoveerde cum laude op een proefschrift over de opkomst van politiek dandyisme en was als literatuurwetenschapper verbonden aan de University of Wisconsin-Madison, Princeton University en het Internationales Forschungszentrum Kulturwissenschaften in Wenen. Hij vertaalde non-fictie uit het Engels en het Duits. In 2018 publiceerde hij *Political Dandyism in Literature and Art: Genealogy of a Paradigm* (Palgrave Macmillan). De Vugt werkt op dit moment aan een cultuurgeschiedenis van vingerafdrukken (Van Oorschot) en een bundel Europese gedichten (Edition Thänhäuser, 2021).

– Jiske Walstra (1969), *benoemd tot 1 januari 2022, niet herbenoembaar.*

Werkt sinds 1995 voor diverse omroepen en televisieprogramma's als producer, productieleider en nu als facilitair manager productiezaken bij BNNVARA. In de periode 2011-2014 heeft zij diverse festivals georganiseerd. Ze studeerde dramaturgie aan de Universiteit Utrecht.

– Sanne Walvisch (1978), *benoemd tot 1 januari 2023, herbenoembaar.*

Richt zich als interim manager op digitale communicatie en innovatie. Op dit moment werkt zij onder meer voor de Openbare Bibliotheek Amsterdam. Sanne werkt sinds 2002 aan de digitale transformatie van het Nederlandse medialandschap. Ze leidde de digitale en innovatie afdelingen van een breed scala publiekstijdschriften, kranten en nieuwszenders zoals *Vogue*, *Het Financieele Dagblad* en BNR. Ook adviseerde ze diverse uitgevers en media-startups.

– Diederik van Werven, *benoemd tot 1 januari 2024, niet herbenoembaar.*

Is gepensioneerd universitair docent literatuur. Aan het Amsterdam University College (en eerder op het University College Roosevelt, Middelburg) verzorgde hij cursussen Political Shakespeare, postkoloniale literatuur, poëzie uit de Romantiek, de opkomst van de roman in Engeland, en academische vaardigheden. Tevens was hij studentendecaan. In 2001 promoveerde hij op de ontvangst van George Eliots romans in Nederland. Achttien jaar was hij opleider van leraren en vertalers, en daarnaast zelfstandig vertaler. Hij vertaalde vooral voor culturele instellingen en wetenschappers in de letteren en de sociale wetenschappen.

– Lies Wijnterp (1982), *benoemd tot 1 januari 2024, niet herbenoembaar*

Werkt als studieleader bij de opleiding Kunst en Economie en als onderzoeker bij het lectoraat Creatieve Maakprocessen en Ondernemerschap van de Hogeschool voor de Kunsten (HKU) in Utrecht. Daarnaast is ze producente, programmamaker en adviseur voor een aantal internationale film- en literatuurprojecten. Eerder promoveerde ze aan de Radboud Universiteit Nijmegen op een onderzoek naar de rol van bemiddelaars in het internationale succes van de Argentijnse auteur Jorge Luis Borges. Ook woonde ze vijf jaar in Bogotá (Colombia), waar ze twee documentaires maakte, de programmering deed van een festival voor animatie en gaming en projectleider was voor de Nederlandse Ambassade toen Nederland gastland was op de Bogotá International Book Fair.

– Tirsa With, *benoemd tot 1 januari 2023, herbenoembaar.*

Is stemactrice, schrijfster en marketeer. Ze studeerde cum laude af in literatuurwetenschappen en nam deel aan het Slow Writing Lab, een 'vrije master' voor schrijvers van het Letterenfonds. In 2020 werd haar verhaal 'Schrammen voel je tenminste' gepubliceerd

in de bundel *De goede immigrant* van Uitgeverij Pluim. In opdracht van Uitgeverij Volt vertaalde ze *Brown Girl Dreaming*, de poëtische memoires van prijswinnend auteur Jacqueline Woodson. Voor dit boek sprak ze ook het audioboek in, en sindsdien groeit haar audiopoortfolio gestaag, met samenwerkingen met het Stedelijk Museum, NOC*NSF en diverse uitgeverijen. Ze zet haar expertise in literaire performance en spoken-word ook in als adviseur voor het Amsterdams Fonds voor de Kunst, en ondersteunt Zaïre Krieger bij het vertalen van de werken van Amanda Gorman, de Amerikaanse inauguratiedichter. Daarnaast is With werkzaam als digitale marketeer.

– Marjoleine Wolf (1970), *benoemd tot 1 januari 2022, niet herbenoembaar.*

Werkt sinds 2015 als senior boekverkoper bij De Amsterdamse Boekhandel. Ze adviseert onder andere de CPNB op het gebied van kinderboeken, organiseert auteursbezoeken en richt schoolbibliotheken in. Sinds 2018 schrijft ze een column in *Boekblad Magazine*. Van 1999 tot en met 2014 was ze mede-eigenaar van kinderboekwinkel Helden & Boeven in Amsterdam. Als onderzoeker heeft ze meegewerkt aan de ontwikkeling van een aantal (literaire) documentaires. Van 2005 tot 2008 was ze lid van de Griffeljury.

– Kenneth van Zijl, *benoemd tot 1 januari 2023, niet herbenoembaar.*

Is journalist en programmamaker, op dit moment werkt hij aan een documentaire en schrijft hij over wetenschappelijk onderzoek van Wageningen University & Research. De afgelopen twintig jaar heeft Van Zijl honderden interviews met schrijvers gemaakt en vele lange schrijversportretten met nationale en internationale auteurs – bekend en onbekend. Hij presenteerde het radioprogramma *Knetterende Letteren* dat later als televisieprogramma op NPO Cultura werd voortgezet, en de maandelijkse talkshow *Letteren&cetera*.

– Floortje Zwigtman (1974), *benoemd tot 1 januari 2022, niet herbenoembaar.*

Is auteur van romans voor jongvolwassenen. Haar werk werd bekroond met de Gouden Uil Jeugdliteratuurprijs, de Zilveren Zoen en de Zeeuwse Boekenprijs. Daarnaast schrijft ze non-fictieteksten over onderwerpen als natuur en mythologie en werkt ze voor verschillende educatieve uitgeverijen. Ze recenseerde kinder- en jeugdliteratuur voor NBD Biblion en werkte mee aan lesmethodes voor het taal- en wereldoriëntatieonderwijs bij o.a. Malmberg, Zwijzen en Jeelo. Ook jureerde ze voor de Zeeuwse Boekenprijs.

Leden voor de Raad van advies worden op voordracht van de selectiecommissie door het bestuur benoemd voor een periode van twee jaar. De benoeming kan maximaal één keer worden verlengd.

Per 2021 traden twaalf nieuwe leden toe: Siebe Bluijs, Erica van Boven, Ricardo Burgzorg, Siuli Ko, Arjen van Meijgaard, Femke Schavemaker, Ronnie Terpstra, Manon Uphoff, Wytse Versteeg, Geertjan de Vugt, Sanne Walvisch en Tirsia With. In de loop van 2021 liep de termijn van Jelle Noorman af. Met de jaarwisseling moest afscheid worden genomen van Joke Corporaal, Marilyn Grando, Dirk Leyman, Thomas Heerma van Voss, Janita Monna, Gijs Müller, Lidewijde Paris, Elly Schippers, Tammo Schuringa, Sabine Verhulst, Jiske Walstra, Marjoleine Wolf en Floortje Zwigman. Per 2022 zijn acht nieuwe leden aangesteld: Sophia Blijden, Wil Boesten, Harm Damsma, Katelijne De Vuyst, Judith Eiselin, Mojdeh Feili, Henk Pröpper en Jabik Veenbaas.

Uit de Raad van advies worden per regeling adviescommissies gevormd voor de beoordeling van specifieke aanvragen. Op de volgende pagina's vindt u per regeling de samenstelling van de betreffende adviescommissie en vervolgens per regeling (waar relevant) de externe adviseurs.

Samenstelling adviescommissies per regeling of programma

* toegevoegd adviseur

Schrijverslevens, biografieregeling

Erica van Boven*, Thomas Heerma van Voss, Marita Mathijssen en Kenneth van Zijl*. bureau: Jessica Swinkels, Jan Kamp en Jacques Huisjes.

Digitale literaire projecten

eerste ronde: Siuli Ko, Vincent Merckx en Sanne Walvisch.
tweede ronde: Femke Schavemaker, Janneke Siebelink en Sanne Walvisch.
bureau: Suzanne Meeuwissen (technisch voorzitter) en Xenia van Diest.

Geïllustreerde kinder- en jeugdliteratuur

Linda Ackermans (tekst), Kirsten Köning (tekst), Ted van Lieshout (beeld en tekst), Tammo Schuringa (beeld). bureau: Marlies Hoff en Agnes Vogt.

Literair grensverkeer

Lies Wijnterp (voorzitter), Tirsia With, Lidewijde Paris (Nederlands Letterenfonds), Bas Kwakman, Vincent Coomans (Literatuur Vlaanderen). bureau: Pieter Jan van der Veen (Nederlands Letterenfonds), Arman Erdil (Literatuur Vlaanderen), Lara Rogiers (Literatuur Vlaanderen) en Adinda Aryanto (Literatuur Vlaanderen).

Evaluatievergadering Literair Grensverkeer

Lies Wijnterp, Lidewijde Paris (Nederlands Letterenfonds), Bas Kwakman (Literatuur Vlaanderen). bureau: Pieter Jan van der Veen (Letterenfonds), Lara Rogiers, Arman Erdil, Adinda Aryanto (Literatuur Vlaanderen) en Martijn Nicolaas (Taalunie).

(Incidentele) Projectsubsidies literaire en literatuur-educatieve activiteiten

eerste ronde: Arjen van Meijgaard, Canan Marasligil, Jiske Walstra, Ricardo Burgzorg en Willemijn Lindhout.
tweede ronde: Arjen van Meijgaard, Canan Marasligil, Ricardo Burgzorg en Willemijn Lindhout.
bureau: Pieter Jan van der Veen (technisch voorzitter) en Xenia van Diest.

Evaluatiecommissie Projectsubsidies literaire en literatuur-educatieve activiteiten

Ricardo Burgzorg, Willemijn Lindhout, Canan Marasligil, Arjen van Meijgaard, Jiske Walstra en Lies Wijnterp. bureau: Welmoet Tideman, Xenia van Diest en Pieter Jan van der Veen (voorzitter).

Monitoringsgesprekken Tweejarige subsidies

2021-2022 literaire manifestaties of activiteiten gericht op literaire jeugdeducatie
Arjen van Meijgaard, Lies Wijnterp, Ricardo Burgzorg en Willemijn Lindhout.
bureau: Pieter Jan van der Veen (technisch voorzitter) en Xenia van Diest.

Advisering subsidie-aanvragen 2021 PEN-Nederland en IBBY-Nederland
Berend Schans (extern adviseur) en Jiske Walstra.
bureau: Pieter Jan van der Veen.

Literaire uitgaven
bureau: Jan Kamp.

Ontwikkelbeurzen (auteurs)
bureau: Xenia van Diest en Jan Kamp.

Ontwikkelbeurzen (vertalers)
bureau: Lisa Thunnissen.

Projectsubsidies voor publicaties van schrijvers van literair werk (voorheen: werkbeurzen auteurs)
adviescommissie 'ervaren schrijvers': Dirk Leyman, Janita Monna, Marrigje Paijmans, Manon Uphoff*, Geertjan de Vugt*, Kenneth van Zijl (voorzitter) en Floortje Zwigtman.
bureau: Jacques Huisjes en Raoul Markaban.
adviescommissie 'starters': Joke Corporaal, Thomas Heerma van Voss, Rashid Novaire, Marrigje Paijmans, Manon Uphoff, Wytske Versteeg*, Geertjan de Vugt en Kenneth van Zijl (voorzitter).
bureau: Raoul Markaban en Jacques Huisjes.
adviescommissie 'oeuvrebouwers': Joke Corporaal, Thomas Heerma van Voss, Dirk Leyman, Janita Monna, Rashid Novaire, Geertjan de Vugt (voorzitter), Kenneth van Zijl en Floortje Zwigtman.
bureau: Jacques Huisjes, Jan Kamp, Raoul Markaban en Lisa Thunnissen.

Projectsubsidies voor literaire vertalingen
eerste ronde: Sabine Verhulst (voorzitter), Kim Liebrand, Staša Pavlović, Elly Schippers en Diederik van Werven.
bureau: Fleur van Koppen (Frans (deels), Hongaars, Italiaans en Slavische talen), Petra Schoenmaker (Duits, Spaans en Scandinavische talen), Anne Swarttouw (Engels (deels)) en Lisa Thunnissen (Engels (deels), Frans (deels) en Overige talen).
tweede ronde: Jelle Noorman (voorzitter), Kim Liebrand, Staša Pavlović, Elly Schippers, Sabine Verhulst en Diederik van Werven.
bureau: Fleur van Koppen (Frans, Italiaans, Slavische talen), Petra Schoenmaker (Duits, Spaans en Scandinavische talen), Anne Swarttouw (Engels (deels)) en Lisa Thunnissen (Engels (deels) en Overige talen).
derde ronde: Sabine Verhulst (voorzitter), Kim Liebrand, Niek Miedema (toegevoegd lid), Staša Pavlović, Elly Schippers en Diederik van Werven.
bureau: Fleur van Koppen (Frans (deels), Italiaans, Slavische en Overige talen), Petra Schoenmaker (Duits en Spaans), Anne Swarttouw (Engels) en Lisa Thunnissen (Frans (deels), Koreaans en Scandinavische talen).

Reiskosten buitenland: promotiereizen
bureau: Camilla Pargentino.

Schwob
Jelle Noorman, Lidewijde Paris, Elly Schippers en Ronnie Terpstra.
bureau: Alexandra Koch en Ilonka Reijntjens.

Verblijfsbeurzen residenties
bureau: Martine Bibo, Greetje Heemskerk, Fleur van Koppen, Raoul Markaban en Xenia van Diest.

Werkbijdrage theatertekst
Miryam van Lier (voorzitter), Paulien Geerlings, Enver Husicic, Anna Maria, Christiaan Mooij, Thomas Verbogt
bureau: Robin Zijlstra, Jenny Mijnhijmer (Fonds Podiumkunsten) en Jacques Huisjes (Nederlands Letterenfonds).

#NieuweStukken
Valentijn Byvanck (voorzitter), Willemijn Barelds, Marjolijn van Heemstra, Enver Husicic, Thomas Verbogt
bureau: Micheline Matla, Jenny Mijnhijmer (Fonds Podiumkunsten), Greetje Heemskerk, Jacques Huisjes (Nederlands Letterenfonds).

Residenties Jan van Eyck Academie – programma voor talentontwikkeling internationale context
Thomas Heerma van Voss, Gijs Müller en Erik Lindner (adviseur Jan van Eyck Academie)
bureau: Raoul Markaban.

Slow Writing Lab
selectie: Gijs Müller (Rietveld Academie, Beeld en Taal), Kim van Kaam (Wintertuin/Nieuwe Oost) en Frank Tazelaar (ArtEZ, Creative Writing), Mathijs Verboom (HKU, Writing for Performance). Voordracht van de kandidaten zonder kunstvakopleiding voor het Lab dat van start gaat in 2022 werden gedaan door Jona Dekker (Poetry Circle Nowhere) en Mohamed Mahdi (El Hizra).
vaste begeleider deelnemers: Michel Koelink
bureau: Raoul Markaban en Pieter Jan van der Veen.

Talentontwikkeling – interdisciplinair
cursus Literair podcasten
bureau: Suzanne Meeuwissen en Eva Prakken.

Tijdelijke steunmaatregelen

Fragmentvertalingen en promotie uit het Nederlands
bureau: Neeke Scheers.

Fragmentvertalingen in het Nederlands
bureau: Lisa Thunnissen.

*Productiekostensubsidie en Aankoop- en productie-
kostenbudget vertaalde literaire uitgaven*
bureau: Neeke Scheers

Van maker tot lezer
bureau: Eva Prakken.

Externe lezers

* Nieuwe adviseur

Schrijverslevens, biografieregeling
Maarten Dessing, Marco Entrop, Koen Hilberdink,
Pieter Hoexum, Sara Kee, Marsha Keja, Sandra
Langereis, André Looijenga, Marijke Meijer Drees,
Floor van Renssen, Rob Schouten, Hylke Tromp,
Wyske Versteeg.

Literaire uitgaven
Rob Schouten, Doeke Sijens, Marsha Keja, Gé
Vaartjes, Rieuwert Krol, Jelma Knol, Christel Jansen,
Jant van der Weg-Laverman, Stefan Nieuwenhuis.

*Projectsubsidies voor publicaties van schrijvers van
literair werk (voorheen: werkbeurzen auteurs)*

Fries: Joke Corporaal, Klaas van der Hoek, Rieuwert
Krol, Doeke Sijens, Hylke Tromp, Jant van der Weg.
KJB: Linda Ackermans, Joukje Akveld, Sandra van
Bruinisse, Jan Van Coillie, Toin Duijx, Judith Eiselin*,
Annelies Fontijne, Lien Fret, Mireille Geus, Jen De
Groeve, Jos van Hest, Lieke van den Krommenacker,
Marco Kunst, Marijke van Mil*, Mirjam Noorduijn,
Rineke van Teeseling, Herman Verschuren, Henk van
Viegen.

Non-fictie: Hans Cottyn, Maarten Dessing, Toin
Duijx, Jaap Goedegebuure, Frank Helleman, Koen
Hilberdink, Klaas van der Hoek, Pieter Hoexum, Leen
Huet, Lotte Jensen, Atte Jongstra, Sara Kee, Marsha
Keja, Sandra Langereis*, Menno Liefers, Stephan
Sanders*, Rob Schouten, Monica Soeting, Lieselot
De Taeye, Aleid Truijens, Gé Vaartjes, Joost de Vries.
Poëzie: Anneke Brassinga, Gerda Blees, Gillis
Dorleijn, Anna Enquist, Lies Van Gasse, Jos van Hest,
Erwin Jans, Jan de Jong*, Bob Kappen*, Hester
Knibbe, K. Michel, Ton Naaijken*, Ester Naomi Perquin,
Merijn Schipper*, Johan Sonnenschein, Han van der
Vegt, Anne Vegter.

Proza: Arie Altena, Jörgen Apperloo, Persis Bekkering,
Thomas van den Bergh, Lars Bernarts, Sophie Blijden*,
Eva Bouman*, Elke Brems, Hans Maarten van den
Brink*, Nico Dros, Hans Enters*, Yolanda Entius,
Femke Essink, Paul Gellings, Sofie Gielis, Pien 't Hart*,
Roman Helinski, Liesbeth D'Hoker, Bo van Houwelin-
gen, Tom Van Imschoot, Lotte Jensen, Bob Kappen*,
Sebastiaan Kort, Maartje Kroonen, Marco Kunst,
Arjen van Meijgaard, Dries Muus, Tara Neplenbroek*,
Floor van Renssen, Tom Rummens, Mathijs Sanders*,
Merijn Schipper*, Koen Schouwenburg, Sophie De
Smyter, Lisanne Snelders, Gé Vaartjes, Carmen
Verhoeven*, Edith Vroon, Janneke Weijermars, Gerwin
van der Werf, Lodewijk van Zonneveld.

Projectsubsidies voor literaire vertalingen
Zeventiende-eeuws Nederlands: Gijsbert Rutten*.
Afrikaans: Ingrid Glorie.
Albanees: Andrea Grill.
Bulgaars: Roel Schuyt*, Raymond Detrez*.
Catalaans: Irene van de Mheen*.

Chinees: Daan Bronkhorst.

Deens: Anders Bay, Gerard Kruisman, Maydo van Marwijk-Kooy.

Duits: Henri Bloemen, Anneke Brassinga, Peter Groenewold, Henk Harbers, Andrea Kluitmann, Iwona Maczka, Barbara Mariacher, Janneke van der Meulen, Ton Naaijken, Ingrid Paulis, Jabik Veenbaas, Jaap van Vredendaal.

Engels: Theo Bögels, Astrid Bracke, Anneke Brassinga, Sjaak Commandeur, Herman Duchenne, Aleid van Eekelen-Benders, Hans Enters, Jan Fastenau, Aleid Fokkema, Lisette Graswinckel, Astrid Huisman*, Toef Jaeger, Sjaak de Jong, Jenny de Jonge, Vanessa Joosen, Annelies Jorna, Andrea Kluitmann, Emy Koopman*, Onno Kusters, Joost Krijnen, Rob Kuitenbrouwer, Nan Lenders, Peter Liebrechts, Menno Liefers, Maydo van Marwijk-Kooy, Kathy Mathys, Selma Niewold, Sarah Posman*, Maria Postema, Els de Roon Hertoge*, Guido Snel, Tjadine Stheeman, Rob van der Veer, Han van der Vegt, Rien Verhoef, Marijke Versluys, Frans van der Wiel.

Estisch: Aire Wilbrink.

Frans: Maarten van Buuren, Eef Gratama, Martin de Haan, Rokus Hofstede, Wouter van der Land, Katrien Livois, Piet Meeuse, Liesbeth van Nes, Rebecca van Raamsdonk, Henriëtte Ritter, Marijke Scholts*, Désirée Schyns, Reinier Speelman, Sabine van Wesemael.

Grieks: Pieter Borghart.

Hebreeuws: Hannah Neudecker, Wout van Bakkum.

Hongaars: Erica Winkler.

Italiaans: Philiep Bossier, Alpita de Jong, Els Jongeneel, Tom de Keyzer, Liesje Schreuders, Reinier Speelman.

Japans: Jos Vos, Ivo Smits.

Koreaans: Elmer Veldkamp*, Teun Meeuwssen*.

Litouws: Jo Govaerts*, Martine van Goubergen, Liutauras Kazakevicius.

Noors: Lisette Keustermans, Lucy Pijtersen, Maydo van Marwijk-Kooy.

Portugees: Fernando Venancio.

Roemeens: Cristina Mecklenfeld*, Gheorghe Nicolaescu*.

Russisch: Pieter Boulogne, Eric Metz, Aai Prins, Slava Sereda.

Servisch: Radovan Lucic, Jelica Novakovic*.

Spaans: Hub Hermans, Jacqueline Hulst, Karina Miñano, Joke Mayer*, Barber van de Pol, Bodil Ponte-Kok*, Mariolein Sabarte Belacortu, Jasper Vervaeke, AnneMieke Vulkers.

Tsjechisch: Eva Drion, Paula Kyselica*.

Zweeds: Petra Broomans, Lisette Keustermans, Maydo van Marwijk-Kooy.

Schwob-regeling

Molly van Gelder, Sjef Houppermans, Katrien Livois, Jelle Noorman, Suze van der Poll, Liesje Schreuders, Reinier Speelman, Marijke Versluys, Peter de Voogd.

Bijlage 3

Subsidies

Reguliere subsidies	aantal aanvragen*	aantal afwijzingen / niet in behandeling	ingetrokken	aantal toekenningen*	aantal bezwaren**	besteed budget €*
Doel 1: Creatie, productie en presentatie	294	89	4	201	5	3.743.118
Projectsubsidies voor publicaties (van schrijvers)	146	40	1	105	4	2.381.500
Ontwikkelbeurzen auteurs	19	8		11		26.701
Schrijverslevens, biografieregeling	9	4	1	4	1	200.000
Algemeen reglement (Talentontwikkeling)	16	3		13		114.755
Werkbijdrage theatertekst (i.s.m. Fonds Podiumkunsten)						31.500
Digitale literatuur / talentontwikkeling interdisciplinair	7	1	1	5		65.000
Eregelden	9			9		67.500
Reiskosten buitenland (residentie)	1			1		10.000
Writer in residence Spui Amsterdam	4			4		5.000
Literair grensverkeer (i.s.m. Literatuur Vlaanderen)						0
Projectsubsidies literaire activiteiten	37	18		19		307.324
Tweejarige subsidies 2021-2022 (indexatie)						8.372
Vierjarige subsidies 2021-2024 (indexatie)						121.384
Algemeen reglement (Diversiteit)	2			2		220.000
Geïllustreerde kinder- en jeugdboeken	23	14	1	8		22.221
Literaire uitgaven (oorspronkelijk werk)	20	1		19		96.861
Literaire tijdschriften 2021-2024						
Algemeen reglement (Dichter des Vaderlands)	1			1		65.000
Doel 2: Vertalen	301	28	6	267	13	1.892.390
Projectsubsidies voor literaire vertalingen	265	20	4	241	13	1.767.134
Ontwikkelbeurzen vertalers	5			5		7.062
Schwob	29	8	2	19		77.744
Algemeen reglement (Vertalersvakschool en Master UU)	2			2		40.450
Doel 3: Internationaal	432	36	8	388	2	1.892.390
Translation Grants for Foreign Publishers	370	34	4	332	2	781.741
Aanvullend honorarium	16			16		30.362
Vertalershuis Amsterdam	1			1		1.115
Reiskosten buitenland (promotiereis)	44	2	4	38		21.177
Algemeen reglement (Airport Library)	1			1		155.000
Doel 4: Overig	11	0	0	11	0	333.169
Algemeen reglement	11			11		333.169
Projectsubsidies	96	7	0	89	0	628.567
ICB: Translation Grants for Foreign Publishers	22			22		200.006
Stimulering HR-expertise culturele en creatieve sector	74	7		67		428.561
Subtotaal reguliere activiteiten	1.134	160	18	956	20	7.586.639

Coronasteunpakketten	aantal aanvragen*	aantal afwijzingen / niet in behandeling	ingetrokken	aantal toekenningen*	aantal bezwaren**	besteed budget €* €
Tweede aanvullende ondersteuningsmaatregel meerjarig gesubsidieerde instellingen	14			14		495.400
Vierde aanvullende ondersteuningsmaatregel meerjarig gesubsidieerde instellingen	14			14		241.700
Algemeen reglement (o.a. De Schrijverscentrale, De Schoolschrijver en CPNB)	12			12		1.686.090
Projectsubsidies voor publicaties (van schrijvers)	9			9		187.000
Projectsubsidies voor literaire vertalingen	8			8		126.280
Schrijverslevens, biografieregeling	4			4		112.000
Tijdelijke stimuleringsregeling productiekostensubsidie vertaalde literaire uitgaven Covid-19 – verlengd	58			58		69.607
Tijdelijke regeling aankoop- en productiekostenbudget buitenlandse literatuur voor uitgevers	47	1	1	45		250.000
Tijdelijke regeling van maker tot lezer 2021	224		9	215		535.000
Tijdelijke steunmaatregel tegemoetkoming distributiekosten fysieke boekhandel	769		14	755		4.572.567
Garantiefonds fysieke boekhandel	1			1		6.620.890
Subtotaal tijdelijke steunmaatregelen	1.160	1	24	1.135	0	14.896.534
Totaal algemeen	2.294	161	42	2.091	20	22.483.173

* afgehandeld in 2021, inclusief afgehandelde aanhoudingen uit 2020

** afgehandeld in 2021, inclusief afgehandelde bezwaren uit 2020. Er werden 2 klachten afgewikkeld (ongegrond).

Prijzen	aantal	besteed budget €
Nederlands Letterenfonds Vertaalprijs 2021 naar Josephine Rijnaarts.	1	15.000
Else Otten Übersetzerpreis naar Bärbel Jänicke voor <i>Und überall Philosophie</i> .	1	5.000
Europese Literatuurprijs naar Saša Stanišić en Annemarie Vlaming voor <i>Herkomst</i> .	2	15.000

Doel 1: Creatie, productie en presentatie

Projectsubsidies publicaties voor schrijvers van literair werk en Ontwikkelbeurzen (voor schrijvers) *eerste toekenning

Projectsubsidies voor publicaties worden door het Nederlands Letterenfonds toegekend als investering in de totstandkoming van literair Nederlands- en Friestalig werk dat bij een reguliere uitgever in een redelijke opgave wordt uitgegeven en algemeen verkrijgbaar is in de boekhandel. Het kan daarbij gaan om boeken in vrijwel alle literaire genres: romans, verhalen, literaire non-fictie, poëzie, kinder- en jeugdboeken en toneel. Het budget voor de projectsubsidies is in 2021 verruimd met middelen uit de coronasteunpakketten. Alle verleende bedragen zijn inclusief 10% indexatie als compensatie voor gestegen kosten van levensonderhoud.

Schrijvers kunnen tegelijk met de projectsubsidie ook een zogenoemde **ontwikkelbeurs** aanvragen (van maximaal € 2.500). Hiermee investeert het Letterenfonds in het kunstenaars- en het cultureel ondernemerschap van auteurs. De schrijver kan kiezen voor een vorm van scholing, coaching of begeleiding die op dat moment in zijn of haar professionele ontwikkeling past; ook reis- of verblijfskosten voor studietoelinden in binnen- of buitenland (in bijvoorbeeld schrijversresidenties) kunnen worden bekostigd met een ontwikkelbeurs. De ontwikkelbeurzen worden gefinancierd uit extra middelen die beschikbaar zijn gesteld door het ministerie van OCW voor talentontwikkeling. In 2021 ontvingen elf schrijvers een ontwikkelbeurs; deze toekenningen zijn hieronder vermeld.

Binnen de regeling **Projectsubsidies** worden drie groepen schrijvers onderscheiden met elk een eigen aanvraagmoment: de groep recent gedebuteerde schrijvers alsmede de schrijvers die inmiddels twee literaire titels hebben gepubliceerd, de starters; de groep schrijvers die al minimaal drie literaire titels hebben gepubliceerd en nog geen vijf projectsubsidies c.q. werkbeurzen hebben ontvangen, de oeuvrebouwers, en tot slot de schrijvers die al minimaal vijf projectsubsidies c.q. werkbeurzen hebben ontvangen, de ervaren schrijvers.

Er waren dit jaar 38 nieuwe aanvragers, onder wie 29 debutanten, vier aanvragers voor een derde boek en vijf zogenoemde 'oeuvrebouwers'. Dit jaar zijn voor het eerst tien (in plaats van de gebruikelijke acht) beurzen aan debutanten verstrekt. In totaal zijn 114 aanvragen gehonoreerd; daarbij waren 22 schrijvers met een eerste toekenning*.

In de zogeheten 'startersronde' is door 41 schrijvers een aanvraag ingediend. In totaal ontvingen zeven- tien schrijvers een beurs voor het schrijven van een

tweede of derde boek; onder hen tien debutanten. De subsidiebandbreedte in deze ronde loopt van € 11.000 tot € 27.500.

Simone Atangana Bekono* voor een dichtbundel, De Arbeiderspers, € 11.000

Anna de Bruyckere* voor een roman, Cossee, € 11.000

Michiel Cox* voor een roman, Atlas Contact, € 11.000

Willemijn van Dijk voor een roman, Ambo|Anthos, € 11.000

Marika Goslinga* voor een jeugdroman, Leopold, € 11.000

Frank Keizer voor een roman, Pluim, € 11.000

Bernke Klein Zandvoort* voor een non-fictieboek, Querido, € 11.000

Emy Koopman voor een non-fictieboek, Prometheus, € 22.000

Thomas van der Meer* voor een roman, Pluim, € 11.000

Khalid Mourigh* voor een non-fictieboek, Cossee, € 11.000

Joost Oomen* voor een roman, Querido, € 16.500

Mar Oomen* voor een non-fictieboek, Atlas Contact, € 11.000

Sholeh Rezazadeh* voor een roman, Ambo|Anthos, € 11.000 (en een ontwikkelbeurs voor onderzoek, € 2.500)

Roos van Rijswijk voor een roman, Querido, € 27.500

Lotte Stegeman* voor een jeugdroman; non-fictie, Luitingh-Sijthoff, € 11.000

Marjolein Visser* voor een jeugdroman, Querido, € 11.000

Roos Vlogman* voor een roman, De Harmonie, € 11.000

In de ronde voor de zogeheten 'oeuvrebouwers' zijn 52 (van de 61 in behandeling genomen) aanvragen gehonoreerd. De subsidiebandbreedte in deze ronde loopt van € 11.000 tot € 49.500.

Arnoud van Adrichem voor een dichtbundel, Atlas Contact, € 27.500

Mischa Andriessen voor een dichtbundel, Querido, € 49.500

Frouke Arns voor een roman, De Arbeiderspers, € 22.000 (en een ontwikkelbeurs voor onderzoek en ondernemerschap, € 2.210)

Asis Aynan voor een roman, Van Oorschot, € 16.500

Erdal Balci voor een roman, De Geus, € 16.500

Neske Beks voor een non-fictieboek, Atlas Contact, € 11.000

Mohammed Benzakour voor een roman, Ambo|Anthos, € 22.000

Pauline de Bok voor een non-fictieboek, Atlas Contact, € 22.000

Matthijs van Boxsel voor een non-fictieboek, Querido, € 33.000

Peter Brouwer* voor een roman, In de Knipscheer, € 11.000

Linda Dielemans voor een jeugdroman, Fontaine, € 27.500

Flip van Doorn* voor een non-fictieboek, Thomas Rap, € 11.000

Jessica Durlacher voor een roman, De Arbeiderspers, € 27.500 (en een ontwikkelbeurs voor onderzoek, € 2.500)

Edwin Fagel* voor een dichtbundel, Nieuw Amsterdam, € 16.500

Maarten van der Graaff voor een dichtbundel, Pluim, € 33.000

Marijke Hanegraaf* voor een dichtbundel, De Arbeiderspers, € 16.500

Roman Helinski voor een roman, Hollands Diep, € 22.000

Hein Jaap Hilarides voor een Friestalige roman, Bornmeer, € 11.000

Sasja Janssen voor een dichtbundel, Querido, € 44.000

Renske Jonkman voor een roman, Nijgh & Van Ditmar, € 22.000

Ewoud Kieft voor een roman, De Bezige Bij, € 22.000

Adwin de Kluyver voor een non-fictieboek, Unieboek|Het Spectrum, € 16.500 (en een ontwikkelbeurs voor coaching, € 2.486)

Martijn Knol voor een roman, Wereldbibliotheek, € 16.500

Emily Kocken voor een non-fictieboek, Querido, € 16.500

Luuc Kooijmans voor een non-fictieboek, Prometheus, € 38.500

Martine Letterie voor een jeugdroman, Leopold, € 22.000

Gilles van der Loo voor een roman, Van Oorschot, € 33.000 (en een ontwikkelbeurs voor scholing, € 2.500)

Renée van Marissing voor een roman, Querido, € 27.500

Marente de Moor voor een roman, Querido, € 44.000

Roelof ten Napel voor een roman, Hollands Diep, € 22.000

Corine Nijenhuis voor een non-fictieboek, Alfabet, € 27.500

Bouke Oldenhof voor een Friestalige roman, Bornmeer, € 11.000

Luc Panhuysen voor een non-fictieboek, Atlas Contact, € 27.500

Anna van Praag voor een jeugdroman, Lemniscaat, € 16.500

Ineke Riem voor een non-fictieboek, De Arbeiderspers, € 11.000

Martijn Simons voor een roman, Thomas Rap, € 22.000

Marlies Slegers* voor een jeugdroman, Luitingh-Sijthoff, € 16.500

Sophie van der Stap* voor een roman, Nieuw Amsterdam, € 11.000

Anton Stolwijk voor een non-fictieboek, De Geus, € 11.000

Michael Tedja voor een roman, IJzer, € 16.500

Willem Thies voor een dichtbundel, Podium, € 22.000

Geart Tigchelaar* voor een Friestalige dichtbundel, Hispel, € 16.500

Florence Tonk voor een non-fictieboek, Nieuw Amsterdam, € 16.500

Sanneke van Hassel voor een roman, De Bezige Bij, € 33.000

Jabik Veenbaas voor een non-fictieboek, Nieuw Amsterdam, € 44.000

Linda Vogelesang* voor een jeugdroman, Querido Kinderboek, € 11.000

Nyk de Vries voor een dichtbundel, De Arbeiderspers, € 11.000

Christiaan Weijs voor een roman, De Arbeiderspers, € 49.500

Frank Westerman voor een non-fictieboek, Querido, € 44.000

Tanneke Wigersma voor een jeugdroman, Lannoo, € 16.500

Ivan Wolffers* voor een non-fictieboek, De Arbeiderspers, € 16.500

Jacqueline Zirkzee voor een roman, De Brouwerij, € 11.000 (en een ontwikkelbeurs voor onderzoek, € 2.500)

In de aanvraagronde voor de zogeheten 'ervaren schrijvers' is door 47 schrijvers een aanvraag ingediend. In totaal zijn er 45 gehonoreerd. De subsidiebandbreedte in deze ronde loopt van € 11.000 tot € 33.000.

Martijn Benders voor een dichtbundel, De Kaneelfabriek, € 22.000

H.C. ten Berge voor een dichtbundel, Koppertnik, € 33.000

Erik Bindervoet voor een dichtbundel, De Harmonie, € 22.000

Marion Bloem voor een roman en een non-fictieboek, De Arbeiderspers, € 16.500 en € 22.000

Fleur Bourgonje voor een dichtbundel, Azul Press, € 16.500

Conny Braam voor een roman, Atlas Contact, € 27.500

Désanne van Brederode voor een roman, Querido, € 22.000

Tsead Bruinja voor een dichtbundel, Querido, € 22.000

Hans Dekkers voor een dichtbundel, Wereldbibliotheek, € 16.500

Lida Dijkstra voor een jeugdroman, Luitingh-Sijthoff, € 22.000

Peter Drehmanns voor een roman, In de Knipscheer, € 11.000

Nico Dros voor een roman, Van Oorschot, € 33.000

Yolanda Entius voor een roman, Van Oorschot, € 33.000

Eva Gerlach voor een kinderdichtbundel, Querido Kinderboek, € 33.000

Mireille Geus voor een jeugdroman, Lemniscaat, € 22.000 (en een ontwikkelbeurs voor onderzoek, € 2.400)

Jacob Groot voor een roman, De Harmonie, € 27.500

Robert Haasnoot voor een roman, De Geus, € 33.000

Hans Hagen voor een jeugdroman, Querido, € 27.500

Robbert-Jan Henkes voor een jeugdroman, Querido, € 16.500

Joke Hermesen voor een non-fictieboek, Prometheus, € 27.500

Hanneke de Jong voor een Friestalige jeugdroman, Bornmeer, € 16.500

Lieve Joris voor een non-fictieboek, Atlas Contact, € 33.000

Mensje van Keulen voor een dagboek, Atlas Contact, € 33.000

Geert van der Kolk voor een roman, Uitgeverij de Kring, € 11.000

Marco Kunst voor een jeugdroman, Gottmer, € 22.000 (en een ontwikkelbeurs voor onderzoek, € 2.460)

Sjoerd Kuiper voor een jeugdroman, Hoogland & Van Klaveren, € 16.500

Liesbeth Lagemaat voor een dichtbundel, Wereldbibliotheek, € 27.500 (en een ontwikkelbeurs voor onderzoek, € 2.345)

Nicolaas Matsier voor een roman, De Bezige Bij, € 33.000

Koos Meinderts voor een jeugdroman, Hoogland & Van Klaveren, € 33.000

Selma Noort voor een jeugdroman, Leopold, € 22.000 (en een ontwikkelbeurs voor ondernemerschap, € 2.500)

Rashid Novaire voor een roman, Ambo|Anthos, € 33.000

Christine Otten voor een roman, De Geus, € 27.500 (en een ontwikkelbeurs voor onderzoek, € 2.300)

Daan Remmerts de Vries voor een jeugdroman, Querido, € 27.500

Allard Schröder voor een roman, De Bezige Bij, € 33.000

Philip Snijder voor een roman, Atlas Contact, € 33.000

Herman Stevens voor een roman, Prometheus, € 33.000

Hans Tentije voor een dichtbundel, De Harmonie, € 33.000

P.F. Thomése voor een roman, Prometheus, € 33.000

Ernst Timmer voor een roman, Prometheus, € 27.500

Willem van Toorn voor een non-fictieboek, Athenaeum - Polak & Van Gennep, € 33.000

Anne Vegter voor een dichtbundel, Querido, € 33.000

Wyske Versteeg voor een non-fictieboek, Querido, € 33.000

Bernard Wesseling voor een dichtbundel en een roman, Querido, € 22.000 en € 11.000

Schrijverslevens, biografieregeling

De Schrijverslevens, biografieregeling stimuleert de totstandkoming van biografieën met als onderwerp één of meer hoofdpersonen die toonaangevend dan wel van groot belang zijn (geweest) voor de letterkundige geschiedenis van Nederland. Biografen kunnen binnen deze regeling subsidie aanvragen om (archief-) onderzoek te kunnen doen en voor het schrijven van de biografie. De regeling is vanaf dit jaar gereserveerd voor projecten betreffende het leven en het kunstenaarschap van schrijvers. Ook is het maximale bedrag verhoogd van € 40.000 naar € 50.000. In 2021 konden er twaalf aanvragen worden voorgelegd aan de adviescommissie. Acht aanvragen zijn gehonoreerd voor een totaalbedrag van € 312.000, deels vanuit het coronasteunpakket:

Hein Aalders voor een biografie van **F.C. Terborgh**, Van Oorschot, € 50.000

Catharina Th. Bakker voor een biografie van **Fré Dommisse**, Waanders, € 50.000

Erik de Bruin voor een biografie van **Jacob Martinus Arend Biesheuvel**, Brooklyn, € 45.000

Hans Goedkoop voor een biografie van **Renate Rubinstein**, Atlas Contact, € 35.000

Arjan Peters voor een biografie van **Hafid Bouazza**, Prometheus, € 50.000

Iris Pronk voor een biografie van **Renate Dorrestein**, Querido, € 50.000

Doeke Sijens voor een biografie van **Trinus Riemersma**, Wijdemeer, € 22.000

Jeroen Thijssen voor een biografie van **Peter Pontiac**, Nieuw Amsterdam, € 10.000

Talentontwikkeling

In het kader van talentontwikkeling zijn vanuit het Algemeen reglement dertien bijdragen verstrekt aan de volgende schrijvers en organisaties:

De Balie voor de avond *Diversiteit in de letteren: de vertaalslag*, € 1.055

Dipsaus voor de Dipsaus Talent Class, € 20.000

Pan Asian Connections voor het talentontwikkelings-traject *Pan Asian Stories*, € 5.000

Slow Writing Lab

Het Slow Writing Lab biedt een select aantal nog niet gedebuteerde schrijvers de mogelijkheid zich op creatief en professioneel gebied te ontwikkelen. Aan de volgende acht Nederlandse deelnemers van het Slow Writing Lab 2022 zijn vanuit het Nederlands Letterenfonds beurzen verstrekt van € 7.000; de twee Vlaamse deelnemers ontvingen beiden een beurs vanuit Literatuur Vlaanderen.

Tamar Berends

Anne Bosveld

Julia de Dreu

Elianne van Elderen

Karim Ellouta

Melissa Knollenburg

Suehaylee Vergouwen

Jan Wester

Jan van Eyck Academie

Aan de volgende schrijvers is een beurs verleend voor een residentieperiode in 2022 aan de Jan van Eyck Academie in het kader van internationale talentontwikkeling:

Roberta Petzoldt: € 16.350

Dorien de Wit: € 16.350

Werkbijdrage theatertekst

In 2021 werd de subsidieregeling Werkbijdrage theatertekst voor de vijfde keer uitgevoerd. De werkbijdragen worden toegekend als investering in de totstandkoming van nieuw werk voor theater. De regeling wordt uitgevoerd in samenwerking met Fonds Podiumkunsten met als gezamenlijk doel de kwaliteit, diversiteit en ontwikkeling van het Nederlands theaterrepertoire te stimuleren.

Van de achttien aanvragen die in behandeling zijn genomen, konden negen aanvragen worden gehonoreerd en zijn negen aanvragen afgewezen. De gehonoreerde aanvragers ontvingen ieder € 14.500 voor nog te schrijven werk. De verleende bedragen zijn inclusief een bijdrage van € 1.500 voor een openbare prestatie.

De volgende schrijvers ontvingen een werkbijdrage:

Manja Bedner voor *De Boer en de Dood*

Annet Bremen voor *Het Sterrenhuis*

Jannemieke Caspers voor *Lucky Luuk*

Espen Hjort voor *Landschap met radioactieve honden*

Janneke Jansen voor *Klaagzang*

Joost Sickenga voor *Twee Broers*

Koen Verheijden voor *Nina Bobo 3*

Wessel de Vries voor *Caravan*

Eva Marie de Waal voor *Het Tweede Huis*

Digitale literaire projecten

De regeling Digitale literaire projecten heeft tot doel veelbelovende nieuwe literaire initiatieven op het gebied van digitale media en internet te ondersteunen. Van de zeven ontvangen aanvragen is er één door de aanvrager ingetrokken en één niet in behandeling genomen. In 2021 is er over de volgende projecten geadviseerd en besloten:

Ausdauer voor *Een kleine groene puddingplaneet*, een twaalfdelige podcast voor kinderen gebaseerd op het gelijknamige boek van Enne Koens uit 2021, € 15.000

Noordwoord voor het ontwikkelen van literaire audio-producties, i.s.m. schrijvers en audioproducenten, die verder gaan dan podcast, hoorspel of audiovoorstelling, € 14.500

Stichting Iris or Hazel voor *Iedere zin* (werktitel), een prototype voor een digitaal platform, € 12.000

Stichting NOX voor *De geest van het Besiendershuis*, een project waarbij jongeren op een intrigerende en spannende manier kennismaken met het Besiendershuis, Nijmegen, € 20.000

Tilt voor het ontwikkelen van een digitale literaire productie gericht op jongeren tussen de 15 en 23 jaar, € 12.900

Eregelden

Sinds 1992 werd door het fonds de regeling eregelden uitgevoerd; bij aanvang ontvingen ongeveer 25 oudere schrijvers en vertalers een jaarlijks eregeld. Deze regeling is medio 2012 in opdracht van het ministerie van OCW stopgezet; nieuwe toekenningen zijn niet meer mogelijk. Zij die reeds een eregeld kregen toegekend van het Nederlands Letterenfonds zullen dit ook in de toekomst blijven ontvangen.

Reeds voor 1960 verleende het toenmalige ministerie van CRM eregelden aan letterkundigen. Kunstenaarsverenigingen konden leden voor deze eregelden voordragen. In 1992 hevelde het ministerie het lopende 'eregeldbudget' over naar het fonds. Een eregeld werd verleend op grond van de verdiensten van de schrijver of vertaler voor de Nederlands- of Friestalige literatuur, de leeftijd van de schrijver of de daarmee verband houdende vermindering van de mogelijkheid het schrijver- en/of vertalerschap op de oude voet voort te zetten. De hoogte van de subsidie is maximaal € 7.500 per jaar.

Anton Haakman is op 11 november 2020 in Valkenburg op 87-jarige leeftijd overleden. Hij ontving tot en met 2020 een eregeld.

In 2021 ontvingen negen schrijvers en vertalers een eregeld: Remco Campert, Aline Glastra van Loon, Margriet Heymans, Else Hoog, Hannes Meinkema, Marga Minco, Els Pelgrom, Ton van Reen en Frans van Woerden.

Reiskosten Buitenland: residenties

Tommy Wieringa ontving een beurs als writer in residence aan het NIAS-KNAW in Amsterdam: € 10.000

In de **Schrijversresidentie Amsterdam** zijn in het najaar van 2021 vier schrijvers ontvangen, aan wie in totaal € 5.000 aan beurzen is verstrekt: Jen Beagin, Ayesha Harruna Attah, Maxim Osipov en Sasja Filipenko. Meer hierover op pagina 19 in dit jaarverslag.

Literair Grensverkeer

De regeling Literair Grensverkeer wordt uitgevoerd door Literatuur Vlaanderen en het Nederlands Letterenfonds. Daarbij treedt Literatuur Vlaanderen op als penvoerder. De beoordeling van de aanvragen gebeurt door een gemengde Vlaams-Nederlandse adviescommissie. Een subsidie bedraagt per project minimaal € 5.000 en maximaal € 12.500. De regeling is bedoeld om leesbevorderende of literaire projecten en initiatieven te ondersteunen die de duurzame uitwisseling van kennis en expertise in het letterenveld stimuleren tussen de verschillende delen van het Nederlandse taalgebied. De focus ligt daarbij in het bijzonder op (nieuwe) projecten of initiatieven die het grensoverschrijdende potentieel van de Nederlandstalige (kinder- en jeugd) literatuur vergroten en/of de professionele samenwerking tussen verschillende delen van het taalgebied versterken.

Dit jaar zijn zeven aanvragen voorgelegd. Daarvan konden er vijf worden gehonoreerd voor een totaal van € 54.500:

Huis van de Dichter voor Dichter bij de grens: € 5.000

Poëziecentrum voor Poëzieweek: € 12.500

Poëzieclub voor Prijs de Poëzie: € 12.500

Story Academy voor Neverending Stories: € 12.500

Watershed voor TYYYPOëzie: € 12.000

Festivals en literair-educatieve organisaties: projectsubsidies literaire activiteiten

Literaire organisaties kunnen subsidie aanvragen voor het organiseren van literaire manifestaties en activiteiten die het Nederlandse literaire klimaat bevorderen en die gericht zijn op een breed en divers publiek. Naast de meerjarige subsidies (voor twee en voor vier jaar), waarmee festivals en literatuur-educatieve organisaties van (inter)nationaal belang kunnen worden ondersteund, kent het Letterenfonds incidentele ondersteuningsmogelijkheden. In totaal zijn dit jaar 37 aanvragen voor incidentele subsidies ontvangen, waarvan er negentien zijn toegekend. Over de volgende aanvragen voor incidentele subsidies is in 2021 besloten:

Africa in the Picture voor de tweemaandelijks literaire talkshow *Café Littéraire* gericht op schrijvers uit Afrika en de Afrikaanse diaspora in Europa, € 0

Aimiro Mediahuis voor het ontwikkelen van het platform Afro-Bieb, € 0

Atelier Hashem voor het organiseren van een expositie van het typografische werk van Karim Hashem rond 1980, € 0

Beautiful Distress voor *I Remember*, een breed interdisciplinair project bestaande uit lezingen en activiteiten in de setting van de gelijknamige tentoonstelling in het Beautiful Distress House, Amsterdam, € 0

Bevordering Lees- en Schrijfplezier voor *Books on Tour 2021*, een interdisciplinair evenement, € 0

Bibliotheek Kennemerwaard voor DichterbijKunst, Alkmaar, € 0

Bijbels Museum voor *Tijd en Eeuwigheid: Poëzie in beeld en woord*, € 0

Bright Fingers/ Pages Publishing House voor *The REORIENT festival*, een jaarlijks festival met als doel een brug te bouwen tussen cultuur uit het Midden-Oosten en Nederland, € 0

De Grote Vriendelijke Stichting voor De Grote Vriendelijke Podcast en voor de nieuwe spin-off De Grote Vriendelijke Update, € 12.000

De Nieuwe Kerk Amsterdam voor een expositie rond de Schrijversstenen, € 0

De Nieuwe Liefde voor het organiseren en ontvangen van publieksprogramma's rondom talen, verhalen en woordkunst, waaronder *Literary Society*, *Wat je zegt, ben je zelf* en *Big Shots & Rising Stars*, € 40.000

De Schrijfschool voor het organiseren van twee schrijflessen in de bovenbouw van havo- en vwo-scholen, waarbij leerlingen in staat worden gesteld literaire competenties te ontwikkelen d.m.v. het schrijven en het voordragen van een kort verhaal, € 7.500

De Wereld van Den Haag voor het interdisciplinaire project *De Bibliotheek van mijn vader*, bestaande uit o.a. een expositie in de Leeszaal Rotterdam West, € 0

Frontaal Podium voor het promoten en presenteren van verschillende literaire evenementen op *Frontaal*,

een schrijverspodium in Rotterdam en per 2021 uitgebreid naar Nijmegen en Leiden, € 20.000

Grasnapolsky Festivals voor het spoken word programma *Weg uit de Stad*, voorafgaand aan Festival Grasnapolsky, dat bestaat uit een uitwisselingsproject tussen twee Groningse en Rotterdamse spoken word artiesten, € 10.000

Het Park Vertelt voor het festival *Het Park Vertelt* met in 2021 als doel het versterken van de klimaatdichtersbeweging, € 17.800

IBBY Nederland voor het jaarprogramma van IBBY Nederland 2021, € 19.500

Stichting Johan Hendrik van Dale voor *Taal op de grens* (werktitel), een literair zomerevenement met als doel om hedendaagse poëzie op een lichtvoetig-sportieve manier in het grenspolderlandschap onder een breed publiek te brengen, € 0

Maatschappij der Nederlandse Letterkunde (Universiteitsbibliotheek) voor de werkgroep Caraïbische Letteren en de tiende *Caraïbische Letterendag* ter bevordering van de Caraïbische letteren in ruime zin, € 0

Mensen Zeggen Dingen voor het organiseren van spoken word evenementen in de vorm van o.a. (open) podium-events, talkshows, podcasts, schoolprogramma's en workshops, € 40.000

MerciBOOKoup voor het ontwikkelen en lanceren van een boekenruilapp die fungeert als laagdrempelige toegang tot tweedehands boeken, € 0

Mooie Woorden Utrecht voor het literatuurprogramma op twee trilogie-edities van *Mooie Woorden 2021*, € 0

Natuurhistorisch Museum Rotterdam voor *Het beest in ons*, een tentoonstellingsproject dat vijftientig dieren uit de collectie van Het Natuurhistorisch Museum voorziet van een monoloog betreffende een actueel maatschappelijk thema, € 15.000

Paradiso voor het ontwikkelen van poetry nights i.s.m. cultureel platform WeThePeople als vast onderdeel van de programmering, € 0

PEN Nederland voor het jaarprogramma 2021 van PEN Nederland, € 24.500

Poëzieclub voor Prijs de Poëzie 2021/2022 en live evenementen van *Awater*, en het ontwikkelen van de Poëzieclub als bevorderend platform voor Nederlandstalige poëzie, € 15.000

Rotown Magic voor het literatuurprogramma op Guiding Voices, € 8.000

Square Web voor de zondagse talkshow *Under The Vulcano*, € 10.200

Stichting De Stad voor het laten terugkeren van het tweejaarlijkse woordfestival Nooit Terug, € 0

Stichting Filmmanifestaties voor het Nederlands Poëziefilm Festival, € 7.500

Stichting Schrijvers Binnen voor het tweedaagse festival Lutterzand Literair, € 10.000

Story Academy voor de literaire boekenclub en talkshow *Neverending Stories 2021*, € 20.000

Storytelling Centre voor het project #HELD(IN), een storytellingvoorstelling over de rol van gender in de Griekse oudheid versus anno 2021, € 0

Storytelling Centre voor The Amsterdam Storytelling

Festival 2021, € 10.000

Taalpodium Emmen voor het literatuurprogramma op Taal Centraal, € 0

Theater Bellevue voor de ontwikkeling van twee educatietrajecten Write me a story 2021 en Bellevue Junior Schrijvers, € 10.324

Zus 'n Zo voor Zus 'n Zo Festival, € 10.000

Geïllustreerde kinder- en jeugdliteratuur

Voor de geïllustreerde kinder- en jeugdboeken die zich door een bijzondere kwaliteit van tekst en beeld onderscheiden van het reguliere aanbod, is een subsidiebijdrage beschikbaar. Bij de bepaling van die kwaliteit is de relatie tussen tekst en beeld van belang.

In 2021 is over de volgende aanvragen besloten:

Boekengilde voor *Morgen ben je een ander kind* van schrijver Regine Hilhorst en illustrator Lies Koning-Naarding, € 0

De Vier Windstreken voor *Die Daidalos* van schrijver Imme Dros en illustrator John Rabou, € 0

Gottmer voor *Aziatische sprookjes* van schrijver Pete Wu en illustrator Enzo Pérès-Labourdette, € 0

Gottmer voor *Ik wil een wiegje worden, zei de wilg* van schrijver Bette Westera en illustrator Henriette Boerendans, € 3.079

Gottmer voor een kinderpoëziebundel van schrijver Jaap Robben en illustrator Sebastiaan Van Doninck, € 9.309

Gottmer voor *Ebbie onder de paraplu* van schrijver Marjet Huiberts en illustrator Milja Praagman, € 0

Gottmer voor *Ebbie doet boodschappen* van schrijver Marjet Huiberts en illustrator Milja Praagman, € 0

Lawinar voor *Lucas en opa gaan vissen* van schrijver en illustrator Chenoor Zagros, € 0

Luitingh-Sijthoff voor *De schaduw van Toet* van schrijver Lida Dijkstra en illustrator Djenné Fila, € 2.097

Luitingh-Sijthoff voor *Het wolvenboek* van schrijver Pieter Feller en illustrator Louise Perdieu, € 0

Ploegsma voor *Hoe lief ik je heb* van div. auteurs, € 0

Ploegsma voor *Zie jij wat ik zie?* van schrijver en illustrator Tineke Meirink, € 0

Ploegsma voor *Vergeet mij niet - Anne Franks vrienden en vriendinnen* van schrijver Janny van der Molen en illustrator Martijn van der Linden, € 0

Querido voor *Ik win nooit iets* van schrijver Evelien De Vlieger en illustrator Judith Vanistendael, € 0

Querido voor *Morgen gaan we verhuizen* van schrijver en illustrator Maayken Koolen, € 1.859

Querido voor *Schildpad en ik* van schrijver en illustrator Marit Törnqvist, € 3.523

Querido voor *Applaus voor mijn vinger* van schrijver Erik van Os en illustrator Jan Jutte, € 1.200

Volt voor *Sinbad de zeeman* in bewerking van Tiny Fisscher en verschillende illustratoren, € 0

Volt voor *Sneeuwwit* van schrijver Daan Remmerts de Vries en illustrator Mark Janssen, € 2.572

Volt voor *Toen rups een vlinder werd* van schrijver Bette Westera en illustrator Djenné Fila, € 3.428

Waanders voor *Het grote mode ABC* van schrijver Natasja Admiraal en illustrator Jelle Post, € 0

Wilde Haren voor *Mijn mama's kunnen niet dansen* van schrijver Femke van Oorsouw en illustrator D'Avellonne van Dijk, € 0

Literaire uitgaven

Nederlandse en Friese uitgevers kunnen bij het Nederlands Letterenfonds een tegemoetkoming in de kosten aanvragen voor de uitgave van moeilijk te exploiteren en oorspronkelijk in het Nederlands of Fries geschreven titels, die bestemd zijn voor een algemeen lezerspubliek en die de kwaliteit en diversiteit van het boekenaanbod vergroten.

In 2021 is over de volgende aanvragen besloten:

Afûk voor *De Bjusterbaarlike Baron* door Jurgen Faber, € 4.000

Athenaeum - Polak & Van Gennep voor *De droom van de rode kamer, deel I-IV* door Cao Xueqin, € 20.000

Boom voor *Vertalen in de Nederlanden* door Dirk Schoenaers, Theo Hermans, Inger Leemans, Cees Koster en Ton Naaijken, € 13.269

Concerto B.V. voor *In Holland Suburbia 2* door Guido van Driel, € 4.000

Cossee voor *Ida Simons. Pianiste, schrijfster, overlevende* door Mieke Tillema, € 1.000

Das Mag voor *Is dit alles?* door Jan Postma, € 2.441

De Bezige Bij voor *De donkere kamer van Damocles* door Willem Frederik Hermans, € 3.580

International Theatre & Film Books voor *Verzameld werk* door Magne van den Berg, € 8.158

Mercis voor *Nijntje gaat logeren* (in Nederlandse Gebarentaal) door Dick Bruna, € 14.327

Meulenhoff voor *Een gedicht is ook maar een ding* door Lidewijde Paris, € 1.252

Querido voor *Lief museum. Briefwisseling tussen Simon Carmiggelt en Ellen Warmond*, ingeleid en samengesteld door Bertram Mourits en Trudy van Wijk, € 2.227

Querido voor *Een mogelijk begin van veel. 29 dichters aan het werk* door Hester van Hasselt en Bianca Sistermans, € 4.886

Querido voor *Podium van Europa* door Frans Blom, € 4.271

Sherpa Strips voor *Tropische ogen* door Mark de Jonge, € 0

Sherpa Strips voor *De Tweelingparadox* door Marcel Ruijters, € 3.739

Útjouwerij DeRyp voor *Ik haw myn kobist fêstbûn oan in appelbeam - Ik bond mijn koe vast aan een appel* door Abe de Vries, € 4.018

Útjouwerij DeRyp voor *De 13 fan Obbe en Sjutsje* door Tilly Postma, € 3.346

Útjouwerij DeRyp voor de Friese poëziebundel *Palimpsest* door Erik Betten, € 918

Van Oorschot voor *Verzameld werk* door Carl Friedman, € 6.126

Van Oorschot voor *Nescio. Leven en werk van J.H.F. Grönloh* door Lieneke Frerichs, € 2.779

Algemeen reglement

Naast de reeds onder Talentontwikkeling genoemde bijdragen zijn vanuit het Algemeen reglement, onder meer ter bevordering van de diversiteit in de literatuur, ook deze drie bijdragen toegekend:

El Hizra voor de verdere ontwikkeling in 2021-2022 van het *Arthouse* inclusief programmering en talentontwikkeling, € 120.000

ROSE Stories Story Academy voor de verdere ontwikkeling van de Story Academy in 2021-2022, onder meer met het vierde Kinderverhalentraject en de ontwikkeling van het literair agentschap, € 100.000

Stichting Dichter des Vaderlands, € 65.000

Doel 2: Vertalen

Projectsubsidies voor literaire vertalingen

*eerste toekenning

Met de projectsubsidies voor literaire vertalingen investeert het fonds in de kwaliteit van nog tot stand te komen literaire vertalingen in het Nederlands en Fries in alle genres: romans, verhalen, literaire non-fictie, poëzie, drama, kinder- en jeugdboeken en graphic novels. Aanvragen kunnen zowel worden ingediend door recent gedebuteerde als door (meer) ervaren vertalers. Voor de vertaling dient een modelcontract te zijn afgesloten met een reguliere uitgever. Projecten waar meer dan twee vertalers aan werken komen niet voor subsidie in aanmerking. Bij de beoordeling van de aanvragen spelen de literaire kwaliteit van de brontekst, de literaire vertaalkwaliteit van eerdere vertalingen (met name van recent werk) en de moeilijkheidsgraad van de vertaling een belangrijke rol. Daarnaast kan een toeslag worden aangevraagd voor selectie- en editiewerkzaamheden of voor het schrijven van een voor- of nawoord.

In 2021 vroegen 22 vertalers voor de eerste keer subsidie een projectsubsidie aan; in de meeste gevallen (85%) kon deze aanvraag worden gehonoreerd. Daarnaast werd voor het schrijven van een voor- of nawoord bij zeventien vertalingen een aanvullend subsidiebedrag verstrekt. Twintig vertalers ontvingen voor het eerst een projectsubsidie. In totaal zijn 249 projectsubsidies verstrekt aan de volgende vertalers. Om dit mogelijk te maken is het budget verhoogd met geld uit het coronasteunpakket:

Mari Alföldy voor de vertalingen uit het Hongaars van de bundel *Meseország mindenkié* (werktitel: *Sprookjesland is van iedereen*) en voor het schrijven van een voorwoord hierbij, Maxatmedia, € 6.313 en László Krasznahorkai *Háború és háború*, Wereldbibliotheek, € 15.598

Henriette Aronds* voor de vertaling uit het Spaans van Ernesto Che Guevara *Te abraza con todo fervor revolucionario*, Athenaeum - Polak & Van Gennep, € 4.136

Ilse Barendregt* voor de vertaling uit het Frans van Marylène Patou-Mathis *L'homme préhistorique est aussi une femme*, Athenaeum - Polak & Van Gennep, € 10.640

Jos den Bekker voor de vertaling uit het Spaans van Eduardo Mendoza *El rey recibe*, Meulenhoff, € 9.097

Lidewij van den Berg voor de vertalingen uit het Frans van Audrey Alwett *Magic Charly - Bienvenue à Saint-Fouettard* en *Magic Charly - L'apprenti*, beide voor Luitingh-Sijthoff, € 6.319 en € 4.831 en Emile Zola *Madame Soudis (et autres nouvelles)*, Uitgeverij Oevers, € 2.609

Peter Bergsma voor de vertaling uit het Frans van Maurice Blanchot *Aminadab*, Kievenaar, € 9.512 en voor de vertaling uit het Engels van John Steinbeck

Tortilla Flat, Van Oorschot, € 6.432

Erik Bindervoet voor de vertaling uit het Engels van George Saunders *A Swim in a Pond in the Rain*, De Geus, € 10.340

Yolanda Bloemen voor haar aandeel in de vertaling uit het Russisch van Maxim Osipov, werktitel: *Kilometer 101*, Van Oorschot, € 6.662

Yond Boeke voor haar aandeel in de vertaling uit het Italiaans van Paolo Cognetti *La felicità del lupo*, De Bezige Bij, € 2.118

Koen Boelens voor de vertaling uit het Engels van Jackie Polzin *Brood*, Atlas Contact, € 2.150

Wil Boesten voor de vertaling uit het Duits van Rüdiger Safranski *Einzeln sein*, Atlas Contact, € 8.800

Anneke Bok voor de vertalingen uit het Engels van Jessamine Chan *The School for Good Mothers*, Hollands Diep, € 11.000, Lisa Thompson *The Graveyard Riddle*, Billy Bones, € 3.300 en Jo Browning-Wroe *A Terrible Kindness*, Nieuw Amsterdam, € 5.280

Adri Boon voor de vertaling uit het Spaans van Agustín Fernández Mallo *Proyecto Nocilla*, Koppertnik, € 13.734

Floor Borsboom voor de vertalingen uit het Frans van Emmanuel Carrère *Yoga*, De Arbeiderspers, € 10.032 en Yasmina Reza *Serge*, De Bezige Bij, € 2.860

Tjalling Bos voor de vertaling uit het Engels van Annelise Gray *Circus Maximus*, Gottmer, € 7.343

Geert van Bremen voor de vertaling uit het Japans van Yū Miri, werktitel: *JR station Ueno, parkuitgang*, De Geus, € 5.060

Linda Broeder voor de vertaling uit het Engels van Daniel Sherrell *Warmth*, De Arbeiderspers, € 8.030

Paul Bruijn voor zijn aandeel in de vertaling uit het Engels van Viet Thanh Nguyen *The Committed*, Marmer, € 6.452

Edgar de Bruin voor de vertalingen uit het Tsjechisch van Karel Čapek *Pudlenka, aneb měl jsem psa a kočku*, Voetnoot, € 1.985 en Markéta Pilátová *Hrdina od Madridu* en voor het schrijven van een nawoord hierbij, Voetnoot, € 1.705

Peter Claessens voor de vertalingen uit het Duits van Herfried Münkler *Marx, Wagner, Nietzsche. Welt im Umbruch*, Boom, € 29.068 en Christian Kracht *Eurotrash*, De Arbeiderspers, € 4.400

Brigitte Coopmans voor de vertalingen uit het Spaans van Ernesto Che Guevara *Te abraza con todo fervor revolucionario*, Athenaeum - Polak & Van Gennep, € 4.789 en Alejandro Zambra *Poeta chileno*, Meridiaan Uitgevers, € 11.550

Kiki Coumans voor de vertalingen uit het Frans van Marguerite Duras *L'été 80* en voor het schrijven van een nawoord hierbij, Uitgeverij Vleugels, € 2.787, Marcel Proust *Les plaisirs et les jours*, Uitgeverij Vleugels, € 3.307, Nathalie Sarraute *Tropismes* en voor het schrijven van een nawoord hierbij, Uitgeverij Vleugels, € 1.430 en Christian Oster *Trois hommes seuls*, Uitgeverij Vleugels, € 3.735

Bernadette Custers voor de vertalingen uit het Noors van Jenny Jordahl *Hva skjedde egentlig med deg?*, Luitingh-Sijthoff, € 809 en Gulraiz Sharif *Hør*

her'a!, Luitingh-Sijthoff, € 7.142

Tatjana Daan voor de vertaling uit het Frans van Albert Camus *Carnets III*, De Arbeiderspers, € 6.127

Annelie David* voor de vertaling uit het Duits van een selectie van 50 gedichten van Farhad Showghi, Poëziecentrum, € 2.850

Andreas Dijkzeul* voor de vertaling uit het Frans van Hervé Le Tellier *L'Anomalie*, Xander Uitgevers, € 7.691

Irene Dirkes voor de vertalingen uit het Duits van Shida Bazyar *Drei Kameradinnen*, Nieuw Amsterdam, € 10.670 en Zsuzsa Bánk *Sterben im Sommer*, Nieuw Amsterdam, € 3.051

Toon Dohmen voor de vertalingen uit het Frans van Frederik Peeters *L'Homme gribouillé*, Sherpa Strips, € 2.065 en Riad Sattouf *L'Arabe du futur 5*, De Geus, € 2.607 en voor de vertaling uit het Engels van Ross King *The Bookseller of Florence: A History of the Renaissance in Script and Print*, De Bezige Bij, € 17.818

Robert Dorsman voor de vertaling uit het Afrikaans van Ingrid Winterbach *Die troebel tyd*, Zirimiri Press, € 6.625

Pieter van der Drift voor de vertalingen uit het Italiaans van Matteo Righetto *La terra promessa*, Atlas Contact, € 4.994 en Davide Morosinotto *La più grande*, Baeckens Books, € 13.200

Ghislaine van Drunen* voor de vertaling uit het Frans van Julia Kerninon *Liv Maria*, Nieuw Amsterdam, € 4.133

Mariella Duindam voor de vertaling uit het Engels van Francis Spufford *Light Perpetual*, Nieuw Amsterdam, € 10.675

Aleid van Eekelen-Benders voor haar aandeel in de vertaling uit het Engels van John Green *The Anthropocene Reviewed*, Luitingh-Sijthoff, € 1.790

Marthe Elzinga voor de vertaling uit het Frans van Victor Segalen *Les Immémoriaux* en voor het schrijven van een nawoord hierbij, Vleugels, € 10.360 en voor de vertaling uit het Duits van Judith Hermann *Lettipark*, Vleugels, € 3.641

Arie van der Ent voor de vertalingen uit het Russisch van Svetlana Satsjkóva *Ljoedi i ptitsy*, woord in blik, € 12.671, Konstantin Vaginov *Kozlinaja pesnj'* *Het bokkenlied*, woord in blik, € 4.378, Aleksandr Tsjajanov *Mistitsjekije povesti*, woord in blik, € 4.111 en Oleg Zobern *Avtobiografia loesoesa Christa*, woord in blik, € 8.318

Seijo Epema voor zijn aandeel in de vertaling uit het Russisch van Maxim Osipov *Kilometer 101* (werktitel), Van Oorschot, € 5.737

Jan Fastenau voor de vertalingen uit het Engels van David Leavitt *Shelter in Place*, De Harmonie, € 10.217 en John Cheever *A Vision of the World*, Atlas Contact, € 3.124

Elbrich Fennema voor de vertaling uit het Japans van Seishu Hase *De jongen en de hond*, Atlas Contact, € 8.580

Anne Folkertsma voor de vertalingen uit het Duits van Anne Weber *Annette, ein Heldinnenepos*, Orlando Uitgevers, € 4.917, Ralph Bollmann *Angela Merkel*,

die Kanzlerin und ihre Zeit, De Arbeiderspers, € 13.991 en Alexander Kluge *Der Luftangriff auf Halberstadt am 8. April 1945 e.a. (Anthologie)*, Cossee, € 3.606

Molly van Gelder voor de vertalingen uit het Engels van Carson McCullers *Collected Stories of Carson McCullers* en voor het schrijven van een nawoord hierbij, Athenaeum - Polak & Van Gennep, € 9.066 en voor haar aandeel in de vertaling van Viet Thanh Nguyen *The Committed*, Marmer, € 6.452

Reintje Ghoos voor haar aandeel in de vertalingen uit het Frans van Marcel Proust *Les Soixante Quinze Feuilles*, De Bezige Bij, € 5.594 en Édouard Louis: *Dialogue sur l'art et sur la gauche*, € 688 en *Combats et métamorphoses d'une femme*, beide voor De Bezige Bij, € 880

Lisette Graswinckel voor de vertaling uit het Engels van Ann Petry *The Narrows*, Atlas Contact, € 19.397

Eef Gratama voor de vertalingen uit het Frans van Yasmina Reza *Serge*, De Bezige Bij, € 2.860 en Christelle Dabos *La Mémoire de Babel*, Luitingh-Sijthoff, € 14.637

Nico Groen voor de vertalingen uit het Engels van Adam Nicolson *the sea is not made of water*, Atlas Contact, € 10.890 en Rachel Carson *The Sea Around Us*, Athenaeum - Polak & Van Gennep, € 9.196

Jan van der Haar voor de vertalingen uit het Italiaans van Curzio Malaparte *Il Volga nasce in Europa*, Kop-pernik, € 9.721 en Antonio Scurati *M. L'uomo della Provvidenza*, Podium, € 16.344

Goverdien Hauth-Grubben voor de vertalingen uit het Duits van Helga Schubert *Vom Aufstehen*, Pluim, € 4.251 en Hans-Joachim Noack *Die Weizsäcker. Eine deutsche Familie*, Omniboek, € 9.900

Ria van Hengel voor de vertalingen uit het Duits van Thomas Bernhard *Der Keller*, *Der Atem*, *Die Kälte* en *Ein Kind*, *Watten*, *Beton*, beide voor Uitgeverij Vleugels, € 9.730 en € 10.116

Robbert-Jan Henkes voor de vertalingen uit het Russisch van romans en novellen van Sergej Dovlatov en voor het schrijven van een nawoord hierbij, Van Oorschot, € 18.329 en voor de in George Saunders *A Swim in a Pond in the Rain* opgenomen Russische verhalen, De Geus, € 4.950

Henrieke Herber voor de vertaling uit het Italiaans van Christian Frascella *L'assassino ci vede benissimo*, Brooklyn, € 8.580

Nicolette Hoekmeijer voor de vertalingen uit het Engels van Maggie Nelson *On Freedom* en *Bluets*, beide voor Atlas Contact, € 15.587 en € 2.724 en Patricia Lockwood *No One is Talking About This*, Atlas Contact, € 4.620

Adriaan van der Hoeven voor zijn aandeel in de vertaling uit het Noors van Knut Hamsun *Sult* en voor het schrijven van een nawoord hierbij, Uitgeverij Oevers, € 3.450

Hero Hokwerda voor de vertaling uit het Grieks van Andreas Embirikos *De amuletten van de liefde en van de wapenen* en voor het schrijven van een nawoord hierbij, Ta Grammata, € 3.765

Jeanne Holierhoek voor de vertalingen uit het Frans van Vinciane Despret *Habiter en oiseau*, Octavo, € 6.446 en Didier Éribon *La société comme verdict*, Leesmagazijn, € 8.982

Liesbeth Huijter voor de vertalingen uit het Noors van Olaug Nilssen *Yt etter evne, få etter behov*, Uitgeverij Oevers, € 5.632, Kjersti Annesdatter Skomsvold *I dag jeg, i morgen du*, Zirimiri Press, € 3.133 en Mona Høvring *Jente med dødningehode*, Azul Press, € 2.637

Astrid Huisman voor de vertalingen uit het Engels van Jesmyn Ward *Men We Reaped*, Atlas Contact, € 8.148 en haar aandeel in de vertaling van Deborah Levy *Real Estate*, De Geus, € 2.585

Jetty Huisman* voor de vertaling uit het Engels van Christine Dwyer Hickey *The Narrow Land*, Marmer, € 12.478

Jenny de Jonge voor de vertalingen uit het Engels van Meg Rosoff *The Great Godden*, Luitingh-Sijthoff, € 3.915 en Katherine Rundell *The Good Thieves*, Luitingh-Sijthoff, € 5.800

Eline Jongsma voor haar aandeel in de vertaling uit het Zweeds van Lydia Sandgren *Samlade verk*, Uitgeverij Oevers, € 10.984

Annelies Jorna voor de vertaling uit het Engels van Kacen Callender *King and the Dragonflies*, Querido, € 5.610

Jan Bert Kanon voor de vertalingen uit het Duits van Manès Sperber *Die Wasserträger Gottes. All das Vergangene...*, Van Maaskant Haun, € 7.150 en Joachim Meyerhoff *Hamster im hinteren Stromgebiet*, Signatuur, € 9.406

Hans Kloos voor de vertaling uit het Engels van James Clammer *Insignificance*, Querido, € 4.961

Edith Koenders voor haar aandeel in de vertaling uit het Noors van Knut Hamsun *Sult* en voor het schrijven van een nawoord hierbij, Uitgeverij Oevers, € 3.450

Inge Kok voor de vertalingen uit het Engels van Elizabeth Jane Howard *The Beautiful Visit*, Atlas Contact, € 12.980, R.C. Sherriff *The Fortnight in September*, Atlas Contact, € 9.790 en Lydia Millet *A Children's Bible*, Meulenhoff, € 5.390

Hellen Kooijman* voor de vertaling uit het Bulgaars van Georgi Gospodinov *Vremeoebezijsjte*, Ambo|Anthos, € 6.376

Klawa Koppenol* voor de vertaling uit het Russisch van Dmitry Bykov (*Juni*), Douane, € 9.653

Arieke Kroes* voor de vertaling uit het Spaans van Andrea Abreu *Panza de burro*, Van Oorschot, € 5.359

Angélique de Kroon voor de vertalingen uit het Zweeds van Alex Schulman *Överlevarna*, De Bezige Bij, € 6.380 en Ann-Helén Laestadius *Stöld*, De Bezige Bij, € 12.100

Rob Kuitenbrouwer voor zijn aandeel in de vertaling uit het Engels van John Green *The Anthropocene Reviewed*, Luitingh-Sijthoff, € 7.157

Barbara de Lange voor de vertalingen uit het Engels van Shirley Hazzard *The Transit of Venus*, De Bezige Bij, € 17.303 en Elizabeth Strout *Oh William!*, Atlas

Contact, € 6.235

Paul van der Lecq voor de vertaling uit het Engels van Janet Lewis *The Trial of Sören Qvist*, Cossee, € 7.309

Mark Leenhouts voor de vertaling uit het Chinees van Shi Tiesheng *Wuxu biji* (*Notities van een theoreticus*) en voor het schrijven van een nawoord hierbij, Van Oorschot, € 31.155

Auke Leistra voor de vertaling uit het Engels van Jonathan Dimbleby *Barbarossa: How Hitler Lost the War*, De Arbeiderspers, € 22.550

Harrie Lemmens voor de vertaling uit het Portugees van José Eduardo Agualusa *Estação das Chuvas* en voor het schrijven van een nawoord hierbij, Koppertnik, € 6.830

Nan Lenders voor de vertaling uit het Engels van Jane Smiley *Perestroika in Paris*, Nieuw Amsterdam, € 7.971

Karol Lesman voor zijn aandeel in de vertaling uit het Pools van Tadeusz Borowski *Poezja, Proza 1 en Proza 2*, Querido, € 11.011

Maarten Liebrechts* voor de vertaling uit het Japans van Mieka Kawakami *Natsumonogatari [Breasts and Eggs]*, Podium, € 17.033

Inger Limburg voor haar aandeel in de vertaling uit het Engels van Hanya Yanagihara *To Paradise*, Nieuw Amsterdam, € 15.125

Saskia van der Lingen voor de vertaling uit het Engels van Max Porter *The Death of Francis Bacon*, De Bezige Bij, € 930

Gertrud Maes voor de vertaling uit het Frans van Olivier Mak-Bouchard *Le dit du Mistral*, J.M. Meulenhoff, € 10.230

Mattho Mandersloot* voor de vertaling uit het Koreaans van Sang Young Park *daedosiui sarangbeop* (*Liefde in de grote stad*), Das Mag, € 6.883

Silvia Marijnissen voor de poëzievertalingen uit het Chinees van Lo Fu, werktitel: *Dood in een stenen cel*, € 5.492 en van een selectie gedichten van Chen Yuhong, beide voor Poëziecentrum, € 7.701

Lydia Meeder voor de vertaling uit het Engels van Susin Nielsen *Tremendous Things*, Lemniscaat, € 5.753

Sanne van der Meij voor de vertalingen uit het Frans van Gabrielle Filteau-Chiba *Sauvages*, Prometheus, € 9.158, Nina Leger *Mise en pièces*, Leesmagazijn, € 2.992 en David Foenkinos *La famille Martin*, Borgerhoff & Lamberigts, € 6.331

Caroline Meijer voor de vertaling uit het Engels van Doireann Ní Ghriofa *A Ghost in the Throat*, Van Oorschot, € 9.485

Kees Mercks voor de vertaling uit het Tsjechisch van Jaroslav Hašek *Osudy dobrého vojáka Švejka*, Pegasus, € 28.572

Janneke van der Meulen voor de vertaling uit het Engels van Torrey Peters *Detransition, Baby*, Atlas Contact, € 11.937

Janny Middelbeek-Oortgiesen voor de vertalingen uit het Zweeds van Majgull Axelsson *Inställd resa till Sabarmati*, De Geus, € 10.560 en haar aandeel in de vertaling van Lydia Sandgren *Samlade verk*, Uitgeverij Oevers, € 12.718

Niek Miedema voor zijn aandeel in de vertaling uit het Engels van Hilary Mantel *Mantel Pieces*, Meridiaan Uitgevers, € 4.500

Anita van der Molen voor de vertaling uit het Litouws van Kristina Sabaliauskaitė *Petro imperatorė*, Prometheus, € 8.930

Marianne Molenaar voor de vertaling uit het Noors van Jon Fosse *Septologien VI-VII Eit nytt namn*, Uitgeverij Oevers, € 8.415

Femke Muller voor de vertaling uit het Deens van Jens Christian Grøndahl *Dage som græs*, Meulenhoff, € 9.240 en voor de vertaling uit het Zweeds van Sara Lövestam *En stark nolla*, Querido, € 4.517

Frans van Nes voor de vertaling uit het Estisch van Jaan Kross *Vastutuulelaev*, Prometheus, € 19.448

Liesbeth van Nes voor de vertalingen uit het Frans van Estelle Zhong Mengual *Apprendre a voir*, Octavo, € 9.130 en Miguel Bonnefoy *Heritage*, De Bezige Bij, € 5.558

Michiel Nijenhuis voor de vertaling uit het Duits van Jutta Nymphius *Oben ohne*, Ploegsma, € 2.850

Jan de Nijs voor zijn aandeel in de vertaling uit het Engels van Sally Rooney *Beautiful World, Where Are You*, Ambo|Anthos, € 5.438

Arjaan van Nimwegen voor zijn aandeel in de vertalingen uit het Engels van Jennifer Egan *The Candy House*, De Arbeiderspers, € 5.467 en Abi Daré *The Girl with the Louding Voice*, Signatuur, € 5.913

Thijs van Nimwegen voor zijn aandeel in de vertalingen uit het Engels van Jennifer Egan *The Candy House*, De Arbeiderspers, € 5.467, Claire Vaye Watkins *I Love You but I've Chosen Darkness*, De Arbeiderspers, € 4.263 en Abi Daré *The Girl with the Louding Voice*, Signatuur, € 5.913

Jelle Noorman voor de vertaling uit het Engels van Richard Powers *Bewilderment*, Atlas Contact, € 8.116

Heleen Oomen voor de vertaling uit het Spaans van Elena Medel *Las maravillas*, Meridiaan uitgevers, € 5.700

Frans Oosterholt voor de vertalingen uit het Spaans van Juan Carlos Onetti *Juntacadáveres*, Kievenaar, € 10.351 en Irene Solà *Canto jo i la muntanya balla*, Nobelman, € 6.325 en voor de vertalingen uit het Catalaans van Baltasar Porcel *El cor del senglar*, Nobelman, € 13.156 en Joaquim Amat-Piniella *K.L. Reich*, Nobelman, € 10.670

Marcel Otten voor de vertaling uit het IJslands van Jón Kalman Stefánsson *Fjarvera þín er myrkur*, Ambo|Anthos, € 17.546

Esther Ottens voor de vertaling uit het Engels van Michelle Harrison *A Pinch of Magic*, Gottmer, € 9.012

Hilde Pach voor de vertaling uit het Hebreeuws van Hila Blum *Ech leëhov et bitcha*, De Bezige Bij, € 5.500

Irma Pieper voor de vertaling uit het Tsjechisch van Alena Mornstajnová *Hana*, Uitgeverij Mozaiek, € 9.939

Barber van de Pol voor de vertaling uit het Spaans van Jorge Guillén *Cántico* en voor het schrijven van

een voorwoord hierbij, Uitgeverij Vleugels, € 3.846

Claudia de Poorter* voor de vertalingen uit het Engels van Lisa Thompson *The Graveyard Riddle*, Billy Bones, € 2.850 en Jo Browning-Wroe *A Terrible Kindness*, Nieuw Amsterdam, € 4.560

Lammie Post-Oostenbrink* voor de vertaling uit het Deens van Tove Ditlevsen *Ansigtterne*, Das Mag, € 3.938

Jantsje Post voor de vertalingen uit het Duits van Ralph Bollmann *Angela Merkel, die Kanzlerin und ihre Zeit*, De Arbeiderspers, € 13.991 en Iris Hanika *Das Eigentliche*, De Arbeiderspers, € 3.960

Charlotte Pothuizen voor de vertalingen uit het Pools van Szczepan Twardoch *Królestwo*, Nieuw Amsterdam, € 11.259 en haar aandeel in de vertaling van Tadeusz Borowski *Poezja, Proza 1* en *Proza 2*, Querido, € 7.293

Lucienne Pruijs voor de vertalingen uit het Duits van Ewald Arenz *Der große Sommer*, Nieuw Amsterdam, € 8.407 en Zsuzsa Bánk *Sterben im Sommer*, Nieuw Amsterdam, € 3.051

Nadia Ramer voor de vertaling uit het Engels van Natasha Brown *Assembly*, De Geus, € 2.002

Charlotte van Rooden* voor de vertaling uit het Roemeens van Tatiana Țibuleac *Grădina de sticlă*, Pegasus, € 6.525

Lucie van Rooijen voor haar aandeel in de vertaling uit het Engels van Hanya Yanagihara *To Paradise*, Nieuw Amsterdam, € 15.125

Els de Roon Hertoge voor de vertalingen uit het Russisch van Sergej Dovlatov *De vreemdelinge* en voor het schrijven van een nawoord hierbij, Uitgeverij Vleugels, € 1.277 en Sigizmoend Krzjizjanovski *De letterdodersclub* en voor het schrijven van een nawoord hierbij, Uitgeverij Vleugels, € 2.329

Josephine Rutenberg voor de vertaling uit het Engels van Miriam Toews *All My Puny Sorrows*, Cossee, € 5.189

Karina van Santen voor haar aandeel in de vertalingen uit het Engels van Sarah Hall *Burntcoat*, Ambo|Anthos, € 2.530, Maaza Mengiste *The Shadow King*, Ambo|Anthos, € 9.695 en voor haar aandeel in de vertaling van Lionel Shriver *Should We Stay or Should We Go*, Atlas Contact, € 4.591

Lucie Schaap voor de vertaling uit het Engels van Lauren Groff *Matrix*, De Bezige Bij, € 8.305

Eugenie Schoolderman voor de vertalingen uit het Spaans van Samanta Schweblin *Siete casas vacías*, Meridiaan Uitgevers, € 3.333, Rafael Chirbes *Mimoun*, Uitgeverij Vleugels, € 2.717 en Ariana Harwicz *Matate, amor*, Uitgeverij Vleugels, € 3.410

Hilda Schraa voor de vertalingen uit het Italiaans van Fleur Jaeggy *Le statue d'acqua*, Koppertnik, € 1.478, Giulia Caminito *L'acqua del mare non è mai dolce*, Cossee, € 9.648 en Donatella Di Pietrantonio *Borgo sud*, Signatuur, € 4.999

Roel Schuyt voor de vertaling uit het Albanees van Flutura Acka *Biri*, Skanderbeg books, € 13.148

Jan Sietsma voor de vertaling uit het Duits van Heinrich von Kleist *Berliner Abendblätter* en voor het schrijven van een nawoord hierbij, Van Oorschoot,

€ 3.653

Manon Smits voor de vertalingen uit het Italiaans van Silvia Avallone *Un'amicizia*, De Bezige Bij, € 14.674 en Elsa Morante *Menzogna e sortilegio*, Wereldbibliotheek, € 31.774

Astrid Staartjes* voor de vertaling uit het Engels van Raymond Carver *All of Us, The Collected Poems*, Uitgeverij Vleugels, € 6.505

Ymke van der Staay* voor de vertaling uit het Duits van Mithu Sanyal *Identitti*, Cossee, € 9.940

Marian van der Ster* voor haar aandeel in de vertaling uit het Engels van Lionel Shriver *Should We Stay or Should We Go*, Atlas Contact, € 3.965

Jan Pieter van der Sterre voor zijn aandeel in de vertalingen uit het Frans van Marcel Proust *Les Soixante-Quinze Feuilles*, De Bezige Bij, € 5.594 en Édouard Louis *Combats et métamorphoses d'une femme* en *Dialogue sur l'art et sur la gauche*, beide voor De Bezige Bij, € 880 en € 688

Paula Stevens voor de vertaling uit het Noors van Roy Jacobsen *Hvitt Hav*, De Bezige Bij, € 8.008

Lia van Strien voor de vertaling uit het Zweeds van Maria Broberg *Bakvatten*, Wereldbibliotheek, € 7.150

Philip Supèr voor de vertaling uit het Italiaans van Marina Jarre *I padri lontani*, Wereldbibliotheek, € 6.270

Hester Tollenaar voor de vertaling uit het Frans van Éléonore Devillepoix *La ville sans vent, tome 1*, Querido, € 7.315

Pavle Trkulja* voor de vertaling uit het Servisch van Danilo Kiš *Homo Poeticus*, De Arbeiderspers, € 6.484

Rob van der Veer voor de vertaling uit het Engels van J.G. Farrell *Troubles*, Aldo Manuzio, € 17.067

Jeske van der Velden voor haar aandeel in de vertaling uit het Engels van Claire Vaye Watkins *I Love You but I've Chosen Darkness*, De Arbeiderspers, € 3.682

Ruben Verhasselt voor de vertaling uit het Hebreeuws van Dror Mishani *Sjalosj (Drie)*, De Arbeiderspers, € 8.965

C.L. Vermeulen voor de hertaling van Franciscus van den Enden *Vrye politieke stellingen en consideratien van staet*, Uitgeverij Noordboek, € 2.850

Marijke Versluys voor de vertaling uit het Engels van Rachel Cusk *Second Place*, De Bezige Bij, € 5.770

Jacqueline Visscher voor de vertaling uit het Spaans van Silvina Ocampo *Viaje Olvidado*, Orlando Uitgevers, € 3.630

Claudia Visser* voor de vertaling uit het Engels van Miriam Toews *All My Puny Sorrows*, Cossee, € 4.740

Willem Visser voor de vertaling uit het Duits van Jurgen Kaube *Hegels Welt*, Uitgeverij Ten Have, € 18.535 en voor de vertalingen uit het Engels van Hannah Arendt *Between Past and Future*, Octavo, € 12.980 en *The Origins of Totalitarianism. Part I: Antisemitism* en *Part II: Imperialism*, beide voor Boom, € 7.150 en € 11.000

Annemarie Vlaming voor de vertalingen uit het

Duits van Eva Menasse *Dunkelblum*, Atlas Contact, € 14.179 en Juli Zeh *Über Menschen*, Ambo|Anthos, € 9.771

Ronald Vlek voor de vertalingen uit het Engels van Julian Barnes *Elizabeth Finch* en *Cross Channel*, beide voor Atlas Contact, € 5.500 en € 4.634 en voor de vertaling uit het Duits van Hans Erich Nossack *Unmögliche Beweisaufnahme*, Uitgeverij Oevers, € 5.720

Pietha de Voogd voor de vertalingen uit het Italiaans van Paolo Giordano *Le cose che non voglio dimenticare*, De Bezige Bij, € 3.190 en Chandra Livia Candiani *Il silenzio è cosa viva, L'arte della meditazione*, Kosmos, € 3.575

Lette Vos voor de vertalingen uit het Engels van Colm Tóibín *The Magician*, De Geus, € 17.380, Rebecca Solnit *Recollections of My Non-Existence*, Podium, € 7.454 en Abby Chava Stein *Becoming Eve*, De Geus, € 7.370

Martine Vosmaer voor haar aandeel in de vertalingen uit het Engels van Sarah Hall *Burntcoat*, Ambo|Anthos, € 2.530 en Maaza Mengiste *The Shadow King*, Ambo|Anthos, € 4.848

Arie van der Wal voor de vertalingen uit het Spaans van Javier Marías *Tomás Nevinson*, Meulenhoff, € 23.150 en Jesús Carrasco *Llévame a casa*, Meulenhoff Boekery, € 7.700

Roos van de Wardt voor de vertalingen uit het Engels van Miranda Cowley Heller *The Paper Palace*, De Bezige Bij, € 11.686 en haar aandeel in de vertaling van Deborah Levy *Real Estate*, De Geus, € 2.585

Monse Weijers voor de vertaling uit het Russisch van Vladislav Chodasevitsj *pojezdka v Porchov*, De Wilde Tomaat, € 604

Maarten van der Werf voor de vertalingen uit het Engels van Mary Beard *Twelve Caesars*, Athenaeum - Polak & Van Gennep, € 7.013 en Valerie Hanson *The Silk Road. A New History*, Omniboek, € 6.820

Ydelet Westra* voor de vertaling uit het Zweeds van Håkan Nesser *Den sorgsne busschauffören från Alster*, De Geus, € 8.351

Arthur Wevers voor de vertaling uit het Frans van Éléonore Devillepoix *La ville sans vent, tome 1*, Querido, € 7.315 en voor de vertaling uit het Engels van Jeanette Winterson *12 Bytes. How We Got Here. Where We Might Go Next*, Atlas Contact, € 7.761

Mark Wildschut voor de vertalingen uit het Duits van Friedrich Georg Jünger *Die Perfektion der Technik*, Uitgeverij Ten Have, € 15.180, Peter Sloterdijk *Den Himmel zum Sprechen bringen*, Boom, € 13.943, Karl Jaspers *Die Schuldfrage*, Boom, € 2.970 en Byung-Chul Han *Palliativgesellschaft*, Uitgeverij Ten Have, € 2.640

Eva Wissenburg voor de vertalingen uit het Frans van Éric Chevillard *Monotobio*, Uitgeverij Vleugels, € 5.520, Elsa Triolet *Mille Regrets*, Uitgeverij Vleugels, € 1.210 en Albert Camus *Chroniques algériennes. 1939-1958* en voor het schrijven van een nawoord hierbij, Uitgeverij Vleugels, € 6.252

Martine Woudt voor de vertalingen uit het Frans van

David Diop *La porte du voyage sans retour*, Cossee, € 6.605, Claire Berest *Rien n'est noir*, Orlando Uitgevers, € 5.500 en Muriel Barbery *Une rose seule*, Uitgeverij Oevers, € 3.795

Nele Ysebaert voor de vertaling uit het Frans van Camille Kouchner *La familia grande*, De Geus, € 4.015

Michal van Zelm voor de vertaling uit het Deens van Olga Ravn *De ansatte*, Das Mag, € 1.988

Helen Zwaan voor de vertaling uit het Engels van Jackie Polzin *Brood*, Atlas Contact, € 2.150

Ontwikkelbeurzen (startende) literair vertalers

De nieuwe regeling Ontwikkelbeurzen literair vertalers staat vanaf 15 november 2021 open voor aanvragers. De beurs stelt zowel startende als ervaren literair vertalers in staat zich professioneel te ontwikkelen. Met een ontwikkelbeurs is het bijvoorbeeld mogelijk coaching, scholing, een studiereis of residentieperiode te realiseren of een fragmentvertaling met leesrapport voor uitgevers te maken. De beurzen zijn enerzijds een aanvulling op het scholingsaanbod van het Expertisecentrum Literair Vertalen (ELV) en anderzijds op de regeling Projectsubsidies. Er is voor deze regeling maximaal € 200.000 per kalenderjaar beschikbaar in de beleidsperiode 2021-2024.

Een ontwikkelbeurs bedraagt in de regel maximaal € 2.000. Voor startende vertalers gaat het echter om maximaal € 2.500; deze groep bestaat uit vertalers die een literaire vertaalopleiding hebben afgerond en aantoonbare stappen in hun vertaalcarrière hebben gezet maar nog géén literaire boekvertaling op hun naam hebben staan (en dus nog niet in aanmerking komen voor de regeling Projectsubsidies).

Eind 2021 zijn in totaal vijf aanvragen voor een ontwikkelbeurs ontvangen en gehonoreerd:

Hanne Craye* voor een fragmentvertaling en onderzoek, € 2.352

Reintje Ghoos en **Jan Pieter van der Sterre** voor een studiereis: beiden € 1.480

Nicolette Hoekmeijer voor begeleiding/coaching bij een vertaling van een filosofisch werk: € 1.000

Jeanne Holierhoek voor begeleiding/overleg met een filosoof: € 750

Schwob

De Schwob-regeling biedt een handreiking aan literaire uitgeverijen die een risicovolle maar belangrijke nieuwe vertaling in het Nederlands willen publiceren. Nederlandse uitgeverijen kunnen voor dergelijke publicaties een bijdrage in de productie- en promotiekosten aanvragen. Daarbij wordt voorrang gegeven aan vertalingen in het Nederlands uit taalgebieden of landen waar géén instituut of fonds bestaat dat voorzieningen kent ter ondersteuning van de vertaalkosten van een boekuitgave. Bij de beoordeling van de aanvraag spelen onder meer de begroting en de literaire (vertaal)kwaliteit van de voorgelegde 'moderne klassieker' en van de beoogde vertaler een rol. Met dit initiatief wil het Letterenfonds de nieuwsgierigheid naar vertaalde literatuur verbreden en de kwaliteit en diversiteit van literatuur in Nederlandse vertaling ondersteunen.

In 2021 is er besloten over de volgende aanvragen:

- Atlas Contact** voor de uitgave van Katherine Anne Porter *Pale Horse, Pale Rider*, in vertaling van Molly van Gelder: € 3.112
- Cossee** voor de uitgave van Janet Lewis *The Trial of Sören Qvist*, in vertaling van Paul van der Lecq: € 2.715
- Cossee** voor de uitgave van Fran Ross *Oreo*, in vertaling van Anna Helmers-Dieleman: € 2.300
- De Arbeiderspers** voor de uitgave van Lúcio Cardoso *Crônica da casa assassinada*, in vertaling van Harrie Lemmens: € 1.845
- De Arbeiderspers** voor de uitgave van Danilo Kiš *Homo Poeticus*, in vertaling van Pavle Trkulja: € 3.215
- De Arbeiderspers** voor de uitgave van Dolores Prato *Giù la piazza non c'è nessuno*, in vertaling van Jan van der Haar: € 7.000
- De Arbeiderspers** voor de uitgave van Valery Larbaud *Enfantines*, in vertaling van Katrien Vandenberghe: € 2.945
- De Arbeiderspers** voor de uitgave van Guy Sayer *Le soldat oublié*, in vertaling van Reintje Ghoos: € 0
- De Arbeiderspers** voor de uitgave van Clarice Lispector *Minhas queridas*, in vertaling van Adri Boon: € 0
- Koppertnik** voor de uitgave van Bette Howland *W-3*, in vertaling van Barbara de Lange: € 4.480
- Koppertnik** voor de uitgave van Fleur Jaeggy *I beati anni del castigo*, in vertaling van Annegret Böttner: € 2.175
- New Directions** voor de uitgave van Rachel Ingalls *Mrs Caliban*, in vertaling van Lisette Graswinckel: € 5.212
- Querido** voor de uitgave van Tadeusz Borowski *Poezja, Proza 1 en Proza 2*, in vertaling van Karol Lesman en Charlotte Pothuizen: € 4.161
- Sherpa Strips** voor de uitgave van Marc-Antoine Mathieu *Le processus*, in vertaling van Toon Dohmen: € 0

- Uitgeverij IJzer** voor de uitgave van Neel Doff *Keetje Trottin*, in vertaling van Anna P.H. Geurts: € 0
- Uitgeverij Jurgen Maas** voor de uitgave van Albert Cossery *Mendiants et orgueilleux*, in vertaling van Rosalie Siblesz: € 3.380
- Uitgeverij Oevers** voor de uitgave van Jack London *Martin Eden*, in vertaling van Gerda Baardman: € 0
- Uitgeverij Oevers** voor de uitgave van Walter J.C. Murray *Copsford*, in vertaling van Anne-Marie Vervelde: € 0
- Uitgeverij Oevers** voor de uitgave van Tor Ulven *Avlösning*, in vertaling van Michal van Zelm: € 1.725
- Uitgeverij Oevers** voor de uitgave van Jack Kerouac *Lonesome Traveler*, in vertaling van Arie Storm: € 0
- Uitgeverij Oevers** voor de uitgave van Hans Erich Nossack *Unmögliche Beweisaufnahme*, in vertaling van Ronald Vlek: € 3.492
- Uitgeverij Orlando** voor de uitgave van Anita Brookner *A Start in Life*, in vertaling van René van Veen: € 0
- Uitgeverij Orlando** voor de uitgave van Rachel Ingalls *Mrs. Caliban*, in vertaling van Lisette Graswinckel: € 5.212
- Uitgeverij Vleugels** voor de uitgave van Victor Segalen *Les Immémoriaux*, in vertaling van Marthe Elzinga: € 6.421
- Van Maaskant Haun** voor de uitgave van Edith Wharton *The Reef*, in vertaling van Lisette Graswinckel: € 6.355
- Van Maaskant Haun** voor de uitgave van Barbara Pym *Some Tame Gazelle*, in vertaling van Anda Schippers: € 5.841
- Van Oorschot** voor de uitgave van Richard Wright *Native Son*, in vertaling van Jenny Mijnhijmer: € 3.940
- Wereldbibliotheek** voor de uitgave van Elsa Morante *L'isola di Arturo*, in vertaling van Manon Smits: € 4.370
- Wereldbibliotheek** voor de uitgave van Elsa Morante *Menzogna e sortilegio*, in vertaling van Manon Smits: € 7.000

Individuele deskundigheidsbevordering vertalers in en uit het Nederlands i.s.m. het Expertise-centrum Literair Vertalen

In samenwerking met de letterenfonds facilliteert het Expertisecentrum Literair Vertalen (ELV) een tweetal vormen van individuele begeleiding voor literair vertalers in en uit het Nederlands gedurende het begin van hun carrière.

Beginnende vertalers zonder vertaalopdracht kunnen in aanmerking komen voor een **ontwikkelingstraject**, waarbij zij met een ervaren vertaler aan de slag gaan met de vertaling van een zelf gekozen kort verhaal of een literair fragment. Hierbij wordt ook aandacht besteed aan de praktische kant van een vertaalloopbaan, met als beoogd resultaat de publicatie in een literair tijdschrift of publicatie van het gekozen boek. Er zijn jaarlijks twee rondes. Per jaar kan slechts een beperkt aantal aanvragen worden gehonoreerd.

Vertalers komen in aanmerking voor een **mentoraat** als zij beschikken over een (opdracht voor boekvertaling met) modelcontract en aan het begin van hun vertaalcarrière staan. De beginnende vertaler wordt bij het vertalen van dit literair werk begeleid door een ervaren vertaler, waarbij het belangrijkste doel is om de opgedane kennis bij deze en volgende vertaalopdrachten in de praktijk te brengen.

Vertalers in het Nederlands

In 2021 zijn er tien ontwikkelingstrajecten aangevraagd en drie toegekend. Twee projecten zijn bezig; één project is afgerond*.

vertalers: Joeba Bootsma & Laura Arkana van der Vlis
mentor: Marijke Arijns
titel: *L'Odeur de chlore*
auteur: Irma Pelatan
brontaal: Frans

vertaler: Jan Lodewijk Eshuis*
mentor: Annelies de hertog
titel: БЫВШИЙ СЫ (*De ex-zoon*)
auteur: Sasja Filipenko
brontaal: Russisch

vertaler: Fleur Jeras
mentor: Irene van de Mheen
titel: *Mandibula*
auteur: Mónica Ojeda Franco
brontaal: Spaans

In 2021 zijn vijf **mentoraten** aangevraagd en vier toegekend. Twee van de vier projecten zijn in het lopende jaar afgerond*.

vertaler: Jip Lemmens*
mentor: Saskia van der Lingen
titel: *Eros the Bittersweet*
auteur: Anne Carson

brontaal: Engels
uitgeverij: Octavo

vertaler: Adiëlle Westercappel*
mentor: Astrid Huisman
titel: *Open Water*
auteur: Caleb Azumah Nelson
brontaal: Engels
uitgeverij: Querido

vertaler: Joep Harmsen
mentor: Trijne Vermunt
titel: *El tercer país*
auteur: Karina Sainz Borgo
brontaal: Spaans
uitgeverij: Meulenhoff

vertaler: Jenny Mijnhijmer
mentor: Nicolette Hoekmeijer
titel: *Native Son*
auteur: Richard Wright
brontaal: Engels
uitgeverij: Van Oorschot

Vertalers uit het Nederlands

In 2021 zijn drie van de tien aangevraagde ontwikkelingstrajecten toegekend. Eén van de trajecten is afgerond*, de rest is startende of bezig.

vertaler: Jerry Kuo
mentor: Shaogang Cheng
titel: *Mijn lieve gunsteling*
auteur: Marieke Lucas Rijneveld
doeltaal: Chinees

vertaler: Ilayda Buse Demirci*
mentor: Kadir Turkmen
titel: *Harnas van Hansaplast*
auteur: Charlotte Mutsaers
doeltaal: Turks

vertaler: Annaclaudia Giordano
mentor: Franco Paris
titel: *Een kind van God*
auteur: Rachida Lamrabet
doeltaal: Italiaans

In 2021 heeft het fonds negen **mentoraten** georganiseerd, waarvan zeven in samenwerking met het ELV (de mentoraten die het fonds zelfstandig heeft georganiseerd, worden met een ¶ gemarkeerd). Vijf projecten zijn in 2021 afgerond*, de rest is startende of bezig.

vertaler: Jinhua Wu*
mentor: Jacklyn Jiang
titel: *Een vreemde aap*
auteur: Li Lefébure
doeltaal: Chinees

vertaler: Irene Rama
mentor: Roel Schuyt

titel: *De avond is ongemak*
 auteur: Marieke Lucas Rijneveld
 doeltaal: Albanees

vertaler: Daniela Martín Hidalgo*
 mentor: Goedele de Sterck
 titel: *Het nationaalsocialisme als rancuneleer*
 auteur: Menno ter Braak
 doeltaal: Spaans

vertaler: Alejandra Szir*
 mentor: Micaela van Muylem
 titel: *Jaja de oerknal*
 auteur: Maria Barnas
 doeltaal: Spaans

vertaler: Oana Marin
 mentor: Jan Willem Bos
 titel: *Oorlogsdagboek 1940-1945*
 auteur: Hanny Michaelis
 doeltaal: Roemeens

vertaler: Christina Brunnenkamp*
 mentor: Ira Wilhelm
 titel: *De geschiedenis van mijn seksualiteit*
 auteur: Tobi Lakmaker
 doeltaal: Duits

vertaler: Erhan Gürer
 mentor: Kadir Turkmen
 titel: *Grand Hotel Europa*
 auteur: Ilja Leonard Pfeijffer
 doeltaal: Turks

vertaler: Eli Doeze¶
 mentor: Roel Schuyt
 titel: *Wij slaven van Suriname*
 auteur: Anton de Kom
 doeltaal: Macedonisch

vertaler: Jana Lekkerkerker*¶
 mentor: Veronika ter Hamsel Havlíková
 titel: *De experimenten*
 auteur: Marion Pauw
 doeltaal: Tsjechisch

Algemeen reglement

In het kader van deskundigheidsbevordering van literair vertalers in het Nederlands zijn de volgende bijdragen verstrekt:

Universiteit Utrecht (Master Literair Vertalen),
 € 13.800
Vertalersvakschool (Opleiding Literair Vertalen),
 € 26.650

Doel 3: Internationaal

Translation Grants / Vertaalsubsidies buitenland

Internationale uitgevers kunnen een aanvraag indienen voor een bijdrage (van maximaal 70%) in de vertaalkosten van een oorspronkelijk Nederlands literair werk. Aanvragen kunnen in principe voor de eerste drie vertalingen van het werk van een bepaalde auteur worden ingediend. Bij de beoordeling van de aanvraag spelen de literaire kwaliteit van zowel het boek als van het werk van de beoogde vertaler alsmede de professionaliteit van de buitenlandse uitgever een rol. De vertalingendatabase.nl biedt een overzicht van reeds verschenen vertalingen van Nederlandstalige literatuur, zowel ondersteund als niet-ondersteund.

Naast de Translation Grants worden incidenteel ook productiesubsidies aan buitenlandse uitgevers verleend en zogenoemde aanvullende honoraria aan literair vertalers uit het Nederlands; ook die bedragen zijn hieronder opgenomen.

Anders dan in 2020 was er in dit verslagjaar geen tijdelijke steunmaatregel (in de vorm van verhoging van subsidies) voor buitenlandse uitgevers. Wel konden binnen het ICB-budget middelen worden vrijgemaakt om 22 extra subsidies toe te kennen; deze zijn in onderstaand overzicht opgenomen.

Aan aanvragen voor Translation Grants gaat door- gaans een uitgebreid adviestraject vooraf. In de praktijk worden daardoor vrijwel uitsluitend kansrijke aanvragen ingediend. In 2021 kwamen 392 aanvragen van buitenlandse uitgevers binnen; het merendeel (354) voldeed aan alle voorwaarden en kon worden gehonoreerd. Hieronder zijn alle besluiten gegroepeerd op genre.

Beeldverhaal

Pim Bos *Tremen 2* **Dargaud Benelux** (België, Frans), n.n., € 2.150

Mark Hendriks *Tibet* **Rotasi Books** (Indonesië, Indonesisch), Annisa Ayu Maharani, € 1.200

Milan Hulsing *De smokkelaar* **Nool Books** (Frankrijk, Arabisch), Amira Nagati, € 3.087

Aimée de Jongh *De terugkeer van de wespendif* **Nool Books** (Frankrijk, Arabisch), Mohamed Abdel Aziz, € 2.138

Aimée de Jongh *Dagen van zand* **Dargaud Benelux** (België, Frans), Jérôme Wicky, € 3.500

Frenk Meeuwse *Jaar nul* **Avant-Verlag** (Duitsland, Duits), Katrin Herzberg, € 2.360

Marcel Ruijters *Alle Heiligen* **The Hoochie Coochie** (Frankrijk, Frans), Laurent Bayer, € 3.010

Tobias Tycho Schalken *Eldorado* **Coconino/Fandango** (Italië, Italiaans), Laura Pignatti, € 1.557

Marc van Dijk *Becky Breinstein - De gifbeker van Socrates* **Hayalkurdu** (Turkije, Turks), Gizem Kara Öz, € 934

Peter de Wit *Sigmund: my therapy needs you* **Info Vest** (Noorwegen, Noors), Guro Dimmen, € 360

Fictie

Kader Abdolah *1001 nacht* **Hemel en See Boeke** (Zuid-Afrika, Afrikaans), Wium van Zyl, € 5.352

Jan van Aken *De ommegang* **Praag Uitgewery** (Zuid-Afrika, Afrikaans), Daniel Roodt, € 4.377

Frank Martinus Arion *Dubbelspel* **Büchergilde Gutenberg** (Duitsland, Duits), Lisa Mensing, € 10.000

Simone Atangana Bekono *Confrontaties* **Fidan Editörlük ve Yayıncılık Hizmetleri** (Turkije, Turks), Mustafa Özen, € 2.671

J. Bernlef *Hersenschimmen* **Al Karma** (Egypte, Arabisch), Amina Abed, € 1.880

Hanna Bervoets *Fuzzie* **BTB** (Duitsland, Duits), Rainer Kersten, € 4.246

Hanna Bervoets *Wat wij zagen* **Hanser** (Duitsland, Duits), Rainer Kersten, € 1.764

Hanna Bervoets *Wat wij zagen* **Gummerus** (Finland, Fins), Sanna van Leeuwen, € 1.535

Hanna Bervoets *Wat wij zagen* **Le Bruit du monde** (Frankrijk, Frans), Noëlle Michel, € 1.848

Gerda Blees *Wij zijn licht* **Paul Zsolnay** (Oostenrijk, Duits), Lisa Mensing, € 3.173

Gerda Blees *Wij zijn licht* **World Editions** (Nederland, Engels), Michele Hutchison, € 3.668

Gerda Blees *Wij zijn licht* **Hena Com** (Kroatië, Kroatisch), Svetlana Grubić Samaržija, € 1.036

Gerda Blees *Wij zijn licht* **Serapis** (Argentinië, Spaans), Micaela van Muylem, € 1.669

Ferdinand Bordewijk *Karakter* **Rua do Sabão** (Brazilië, Portugees), Daniel Dago, € 0

Ina Boudier-Bakker *De straat* **Joker** (Italië, Italiaans), Maria Cristina Coldagelli, € 2.350

Peter Buwalda *Otmars zonen* **Cappelen Damm** (Noorwegen, Noors), Hedda Vormeland, € 10.000

Louis Couperus *De stille kracht* **Udruga Krug knjiga** (Kroatië, Kroatisch), Goran Sarić, € 3.047

Louis Couperus *Noodlot* **ZG Sovremenost** (Macedonië, Macedonisch), Stefan Markovski, € 0

Louis Couperus *De stille kracht* **Faethon** (Zweden, Zweeds), Per Holmer, € 7.900

Mathijs Deen *De Hollander* **Mare Verlag** (Duitsland, Duits), Andreas Ecke, € 2.585

Maria Dermoût *De tienduizend dingen* **Protea Boekhuis** (Zuid-Afrika, Afrikaans), Ena Jansen, € 2.699

Martin Michael Driessen *De heilige* **Philippe Rey** (Frankrijk, Frans), Guillaume Deneufbourg, € 3.881

Jessica Durlacher *De Stem* **Diogenes** (Zwitserland, Duits), Bettina Bach, € 5.500

Frederik van Eeden *Van de koele meren des doods* **Hohe Publisher** (Ethiopië, Amhaars), Asnake Tsegaw, € 4.445

Louis Ferron *De keisnijder van Fichtenwald* **Das Kulturelle Gedächtnis** (Duitsland, Duits), Ulrich Faure, € 6.500

Esther Gerritsen *De terugkeer* **Caballo negro** (Argentinië, Spaans), Micaela van Muylem, € 1.282

Saskia Goldschmidt *Schokland* **Saraband** (Verenigd Koninkrijk, Engels), Antoinette Fawcett, € 5.679

Hendrik Groen *Een kleine verrassing* **Mozaik**

(Kroatië, Kroatisch), Svetlana Grubić Samaržija, € 350
 Hendrik Groen *Zolang er leven is* **Editura Art** (Roemenië, Roemeens), Gheorghe Nicolaescu, € 2.000
 Hendrik Groen *Opgewekt naar de eindstreep* **Mladinska knjiga** (Slovenië, Sloveens), Stana Anželj, € 1.200
 Arnon Grunberg *Tirza* **Ditura** (Albanië, Albanees), Anxhela Çikopano, € 3.523
 Arnon Grunberg *Een keuze uit het werk* **Shanghai Translation Publishing House** (China, Chinees), Xiuping Wang, € 640
 Arnon Grunberg *Goede mannen* **Open Letter** (Verenigde Staten, Engels), Sam Garrett, € 10.000
 Arnon Grunberg *Het aapje dat geluk pakt* **Lector** (Kroatië, Kroatisch), Gioia-Ana Ulrich, € 966
 Arnon Grunberg *Tirza* **Polyandria** (Rusland, Russisch), Irina Trofimova, € 3.144
 Lale Gül *Ik ga leven* **Suhrkamp** (Duitsland, Duits), Dania Schüürmann, € 3.520
 Hella S. Haasse *Oeroeg* **Rua do Sabão** (Brazilië, Portugees), Daniel Dago, € 0
 A.F. Th. van der Heijden *Mooi doodliggen* **Folio** (Oekraïne, Oekraïens), Jaroslav Dovhopoly, € 3.402
 Toine Heijmans *Zuurstofschuld* **Mairisch Verlag** (Duitsland, Duits), Ruth Löbner, € 4.690
 Willem Frederik Hermans *Het behouden huis* **Kultuurileht/ Loomingu Raamatokogu** (Estland, Estisch), Kerti Tergem, € 756
 Arthur Japin *Kolja* **Lettera** (Bulgarije, Bulgaars), Aneta Dantcheva-Manolova, € 1.985
 Arthur Japin *Mrs. Degas* **Ugo Guanda** (Italië, Italiaans), Laura Pignatti, € 3.350
 Arthur Japin *Mrs. Degas* **Argo** (Tsjechië, Tsjechisch), Radka Smejkalová, € 1.470
 Dola de Jong *De thuiswacht* **Les éditions du typhon** (Frankrijk, Frans), Mireille Cohendy, € 3.920
 Ewoud Kieft *De onvolmaakten* **Actes Sud** (Frankrijk, Frans), Noëlle Michel, € 6.615
 Herman Koch *Het diner* **Fabula** (Azerbeidzjan, Azeri), Imanyar Quliyev, € 2.148
 Herman Koch *Een film met Sophia* **Tchelet Books (Steimatzky)** (Israël, Hebreeuws), Irith Bouman, € 2.800
 Herman Koch *Een film met Sophia* **Neri Pozza** (Italië, Italiaans), Laura Pignatti, € 2.450
 Herman Koch *Geachte heer M.* **Antolog** (Macedonië, Macedonisch), Elizabeta Bozinoska, € 3.675
 Sander Kollaard *Uit het leven van een hond* **Next Wave Media Corporation** (Zuid-Korea, Koreaans), Jihie Moon, € 3.412
 Tobi Lakmaker *De geschiedenis van mijn seksualiteit* **Piper** (Duitsland, Duits), Christina Brunnenkamp, € 3.080
 Tobi Lakmaker *De geschiedenis van mijn seksualiteit* **It-lit** (Zweden, Zweeds), Joakim Sundström, € 3.556
 Lieke Marsman *Het tegenovergestelde van een mens* **Daunt Books Publishing** (Verenigd Koninkrijk, Engels), Sophie Collins, € 2.354
 Eva Meijer *Het vogelhuis* **Nottetempo** (Italië,

Italiaans), Stefano Musilli, € 3.450
 Eva Meijer *De nieuwe rivier* **Nottetempo** (Italië, Italiaans), Stefano Musilli, € 3.310
 Eva Meijer *Het vogelhuis* **Naklada Ljevak** (Kroatië, Kroatisch), Romana Perećinec, € 1.736
 Eva Meijer *Het vogelhuis* **Weyler förlag** (Zweden, Zweeds), Johanna Hedenberg, € 4.200
 Dido Michiels *Lichter dan ik* **Marjin Kiri** (Indonesië, Indonesisch), Martha Susilowati, € 950
 Marente de Moor *Foon* **Hanser Literaturverlage** (Duitsland, Duits), Bettina Bach, € 5.667
 Marente de Moor *De Nederlandse maagd* **Vakxikon Publications** (Griekenland, Grieks), Yannis Ioannidis, € 3.305
 Multatuli *Woutertje Pieterse* **Alatoran** (Azerbeidzjan, Azeri), Anar Rahimov, € 6.000
 Multatuli *Woutertje Pieterse* **Martina Commerce** (Macedonië, Macedonisch), Martina Janevska, € 7.000
 Multatuli *Max Havelaar, of De koffij-veilingen der Nederlandsche Handel-Maatschappij* **Symposium** (Rusland, Russisch), Irina Michajlova, € 6.265
 Cees Nooteboom *Paradijs verloren* **ViG Zenica** (Noord-Macedonië, Macedonisch), Gligor Stojkovski, € 0
 Joost Oomen *De zon als hij valt* **Tunué** (Italië, Italiaans), Antonio De Sortis, € 0
 Christine Otten *De laatste dichters* **Sefsafa** (Egypte, Arabisch), Abdelrehim Youssef Ramadan, € 3.935
 Marion Pauw *De experimenten* **Albatros** (Tsjechië, Tsjechisch), Jana Lekkerkerker (= Jana Mitacková), € 688
 Ilja Leonard Pfeijffer *Grand Hotel Europa* **Colibri** (Bulgarije, Bulgaars), Maria Encheva, € 4.750
 Ilja Leonard Pfeijffer *Grand Hotel Europa* **Feux Croisés / Plon** (Frankrijk, Frans), Françoise Antoine, € 10.000
 Ilja Leonard Pfeijffer *Grand Hotel Europa* **Alma Littera** (Litouwen, Litouws), Jolita Vosylienė-Urnikytė, € 3.780
 Ilja Leonard Pfeijffer *Grand Hotel Europa* **Mann, Ivanov and Ferber** (Rusland, Russisch), Ekaterina Assoian, € 6.665
 Ilja Leonard Pfeijffer *Grand Hotel Europa* **Laguna** (Servië, Servisch), Mila Vojinović, € 8.264
 Ilja Leonard Pfeijffer *Grand Hotel Europa* **Acantilado** (Spanje, Spaans), Gonzalo Fernández, € 7.020
 Ilja Leonard Pfeijffer *Grand Hotel Europa* **Can Yayinlari** (Turkije, Turks), Erhan Güner, € 9.100
 Marianne Philips *De biecht* **Sefsafa** (Egypte, Arabisch), Salah Helal, € 2.258
 Hans Plomp *Lokomotive* **Moloko Print / Ralf Friel** (Duitsland, Duits), Birgit Erdmann, € 2.710
 Jannie Regnerus *Het lam* **Weidle Verlag** (Duitsland, Duits), Ulrich Faure, € 1.461
 Gerard Reve *De avonden* **Alatoran** (Azerbeidzjan, Azeri), Anar Rahimov, € 0
 Elle van Rijn *De crèche* **Ugo Guanda** (Italië, Italiaans), Laura Pignatti, € 2.757
 Elle van Rijn *De crèche* **Presença** (Portugal, Portugees), Maria Leonor Raven-Gomes, € 2.680

Marieke Lucas Rijneveld *De avond is ongemak* **Aleph Klub** (Albanië, Albanees), Irena Rama, € 1.961
 Marieke Lucas Rijneveld *De avond is ongemak* **Shanghai Literature and Arts Publishing House** (China, Chinees), Shi Yu, € 0
 Marieke Lucas Rijneveld *De avond is ongemak* **ThinKingDom** (Taiwan, Complex Chinees), Jerry Kuo, € 2.162
 Marieke Lucas Rijneveld *Mijn lieve gunsteling* **Suhrkamp** (Duitsland, Duits), Helga van Beuningen, € 5.754
 Marieke Lucas Rijneveld *De avond is ongemak* **Postimees Kirjastus** (Estland, Estisch), Katrin Laiapea, € 2.574
 Marieke Lucas Rijneveld *Mijn lieve gunsteling* **Buchet Chastel** (Frankrijk, Frans), Daniel Cunin, € 6.636
 Marieke Lucas Rijneveld *De avond is ongemak* **Palitra** (Georgië, Georgisch), Davit Gholijashvili, € 2.241
 Marieke Lucas Rijneveld *Mijn lieve gunsteling* **Nutrimenti** (Italië, Italiaans), David Santoro, € 4.127
 Marieke Lucas Rijneveld *De avond is ongemak* **Gimm-Young Publishers** (Zuid-Korea, Koreaans), Jihyun Kim, € 2.800
 Marieke Lucas Rijneveld *De avond is ongemak* **Naklada Ljevak** (Kroatië, Kroatisch), Svetlana Grubić Samaržija, € 1.750
 Marieke Lucas Rijneveld *De avond is ongemak* **Baltos lankos** (Litouwen, Litouws), Aušra Gudavičūtė, € 1.435
 Marieke Lucas Rijneveld *Mijn lieve gunsteling* **Solum Bokvennen** (Noorwegen, Noors), Hedda Vormeland, € 6.791
 Marieke Lucas Rijneveld *De avond is ongemak* **Solum Bokvennen** (Noorwegen, Noors), Hedda Vormeland, € 5.603
 Marieke Lucas Rijneveld *De avond is ongemak* **Wydawnictwo Literackie** (Polen, Pools), Jerzy Koch, € 1.624
 Marieke Lucas Rijneveld *De avond is ongemak* **Dom Quixote** (Portugal, Portugees), Patricia Couto, € 1.414
 Marieke Lucas Rijneveld *De avond is ongemak* **Beletrina-Academic Press** (Slovenië, Sloveens), Mateja Seliškar Kenda, € 3.045
 Marieke Lucas Rijneveld *De avond is ongemak* **Slovart** (Slowakije, Slowaaks), Adam Bžoch, € 1.044
 Marieke Lucas Rijneveld *Mijn lieve gunsteling* **Temas de Hoy** (Spanje, Spaans), Maria Rosich Andreu, € 2.930
 Marieke Lucas Rijneveld *De avond is ongemak* **MonoKL** (Turkije, Turks), Belma Sezgin Yüksel, € 2.801
 Jaap Robben *Zomervacht* **Ombra** (Albanië, Albanees), Viola Trifoni, € 1.590
 Jaap Robben *Zomervacht* **Al Arabi** (Egypte, Arabisch), Mohammad Osman Khalifa, € 1.817
 Jaap Robben *Zomervacht* **ICU** (Bulgarije, Bulgaars), Maria Encheva, € 1.590
 Jaap Robben *Zomervacht* **Mann, Ivanov and Ferber**

(Rusland, Russisch), Ekaterina Tereshko, € 1.107
 Astrid H. Roemer *Gebroken wit* **Residenz** (Oostenrijk, Duits), Bettina Bach, € 0
 Henriëtte Roosenburg *De muren vielen om* **Dituria** (Albanië, Albanees), Agim Doksani, € 2.800
 Thomas Rosenboom *Publieke werken* **Sefsafa** (Egypte, Arabisch), Samar Moneer Ali Khalil, € 0
 Arthur van Schendel *De grauwe vogels* **Martina Commerce** (Macedonië, Macedonisch), Ivona Stojanovska, € 2.334
 Marijke Schermer *Noodweer* **World Editions** (Nederland, Engels), Liz Waters, € 2.916
 Jan Jacob Slauerhoff *Het verboden rijk* **Makavej Dooel** (Noord-Macedonië, Macedonisch), Eli Doeze (Eli Pujovska), € 0
 Theo Thijssen *Kees de jongen* **Hohe Publisher** (Ethiopië, Amhaars), Hailemeleket Tekesteberhan, € 0
 Theo Thijssen *Kees de jongen* **Makavej Dooel** (Noord-Macedonië, Macedonisch), Eli Doeze (Eli Pujovska), € 5.424
 Theo Thijssen *Kees de jongen* **Martina Commerce** (Macedonië, Macedonisch), Martina Zhuzhelovska, € 0
 Wytske Versteeg *Quarantaine* **Jagiellonian University Press** (Polen, Pools), Jadwiga Jędryas, € 627
 Bea Vianen *Suriname, ik ben* **Transit** (Duitsland, Duits), Birgit Erdmann, € 5.183
 Romana Vrede *De nobele autist* **Anetta Antonenko Publishers** (Oekraïne, Oekraïens), Oksana Smerek, € 0
 Ewa Maria Wagner *Het Tristan-akkoord* **Freies Geistesleben** (Duitsland, Duits), Hanni Ehlers, € 4.830
 Niña Weijers *De consequenties* **Halart** (Polen, Pools), Jadwiga Jędryas, € 1.359
 Robbert Welagen *Antoinette* **Shueisha** (Japan, Japans), Yumiko Kunimori, € 1.648
 Tommy Wieringa *De heilige Rita* **Fraktura** (Kroatië, Kroatisch), Romana Perečinec, € 2.585
 Lot Vekemans *Gif en ander toneelwerk* **TEM Yayincilik** (Turkije, Turks), Şaban Ol, € 676

Kinder- en jeugdliteratuur

Abdelkader Benali *Mijn broer en ik* **Errekappa** (Italië, Italiaans), Olga Amagliani, € 560
 Paul Biegel *Het sleutelkruid* **Pushkin Press** (Verenigd Koninkrijk, Engels), n.n., € 2.915
 Paul Biegel *De kleine kapitein* **Pushkin Press** (Verenigd Koninkrijk, Engels), n.n., € 2.555
 Raoul Deleo *Terra Ultima* **Forlæns** (Denemarken, Deens), Naja Møllmann-Ibsen, € 2.801
 Linda Dielemans *Schaduw van de leeuw* **Freies Geistesleben** (Duitsland, Duits), Rolf Erdorf, € 4.360
 Jozua Douglas *De gruwelijke generaal* **Can Yayinlari** (Turkije, Turks), Hasan Türksel, € 777
 Tonke Dragt *Geheimen van het Wilde Woud* **Dituria** (Albanië, Albanees), Afërdita Bashari-Shuteriqi, € 6.880
 Tonke Dragt *Ogen van tijgers* **Bright Fingers/Pages** (Nederland, Arabisch), Abeer Ali, € 0

Tonke Dragt *Torenhoog en mijlenbreed* **Bright Fingers/Pages** (Nederland, Arabisch), Abeer Ali, € 0

Tonke Dragt *De zevensprong* **Bright Fingers/Pages** (Nederland, Arabisch), Abeer Ali, € 0

Tonke Dragt *De goudsmid en de meesterdief* **Bright Fingers/Pages** (Nederland, Arabisch), Abeer Ali, € 0

Tonke Dragt *Als de sterren zingen* **Freies Geistesleben** (Duitsland, Duits), Rolf Erdorf, € 8.050

Tonke Dragt *Geheimen van het Wilde Woud* **Gallimard Jeunesse** (Frankrijk, Frans), Mireille Cohendy, € 10.000

Tonke Dragt *De zevensprong* **Kolibri** (Hongarije, Hongaars), Szabolcs Wekerle, € 3.500

Tonke Dragt *De brief voor de koning* **Avesta** (Turkije, Koerdisch), Kawa Nemir, € 6.000

Tonke Dragt *Geheimen van het Wilde Woud* **Publishing House "NAIRI"** (Oekraïne, Oekraïens), Svitlana te Pas-Denysenko, € 8.000

Simon van der Geest *Het werkstuk* **La Joie de Lire** (Zwitserland, Frans), Maurice Lomré, € 3.500

Gerard van Gemert *Ademloos* **Can Yayinlari** (Turkije, Turks), Lale Şimşek, € 841

Martine Glaser *De zaterdag van het onweer* **Foliant** (Kazachstan, Russisch), Ekaterina Vekshina, € 1.050

Linda Groeneveld *Een olifant op de thee* **La Nuova Frontiera** (Italië, Italiaans), Anna Patrucco Becchi, € 470

Iris Hannema *Schaduwbroer* **Freies Geistesleben** (Duitsland, Duits), Rolf Erdorf, € 4.283

Annet Huizing *Het pungelhuis* **La Nuova Frontiera** (Italië, Italiaans), Anna Patrucco Becchi, € 1.288

Enne Koens *Ik ben Vincent en ik ben niet bang* **Kachelly Publishing House** (Rusland, Russisch), Anja Tjallema-Kharitonova, € 0

Jonne Kramer *Het raadsel van de zee* **Bonnier Books UK** (Verenigd Koninkrijk, Engels), Laura Watkinson, € 3.226

Guus Kuijer *Olle* **Camelozampa** (Italië, Italiaans), Valentina Freschi, € 582

Guus Kuijer *Het boek van alle dingen* **Four Corners** (India, Other), K.K. Mohapatra, € 832

Sjoerd Kuyper *Robin en God* **Samokat** (Rusland, Russisch), Irina Leichenko, € 0

Sjoerd Kuyper *Robin en Suze* **Samokat** (Rusland, Russisch), Irina Leichenko, € 372

Selma Lagerlöf *De wonderbare reis van Nils Holgersson* **Zangak-97** (Armenië, Armeens), n.n., € 0

Frank Landsbergen *Het dikke alfabetboek* **Impian Verlag** (Duitsland, Duits), Lisa Mensing, € 1.499

Joke van Leeuwen *Toen mijn vader een struik werd* **Women's Publishing House** (Vietnam, Vietnamees), Thi Zinsmeister Ngo, € 582

Paul van Loon *Weerwolvenbos* **Lapa Uitgewers** (Zuid-Afrika, Afrikaans), Shawna-Leze Meiring, € 0

Paul van Loon *Zilverland* **Lapa Uitgewers** (Zuid-Afrika, Afrikaans), Shawna-Leze Meiring, € 295

Paul van Loon *De sprookjessprokkelaar* **Tokuma Shoten** (Japan, Japans), Yumi Nishimura, € 700

Paul van Loon *Volle maan* **The Old Lion Publishing House** (Oekraïne, Oekraïens), Iryna Koval, € 787

Inez van Loon *Mathilde, ik kom je halen* **Foliant**

(Kazachstan, Russisch), Ekaterina Astakhova, € 749

Jochem Myjer *De Gorgels en het geheim van de gletsjer* **Freies Geistesleben** (Duitsland, Duits), Rolf Erdorf, € 4.402

Jochem Myjer *De Gorgels en de grote operatie* **Freies Geistesleben** (Duitsland, Duits), Rolf Erdorf, € 0

Jochem Myjer *De Gorgels en het geheim van de gletsjer* **Dobraya Kniga** (Rusland, Russisch), Ekaterina Vekshina, € 2.287

Reggie Naus *De piraten van hiernaast* **Carlo Gallucci Editore** (Italië, Italiaans), Davide Trovò, € 467

Reggie Naus *Zwaarden en zweefmolens* **Carlo Gallucci Editore** (Italië, Italiaans), Davide Trovò, € 325

Selma Noort *Koningskind* **Samokat** (Rusland, Russisch), Irina Leichenko, € 1.750

Bart Oomen *Knockout* **Theaterstueckverlag, B. Korn-Wimmer & F. Wimmer (GbR)** (Duitsland, Duits), Lotte Hammond, € 715

Maranke Rinck *De popcorn spion* **Levine Querido** (Verenigde Staten, Engels), Nancy Forest-Flier, € 2.569

Sanne Rooseboom *Het Ministerie van Oplossingen* **Can Yayinlari** (Turkije, Turks), Hasan Türksel, € 1.150

Gideon Samson *Zeb* **Global Kids Books** (Taiwan, Complex Chinees), Minya Lin, € 905

Erna Sassen *Er is geen vorm waarin ik pas* **Pagony** (Hongarije, Hongaars), Andrea Rádai, € 672

Annet Schaap *Lampje* **Eesti Raamat** (Estland, Estisch), Kairi Look, € 2.150

Annet Schaap *Lampje* **Baobab** (Tsjechië, Tsjechisch), Radka Smejkalová, € 1.610

Erik Scherder *Professor S. en de verslaafde koning* **Lime** (Zuid-Korea, Koreaans), Jiyeon Kim, € 0

Annie M.G. Schmidt *Pluk van de Petteflet* **Mediaprint shpk** (Albanië, Albanees), Irena Rama, € 2.802

Annie M.G. Schmidt *Pluk van de Petteflet* **Format** (Polen, Frans), Emmanuèle Sandron, € 6.433

Annie M.G. Schmidt *Jip en Janneke* **Format** (Polen, Frans), Emmanuèle Sandron, € 8.176

Annie M.G. Schmidt *Otje* **LupoGuido - Datanova srl** (Italië, Italiaans), Valentina Freschi, € 3.790

Annie M.G. Schmidt *Pluk redt de dieren* **LupoGuido - Datanova srl** (Italië, Italiaans), Valentina Freschi, € 2.075

Annie M.G. Schmidt *Jorrie en Snorrie* **Iwanami Shoten** (Japan, Japans), Yumi Nishimura, € 2.375

Oliver Schmidt-Reps *De dag die nooit komt* **360 Grad Verlag** (Duitsland, Duits), Ulrich Faure, € 2.450

Marlies Slegers *Briefjes voor Pelle* **Dressler Verlag** (Duitsland, Duits), Andrea Kluitmann, € 2.841

Maren Stoffels *Room Service* **Mara Books / Publishing Solutions** (Roemenië, Roemeens), Alexa Stoicescu, € 524

Maren Stoffels *Black Friday* **Mara Books / Publishing Solutions** (Roemenië, Roemeens), Alexa Stoicescu, € 594

Harmen van Straaten *Top Bob: de reddende hond* **Freies Geistesleben** (Duitsland, Duits), Rolf Erdorf, € 0

Harmen van Straaten *De geheimzinnige verdwijning van Toni Malloni* **Freies Geistesleben** (Duitsland,

Duits), Rolf Erdorf, € 0
 Toon Tellegen *Brieven aan niemand anders* **Skaznuvalka** (Macedonië, Macedonisch), Greet Riet Jans-Serafimovska, € 527
 Jan Terlouw *Koning van Katoren* **Dituria** (Albanië, Albanees), Albana Nexhipi, € 1.750
 Edward van de Vendel *De dagen van de bluegrass-liefde* **Levine Querido** (Verenigde Staten, Engels), Emma Rault, € 2.673
 Dolf Verroen *Droomopa* **Freies Geistesleben** (Duitsland, Duits), Rolf Erdorf, € 1.469
 Jeska Versteegen *Ik zal je bewaren* **Levine Querido** (Verenigde Staten, Engels), Bill Nagelkerke, € 2.020
 Jacques Vriens *Achtste-groepers huilen niet* **Albe Edizioni** (Italië, Italiaans), Valentina Freschi, € 1.770
 Jacques Vriens *Achtste-groepers huilen niet* **Liels un mazz** (Letland, Lets), Inese Paklone, € 817
 Anna Woltz *Mijn bijzonder rare week met Tess* **Dituria** (Albanië, Albanees), Agim Doksani, € 703
 Anna Woltz *Honderd uur nacht* **Dituria** (Albanië, Albanees), Mimoza Backa, € 1.377
 Anna Woltz *Mijn bijzonder rare week met Tess* **Oneworld Publications** (Verenigd Koninkrijk, Engels), David Colmer, € 2.009
 Anna Woltz *Alaska* **Beisler** (Italië, Italiaans), Anna Patrucco Becchi, € 1.510
 Anna Woltz *Alaska* **Neboart** (Oekraïne, Oekraïens), Iryna Koval, € 883
 Anna Woltz *Haaientanden* **Miš Založba** (Slovenië, Sloveens), Katjuša Ručigaj, € 313
 Anna Woltz *Haaientanden* **Lilla Pirat förlaget** (Zweden, Zweeds), Olov Hyllienmark, € 725

Kinder- en jeugdliteratuur: non-fictie

Mies Bouhuys *Anne Frank is niet van gisteren* **Múlt és Jövő** (Hongarije, Hongaars), István Ertl, € 1.336
 Sarah Devos *Wonderlijke weetjes en fascinerende feiten over de Egyptenaren* **Kolibri** (Hongarije, Hongaars), Szabolcs Wekerle, € 0
 Jesse Goossens *Noord* **Edizioni Clichy** (Italië, Italiaans), Floor Robert, € 1.500
 Marc ter Horst *Palmen op de Noordpool* **Ginkgo** (China, Chinees), Jacklyn Jiang, € 2.695
 Marc ter Horst *Viruswereld* **Greystone Books** (Canada, Engels), Laura Watkinson, € 4.372
 Stine Jensen *Lieve Stine, weet jij het?* **Ginkgo** (China, Chinees), Jacklyn Jiang, € 1.901
 Stine Jensen *Feestje in mijn hoofd* **Ginkgo** (China, Chinees), Jacklyn Jiang, € 1.759
 Jacqueline van Maarsen *'Je beste vriendin Anne'* **San Paolo** (Italië, Italiaans), Anna Patrucco Becchi, € 1.750
 Menno Metselaar *Alles over Anne* **Naklada Ljevak** (Kroatië, Kroatisch), Svetlana Grubić Samaržija, € 1.685
 Jan Paul Schutten *Wonderbos* **Gerstenberg** (Duitsland, Duits), Verena Kiefer, € 2.800
 Lotte Stegeman *De eenhoorn en andere fantastische dieren die ooit leefden* **Beijing Guangchen Culture Communication Co.** (China, Chinees), Zhang Jiachen, € 2.859

Lotte Stegeman *De eenhoorn en andere fantastische dieren die ooit leefden* **Azbooka-Atticus** (Rusland, Russisch), Irina Grivnina, € 1.017
 Hans Hagen *Jij bent de liefste* **Levine Querido** (Verenigde Staten, Engels), David Colmer, € 1.753

Kinder- en jeugdliteratuur: prentenboek

Marja Baseler *Pretpark de Poepfabriek* **Hércules de Ediciones** (Spanje, Galicisch), María Alonso Seisdedos, € 643
 Marja Baseler *Pretpark de Poepfabriek* **Hércules de Ediciones** (Spanje, Spaans), María Alonso Seisdedos, € 843
 Anita Bijsterbosch *Mijn potje* **IRHCLI** (Iran, Farsi), Neda KamalHedayat, € 0
 Dick Bruna *Het feest van Nijntje* **Coco Books** (Spanje, Catalaans), Maria Rosich Andreu, € 695
 Dick Bruna *Kleine Pluis* **Coco Books** (Spanje, Catalaans), Maria Rosich Andreu, € 695
 Dick Bruna *Nijntje in het museum* **Coco Books** (Spanje, Catalaans), Maria Rosich Andreu, € 695
 Dick Bruna *Kleine Pluis* **Coco Books** (Spanje, Spaans), Maria Rosich Andreu, € 1.193
 Dick Bruna *Het feest van Nijntje* **Coco Books** (Spanje, Spaans), Maria Rosich Andreu, € 1.193
 Dick Bruna *Nijntje in het museum* **Coco Books** (Spanje, Spaans), Maria Rosich Andreu, € 1.193
 Ao De *Mijn papa* **IRHCLI** (Iran, Farsi), Sheyda Rezaei, € 1.050
 Linde Faas *De jongen en de walvis* **Antolog** (Macedonië, Macedonisch), Zharko Kujundjiski, € 775
 Harrie Geelen *Toen Sjoerd naar de dierentuin ging...* **Albin Michel** (Frankrijk, Frans), Emmanuèle Sandron, € 1.348
 Yorick Goldewijk *Hier zijn draken* **Carlo Gallucci Editore** (Italië, Italiaans), Valentina Freschi, € 1.900
 Yorick Goldewijk *Hier zijn draken* **Siruela** (Spanje, Spaans), Gonzalo Fernández, € 2.690
 Annemarie van Haeringen *Mijn mama* **Freies Geistesleben** (Duitsland, Duits), Rolf Erdorf, € 1.625
 Annemarie van Haeringen *Mijn mama* **IRHCLI** (Iran, Farsi), Sheyda Rezaei, € 1.200
 Annemarie van Haeringen *Olifantje is jarig* **IRHCLI** (Iran, Farsi), Neda KamalHedayat, € 1.388
 Gijs van der Hammen *Kleine wijze wolf* **IRHCLI** (Iran, Farsi), Mahta Mansouri, € 1.513
 Gijs van der Hammen *Kleine wijze wolf* **Planetopija** (Kroatië, Kroatisch), Gioia-Ana Ulrich, € 782
 Gijs van der Hammen *Kleine wijze wolf* **OOO Izdatel'stvo Redkaya Ptitsa** (Rusland, Russisch), Elizaveta Voloshina, € 863
 Mies van Hout *Dit is mijn papa* **IRHCLI** (Iran, Farsi), Sara YouseffPour, € 1.400
 Mies van Hout *Van 1 tot 10* **IRHCLI** (Iran, Farsi), Sara YouseffPour, € 1.400
 Mies van Hout *Was ik maar ...* **L&PM Editores** (Brazilië, Portugees), Camila Werner, € 774
 Mark Janssen *Dino's bestaan niet* **Antolog** (Macedonië, Macedonisch), Zharko Kujundjiski, € 825
 Mark Janssen *Dino's bestaan niet* **El salmón** (Colombia, Spaans), Diego Puls, € 1.109

Jan Jutte *Tijger Tokuma Shoten* (Japan, Japans), Yumi Nishimura, € 2.975
 Annie M.G. Schmidt *Het beertje Pippeloentje* **Bohem Press** (Zwitserland, Duits), Birgit Erdmann, € 2.079
 Annie M.G. Schmidt *Jip en Janneke - Een heel jaar feest* **LupoGuido - Datanova srl** (Italië, Italiaans), Valentina Freschi, € 1.940
 Annie M.G. Schmidt *Jip en Janneke - Kom je spelen?* **LupoGuido - Datanova srl** (Italië, Italiaans), Valentina Freschi, € 630
 Ingrid Schubert *Dikke vriendjes durven alles* **Fortellerforlaget** (Noorwegen, Noors), Finn Valgermo, € 1.150
 Noëlle Smit *In de tuin* **Albin Michel** (Frankrijk, Frans), Emmanuèle Sandron, € 1.719
 Marit Törnqvist *Het gelukkige eiland* **La Joie de Lire** (Zwitserland, Frans), Maurice Lomré, € 681
 Guido Van Genechten *Hoogdringend* **IRHCLI** (Iran, Farsi), Neda KamalHedayat, € 0
 Sylvia Vanden Heede *Vos en Haas - Blauw is saai* **L'Agrume** (Frankrijk, Frans), Myriam Bouzid, € 0
 Sylvia Vanden Heede *Wat een kou, Vos en Haas!* **L'Agrume** (Frankrijk, Frans), Myriam Bouzid, € 1.275
 Max Velthuijs *Tellen met Kikker* **IRHCLI** (Iran, Farsi), Sara YouseffPour, € 1.238
 Max Velthuijs *Kikker is ziek* **IRHCLI** (Iran, Farsi), Hourzad Attari, € 1.388
 naar Max Velthuijs *Kikker en de vallende ster* **IRHCLI** (Iran, Farsi), Sara YouseffPour, € 1.325
 Fleur van der Weel *Knoeipoezen* **Éditions La Partie** (Frankrijk, Frans), Emmanuèle Sandron, € 2.102
 Bette Westera *Brave hond! Stoute kat!* **Aracari** (Switzerland, Duits), Eva Schweikart, € 1.313

Non-fictie

Karin Anema *Boegwater* **Quick Maritim Medien** (Duitsland, Duits), Marianne Holberg, € 4.900
 Gerbrand Bakker *De 3 bestaat niet* **Emons Verlag** (Duitsland, Duits), Andrea Kluitmann, € 662
 David Barnouw *Het fenomeen Anne Frank* **Hoepli** (Italië, Italiaans), Gennaro Lauro, € 1.646
 Bas von Benda-Beckmann *Na het Achterhuis* **Kalandraka** (Spanje, Catalaans), Maria Rosich Andreu, € 3.107
 Bas von Benda-Beckmann *Na het Achterhuis* **Secession** (Zwitserland, Duits), Marlene Müller-Haas, € 6.125
 Bas von Benda-Beckmann *Na het Achterhuis* **Corvina** (Hongarije, Hongaars), Tibor Bérczes, € 2.761
 Bas von Benda-Beckmann *Na het Achterhuis* **Kalandraka** (Spanje, Spaans), Diego Puls, € 2.800
 Maarten Biezeveld *De hamster in je brein* **Gräfe und Unzer** (Duitsland, Duits), Bärbel Jänicke, € 2.250
 Sanne Blauw *Het bestverkochte boek ooit (met deze titel)* **Host** (Tsjechië, Tsjechisch), Jana van Luxemburg, € 980
 Sanne Blauw *Het bestverkochte boek ooit (met deze titel)* **Alef Yayinevi** (Turkije, Turks), Fevziye Cicec Kilic, € 1.845
 Wim Blockmans *Medezeggenschap* **Routledge**

(Verenigd Koninkrijk, Engels), Michiel Horn, € 0
 Rens Bod *Een wereld vol patronen* **Johns Hopkins University Press** (Verenigde Staten, Engels), Leston Buell, € 10.000
 Sanne de Boer *Mafiopoli* **Rubbettino** (Italië, Italiaans), Maria Cristina Coldagelli, € 4.200
 Pauline de Bok *De poel* **C.H. Beck** (Duitsland, Duits), Gerd Busse, € 5.614
 Mariëtte Boon *Vet belangrijk* **Al Arabi** (Egypte, Arabisch), Muhammad Abdel Aziz, € 2.029
 Lex Boon *Ananas* **Add editore** (Italië, Italiaans), Francesco Panzeri, € 2.128
 Martin Bossenbroek *De wraak van Diponegoro* **Yayasan Pustaka Obor Indonesia** (Indonesië, Indonesisch), Maya Sutedja-Liem, € 10.000
 Menno ter Braak *Het nationaal-socialisme als rancuneleer* **La Barque** (Frankrijk, Frans), Pierre-Marie Finkelstein, € 858
 Menno ter Braak *Het nationaal-socialisme als rancuneleer* **Casus Belli** (Spanje, Spaans), Daniela Martin Hidalgo, € 960
 Arthur Brand *De paarden van Hitler* **Gummerus Publishers** (Finland, Fins), Raimo Salminen, € 3.601
 Arthur Brand *De paarden van Hitler* **Newton Compton** (Italië, Italiaans), Cecilia Tavanti, € 2.772
 Jelle Brandt Corstius *BAM Fruto de Dragón* (Argentinië, Spaans), Micaela van Muylem, € 637
 Rutger Bregman *De meeste mensen deugen* **Botime Koliqi** (Kosovo, Albanees), Bledar Kurti, € 3.360
 Rutger Bregman *De meeste mensen deugen* **Grup 62** (Spanje, Catalaans), Maria Rosich Andreu, € 3.500
 Rutger Bregman *De meeste mensen deugen* **Tyto Alba** (Litouwen, Litouws), Saulé Rygertaitė, € 2.352
 Rutger Bregman *De meeste mensen deugen* **Vida** (Slovenië, Sloveens), Mateja Seliškar Kenda, € 4.679
 Rutger Bregman *Gratis geld voor iedereen* **N Press** (Slowakije, Slowaaks), Jana Trajtelová, € 1.554
 Rutger Bregman *De meeste mensen deugen* **Argo** (Tsjechië, Tsjechisch), Veronika Horackova, € 2.030
 Jan Brokken *Stedevaart* **Iperborea** (Italië, Italiaans), Claudia Cozzi, € 2.900
 Jan Brokken *De rechtvaardigen* **Torden** (Slowakije, Tsjechisch), Jana Červenková, € 3.557
 Jan Brokken *De vergelding* **Ersatz** (Zweden, Zweeds), Joakim Sundström, € 8.002
 Stefan Buijsman *Al: Alsmar Intelligenten* **C.H. Beck** (Duitsland, Duits), Bärbel Jänicke, € 3.640
 Stefan Buijsman *Plussen en minnen* **Woongjin Think Big Co.** (Zuid-Korea, Koreaans), Hee-jin Kang, € 2.419
 Stefan Buijsman *Plussen en minnen* **Domingo** (Turkije, Turks), Ibrahim Mahmut Tekçe, € 1.075
 Bette Dam *Op zoek naar de vijand* **Harper Collins India** (India, Engels), Clare Wilkinson, € 4.753
 Anne Frank *Het Achterhuis (1947)* **Alatoran** (Azerbeidzjan, Azeri), Anar Rahimov, € 3.600
 Vincent van Gogh *Troost voor bedroefde harten* **Vernatun Media LLC** (Armenië, Armeens), Anna Maria Mattaar, € 5.200
 Arnon Grunberg *Slachters en psychiaters* **Pauza** (Polen, Pools), Malgorzata Woźniak Diederer, € 1.400

Caroline de Gruyter *Beter wordt het niet* **Böhlau** (Oostenrijk, Duits), Leopold Decloedt, € 3.500
 Piet Hagen *Koloniale oorlogen in Indonesië* **Komunitas Bambu** (Indonesië, Indonesisch), Wal Suparmo, € 0
 Joke J. Hermesen *Melancholie van de onrust* **Queriniana** (Italië, Italiaans), Guido Ferrari, € 0
 Joke J. Hermesen *Het tijt keren* **Siruela** (Spanje, Spaans), Gonzalo Fernández, € 735
 Etty Hillesum *Het denkende hart van de barak* **Abigailè VŠJ** (Litouwen, Litouws), Aušra Gudavičūtė, € 841
 Johan Huizinga *In de schaduwen van morgen* **Sefsafa** (Egypte, Arabisch), Mostafa Abdelzaher, € 3.234
 Johan Huizinga *Een keuze uit het werk* **Sefsafa** (Egypte, Arabisch), Mostafa Abdelzaher, € 6.280
 Johan Huizinga *Herfstij der Middeleeuwen* **Alatoran** (Azerbeidzjan, Azeri), Anar Rahimov, € 7.100
 Johan Huizinga *Homo ludens* **Wilhelm Fink** (Duitsland, Duits), Annette Wunschel, € 8.500
 Roxane van Iperen *'t Hooge Nest* **Éditions Leduc** (Frankrijk, Frans), Marie Hooghe, € 7.560
 Roxane van Iperen *'t Hooge Nest* **HVG** (Hongarije, Hongaars), Judit Gera, € 2.128
 Wouter de Jong *Mindgym* **Hodder & Stoughton** (Verenigd Koninkrijk, Engels), Rosemary Mitchell-Schuitevoerder, € 0
 Lammert Kamphuis *Filosofie voor een weergaloos leven* **Maeva** (Spanje, Spaans), Catalina Ginard Féron, € 2.030
 Ewoud Kieft *Het verboden boek* **CSER Publishing** (Hongarije, Hongaars), Tibor Bérczes, € 2.905
 Auke Kok *Johan Cruijff* **Simon & Schuster** (Verenigd Koninkrijk, Engels), Liz Waters, € 10.000
 Auke Kok *Johan Cruijff* **geoPlaneta** (Spanje, Spaans), Irene de la Torre, € 6.431
 Anton de Kom *Wij slaven van Suriname* **Sefsafa** (Egypte, Arabisch), Salah Helal, € 2.742
 Anton de Kom *Wij slaven van Suriname* **Makavej** **Dooel** (Noord-Macedonië, Macedonisch), Eli Doežè (Eli Pujovska), € 2.856
 Simone Korkus *Het dienstmeisje van Degrelle* **Carmel** (Israël, Hebreeuws), Irith Bouman, € 3.314
 Frank Krake *De laatste getuige* **Orion** (Verenigd Koninkrijk, Engels), Haico Kaashoek, € 4.291
 Frank Krake *De laatste getuige* **Éditions Leduc** (Frankrijk, Frans), Myriam Bouzid, € 4.334
 Arnold van de Laar *Onder het mes* **Salamandra** (Spanje, Spaans), Maria Rosich Andreu, € 3.552
 Renata Laqueur *Dagboek uit Bergen-Belsen* **Newton Compton** (Italië, Italiaans), Claudia Cozzi, € 2.860
 Anton van der Lem *De opstand in de Nederlanden 1568-1648* **Marcial Pons Historia** (Spanje, Spaans), Leonor Álvarez Francés, € 3.360
 Marcia Luyten *Maxima Zorreguieta - Moederland* **Planeta** (Argentinië, Spaans), Marcela Cazau, € 2.750
 Geert Mak *Grote verwachtingen* **Buybook** (Bosnië en Herzegovina, Bosnisch), Maja Weikert, € 6.911
 Geert Mak *Epiloog bij Grote verwachtingen* **Harvill Secker** (Verenigd Koninkrijk, Engels), Liz Waters, € 1.224

Geert Mak *Grote verwachtingen* **Okdang Books** (Zuid-Korea, Koreaans), Youn-ok Kang, € 10.000
 Eva Meijer *De grenzen van mijn taal* **Flux Forlag** (Noorwegen, Noors), Bodil Engen, € 2.065
 Hanny Michaelis *Lenteloos voorjaar. Oorlogsdagboek 1940-1941* **Prestige** (Roemenië, Roemeens), Oana Marin, € 3.486
 Luuk van Middelaar *Het Europees Pandemonium* **Fundacja Liberté!** (Polen, Pools), Malgorzata Woźniak Diederer, € 1.030
 Huib Modderkolk *Het is oorlog maar niemand die het ziet* **Bloomsbury** (Verenigd Koninkrijk, Engels), Elizabeth Manton, € 5.411
 Piet Mondriaan *Natuurlijke- en abstracte realiteit* **Európa** (Slowakije, Slowaaks), Adam Bžoch, € 1.260
 Harry Mulisch *De zaak 40/61* **Kastaniotis** (Griekenland, Grieks), Margarita Bonatsou, € 2.400
 Salo Muller *Tot vanavond en lief zijn hoor...* **Bahoe Books** (Oostenrijk, Duits), Christina Siever, € 2.170
 Cees Nooteboom *533* **MacLehose Press** (Verenigde Staten, Engels), Laura Watkinson, € 4.142
 Sietze Norder *De wereld in het klein* **Add editore** (Italië, Italiaans), David Santoro, € 1.500
 Bart van Olphen *Veggies & Fish* **The Experiment, LLC** (Verenigde Staten, Engels), Laura Vroomen, € 0
 Pieter van Os *Liever dier dan mens* **Europa Verlag** (Duitsland, Duits), Annette Wunschel, € 8.750
 Pieter van Os *Liever dier dan mens* **Scribe** (Australië, Engels), David Doherty, € 9.348
 Selma van de Perre *Mijn naam is Selma* **Mondadori** (Italië, Italiaans), Claudia Cozzi, € 2.054
 Arjan Postma *Hoe één gekke mier de wereld kan veranderen* **Knesebeck Verlag** (Duitsland, Duits), Janine Malz, € 2.065
 Miriam Rasch *Frictie* **Typotex** (Hongarije, Hongaars), Viktor Horváth, € 2.011
 Nico Rost *Goethe in Dachau* **Skarifima Editions** (Griekenland, Grieks), Margarita Bonatsou, € 2.790
 Georg Eberhard Rumphius *D'Amboinsche Rariteitkamer* **Komunitas Bambu** (Indonesië, Indonesisch), Ninus Andarnuswari, € 10.000
 Simone van Saarloos *Herdenken herdacht* **Musagetes Foundation** (Canada, Engels), Liz Waters, € 1.316
 J.A. Schasz *Reize door het Aapenland* **Adam Marszałek** (Polen, Pools), Jan Urbaniak, € 838
 Sjeng Scheijen *De avant-gardisten* **Thames and Hudson** (Verenigd Koninkrijk, Engels), Brent Annable, € 19.600
 Sjeng Scheijen *De avant-gardisten* **Host** (Tsjechië, Tsjechisch), Radka Smejkalová, € 4.760
 Edwin Schoon *Basta* **Sinónimo de Lucro S.L.** (Spanje, Catalaans), Maria Rosich Andreu, € 1.701
 Jeroen Smit *Het grote gevecht & het eenzame gelijk van Paul Polman* **Anthem Press** (Verenigd Koninkrijk, Engels), Jenny Watson, € 9.049
 Abram de Swaan *Tegen de vrouwen* **Typotex** (Hongarije, Hongaars), Tamás Balogh, € 2.253
 Bart Van Loo *De Bourgondiërs* **Head of Zeus** (Verenigd Koninkrijk, Engels), Nancy Forest-Flier, € 0
 Thalia Verkade *Het recht van de snelste* **Scribe** (Verenigd Koninkrijk, Engels), Fiona Graham, € 4.745

Gerdien Verschoor *Het meisje en de geleerde* **HarperCollins Polska** (Polen, Pools), Alicja Oczko, € 1.368

Marjoleine de Vos *Je keek te ver* **Freies Geistes-leben** (Duitsland, Duits), Christiane Burkhardt, € 882

Nadia de Vries *Kleinzeer Linia* (Polen, Pools), Robert Pucek, € 455

Joost Welten *De vergeten prinsessen van Thorn (1700-1794)* **Schnell & Steiner** (Duitsland, Duits), Christina Brunnenkamp, € 9.881

Frank Westerman *Wij, de mens* **Stock** (Frankrijk, Frans), Mireille Cohendy, € 5.002

Frank Westerman *Wij, de mens* **Iperborea** (Italië, Italiaans), Elisabetta Svaluto Moreolo, € 2.425

Frank Westerman *Een keuze uit het werk* **Iperborea** (Italië, Italiaans), Elisabetta Svaluto Moreolo, € 396

August Willemsen *Braziliaanse brieven* **Arte e Letra Editora** (Brazilië, Portugees), Mariângela Guimarães, € 750

Eddy de Wind *Eindstation Auschwitz* **Women's Publishing House** (Vietnam, Vietnamese), Tra My Nguyen, € 0

Peter Winnen *Van Santander naar Santander* **Libros de Ruta Ediciones SL** (Spanje, Spaans), Isabel Pérez van Kappel, € 3.116

Elke Wiss *Socrates op sneakers* **Al Arabi** (Egypte, Arabisch), Nada Nader, € 1.766

Jaap Jan Zeeberg *Nova Zembla* **Paulsen** (Rusland, Russisch), Denis Khotimsky, € 2.800

Wieteke van Zeil *Goed kijken begint met negeren* **Seemann Henschel** (Duitsland, Duits), Bärbel Jänicke, € 2.702

Poëzie

Bloemlezing *Neue Literatur aus Flandern und den Niederlanden* **Literarische Arena** (Duitsland, Duits), Stefan Wiczorek, € 709

Van den vos Reynaerde (Reynaert I) **S. Hirzel Verlag GmbH** (Duitsland, Duits), Rita Schlusemann, € 4.338

Bloemlezing **Carcanet** (Verenigd Koninkrijk, Engels), vertalers David Colmer, Michele Hutchison, Donald Gardner en Vivien D. Glass, € 1.365

Bloemlezing *Poesie olandesi del Novecento* **Joker** (Italië, Italiaans), Giorgio Faggin, € 4.315

Bloemlezing *Grand Larcenies. Translations and Imitations of Ten Dutch Poets* **Carcanet** (Verenigd Koninkrijk, English), Paul Evans, € 5.615

Simone Atangana Bekono *Hoe de eerste vonken zichtbaar waren* **Fundatia pentru harm reduction** (Roemenië, Roemeens), Alexa Stoicescu, € 1.830

Maria Barnas *Jaja de oerknal* **Editorial detodoslos-mares** (Argentinië, Spaans), Alejandra Szir, € 1.976

Radna Fabias *Habitus* **Elif Verlag** (Duitsland, Duits), Stefan Wiczorek, € 5.903

Radna Fabias *Habitus* **Deep Vellum** (Verenigde Staten, Engels), David Colmer, € 4.383

Hans Faverey *Tegen het vergeten* **Di Felice Edizioni** (Italië, Italiaans), Patrizia Fila, € 2.935

Hans Faverey *Een keuze uit het werk* **Sarzamin-i-Ahurai press** (Iran, Perzisch), Amir Afrassiabi, € 5.553

Jacob Israël de Haan *Kwatrijnen* **Di Felice Edizioni**

(Italië, Italiaans), Patrizia Fila, € 6.400

Hadewijch *Liederen* **Siruela** (Spanje, Spaans), Stefaan van den Bremt, € 1.700

Hadewijch *Liederen* **Le Lettere** (Italië, Italian), Franco Paris, € 4.700

Judith Herzberg *Een keuze uit het werk* **Fidan Editörlük ve Yayıncılık Hizmetleri** (Turkije, Turks), Mustafa Özen, € 4.587

Rozalie Hirs *Een keuze uit het werk* **Athelas Sinfonietta Copenhagen** (Denemarken, Deens), Birthe Lundsgaard, € 2.288

Sasja Janssen *Virgula* **Serapis** (Argentinië, Spaans), Micaela van Muylem, € 2.200

Lieke Marsman *In mijn mand* **LuoghInteriori** (Italië, Italiaans), Patrizia Fila, € 0

Cees Nooteboom *Afscheid* **Ellerströms** (Zweden, Zweeds), Per Holmer, € 1.200

Augusta Peaux *De wilgen, de velden, het water* **Joker** (Italië, Italiaans), Patrizia Fila, € 0

Annie M.G. Schmidt *Een keuze uit het werk* **Words Without Borders** (Verenigde Staten, Engels), David Colmer, € 280

Maartje Smits *Hoe ik een bos begon in mijn badkamer* **Eloisa Cartonera** (Argentinië, Spaans), Micaela van Muylem, € 2.648

Nachoem M. Wijnberg *Liedjes* **Imprimatur Uitgewers** (Zuid-Afrika, Afrikaans), Daniel Hugo, € 5.420

Nachoem M. Wijnberg *Het leven van* **Virgines** (Duitsland, Duits), Stefan Wiczorek, € 4.858

Nachoem M. Wijnberg *Joodse gedichten* **Aphaia Verlag** (Duitsland, Duits), Andreas Gressmann, € 5.285

Nachoem M. Wijnberg *Een keuze uit het werk* **New York Review of Books** (Verenigde Staten, Engels), David Colmer, € 10.000

Nachoem M. Wijnberg *Afscheidswedstrijd* **Raffaelli Editore** (Italië, Italiaans), Marco Prandoni, € 3.400

Kira Wuck *De zee heeft honger* **Ediciones Nebliplateada** (Argentinië, Spaans), Micaela van Muylem, € 1.500

Daarnaast is aan de volgende vertalers van Nederlandse literatuur voor in totaal zestien vertalingen een financiële bijdrage verstrekt als aanvullend honorarium.

Olga Amagliani: € 643
Ekaterina Assoian: € 1.434
Magda de Bruin-Hüblóvá: € 2.460
Marcela Cazau: € 556
Gonzalo Fernández Gomez: € 5.399
Veronika ter Harmsel Havlíková: € 6.291
Irina Leek-Trofimova: € 4.664
Irina Leichenko: € 737
Jana Lekkerkerker: € 1.473
Radovan Lucic: € 3.866
Diego Puls: € 1.864
Hasan Türksel: € 975

Reiskosten buitenland: promotiereizen

Met deze regeling stelt het Letterenfonds subsidies beschikbaar ter vergoeding van **promotiereizen**: reiskosten voor de deelname van Nederlands- of Friestalige auteurs en vertalers in het Nederlands aan literaire programma's, manifestaties, en/of promotionele activiteiten ten behoeve van vertaald eigen werk in het buitenland. Vanwege reisbeperkingen in verband met de coronapandemie zijn de mogelijkheden verruimd. Zo zijn er ook subsidies toegekend voor online promotie van Nederlandse literatuur; buitenlandse organisaties kunnen daarvoor maximaal € 500 subsidie aanvragen. In totaal werden er dit jaar zeventien promotiereizen voor auteurs ondersteund en zijn er 21 online-promotiebeurzen toegekend.

Alle subsidies zijn aangevraagd en toegekend aan de buitenlandse organisator, omwille van de herkenbaarheid zijn hieronder de namen van de auteurs vet gezet (in plaats van die van de aanvrager). In 2021 is over de volgende aanvragen voor een promotiereis besloten:

3-6 juni 2021: **Machteld Siegmann** neemt samen met haar redacteur Liesbeth de Vries deel aan het Debutantenfestival, Kiel (Duitsland), € 550
14-20 juni 2021: Friese dichters **Geart Tigchelaar**, **Syds Wiersma**, **Cornelis van der Wal** en **Elmar Kuyper** presenteren op het LiteratureXchange festival een Fries-Deense bloemlezing, waarvoor ze met vijf Deense dichters hebben samengewerkt, Aarhus (Denemarken), € 200
7 juli-7 september 2021: **Olivier van Beemen** neemt deel aan het festival Conversazioni sul Futuro, waar hij met een Italiaanse journalist in gesprek zal gaan over *Bier voor Afrika*, Lecce (Italië), € 185
9-11 juli 2021: **Erik Lindner** neemt deel aan Zwischenland, een programma van het Europäische Laboratorium waarin auteurs het thema van Europa en nationale identiteit bespreken, Extertal (Duitsland), € 166
15 juli 2021: interview met **Merlijn Schoonenboom** over *Een kleine geschiedenis van de grootste Duitse worsteling* tijdens de opening van het Humboldt Forum, Berlijn (Duitsland), € 500
8-18 september 2021: **Arnon Grunberg** presenteert op het internationales literaturfestival berlin de Duitse vertaling van *Bezette gebieden*, Berlijn (Duitsland), € 195
15-29 september 2021: In het kader van haar verblijf bij de kunstenaarsresidentie KNOCKvologan, geeft **Emma Crebolder** een lezing voor de lokale gemeenschap. Een aantal van haar gedichten worden (door o.a. Michele Hutchison) in het Engels vertaald en voorgedragen, Fionnphort (Schotland), € 473
23-26 september 2021: **Arthur Japin** naar Book World Prague voor de boekpresentatie van de Tsjechische vertaling van *Mrs. Degas*, Praag (Tsjechië), € 371
24-26 september 2021: **Marente de Moor**, **Ilya Leonard Pfeijffer**, **Matthijs Deen** en **Peter Buwalda**

presenteren recente Duitse vertalingen van hun werk tijdens de twaalfde editie van het Tübingen Book Festival, Tübingen (Duitsland), € 1.200
15-17 oktober 2021: **Jan Brokken** is aanwezig bij de internationale boekenbeurs in Turijn voor de presentatie van de Italiaanse vertaling van *Stedevaart* en van een podcast over het boek, Turijn (Italië), € 250
15-17 oktober 2021: **Anneke Brassinga**, **Erik Lindner**, **Joost Baars** en **Bernke Klein Zandvoort** nemen deel aan het Alesund Literatuurfestival. Een selectie van hun gedichten werd voor de gelegenheid in het Noors vertaald, Alesund (Noorwegen), € 1.247
15-17 oktober 2021: **Joost Oomen** is uitgenodigd om de Spaanse vertaling van zijn novelle *De zon als hij valt* te presenteren bij het festival Capitulo Uno (een initiatief van het CELA-netwerk), Madrid (Spanje), € 0
28-31 oktober 2021: **Sjoerd Kuyper** presenteert de Russische vertaling van *Bizar* en geeft een vertaalatelier aan de universiteit van Sint-Petersburg (i.s.m. de Taalunie), Sint-Petersburg (Rusland), € 300
29 oktober-1 november 2021: interviews met **Erik de Graaf** en **Aimée de Jongh** over hun werk (*Éclats* en *Jours de Sable*) op het stripfestival Quai des Bulles, Saint-Malo (Frankrijk), € 455
30-31 oktober 2021: **Radna Fabias** en **Kira Wuck** presenteren recente vertalingen van *Habitus* resp. *Finse meisjes* op het Festival delle Letterature Migranti, Palermo (Italië), € 1.200
1-6 november 2021: **Evelien van Dort** is uitgenodigd om de Engelse vertaling van *Ga je mee op reis* te presenteren bij de bibliotheek van Oranjestad. Daarnaast bezoekt ze verschillende Arubaanse basisscholen, Oranjestad (Aruba), € 500
3-7 november 2021: interviews met **Jan Brokken** en **H.M. van den Brink** over recente vertalingen van *Stedevaart* resp. *Over het water* op het internationale literatuurfestival Incontri di Civiltà, Venetië (Italië), € 653
7 november 2021: **Rozalie Hirs** bij boekpresentatie van haar Deense vertaling van *verdere bijzonderheden*, Kopenhagen (Denemarken), € 345
27-29 november 2021: verzoek om deelname **Jan Brokken** aan het Pazzo Idea festival, Cagliari (Italië), € 0

Daarnaast zijn de volgende subsidies voor online promotie toegekend:

3 november 2020: Online interview met **Guus Kuijer** in het kader van het Online Dutch and Flemish Children's Book Festival van Samokat (Rusland), € 500
11 december 2020: Online interview met **Annet Schaap** in het kader van het Online Dutch and Flemish Children's Book Festival van Samokat (Rusland), € 500
19 januari 2021: Online gesprek tussen **Bregje Hofstede** en haar twee vertaalsters Christiane Burkhardt en Janine Malz (Duitsland), € 350
27 januari-5 februari 2021: Online promotie voor de Azeri vertaling van *Max Havelaar* van **Multatuli** (Azerbeidzjan), € 500
28 januari-31 januari 2021: **Marieke Lucas Rijneveld**

neemt virtueel deel aan het HAY Festival, Cartagena (Colombia), € 500

3 februari-1 oktober 2021: **Lucy Scott** en **David McKay** nemen deel aan het Emerging Translator Mentorship Program van de American Literary Translators Association (VS), € 2.981

3 februari 2021: Online interview met **Anna Woltz** in het kader van het Online Dutch and Flemish Children's Book Festival van Samokat (Rusland), € 500
15-18 maart 2021: Book trailer voor de Arabische vertaling van *Het bestverkochte boek ooit* van **Sanne Blauw**, € 500

9-23 april 2021: Online promotie voor de Turkse vertaling van *Confrontaties* door **Simone Atangana Bekono** (Turkije), € 500

20 mei 2021: **Gideon Samson** werd geïnterviewd over de Sloveense vertaling van *Zeb. en Eilanddagen* in het kader van het jaarlijkse festival Bralnica pod slamnikom (Slovenië), € 221

26 mei-17 juni 2021: Livestreamgesprek in Aken tussen **Simone van der Vlugt**, **Maria Peters** en hun vertalers Stefan Wiczorek en Eva Schweikart in het kader van het project De Euregio Leest (Duitsland), € 400

1 augustus-29 augustus 2021: Online deelname van **Marije Langelaar** aan het digitale poëziefestival Medellín International Poetry Festival, Medellín (Colombia), € 500

25-30 september 2021: Online promotie voor de Azeri vertaling van *Woutertje Pieterse* van **Multatuli** (Azerbeidzjan), € 250

7-9 oktober 2021: **Simone van Saarloos** geeft een online lezing in het kader van het Festival of Queer and Feminist Culture in Rijeka. Een hoofdstuk uit *Playing Monogamy* wordt in het Kroatisch vertaald en opgenomen in een brochure, die tijdens het festival wordt uitgedeeld (Kroatië), € 500

22 oktober-18 november 2021: Online promotie voor de Turkse vertaling van een dichtbundel van **Judith Herzberg** (selectie uit *Zeepost, Beemdgras, Vliegen*) (Turkije), € 500

Online-promotie van de Portugese vertaling van *Grand Hotel Europa* van **Ilja Leonard Pfeijffer** (Portugal), € 500

Simone van Saarloos gaat in Lissabon in gesprek met de lgbt-gemeenschap over thema's uit *Het monogame drama* (Portugal), € 185

Marieke Lucas Rijneveld en **Radna Fabias** nemen deel aan het Poesiefestival Berlin met een video-optreden (Duitsland), € 1.000

Livestream-interview met **Eva Meijer** over de Spaanse vertaling van *De grenzen van mijn taal*, in samenwerking met boekhandel La Central (Spanje), € 500

Marieke Lucas Rijneveld wordt geïnterviewd in het kader van het (online) Europese Literatuurfestival, een initiatief van de Guadalajara Internationale Boekenbeurs (Mexico), € 500

Online interview met **Pim Lammers** over de Japanse vertaling van *Het lammetje dat een varken is* (Japan), € 500

Vertalershuis Amsterdam

Marianne Holberg voor een maand in 2020 voor de vertaling van een keuze uit de gedichten van Remco Campert voor uitgeverij Rugerup (vanwege corona zal het werk aan de vertaling thuis plaatsvinden), € 1.115

Algemeen reglement

ProBiblio ontvangt een jaarlijkse subsidie voor de Airport Library op Schiphol, waar internationale reizigers kennis kunnen maken met Nederlandse literatuur en cultuur, € 155.000

Doel 4: Overig

Algemeen reglement

Vanuit het algemeen reglement zijn voorts nog elf subsidies toegekend, onder meer in het kader van leesbevordering:

De Leescoalitie voor de bijdrage aan de landelijke taal- en leesbevordering, € 5.000

De Taalunie voor de educatieve website Literatuurgeschiedenis.org, € 242.900

Koninklijke Vereniging voor het Boekenvak voor de Makers Monitor 2021 van KVB Boekwerk, € 17.769

Kunsten '92 voor de bijdrage aan een versterkt maatschappelijk en politiek klimaat voor kunst en cultuur in Nederland, € 5.000

Stichting Illustratie Ambassade voor de Reizende Penselen Expositie 2021 (pilot editie), € 10.000

De Correspondent voor de voorbereiding en inrichting van de PBBJ, de Prijs voor het Belangrijkste Boek van het Jaar, € 8.000

De Gids ontving een bijdrage voor het honorarium/de lezing van de Duitse auteur Judith Schalanski op een speciale middag die ter gelegenheid van het themanummer van *De Gids* over het uitsterven van dieren en planten op 14 november in De Brakke Grond werd georganiseerd i.s.m. de Akademie van Kunsten, € 2.500.

Pan Asian Connections als bijdrage aan (onder meer auteurshonoraria in) de programmareeks 'Andere kijk op literatuur', € 2.000

Stichting CPNB als bijdrage aan de Kinderjury 2021, € 5.000

Stichting CPNB als bijdrage aan de Boekenweek van Jongeren 2021, en met name de Literatour van schrijvers langs scholen, € 25.000

Aan **Mores online** is in het kader van het stimuleren van een veilige werkomgeving in de culturele sector een overbruggingssubsidie verstrekt i.s.m. de rijkscultuurfondsen voor het onderhouden van een meldpunt voor ongewenste omgangsvormen in de culturele sector, € 10.000

HR-vouchers (via CAOP)

Om de verdere professionalisering van de HR-expertise in de culturele en creatieve sector te stimuleren, boden de rijkscultuurfondsen vanaf februari aan meerjarig ondersteunde organisaties de mogelijkheid een HR-voucher van maximal € 6.000 aan te vragen. De voucher hangt samen met de in 2020 gepresenteerde Arbeidsmarktagenda voor de culturele sector, is een initiatief van de zes rijkscultuurfondsen en wordt bekostigd door OCW. Het Letterenfonds was penvoerder voor deze regeling namens de rijkscultuurfondsen. De uitvoering werd verzorgd door CAOP.

In de periode februari tot en met juni 2021 hebben 77 organisaties gebruikgemaakt van de voucher. Er zijn 67 aanvragen gehonoreerd. Een aanvraag betrof een bundeling van aanvragen van tien literaire festivals, die zich voor praktische aangelegenheden hebben verenigd in het overlegorgaan VLAM21; Wintertuin is hierbij de aanvragende partij. De focus van de ingediende projectplannen lag in belangrijke mate bij ondersteuning bij implementatie van de fair practice code, met name op het gebied van eerlijke beloning van makers en leveranciers. In een aantal andere gehonoreerde aanvragen stond de transitie van project- en freelance georiënteerde organisatie naar een organisatie met vaste medewerkers centraal. Ook werden verschillende aanvragen gehonoreerd die ten doel hadden afspraken uit de code diversiteit en inclusie in de desbetreffende organisatie in te bedden. Niet alleen op het gebied van werving en selectie, maar ook op het gebied van bewustwording en verankering daarvan in de organisatie. Ten slotte werd de voucher ingezet voor het versterken van de HR-functie door opleidingsplannen te maken of de HR-cyclus goed te organiseren.

Aan de volgende organisaties is een HR-voucher verleend:

Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid, € 6.000
St. George en Eran Producties, € 6.000
Natura Artis Magistra, € 6.000
Design Museum Den Bosch, € 6.000
Stichting Project Space 1646, € 4.737,15
Go Short - International Short Film Festival Nijme, € 6.000
Stichting Nest, € 5.445
Kunstfort bij Vijfhuizen, € 6.000
Stichting Theaterwerkplaats Tiuri, € 5.808
Mediamatic, € 6.000
Stichting Theater Bellevue, € 6.000
Kunstvereniging Diepenheim, € 2.178
Stichting Casco, € 5.082
Stichting Theatergroep Aluin, € 6.000
Stichting Sonsbeek & State of Fashion, € 6.000
Theatergezelschap Vis à Vis, € 5.082
SHARP/ArnoSchuitemaker, € 6.000
Stichting Laurenscontorij, € 6.000
Theaterproductiehuis Zeelandia, € 5.800
Nieuwe Vide, € 5.808

Meneer Monster, € 5.808
Stichting Samenleving & Kunst Amsterdam, € 5.999
Stichting Extra Extra, € 6.000
Stichting Imagine Film Festival, € 5.808
Instrument Inventors Initiative (III), € 6.000
Stichting Architectuur Instituut Rotterdam, € 5.880,60
Stichting CityProms, € 6.000
Stichting GeoFort, € 5.929
Stichting Illusionary Rockaz Company, € 4.114
Stichting SETUP, € 5.935,05
Stichting Prinses Christina Concours, € 6.000
Stichting Natuurmuseum Brabant, € 6.000
Stichting Rib Art Space, € 5.989,50
Stichting Rose, € 6.000
Stichting VHDG, € 4.961
Stichting Berlage Saxophone Quartet, € 5.200
Stichting SHIFFT, € 5.997
TENT Circustheater Producties, € 6.000
Stichting STRP, € 5.925
Stichting Verhalenhuis Belvedere, € 6.000
Stichting Sonic Acts, € 6.000
Stichting NUT (Nieuw Utrechts Toneel), € 5.445
Stichting de Appel, € 6.000
Stichting ICU2 / Zone2Source, € 5.904
Stichting Creative Coding Utrecht, € 6.000
St. Ja, € 2.758
Stichting Popsport, € 6.000
Stichting Amsterdam Museum, € 5.808
School der Poezie, € 2.500
Stichting WArD/waRD, € 6.000
Stichting Poetry International, € 6.000
Factorium Podiumkunsten, € 6.000
Passionate Bulkboek, € 5.000
Stichting The Notorious IBE, € 4.500
Untold, € 6.000
Stichting CPRT, € 6.000
Stichting New Dutch Connections, € 6.000
Wishful Singing, € 4.706,90
Stichting Frans Hals Museum, € 5.982
Urban House Groningen, € 6.000
stichting Garage TDI, € 6.000
FASHIONCLASH, € 5.955,47
Stichting Nowhere, € 6.000
Stichting Wintertuin, € 60.095
Stichting De Gasten, € 6.000
Stichting Laswerk inz. DPPD, € 6.000
Stichting Oyfo, € 2.420

Coronasteunpakketten

Tijdelijke steunmaatregelen

Aanvullende ondersteuningsmaatregelen meerjarig gesubsidieerde instellingen

Op verzoek van het ministerie van OCW ontvingen veertien meerjarig door het Letterenfonds ondersteunde organisaties zowel vanuit het tweede als het vierde steunpakket extra budget. Voor deze bedragen gold een vaste verdeelsleutel, gebaseerd op de gemiddelde eigen inkomsten in 2018-2019. In totaal is € 737.100 verdeeld met de bedoeling de literaire infrastructuur overeind te houden en de werkgelegenheid te bevorderen – inclusief opdrachten aan makers en andere zzp'ers.

De volgende twee- of vierjarig ondersteunde organisaties ontvingen aanvullende steun:

Bookids, Brainwash Amsterdam, Crossing Border Den Haag, Noordwoord Groningen, Nowhere, Passionate Bulkboek Rotterdam, Poetry International Rotterdam, Read My World Amsterdam, Stichting Samenleving & Kunst, School der Poëzie, Tilt Tilburg, Watershed, Wintertuin, Writers Unlimited Den Haag.

Algemeen reglement

Tijdelijke steunmaatregelen

Koninklijke Boekverkopersbond, bijdrage in de organisatiekosten voor circa 300 boekhandels in het kader van stimulering schrijversoptredens in boekhandels in de periode tussen 1 maart en 1 juli 2021 i.s.m. De Schrijverscentrale: € 25.000

Koninklijke Boekverkopersbond, bijdrage in de organisatiekosten voor circa 100 boekhandels in het kader van stimulering schrijversoptredens in de fysieke boekhandel in aanloop naar en tijdens de Boekenweek (zomer 2021) i.s.m. De Schrijverscentrale: € 50.000

Passionate Bulkboek, bijdrage aan Passionate Bulkboek Marathon, in het bijzonder aan de honoraria voor ruim 300 auteurs: € 204.250

Poëziepaleis, bijdrage voor literair-educatieve middelen: € 20.000

De Schoolschrijver, bijdrage ten behoeve het stimuleren van schoolbezoeken door auteurs (via korting op de auteurshonoraria). In het bijzonder in het kader van De Schoolschrijver-maand, de Jaarlijn van De Schoolschrijver (lancering maart) en de Schoolschrijver Academie (training en coaching van volwassenen in het primair onderwijs: voor schoolteams, bibliotheek-medewerkers en Pabo-studenten): € 70.000

De Schoolschrijver, bijdrage ten behoeve van het stimuleren van opdrachten voor auteurs en culturele zzp'ers na 1 juli 2021: € 227.000

De Schrijverscentrale, bijdrage aan de steunmaatregel *Kies je eigen podium*: € 332.000

De Schrijverscentrale, bijdrage vanuit het tweede steunpakket aan het stimuleren van schrijversoptredens in de fysieke boekhandel in aanloop naar en tijdens de Boekenweek (zomer 2021) i.s.m. de Koninklijke Boekverkopersbond: € 125.000

De Schrijverscentrale, bijdrage vanuit het tweede steunpakket ter stimulering van schrijversoptredens in boekhandels, bibliotheken, literaire organisaties en scholen (van basisschool tot universiteit) in de periode van 1 maart tot 1 juli 2021. Voor optredens in de boekhandel wordt samengewerkt met de KBb.: € 500.000

Stichting Samenleving en Kunst, bijdrage vanuit het derde steunpakket voor opdrachten aan auteurs en culturele zzp'ers in het kader van extra activiteiten in het vervolgtraject van het VMBO-project Stap op de Rode Loper: € 18.000

Stichting CPNB, bijdrage aan de campagne #ikleesthuis tijdens de harde lockdown begin 2021, € 15.000

Stichting CPNB, bijdrage aan (auteurshonoraria i.h.k.v.) het Voorwoord van de Boekenweek en aan de (her)openingscampagne voor de fysieke boekhandels (april). Deze bestond onder meer uit twaalf auteurs die in twaalf provincies 'met liefde' hun favoriete (lokale) boekhandel openden voor pers en publiek: € 99.840

Tijdelijke steunmaatregelen voor de fysieke boekhandel

Ter ondersteuning van de fysieke boekhandel in Nederland zijn twee tijdelijke steunmaatregelen ingericht. Via het **Centraal Boekhuis** is aan fysieke boekhandels in Nederland ruimte geboden om voor die titels die vallen onder de vaste boekenprijs (dus: Nederlandse boeken) tijdelijk de kredietruimte te verruimen. Binnen dit zogenoemde garantiefonds is voor totaal € 6.620.890 krediet verleend. Voorts is via de **Koninklijke Boekverkopersbond** ruim € 4,5 miljoen aan subsidies verdeeld binnen de tijdelijke regeling tegemoetkoming distributiekosten fysieke boekhandel. De volgende boekhandels maken gebruik van deze regeling:

63° Kookboekenwinkel, Tilburg: € 969,37
Afslag 29, Middelburg: € 1.548,97
Afûk Fryske boek- en taalwinkel, Leeuwarden: € 4.585,57
AKO, Amsterdam: € 11.270,86
AKO, Amsterdam: € 695.395,91
AKO h.o.d.n. Bruna, Amsterdam: € 26.744,30
Arentsen, Tiel: € 5.978,30
Athenaeum Boekhandel, Amsterdam: € 73.075,49
Audax, inzake Bruna, Amsterdam: € 434.944,84
Beimers Bruna-winkel, Harlingen: € 3.631,79
Bestseller Clercq, Amsterdam: € 6.719,93
Bij Arie Lees Schrijf Kadoshop, Puttershoek: € 2.777,80
Bijbelkiosk Oud-Beijerland, Oud-Beijerland: € 745,48
Bilthovense Boekhandel, Bilthoven: € 9.275,45
Blitsspul, Lemelerveld: € 905,68
Blz. Boekhandel Bosman - Primera XL Brummen, Brummen: € 3.086,10
Boek & kantoorvakhandel Derde Druk, Capelle aan den IJssel: € 3.578,11
Boek & Koek, Maarn: € 2.220,09
Boek en Buro Nieuwenhuis, Doesburg: € 9.019,45
Boek en Hart, Almelo: € 623,96
Boek en Kantoor De Ganzenveer, Helmond: € 7.620,16
Boek en Kantoor Marinus van Kralingen, Breukelen: € 4.031,77
Boek- en kantoorboekhandel Coolen-Pluijm, Meijel: € 734,40
Boek- en kantoorboekhandel CW 76, Kortenhoef: € 2.165,66
Boek- en kantoorboekhandel De Kempenaer, Maasbracht: € 5.417,82
Boek- en kantoorboekhandel De Korenbloem, Wezep: € 1.848,30
Boek- en kantoorboekhandel Friso, Akkrum: € 1.659,95
Boek- en kantoorboekhandel IJlstra, Drachten: € 1.166,44
Boek- en kantoorboekhandel Mondria, Mijdrecht: € 4.505,35
Boek- en kantoorboekhandel Oonk, Twello: € 4.375,44

Boek- en kantoorboekhandel Rutgers, Varsseveld: € 2.671,51
Boek- en Kantoorboekhandel Schellen, Veghel: € 3.602,16
Boek- en kantoorboekhandel Steenwijks Boekhuys, Steenwijk: € 2.507,42
Boek- en kantoorboekhandel Van Kooten, Veenendaal: € 6.719,25
Boek- en kantoorboekhandel Van Remortel, Hulst: € 2.784,60
Boek- en kantoorboekhandel Van Remortel, Sluis: € 1.562,40
Boek- en kantoorboekhandel Wito, Beuningen: € 4.671,77
Boek- en Kantoorvakhandel Dekker & Van Esbroek, Middelharnis: € 2.486,16
Boek- en kantoorvakhandel Jaspers, Badhoevedorp: € 3.099,00
Boek- en kantoorvakhandel Prins, Markelo: € 1.234,06
Boek- en kantoorvakhandel Vives, Breda: € 2.300,10
Boek Kado Enzo, Warmond: € 1.249,29
Boek Sfeer en Meer, Bruinisse: € 372,39
Boekenhuis Rijssen, Rijssen: € 2.489,64
Boekenhuys van der Walle, Biddinghuizen: € 822,20
Boeketcetera, Hendrik-Ido-Ambacht: € 250,00
Boekhandel "Het Goede Boek", Broek op Langedijk: € 354,92
Boekhandel & Cultuurcafé Van der Meer, Noordwijk: € 6.643,20
Boekhandel Adr. Heinen, 's-Hertogenbosch: € 23.675,51
Boekhandel Akershoek, Ouddorp: € 1.622,60
Boekhandel Augustinus, Nijmegen: € 4.722,55
Boekhandel Bechtle, Gorssel: € 1.426,63
Boekhandel Benelux, Stramproy: € 973,19
Boekhandel Berne, Heeswijk-Dinther: € 3.922,62
Boekhandel Bijleveld, Utrecht: € 6.151,30
Boekhandel Binnert Overdiep, Heerenveen: € 15.722,25
Boekhandel Blankevoort, Amstelveen: € 4.994,77
Boekhandel Blokker, Heemstede: € 11.026,32
Boekhandel Boomker.nl Coöp U.A., Haren: € 6.000,00
Boekhandel Brinkman Vroomshoop, Vroomshoop: € 2.309,98
Boekhandel Broekhuis Hengelo, Hengelo: € 23.597,45
Boekhandel Bruna, Veendam: € 4.566,81
Boekhandel Bruna Amsterdam, Amsterdam: € 4.712,95
Boekhandel Bruna Bergeijk, Bergeijk: € 5.208,40
Boekhandel Bruna Breda, Breda: € 8.425,27
Boekhandel Bruna Ermelo, Ermelo: € 8.051,59
Boekhandel Bruna Letschert, Amstelveen: € 4.246,41
Boekhandel Bruna Nieborg, Winschoten: € 11.816,50
Boekhandel Bruna Surhuisterveen, Surhuisterveen: € 4.523,98
Boekhandel Bruna, Roden: € 4.506,32
Boekhandel Bruna Westra, Anna Paulowna: € 3.081,55

Boekhandel Bruna/Driessen, Den Haag: € 11.466,69
 Boekhandel Buitelaar, Goirle: € 6.617,99
 Boekhandel Buitenpost, Buitenpost: € 1.665,63
 Boekhandel Burgersdijk & Niermans, Leiden: € 477,01
 Boekhandel Burgum - Franke Atsma, Burgum: € 6.541,67
 Boekhandel D. Sonneveld, Zoetermeer: € 3.203,29
 Boekhandel Daan Nijman, Roden: € 10.366,47
 Boekhandel David, Enschede: € 789,18
 Boekhandel De Beer (voorheen Rosenberg), Midsland (Terschelling): € 2.561,26
 Boekhandel De Beukelaar, Nunspeet: € 1.379,07
 Boekhandel De Boekenmolen, Meliskerke: € 2.395,18
 Boekhandel De Dolfijn, Amsterdam: € 7.656,93
 Boekhandel De Drvkery, Middelburg: € 18.758,94
 Boekhandel De Gaard, Utrecht: € 2.852,10
 Boekhandel de Gruijter, Sliedrecht: € 3.491,57
 Boekhandel De Kler Leiden, Leiden: € 41.781,29
 Boekhandel De Mijnlamp SND, Kerkrade: € 470,03
 Boekhandel De Nieuwe Bengel, Dordrecht: € 4.767,72
 Boekhandel De Omslag, Delft: € 2.796,42
 Boekhandel De Omslag, Rosmalen: € 4.581,48
 Boekhandel De Ramshoorn, Goes: € 1.825,48
 Boekhandel De Ridderhof, Ridderkerk: € 6.370,43
 Boekhandel De Tabakstore/Primera, Bergen op Zoom: € 561,59
 Boekhandel De Vries, Zierikzee: € 3.171,10
 Boekhandel De Wedloop, Barneveld: € 1.594,15
 Boekhandel De Wijde Wereld, Groningen: € 1.341,40
 Boekhandel Dekker & Dekker, Egmond aan Zee: € 2.178,59
 Boekhandel Den Boer, Baarn: € 7.050,77
 Boekhandel Den Hertog, Nijkerk: € 1.412,71
 Boekhandel Derijks, Oss: € 7.744,34
 Boekhandel Deurenberg Kerkrade, Kerkrade: € 1.878,21
 Boekhandel Dick Spijkerman, Zuidwolde: € 1.206,53
 Boekhandel Dominicanen, Maastricht: € 34.295,36
 Boekhandel Douwes, Den Haag: € 17.173,31
 Boekhandel firma Van der Velde, Wommels: € 741,11
 Boekhandel Flevo, Huizen: € 2.890,54
 Boekhandel Frits Hardeman, Ede: € 3.521,47
 Boekhandel Funke, West-Terschelling: € 3.042,53
 Boekhandel Gellekink, Eibergen: € 2.602,14
 Boekhandel Godert Walter, Groningen: € 5.349,02
 Boekhandel Groenendijk, Steenwijk: € 1.501,78
 Boekhandel Haasbeek Herenhof, Alphen aan den Rijn: € 5.294,76
 Boekhandel Hans van Ravenswaay, Bunnik: € 3.143,62
 Boekhandel Hedel, Hedel: € 1.844,50
 Boekhandel Heijink, Hardenberg: € 4.898,93
 Boekhandel Hendriks, Eerbeek: € 4.026,90
 Boekhandel Het Leesteken, Purmerend: € 6.071,75
 Boekhandel Het Logboek, Beilen: € 1.738,02

Boekhandel Het Verboden Rijk, Oosterhout: € 3.879,44
 Boekhandel Hijman Ongerijmd, Arnhem: € 12.320,28
 Boekhandel Hoekman, Yerseke: € 1.352,83
 Boekhandel Hoogstins, Amsterdam: € 7.187,94
 Boekhandel Hub Berkers Deurne, Deurne: € 1.813,15
 Boekhandel Hurkmans van Hees - HAS Hogeschool, Cuijk: € 5.157,12
 Boekhandel Hyperion, Zwijndrecht: € 3.717,79
 Boekhandel Jacques Baas, Driebergen Rijsenburg: € 4.918,51
 Boekhandel Jansen & de Feijter, Velp: € 12.638,30
 Boekhandel Kamerbeek, Krimpen aan den IJssel: € 2.773,60
 Boekhandel Kniphorst, Wageningen: € 486,06
 Boekhandel Kolstein, Schiermonnikoog: € 2.820,36
 Boekhandel Kramer, Winterswijk: € 3.918,57
 Boekhandel Kramer en Van Doorn, Zeist: € 12.023,63
 Boekhandel Krings, Sittard: € 6.926,86
 Boekhandel Krottje, Balk: € 3.969,32
 Boekhandel Lectori, Kapelle: € 1.819,09
 Boekhandel Livius de Zevensprong, Tilburg: € 4.851,01
 Boekhandel Los, Bussum: € 13.288,15
 Boekhandel Maashorst, Uden: € 3.179,85
 Boekhandel Maximus, Rotterdam: € 5.120,82
 Boekhandel Meck & Holt, Amsterdam: € 3.244,70
 Boekhandel Meijer & Siegers, Oosterbeek: € 4.966,23
 Boekhandel Mieke Wijgergangs, Berlicum: € 2.300,91
 Boekhandel Minerva, Amsterdam: € 6.258,32
 Boekhandel MooiBoek, Beekbergen: € 2.485,31
 Boekhandel Muizelaar, Koudum: € 1.625,50
 Boekhandel Oisterwijk, Oisterwijk: € 4.588,60
 Boekhandel Over het water, Amsterdam: € 3.548,35
 Boekhandel Pas, Den Ham: € 743,75
 Boekhandel Pettinga, Wijk bij Duurstede: € 2.846,36
 Boekhandel Plukker, Schagen: € 8.610,79
 Boekhandel Praamstra, Deventer: € 5.899,36
 Boekhandel Primera Andijk, Andijk: € 724,09
 Boekhandel Quist, Bergen op Zoom: € 4.543,68
 Boekhandel R. Smit, Gouda: € 4.476,56
 Boekhandel Reterink, Wierden: € 2.351,41
 Boekhandel Riemer, Groningen: € 17.122,22
 Boekhandel Riemer Barth, Meppel: € 5.251,36
 Boekhandel Ritmeester, Meerkkerk: € 885,43
 Boekhandel Roelants v/h De Oude Mol, Nijmegen: € 7.000,30
 Boekhandel Roodbeen, Nijkerk: € 4.891,37
 Boekhandel Schoelier, Zuidhorn: € 2.451,23
 Boekhandel Schot in de Roos, Zwijndrecht: € 1.904,59
 Boekhandel Snoek, Rotterdam: € 1.983,70
 Boekhandel Spijkerman, Eindhoven: € 2.461,83
 Boekhandel Sprankenis, Maarheeze: € 1.412,49
 Boekhandel Steven Sterk, Utrecht: € 4.868,07
 Boekhandel Stevens, Hoofddorp: € 10.720,47

Boekhandel Stumpel Hoorn, Hoorn: € 33.010,18
 Boekhandel 't Boekendal, Urk: € 1.803,13
 Boekhandel Thomas, Bergen (NH): € 3.913,49
 Boekhandel Tomey, Culemborg: € 4.441,42
 Boekhandel v/h Van Gennep, Rotterdam: € 6.006,55
 Boekhandel Van Atten, Pijnacker: € 3.454,71
 Boekhandel Van de Sande, Terneuzen: € 3.509,12
 Boekhandel Van de Ven, Soest: € 5.901,84
 Boekhandel Van Delft, Nieuwerkerk aan den IJssel: € 3.000,00
 Boekhandel Van den Brink, Nes, Ameland: € 1.276,25
 Boekhandel van der Boom, Sommelsdijk: € 4.766,50
 Boekhandel Van der Velde Leeuwarden, Leeuwarden: € 52.288,91
 Boekhandel Van der Velden - Van Dam, Heerlen: € 2.645,69
 Boekhandel Van Kemenade & Hollaers, Breda: € 8.237,61
 Boekhandel van Pampus, Amsterdam: € 4.533,50
 Boekhandel Van Rietschoten, Rotterdam: € 5.116,16
 Boekhandel Van Velzen, Krabbendijke: € 1.836,12
 Boekhandel Veenendaal, Amersfoort: € 11.702,52
 Boekhandel Venstra, Amstelveen: € 3.635,56
 Boekhandel Verkaaik, Gouda: € 8.596,23
 Boekhandel Vermeer, Emmen: € 4.469,33
 Boekhandel Vledderland, Vledder: € 1.233,26
 Boekhandel Voorhoeve, Hilversum: € 13.276,87
 Boekhandel Vos & Van der Leer, Dordrecht: € 7.634,42
 Boekhandel VU, Amsterdam: € 7.185,00
 Boekhandel Westerhof, Zwolle: € 7.068,05
 Boekholt A la Carte, Amsterdam: € 1.476,93
 Boekhuis Aalsmeer, Aalsmeer: € 4.136,38
 Boekhuis De Kleine Tovenaar, Roermond: € 3.096,91
 BoekieMet, Moerkapelle: € 1.877,51
 Boekwinkel "Het Kruispunt", Hoofddorp: € 450,00
 Boekwinkel Bij de Aa, Almelo: € 2.139,13
 Boekwinkel Omlo, Klazienaveen: € 4.817,61
 Boekwinkel Peter Brons h.o.d.n. Bruna Paddepoel, Groningen: € 5.851,94
 Borker Boekwinkel, Westerbork: € 4.235,92
 Bosch&deJong Boekverkopers, Rotterdam: € 3.077,13
 Bredero Boeken - Libris, Santpoort: € 7.623,92
 Brink 10, Vries: € 677,35
 Broese Boekverkopers, Utrecht: € 41.995,49
 Brugzicht Boeken & Muziek, Krimpen aan den IJssel: € 2.717,33
 Bruna, Oude Tonge: € 2.743,15
 Bruna Aalsmeer, Aalsmeer: € 4.787,01
 Bruna Almere, Almere: € 5.766,02
 Bruna Amstelveen, Amstelveen: € 2.665,19
 Bruna Andeweg en Pater, Nijkerk: € 4.667,83
 Bruna Anklaar, Apeldoorn: € 12.033,30
 Bruna Arkendonk, Oosterhout: € 3.390,23
 Bruna Assendelft, Assendelft: € 4.630,85
 Bruna Baarle Nassau, Baarle Nassau: € 5.980,01
 Bruna Balkenende, Zandvoort: € 4.848,58
 Bruna Barendrecht, Barendrecht: € 7.788,49
 Bruna Beilen, Beilen: € 3.694,62

Bruna Bennekom, Bennekom: € 4.042,46
 Bruna Best, Best: € 4.059,27
 Bruna Biesma Heerhugowaard, Heerhugowaard: € 12.992,58
 Bruna Bilthoven, Bilthoven: € 1.289,48
 Bruna Bonte, Den Helder: € 7.681,90
 Bruna Boxtel, Boxtel: € 4.892,36
 Bruna Budel, Budel: € 3.769,30
 Bruna Bunschoten, Bunschoten Spakenburg: € 6.530,93
 Bruna Bussum, Bussum: € 6.414,86
 Bruna de Hoef, Alkmaar: € 3.204,97
 Bruna De Lier, De Lier: € 3.559,06
 Bruna Den Bosch, 's-Hertogenbosch: € 5.603,51
 Bruna Den Haag 850, Den Haag: € 3.845,04
 Bruna Deurne, Deurne: € 5.143,88
 Bruna, Didam: € 4.633,67
 Bruna Dongen, Dongen: € 4.796,91
 Bruna & Doppio Espresso Assen, Assen: € 7.041,12
 Bruna Dronten, Dronten: € 6.721,37
 Bruna Druten, Druten: € 4.368,91
 Bruna E.H.T. Beunk, Leiden: € 7.291,14
 Bruna Echt, Echt: € 5.372,39
 Bruna Ellekoot, Veenendaal: € 5.506,40
 Bruna Ellenbroek, Raalte: € 8.504,02
 Bruna Emiclaer, Amersfoort: € 5.278,16
 Bruna Enschede Zuid, Enschede: € 4.103,76
 Bruna Franeker, Franeker: € 4.461,01
 Bruna Geldermalsen, Geldermalsen: € 6.237,35
 Bruna Geldrop, Geldrop: € 4.711,24
 Bruna Geleen, Geleen: € 6.229,80
 Bruna Gennep, Gennep: € 4.176,55
 Bruna Gommans, Nederweert: € 4.099,25
 Bruna Groenlo, Groenlo: € 3.987,86
 Bruna Groesbeek, Groesbeek: € 5.993,10
 Bruna Groot Driene, Hengelo: € 4.015,98
 Bruna Grou, Grou: € 3.376,06
 Bruna Hardenberg, Hardenberg: € 4.964,33
 Bruna Harderwijk, Harderwijk: € 8.453,91
 Bruna Hattem, Hattem: € 5.829,12
 Bruna Heerde, Heerde: € 4.904,17
 Bruna Helperplein, Groningen: € 4.731,91
 Bruna / Boekhandel Herberths, Elst (Gld): € 8.395,66
 Bruna Hesseplaats, Rotterdam: € 5.390,26
 Bruna Het Rond, Houten: € 3.349,06
 Bruna Hoogeveen, Hoofddorp: € 5.005,75
 Bruna Hoogeveen, Hoogeveen: € 4.747,80
 Bruna Hoogland, Hoogland: € 5.291,11
 Bruna Huissen, Huissen: € 5.466,50
 Bruna Jacobs, Alphen aan den Rijn: € 5.100,03
 Bruna Jansen, Zundert: € 3.381,41
 Bruna Jongejan, Boskoop: € 4.873,92
 Bruna Kaatsheuvel, Kaatsheuvel: € 5.733,49
 Bruna Keijzer Den Helder, Den Helder: € 6.193,15
 Bruna Koog aan de Zaan, Koog aan de Zaan: € 4.321,43
 Bruna Kuppens Didam, Didam: € 4.620,94
 Bruna Ladan, Oostvoorne: € 3.609,59
 Bruna Laglagh - Hoogerwerf, Monster: € 4.187,81
 Bruna Landgraaf, Landgraaf: € 7.318,21
 Bruna Laren, Laren: € 3.000,00

Bruna Leek, Leek: € 4.102,75
 Bruna Leeuwarden, Leeuwarden: € 6.571,09
 Bruna Leidschenvveen, Den Haag: € 4.805,78
 Bruna Loosdrecht, Loosdrecht: € 3.775,96
 Bruna Losser, Losser: € 3.643,74
 Bruna Lucas Communicatie, Veenendaal: € 10.638,71
 Bruna Luitjens, Axel: € 4.309,92
 Bruna Maarssen, Maarssen: € 6.055,35
 Bruna Maastricht, Maastricht: € 4.256,88
 Bruna Marsdijk, Assen: € 5.368,57
 Bruna Marsmanplein, Haarlem: € 3.514,79
 Bruna Meppel, Meppel: € 9.536,89
 Bruna Monnichmann, Leiden: € 7.068,84
 Bruna Muntplein, Nieuwegein: € 5.614,34
 Bruna Nieuw Vennep De Symfonie, Nieuw Vennep: € 8.603,69
 Bruna Nijmegen, Nijmegen: € 5.263,46
 Bruna Nijmegen Molenweg, Nijmegen: € 5.424,53
 Bruna, Nijverdal: € 5.021,01
 Bruna Nobellaan Assen, Assen: € 3.292,53
 Bruna Noordwijk, Noordwijk: € 14.127,00
 Bruna Nootdorp, Nootdorp: € 7.627,22
 Bruna Novelle, Etten-Leur: € 4.804,18
 Bruna Oisterwijk, Oisterwijk: € 5.663,92
 Bruna Oud-Beijerland, Oud-Beijerland: € 12.215,98
 Bruna Ouddorp, Ouddorp: € 3.941,30
 Bruna Overwinningplein, Groningen: € 4.218,92
 Bruna Papendrecht, Papendrecht: € 4.321,97
 Bruna Perciformes, Haarlem: € 6.077,76
 Bruna Pijnacker, Pijnacker: € 4.399,51
 Bruna Poortier/Groeneveld, Amsterdam: € 6.929,40
 Bruna Postkantoor Prinsenland, Rotterdam: € 3.839,03
 Bruna Postkantoor Wichertjes, Borger: € 4.462,98
 Bruna Postwinkel Mijnders, Uithoorn: € 5.814,94
 Bruna Putten, Putten: € 6.312,75
 Bruna Renkum Van Drie-Van der Graft, Renkum: € 8.560,40
 Bruna, Reuver: € 3.448,18
 Bruna Rietlanden, Emmen: € 3.756,56
 Bruna Rijen, Rijen: € 5.479,22
 Bruna, Rijswijk: € 5.446,08
 Bruna Schoonhoven, Schoonhoven: € 5.803,04
 Bruna Schwencke, Barneveld: € 4.747,52
 Bruna Sluijpers-Boonstra, Schijndel: € 4.191,68
 Bruna Sneek, Sneek: € 5.733,59
 Bruna Soest Hilhorst, Soest: € 6.262,88
 Bruna Stadspoort, Ede: € 4.930,15
 Bruna Stede Broec, Bovenkarspel: € 10.144,75
 Bruna Steenstra, Emmeloord: € 5.617,49
 Bruna Sterrenburg, Dordrecht: € 6.274,27
 Bruna, Tilburg: € 15.245,42
 Bruna Tilburg Westermarkt, Tilburg: € 4.443,93
 Bruna Hartman-Elsendoorn, Zeewolde: € 5.840,61
 Bruna Kamminga, Stiens: € 3.306,49
 Bruna Rouwendal, Deventer: € 13.913,13
 Bruna van Dongen - Nolasco Diniz, Landsmeer: € 6.181,65
 Bruna Vredenburg, Nuenen: € 3.662,44
 Bruna van de Kamp, Vaassen: € 4.508,45

Bruna Van Schooten, Zoetermeer: € 3.737,83
 Bruna Van Woustraat, Amsterdam: € 7.231,28
 Bruna Vathorst Amersfoort, Amersfoort: € 5.681,19
 Bruna Veldhoven, Veldhoven: € 7.711,07
 Bruna Venlo-Blerick, Venlo-Blerick: € 3.851,70
 Bruna Verboom, Utrecht: € 3.819,12
 Bruna Vlijmen, Vlijmen: € 4.302,78
 Bruna Vlissingen, Vlissingen: € 1.702,33
 Bruna Voorstraat, Kollum: € 2.796,57
 Bruna Voorthuizen, Voorthuizen: € 10.105,74
 Bruna Vriezenveen, Vriezenveen: € 3.584,96
 Bruna Vught, Vught: € 11.635,25
 Bruna Waalre, Waalre: € 11.627,63
 Bruna Weert, Weert: € 13.430,72
 Bruna Wennekes, Tiel: € 3.070,63
 Bruna Westervoort Cruijen, Westervoort: € 3.687,07
 Bruna Wijchen, Wijchen: € 7.390,80
 Bruna Wijn, Gemert: € 6.305,51
 Bruna Winsum, Winsum: € 4.085,50
 Bruna Winterswijk, Winterswijk: € 5.061,50
 Bruna Wormerveer, Wormerveer: € 5.248,71
 Bruna Zaltbommel, Zaltbommel: € 7.167,59
 Bruna Zevenaar, Zevenaar: € 3.382,86
 Bruna Zuidlaren, Zuidlaren: € 6.025,26
 Bruna Zwolle Zuid, Zwolle: € 8.234,61
 Burger Boek en Kantoor, Waddinxveen: € 3.635,94
 Carla's, Den Haag: € 4.137,52
 Christelijk boek- en muziekhuis 't Anker, Elburg: € 754,19
 Christelijk boekhuis De Akker, Vriezenveen: € 809,06
 Christelijke Boek- en Muziekhandel De Kandelaar, Ridderkerk: € 250,00
 Christelijke Boekhandel "De Echo", Huizen: € 855,02
 Christelijke Boekhandel Alkmaar, Alkmaar: € 424,13
 Christelijke Boekhandel De Bron, Kapelle: € 1.267,14
 Christelijke Boekhandel De Fakkelt, Eindhoven: € 734,09
 Christelijke Boekhandel De Hoeksteen, Woerden: € 2.649,15
 Christelijke Boekhandel De Schuilplaats, Alblasserdam: € 4.020,49
 Christelijke Boekhandel Het Bakken, Katwijk: € 3.011,08
 Christelijke Boekhandel Tolle Lege, Numansdorp: € 395,28
 Christelijke boekwinkel De Rivier, Wezep: € 1.220,17
 Cigo Hengelo, Hengelo: € 710,97
 CLC Boeken en Muziek, Apeldoorn: € 1.625,82
 Couvée - Benoordenhaeghe Boek en Kantoor, Den Haag: € 3.060,44
 DA Drogisterij en Parfumerie Margo, Steenwijk: € 250,00
 Damster Boekhandel, Appingedam: € 1.082,16
 DA-Read Shop Oosterboer, Meppel: € 451,19
 De Algemene Boekhandel Amersfoort, Amersfoort: € 11.362,05
 De Amsterdamse Boekhandel, Amsterdam: € 4.872,70
 De Angelot Boek & Kantoor, Werkendam: € 4.343,19

De Appelboom Boekhandel Voorthuizen, Voorthuizen: € 1.449,06
 De Arnhemse Kinderboekwinkel, Arnhem: € 3.903,48
 De Blaricumsche Boekhandel, Blaricum: € 1.784,69
 De Boekenkamer, Kootwijkerbroek: € 614,59
 De Boekenkist, Gorinchem: € 1.417,38
 De Boekenplank (t.h.o. Bakker), Poederloijen: € 2.202,60
 De Boekerij, Zutphen: € 3.107,92
 De Boektek, Dokkum: € 1.728,72
 De Coöperatieve Nieuwe Boekhandel U.A., Amsterdam: € 4.732,34
 De Dondersteen Spellenzaak, Hengelo: € 903,18
 De Fakkel Arnhem, Arnhem: € 657,13
 De Fakkel Leerdam, Leerdam: € 1.678,00
 De Fakkel Lelystad, Lelystad: € 305,21
 De Fontein, Hattem: € 455,27
 De Friese Schrijfkamer, Leeuwarden: € 2.169,08
 De Gruijter Papendrecht, Papendrecht: € 2.578,10
 De Haagse kinderboekwinkel Alice in Wonderland, Den Haag: € 2.480,83
 De Haan Boeken, Staphorst: € 2.864,39
 De Kinderboekentuin, Breda: € 2.009,67
 De Kinderboekwinkel Amsterdam, Amsterdam: € 3.741,00
 De Koperen Tuin, Goes: € 5.137,12
 De Mandarijn, Gorinchem: € 3.744,27
 De Pelgrim, IJsselmuiden: € 1.549,03
 De Rank Boek Muziek Kado, Kampen: € 2.075,15
 De Rotterdamse kinderboekhandel De Kleine Kapitein, Rotterdam: € 8.271,92
 De Toren van Bommel, Bommel: € 2.366,26
 De Vos Lezen & Wonen, Slidrecht: € 1.682,14
 De Vries Van Stockum, Haarlem: € 20.758,24
 De Vries Van Stockum, Den Haag: € 28.781,53
 de Wieringer boekhandel, Hippolytushoef: € 2.062,95
 De Welle Chr. Lectuur en Muziek, Dedemsvaart: € 408,18
 Dekker v.d. Vegt Nijmegen, Nijmegen: € 24.000,00
 Dekkers boek- en kantoorvakhandel, Dordrecht: € 6.797,82
 Den Hertog uitgeverij en boekhandel, Houten: € 7.500,00
 Dieleman Boekhandel en Kantoorinrichting, Tholen: € 1.314,01
 Dio Readshop Meijel, Meijel: € 583,22
 Dit & Dat, Groot-Ammers: € 1.440,86
 Donner, Rotterdam: € 62.963,92
 Duifhuizen, Boeken en Muziek, Oud-Beijerland: € 2.127,29
 Ede boek en buro, Ede: € 4.708,96
 Eerste Bergensche Boekhandel, Bergen: € 4.424,19
 Elburger Boekhandel, Elburg: € 1.898,12
 Enjoy Books, Hollum: € 1.422,55
 Erasmus Antiquariaat en Boekhandel, Amsterdam: € 7.695,92
 Evangelisch Boekhuis De Brug, Heerenveen: € 1.100,33
 Evangelische Boekhandel Bijbel-In, Hilversum: € 675,72

Evangelische boekhandel Sjemen, Harderwijk: € 1.138,15
 Firma Brummelhuis, Denekamp: € 1.977,91
 Fotoplus Bruna Teunissen, Nijmegen: € 2.456,66
 Gianotten en Mutsaers, Tilburg: € 11.641,25
 Goedhart Boeken, Zwolle: € 6.238,32
 Grimbergen Boeken, Lisse: € 4.265,31
 Groenveld Boeken, Zeist: € 2.026,70
 Haaksbergen Boek & Buro, Haaksbergen: € 3.448,20
 Hét Aanbod Evangelische Boeken en Muziek, Haulerwijk: € 305,21
 Het Bijbelhuis, Den Haag: € 819,59
 Het Boekhuis Workum, Workum: € 3.365,25
 Het Boekpunt, Putten: € 2.038,11
 Het Goede Nieuws, Purmerend: € 302,63
 Het Keizerrijk, Maassluis: € 2.523,76
 Het Open Boek, Den Burg: € 3.262,14
 Het Paard van Troje, Goes: € 4.381,14
 Het Rozemarijntje, Willemstad: € 1.905,30
 Het Schiedams Boekhuis, Schiedam: € 2.408,74
 Hoekstra's drukkerij en boekhandel, Grijpskerk: € 869,51
 Hoofdstuk Een, Brielle: € 4.764,78
 Hoornse boekhandel, Hoorn: € 3.001,83
 Houtschild Internationale Boekhandel, Rijswijk: € 4.918,13
 Ichthusboekhandel 'De Goede Herder', Zoetermeer: € 4.491,14
 IJburg Boeken, Amsterdam: € 10.382,96
 Il Regalo di Raika, Rotterdam: € 1.613,65
 Index Poetry Books, Leiden: € 11.807,33
 Island Boekholt, Amsterdam: € 6.476,93
 J&G Kantoorvakhandel Pen & Books, Oudenbosch: € 898,73
 Jan Cas Sombroek, Volendam: € 2.074,54
 Java Bookshop, Amsterdam: € 8.284,92
 Jeugdboekhandel Silvester, Leiden: € 3.634,22
 Joods Historisch Museum, Amsterdam: € 1.613,29
 Kantoor & Boekhandel Kees, Vleuten: € 16.964,22
 Kantoorboekhandel / Top 1 Toys K. Pool, Oldebroek: € 896,36
 Kantoorboekhandel Boersen, Leidschendam: € 1.836,18
 Kantoorboekhandel Ceelen, Heesch: € 2.197,64
 Kantoorboekhandel de Traverse Van Oosterhout, Son en Breugel: € 4.380,66
 Kantoorboekhandel Jacobs, Nijmegen: € 1.089,21
 Kantoorboekhandel Janneke, Berkel en Rodenrijs: € 4.284,85
 Kantoorboekhandel Kortendijk Lindenburg Tolberg, Roosendaal: € 2.061,30
 Kantoorboekhandel Sprey, Ouderkerk aan de Amstel: € 2.274,88
 Kennemer Boekhandel, Haarlem: € 5.163,48
 Kinder- en Jeugdboekhandel Casperle, Amsterdam: € 3.408,05
 Kinder- en jeugdboekwinkel De Giraf, Dordrecht: € 4.947,26
 Kinderboekhandel Ver van Hier, Rotterdam: € 3.003,65

Kinderboekwinkel De Toverlantaarn, Leeuwarden: € 2.843,70
 Kinderboekwinkel In de Wolken, Voorburg: € 4.289,43
 Kinderboekwinkel Nijmegen, Nijmegen: € 3.520,63
 Kloosterboekwinkel Wittem, Wittem: € 4.264,93
 Koops! Boeken, Venlo-Blerick: € 7.181,19
 Kooyer, Leiden: € 10.539,17
 Kramer-Borsboom, Gorinchem: € 6.198,98
 Kunst en Lezen, Barendrecht: € 250,00
 Kunst en Vliegwerk, Groningen: € 550,00
 La Colombe CV, Arnhem: € 1.074,26
 Laan, Boek en Kantoor, Castricum: € 10.965,95
 Larense Boekhandel, Laren: € 6.167,28
 Leeskunst d'r Schönefeld, Kerkrade: € 3.753,19
 Lektura Heeze, Heeze: € 1.996,19
 Libris Boekhandel Buitelaar, Breda: € 10.496,81
 Linnaeus Boekhandel, Amsterdam: € 17.152,97
 Loga Drieënhuizen, Vorden: € 5.914,01
 Lokaal 5, Hasselt: € 250,87
 LUV Spakenburg, Spakenburg: € 1.207,85
 Mado Montfoort, Montfoort: € 953,11
 Marius van der Heyden, Giessen: € 681,07
 Marsman Boek en Kantoor, 't Harde: € 2.971,97
 Matilda's Boek Antiquariaat & Boekhandel, Sas van Gent: € 1.027,90
 Meester Mokka, Doetichem: € 3.027,82
 Messink & Prinsen, Aalten: € 5.038,82
 Miek-Kado Boek Kadoshop, Giessenburg: € 1.704,59
 Motta Kunstboeken, Eindhoven: € 4.639,69
 MultiBoek Princenhage, Breda: € 2.072,15
 NAI Boekverkopers/Booksellers, Rotterdam: € 3.233,53
 Nauta Boek, Den Burg: € 3.187,12
 Nawijn & Polak, Apeldoorn: € 11.194,55
 Nimo Boek, Monnickendam: € 3.302,78
 Oosterboekhandel J. Ames, Rotterdam: € 4.608,15
 Osinga boek & kantoor, Nunspeet: € 5.032,62
 Paagman, Den Haag: € 172.628,01
 Pantheon Boekholt, Amsterdam: € 6.861,53
 Paperpoint, Heeswijk-Dinther: € 684,86
 Papyrus, Bloemendaal: € 1.952,61
 Peter Wind De Kantoor specialist, Hoensbroek: € 807,17
 Pezzi Pazzi, Weesp: € 3.701,65
 Plantage Boekhandel De Kleijn, Wijchen: € 1.870,60
 Plantage Van der Plas, Amsterdam: € 5.773,54
 Planteyn boeken, Gorredijk: € 2.771,71
 Pleiade, Tilburg: € 970,66
 Pontier Retail h.o.d.n. Plantage Pontier, Vlaardingen: € 2.318,59
 Post Scriptum, Schiedam: € 5.176,28
 Postma & Cohen, Joure: € 4.976,54
 Premisla, Amsterdam: € 3.145,72
 Present, Dordrecht: € 250,00
 Primera Alblasserdam, Alblasserdam: € 614,08
 Primera Bas van Sleuwen, 's-Hertogenbosch: € 598,80
 Primera Beuningen, Beuningen: € 475,40
 Primera Bladel, Bladel: € 2.029,00

Primera Blerick, Blerick: € 721,85
 Primera Boogaard, Hardinxveld-Giessendam: € 554,37
 Primera Brekelmans, 's-Gravenzande: € 467,32
 Primera Breskens, Breskens: € 2.736,66
 Primera Coevorden, Coevorden: € 954,14
 Primera De Gele Klap, Bedum: € 1.232,30
 Primera De Pijp Boek & Kantoor, Heemstede: € 1.763,18
 Primera de Postkoets, Beek: € 591,97
 Primera de Vrijheid, Elburg: € 1.078,00
 Primera Den Herder, Hulst: € 822,63
 Primera Drielanden, Harderwijk: € 323,28
 Primera Duiven, Duiven: € 466,33
 Primera Eemnes, Eemnes: € 1.748,52
 Primera Grave, Grave: € 445,05
 Primera Hart van Zuid, Hengelo: € 459,25
 Primera Heerlerheide, Heerlen: € 1.053,41
 Primera Hiemstra, Veendam: € 711,96
 Primera Holten, Holten: € 681,35
 Primera Hopster, Groningen: € 1.512,11
 Primera Jacobs, Alphen aan den Rijn: € 2.228,28
 Primera Julianadorp, Julianadorp: € 1.364,98
 Primera Kalverstraat, Harmelen: € 2.490,54
 Primera Koningsoord, Berkel-Enschot: € 250,00
 Primera Kopermolen, Leiden: € 1.399,60
 Primera Larooi, Delfzijl: € 531,59
 Primera Lemmer, Lemmer: € 1.875,97
 Primera Makado Beek, Beek: € 1.912,30
 Primera Marcel, Losser: € 657,88
 Primera Marum, Marum: € 1.695,82
 Primera Meerrijk, Eindhoven: € 1.143,02
 Primera Mets Kees-Lees, De Koog: € 1.278,62
 Primera Musselkanaal, Musselkanaal: € 1.448,21
 Primera Nadort, Avenhorn: € 2.818,10
 Primera Niels van Elzaker, Hoogerheide: € 1.076,95
 Primera Nieuw Bergen, Nieuw Bergen: € 1.151,98
 Primera Oldenzaal, Oldenzaal: € 587,49
 Primera Panningen, Panningen: € 1.930,30
 Primera Ruijs, Oss: € 633,33
 Primera Scherpenzeel, Scherpenzeel: € 1.323,01
 Primera Scheveningen, Scheveningen: € 2.075,18
 Primera Selwerd, Groningen: € 1.078,00
 Primera 's-Gravenland, Capelle a/d IJssel: € 717,90
 Primera Sint Oedenrode, Sint Oedenrode: € 480,87
 Primera Someren, Someren: € 2.781,72
 Primera Tournoysveld, Woerden: € 739,42
 Primera Uithuizen, Uithuizen: € 480,87
 Primera Uift, Uift: € 1.688,26
 Primera Volendam, Volendam: € 864,15
 Primera Voorhout, Voorhout: € 897,52
 Primera Weidevenne, Purmerend: € 828,71
 Primera Westra Kerschoten, Apeldoorn: € 2.107,59
 Primera Wilhelminaplein, Best: € 562,52
 Primera Winters, Enschede: € 465,05
 Primera Zwanenburg, Zwanenburg: € 250,00
 Primera/Kantoorboekhandel Peter Swaanen, Hilvarrenbeek: € 1.522,55
 Raadgeep en Berrevoets, Doetinchem: € 4.870,74
 Read shop de Mare, Alkmaar: € 2.525,00
 Read Shop Plus Eijkemans, Uden: € 772,05

Read Shop De Santpoorter, Santpoort-Noord: € 638,11
 Rebers boek en buro, Zevenaar: € 3.953,88
 Reisboekhandel De Noorderzon, Arnhem: € 2.578,78
 Reisboekhandel Interglobe, Utrecht: € 1.169,03
 Reisboekwinkel De Zwerver, Groningen: € 7.619,84
 Riemer & Walinga Boekverkoopers, Ermelo: € 8.374,31
 Roda Kantoorboekhandel, Den Haag: € 3.625,02
 Roojboek, Venray: € 3.373,69
 SaNorMa, Lekkerkerk: € 865,47
 Savannah Bay, Utrecht: € 2.163,12
 Scheltema, Amsterdam: € 41.109,95
 Schippers Boekhandel Primera, Wijhe: € 1.297,65
 Service Boekhandel Rus, Zeist: € 2.669,76
 Siemar, Eindhoven: € 521,85
 Sikkers boek- en kantoorboekhandel, Drunen: € 2.701,31
 Silvester Kinder- en Jeugdboeken, Zoetermeer: € 1.796,09
 St. Boekhandel Lovink sinds 1846, Lochem: € 3.866,04
 Stadsboekwinkel Amsterdam, Amsterdam: € 2.069,70
 Stanza Bookshop, Den Haag: € 997,39
 Stichting Bijbel-In Delft, Delft: € 1.110,43
 Stichting Bijbel-In Kennemerland, Haarlem: € 1.469,37
 Stichting Book-Inn Zeewolde, Zeewolde: € 466,06
 Stichting Christelijke Boekhandel Blijmare, Nunspeet: € 1.628,54
 Stichting Christelijke Boeksop "Rinnah", Hardinxveld-Giessendam: € 2.745,54
 Stichting Christelijke boekwinkel Shofar, Nieuwerkerk a/d IJssel: € 2.098,94
 Stichting Zin Mission, Amersfoort: € 250,00
 't Boekenhoekje, Capelle aan den IJssel: € 386,92
 't Lichtpunt Boeken & Muziek, Bodegraven: € 544,76
 't Pakhuys, Edam: € 555,53
 't Schrijvertje Veen, Veen: € 1.508,63
 The American Book Center, Amsterdam: € 250,00
 The Read Shop, Heino: € 2.402,07
 The Read Shop Almere-Haven, Almere-Haven: € 1.914,77
 The Read Shop Barendrecht, Barendrecht: € 3.555,53
 The Read Shop Beverwijk, Beverwijk: € 4.139,33
 The Read Shop Boekhandel Boelens, Emmen: € 709,33
 The Read Shop Bos, Kampen: € 5.370,38
 The Read Shop Castricum, Castricum: € 1.609,91
 The Read Shop Coevorden, Coevorden: € 1.564,68
 The Read Shop Cuijk, Cuijk: € 2.513,01
 The Read Shop Dalfsen, Dalfsen: € 3.705,12
 The Read Shop De Bilt, De Bilt: € 2.024,33
 The Read Shop De Brunte, Lelystad: € 3.550,74
 The Read Shop De Eglantier, Apeldoorn: € 2.615,59
 The Read Shop De Haven, Groningen: € 1.011,72
 The Read Shop Den Dolder, Den Dolder: € 1.952,53
 The Read Shop, Den Haag: € 2.000,23

The Read Shop Dieren, Dieren: € 2.180,99
 The Read Shop Dokkum, Dokkum: € 1.021,37
 The Read Shop Domburg, Domburg: € 1.566,31
 The Read Shop, Doorn: € 4.003,79
 The Read Shop Express Alkmaar, Alkmaar: € 750,31
 The Read Shop Express Amersfoort, Amersfoort: € 962,56
 The Read Shop Express Apeldoorn, Apeldoorn: € 1.504,45
 The Read Shop Express Beek, Beek: € 1.178,47
 The Read Shop Express Breda, Breda: € 865,13
 The Read Shop Express Broek op Langedijk, Broek op Langedijk: € 1.722,99
 The Read Shop Express Bunschoten - Spakenburg, Bunschoten Spakenburg: € 899,81
 The Read Shop Express Dedemsvaart, Dedemsvaart: € 1.896,88
 The Read Shop Express Ede, Ede: € 938,07
 The Read Shop Express Edmar, Schiedam: € 1.880,54
 The Read Shop Express Eelde, Eelde: € 2.780,69
 The Read Shop Express Enschede, Enschede: € 1.540,73
 The Read Shop Express Euterpeplein, Amersfoort: € 1.343,48
 The Read Shop Express Genemuiden, Genemuiden: € 1.001,82
 The Read Shop Express Haan Ten Boer, Ten Boer: € 965,99
 The Read Shop Express Harderwijk, Harderwijk: € 1.350,19
 The Read Shop Express Heinekenplein, Amsterdam: € 1.134,00
 The Read Shop Express Hengelo, Hengelo: € 1.284,26
 The Read Shop Express Honselersdijk, Honselersdijk: € 1.015,21
 The Read Shop Express Hoorn, Hoorn: € 2.971,07
 The Read Shop Express Houten-Zuid, Houten: € 4.813,98
 The Read Shop Express IJsselstein, IJsselstein: € 5.005,29
 The Read Shop Express Karssen, Bodegraven: € 1.000,00
 The Read Shop Express Katwijk, Katwijk: € 3.410,55
 The Read Shop Express Kerkdriel, Kerkdriel: € 1.424,43
 The Read Shop Express Leusden, Leusden: € 2.474,29
 The Read Shop Express Maaspoort, 's-Hertogenbosch: € 1.779,99
 The Read Shop Express Rijssen, Rijssen: € 2.221,04
 The Read Shop Express Rockanje, Rockanje: € 1.929,04
 The Read Shop Express Rozenburg, Rozenburg: € 1.256,78
 The Read Shop Express Schaijk, Schaijk: € 1.669,56
 The Read Shop Express Simpelveld, Simpelveld: € 1.009,38
 The Read Shop Express Uithoorn, Uithoorn: € 3.123,32
 The Read Shop Express Vaals, Vaals: € 1.134,46

The Read Shop Express Vinkeveen, Vinkeveen: € 1.082,16
 The Read Shop Express Voorschoten, Voorschoten: € 1.667,00
 The Read Shop Express Warnsveld, Warnsveld: € 2.745,66
 The Read Shop Express, Zelhem: € 2.314,82
 The Read Shop Express Zoetermeer, Zoetermeer: € 807,49
 The Read Shop Express Zwartsluis, Zwartsluis: € 730,41
 The Read Shop Express/Foto Frans Nooren, Stap-horst: € 1.116,67
 The Read Shop Goes, Goes: € 1.200,18
 The Read Shop Goverwelle, Gouda: € 977,61
 The Read Shop Heerjansdam, Heerjansdam: € 686,33
 The Read Shop Heinkenszand, Heinkenszand: € 1.514,19
 The Read Shop Helmond, Helmond: € 718,05
 The Read Shop Helvoirt / DIO, Helvoirt: € 921,89
 The Read Shop Hoensbroek, Hoensbroek: € 1.966,74
 The Read Shop Holtrop Joure, Joure: € 2.110,49
 The Read Shop Holtvoort, Delden: € 1.876,48
 The Read Shop IJmuiden, IJmuiden: € 3.447,76
 The Read Shop J.W. Segers, Den Haag: € 787,00
 The Read Shop Kamerbeek, Gouda: € 1.797,33
 The Read Shop Kempers, Delft: € 3.087,55
 The Read Shop Ketelaars, Oosterhout (NB): € 990,85
 The Read Shop Klanderman - Tabakshop, Abcoude: € 1.677,18
 The Read Shop Kroonpassage, Lelystad: € 1.877,36
 The Read Shop Lindenburg, Roosendaal: € 961,30
 The Read Shop Lopik, Lopik: € 1.242,98
 The Read Shop Loppersum, Loppersum: € 1.297,03
 The Read Shop Lunteren, Lunteren: € 1.937,16
 The Read Shop Malden, Malden: € 3.178,57
 The Read Shop Molenhoekpassage, Rosmalen: € 1.353,21
 The Read Shop Naaldwijk, Naaldwijk: € 3.753,22
 The Read Shop Nieskens Wijk bij Duurstede, Wijk bij Duurstede: € 4.337,16
 The Read Shop Nieuwleusen, Nieuwleusen: € 1.751,37
 The Read Shop Oudewater, Oudewater: € 1.899,55
 The Read Shop Rijnsburg, Rijnsburg: € 3.017,05
 The Read Shop Rucphen, Rucphen: € 1.015,80
 The Read Shop Ruurlo, Ruurlo: € 1.576,27
 The Read Shop Sassenheim, Sassenheim: € 3.075,06
 The Read Shop Smilde, Smilde: € 623,10
 The Read Shop Soorsma, Sint Pancras: € 998,45
 The Read Shop Spanbroek, Spanbroek: € 2.404,04
 The Read Shop Sparkling, Nistelrode: € 936,49
 The Read Shop St. Michielsgestel, Sint Michielsgestel: € 1.583,18
 The Read Shop Stadskanaal, Stadskanaal: € 3.531,69
 The Read Shop Sturing, Ter Apel: € 911,96

The Read Shop van Appeldoorn, Bommel: € 500,00
 The Read Shop Van Duinen, Leens: € 1.313,25
 The Read Shop Van Noije, Waalwijk: € 2.525,86
 The Read Shop Van Vliet Maassluis, Maassluis: € 2.804,15
 The Read Shop Velp, Velp: € 2.297,93
 The Read Shop Vleuten/Koopjecadeautje, Vleuten: € 688,87
 The Read Shop Nijman, Epe: € 1.000,00
 The Read Shop Wognum, Wognum: € 2.291,00
 The Read Shop Wolvega, Wolvega: € 1.583,08
 The Read Shop XL Hillegom, Hillegom: € 2.453,24
 Timp Boekhandel, Amsterdam: € 3.463,79
 Timp Boekhandel, Purmerend: € 1.196,04
 Tov!Drachten, Drachten: € 2.633,63
 Tribune, Maastricht: € 3.993,19
 Uitgeverij en boekhandel Jimmink, Amsterdam: € 3.919,41
 Uitgeverij en boekhandel Pegasus, Amsterdam: € 1.241,95
 Van Tongeren Baars Bruna, Noordwijk: € 4.290,68
 Van Atten Berkel, Berkel en Rodenrijs: € 3.647,65
 Van den Heuvel Boek en Kantoor, Beek en Donk: € 2.491,08
 Van der Kreek Kantoorboekhandel, Bergen op Zoom: € 1.537,06
 Van der Meulen's boekhandel, Alkmaar: € 7.465,22
 Van Dinter Media, Boxmeer: € 5.767,58
 Van Grinsven Eindhoven, Eindhoven: € 2.528,11
 Van Leeuwen boeken en kantoorartikelen, Opheusden: € 497,85
 Van Lunteren Boek en Buro, Woudenberg: € 2.373,50
 Van Piere Eindhoven, Eindhoven: € 28.136,09
 Van Someren & Ten Bosch, Zutphen: € 5.493,25
 Veenerick Boek en Kantoor, Roelofarendsveen: € 7.849,61
 Vivant Picassopassage, Capelle ad IJssel: € 459,25
 Voster Boek & Kantoor, Dronten: € 2.916,22
 Vrije boekhandel, Breda: € 9.246,34
 Waanders In de Broeren, Zwolle: € 24.804,68
 Wagner Sassenheim, Sassenheim: € 2.848,98
 Wristers Boekverkopers, Utrecht: € 7.813,35
 Xantippe Unlimited, Amsterdam: € 3.684,03
 Zaailing boeken, Amsterdam: € 4.611,93
 Zin in Boeken, Heusden: € 1.163,49
 Zoutewelle Boeken, Ederveen: € 250,00
 Zwart op Wit boekhandel, Amsterdam: € 10.808,71

Productiekostensubsidie vertaalde literaire uitgaven
Tijdelijke steunmaatregel

De tijdelijke steunmaatregel Productiekostensubsidie vertaalde literaire uitgaven werd in 2020 geopend en begin 2021 gecontinueerd. Doel is Nederlandse uitgevers te stimuleren een hoogwaardig en divers aan literaire vertalingen in het Nederlands in stand te houden en te blijven investeren in nieuwe vertaalprojecten. De regeling haakt aan bij de toekenningen (aan vertalers) voor projectsubsidies voor literaire vertalingen. Om niet alleen de uitgevers die waren gerelateerd aan de tweede en derde ronde Projectsubsidies van 2020 maar ook die van de eerste ronde van 2021 gelegenheid te bieden zo'n steunaanvraag in te dienen, is deze regeling gecontinueerd tot 1 juli 2021. Nagenoeg alle uitgeverijen die hiervoor in aanmerking kwamen, maakten gebruik van deze mogelijkheid. In totaal zijn 58 subsidies toegekend:

Athenaeum - Polak & Van Gennep voor *Collected Stories of Carson McCullers* van Carson McCullers in vertaling van Molly van Gelder: € 1.500

Atlas Contact voor *The Fortnight in September* van R.C. Sherriff in vertaling van Inge Kok: € 1.500

Atlas Contact voor *Bluets* van Maggie Nelson in vertaling van Nicolette Hoekmeijer: € 750

Atlas Contact voor *La terra promessa* van Matteo Righetto in vertaling van Manon Smits: € 978

Atlas Contact voor *Bewilderment* van Richard Powers in vertaling van Jelle Noorman: € 1.476

Atlas Contact voor *Men We Reaped* van Jesmyn Ward in vertaling van Astrid Huisman: € 1.481

Billy Bones voor *The Graveyard Riddle* van Lisa Thompson in vertaling van Anneke Bok: € 1.200

Borgerhoff & Lamberigts voor *La famille Martin* van David Foenkinos in vertaling van Sanne van der Meij: € 1.151

De Arbeiderspers voor *Angela Merkel: eine Kanzlerin in ihre Zeit* van Ralph Bollmann in vertaling van Anne Folkertsma: € 1.500

De Arbeiderspers voor *Das Eigentliche* van Iris Hanika in vertaling van Jantsje Post: € 750

De Arbeiderspers voor *Yoga* van Emmanuel Carrère in vertaling van Floor Borsboom: € 1.500

De Arbeiderspers voor *Barbarossa: How Hitler Lost the War* van Jonathan Dimpleby in vertaling van Auke Leistra: € 1.500

De Bezige Bij voor *Hvitt hav* van Roy Jacobsen in vertaling van Paula Stevens: € 1.120

De Bezige Bij voor *The Bookseller of Florence: A History of the Renaissance in Script and Print* van Ross King in vertaling van Toon Dohmen: € 1.500

De Bezige Bij voor *Héritage* van Miguel Bonnefoy in vertaling van Liesbeth van Nes: € 1.010

De Bezige Bij voor *Second Place* van Rachel Cusk in vertaling van Marijke Versluys: € 1.049

De Bezige Bij voor *The Paper Palace* van Miranda Cowley Heller in vertaling van Roos van de Wardt: € 1.500

De Bezige Bij voor *Un'amicizia* van Silvia Avallone in vertaling van Manon Smits: € 1.500

De Geus voor *Inställd resa till Sabarmati* van Majgull Axelsson in vertaling van Janny Middelbeek-Oortgiesen: € 1.500

De Geus voor *The Magician* van Colm Tóibín in vertaling van Lette Vos: € 1.500

De Harmonie voor *Shelter in Place* van David Leavitt in vertaling van Jan Fastenau: € 1.500

Gottmer Uitgevers Groep voor *Circus Maximus* van Annelise Gray in vertaling van Tjalling Bos: € 1.335

Koppennik voor *Proyecto Nocilla* van Agustín Fernández Mallo in vertaling van Adri Boon: € 1.500

Kosmos-Z&K Uitgevers voor *Il silenzio è cosa viva. L'arte della meditazione* van Chandra Livia Candiani in vertaling van Pietha de Voogd: € 750

Luitingh-Sijthoff voor *The Good Thieves* van Katherine Rundell in vertaling van Jenny de Jonge: € 1.054

Luitingh-Sijthoff voor *Magic Charly L'Apprenti* van Audrey Alwett in vertaling van Lidewij van den Berg: € 878

Luitingh-Sijthoff voor *The Great Godden* van Meg Rosoff in vertaling van Jenny de Jonge: € 750

Meridiaan Uitgevers voor *Las maravillas* van Elena Medel in vertaling van Heleen Oomen: € 1.200

Meridiaan Uitgevers voor *Poeta chileno* van Alejandro Zambra in vertaling van Brigitte Coopmans: € 1.500

Meulenhoff Boekerij voor *Le dit du Mistral* van Olivier Mak-Bouchard in vertaling van Gertrud Maes: € 1.500

Meulenhoff Boekerij voor *Dage som græs* van Jens Christian Grøndahl in vertaling van Femke Muller: € 1.500

Meulenhoff Boekerij voor *El rey recibe* van Eduardo Mendoza in vertaling van Jos den Bekker: € 1.500

Nieuw Amsterdam voor *Liv Maria* van Julia Kerninon in vertaling van Ghislaine van Drunen: € 820

Nieuw Amsterdam voor *Sterben im Sommer* van Zsuzsa Bánk in vertaling van Irene Dirkes: € 1.109

Nieuw Amsterdam voor *Królestwo* van Szczepan Twardoch in vertaling van Charlotte Pothuizen: € 1.500

Nieuw Amsterdam voor *Perestroika in Paris* van Jane Smiley in vertaling van Nan Lenders: € 1.449

Nobelman voor *Canto jo i la muntanya balla* van Irene Solà in vertaling van Frans Oosterholt: € 1.000

Uitgeverij Orlando bv voor *Rien n'est noir* van Claire Berest in vertaling van Martine Woudt: € 1.000

Pegasus voor *Osudy dobrého vajáka Švejka za světové války* van Jaroslav Hašek in vertaling van Kees Mercks: € 1.500

Podium voor *M. L'uomo della Provvidenza* van Antonio Scurati in vertaling van Jan van der Haar: € 1.500

PoëzieCentrum V.z.w. voor werktitel: *Dood in een stenen cel* van Lo Fu, in vertaling van Silvia Marijnissen: € 1.000

Prometheus voor *Petro imperatoré* van Kristina Sabaliauskaitė in vertaling van Anita van der Molen: € 1.500

Oevers voor *Samlade verk* van Lydia Sandgren in

vertaling van Eline Edith Jongsma: € 1.500
Ten Have voor *Friedrich Juenger* van Die Perfection der Technik in vertaling van Mark Wildschut: € 1.500
Vleugels voor *Der Keller, Der Atem, Die Kälte* van Thomas Bernhard in vertaling van Ria van Hengel: € 1.500
Vleugels voor *Matate, amor* van Ariana Harwicz in vertaling van Eugenie Schoolderman: € 750
Vleugels voor *Tropismes* van Nathalie Sarraute in vertaling van Kiki Coumans: € 750
Vleugels voor *Lettipark* van Judith Hermann in vertaling van Marthe Elzinga: € 750
Vleugels voor *Cántico* van Jorge Guillén in vertaling van Barber van de Pol: € 1.000
Vleugels voor *De letterdodersclub* van Sigizmoend Krzizjanovski in vertaling van Els de Roon Hertoge: € 750
Vleugels voor *Mille Regrets* van Elsa Triolet in vertaling van Eva Wissenburg: € 750
Vleugels voor *All of Us, The Collected Poems* van Raymond Carver in vertaling van Astrid Staartjes: € 1.000
Voetnoot voor *Pudlenka aneb mel jsem psa a kocku* van Karel Čapek in vertaling van Edgar de Bruin: € 750
Van Oorschot voor *Nasji; Remeslo; Kompromiss; Filial* van Sergej Dovlatov in vertaling van Robbert-Jan Henkes: € 1.500
Van Oorschot voor *Berliner Abendblätter* van Heinrich von Kleist in vertaling van Jan Sietsma: € 750
Wereldbibliotheek voor *Háború és háború* van László Krasznahorkai in vertaling van Mari Alföldy: € 1.500
Woord in blik voor *Kozlinaja pesnj* van Konstantin Vaginov in vertaling van Arie van der Ent: € 796
Woord in blik voor *Mistitsjekije povesti* van Aleksandr Tsjajanov in vertaling van Arie van der Ent: € 750

Aankoop- en productiekostenbudget buitenlandse literatuur voor uitgevers

Tijdelijke steunmaatregel

In 2021 werd er in vervolg op de tijdelijke regeling Productiekostensubsidie vertaalde literaire uitgaven de nieuwe regeling Aankoop- en productiekostenbudget geopend. Het Aankoop- en productiekostenbudget bood uitgeverijen een steun in de rug bij het in 2021 aankopen van nieuwe, nog te vertalen titels. Uitgevers konden voor maximaal drie titels € 2.500 per titel aanvragen. In totaal is € 250.000 verleend aan veertig uitgeverijen (die in totaal 45 aanvragen indienden, een handvol uitgeverijen diende twee aanvragen in) ter ondersteuning van de acquisitie en productie van honderd titels die in de komende jaren zullen worden uitgegeven.

Atlas Contact voor drie titels: € 7.500
Aldo Manuzio voor drie titels: € 7.500
Athenaeum - Polak & Van Gennep voor één titel: € 2.500
Boom Uitgevers voor één titel: € 2.500
Condor voor twee titels: € 5.000
Cossee voor drie titels: € 7.500
Das Mag Uitgevers voor drie titels: € 7.500
De Arbeiderspers voor drie titels: € 7.500
De Bezige Bij voor drie titels: € 7.500
De Geus voor drie titels: € 7.500
De Wilde Tomaat voor één titel: € 2.500
Querido Kinderboeken voor drie titels: € 7.500
Gottmer Uitgevers Groep voor één titel: € 2.500
HetMoet voor drie titels: € 7.500
Historische Uitgeverij voor drie titels: € 7.500
Kievenaar voor twee titels: € 5.000
Koppertnik voor drie titels: € 7.500
Leesmagazijn voor drie titels: € 7.500
Leonon Kinderboeken, financiële bijdrage: € 0
Marmar voor drie titels: € 7.500
Meridiaan Uitgevers voor drie titels: € 7.500
Nijgh & Van Ditmar voor drie titels: € 7.500
Nobelman voor drie titels: € 7.500
Octavo publicaties voor drie titels: € 7.500
Oevers voor drie titels: € 7.500
Uitgeverij Orlando bv voor drie titels: € 7.500
Pegasus voor drie titels: € 7.500
Ploegsma voor drie titels: € 7.500
Pluim voor drie titels: € 7.500
Podium voor drie titels: € 7.500
PoëzieCentrum voor twee titels: € 5.000
Querido voor drie titels: € 7.500
Sherpa voor één titel: € 2.500
Signatuur voor drie titels: € 7.500
Ta Grammata voor één titel: € 2.500
Van Maaskant Haun voor drie titels: € 7.500
Van Oorschot voor drie titels: € 7.500
Vleugels voor drie titels: € 7.500
Waanders voor één titel: € 2.500
Woord in blik voor twee titels: € 5.000
Zirimiri Press voor één titel: € 2.500

Van maker tot lezer 2021

Tijdelijke steunregeling

Met de tijdelijke steunregeling *Van maker tot lezer 2021* steunde het Letterenfonds literaire schrijvers, performers, graphic novelists, illustratoren en vertalers in het Nederlands. Met de beurs wilde het fonds makers een helpende hand bieden bij het bereiken van hun publiek in deze coronatijden. Het bedrag kon naar eigen inzicht worden benut voor de promotie van eigen werk: zo werden er aanvragen ingediend voor het maken van boektrailers, podcasts, lesmateriaal of (het uitbreiden van) een eigen website. De regeling werd opengesteld voor een brede groep van makers, die recent direct of indirect in binnen- of buitenland door het Letterenfonds zijn ondersteund. Er zijn dit jaar 215 aanvragen gehonoreerd met een bedrag van € 2.500. Eén maker heeft de beurs na ontvangst teruggestort. De volgende makers ontvingen de beurs:

Ralph Aarnout
Marianne Aartsen
Pelumi Adejumo
Alara Adilow
Hamed Ahmadi Nadoshan
Anne van Amstel
Karin Anema
Frouke Arns
Elsa May Averill
Tommy van Avermaete
Asis Aynan
Erdal Balci
Jan de Bas
Marja Baseler
Patrick Bassant
Fredie Beckmans
Olivier van Beemen
Martijn Benders
Mohammed Benzakour
Elbert Besar
Erik Betten
Frans Blom
Basje Boer
Monica Boschman
Pieter Boskma
Machiel Bosman
Fleur Bourgonje
Chrétien Breukers
Annemarie van den Brink
Hans Maarten van den Brink
Lucia van den Brink
Renske van den Broek
Edgar de Bruin
Luan Buleshkaj
Miriam Bunnik
Deborah Cameron
Rutger H. Cornets de Groot
Emma Curvers
Roos Custers
A.H.J. Dautzenberg
Rosanna Del Negro

Peter Delpout
Stefan van Dierendonck
Jan-Willem Dijk
Dorien Dijkhuis
Jochem van den Dijssel
Philip Dröge
Randy van Ee
Mariam El Maslouhi
Gerard van Emmerik
Kyrian Esser
Fatima Faid
Anne Feddema
Mojdeh Feili
Djenné Fila
Flip Filz
Tiny Fisscher
Willem du Gardijn
Joris van der Geest
Wilma Geldof
Hélène Gelès
Mireille Geus
Reintje Ghoos
Wessel te Gussinklo
Esha Guy Hadjadj
Linda de Haan
Hans Hagen
Monique Hagen
Léon Hanssen
Rebekka Hermán Mostert
Joke Hermsen
Jos van Hest
Eeltsje Hettinga
Ingmar Heytze
Lucas Hirsch
Adriaan van der Hoeven
Emma van Hooff
Valentijn Hoogenkamp
Sylvia Hubers
Philip Huff
Astrid Huisman
Julien Ignacio
Sabrine Ingabire
Madelon Janse
Suzanna Jansen
John-Alexander Janssen
Marte Jongbloed
Lieve Joris
Marco Kamphuis
Caroline van Keeken
Arjan Keene
Manu van Kersbergen
Lieke Kézér
Hans Kloos
Martijn Knol
Edith Koenders
Jan Konst
Yücel Kopal
Heidi Koren
Olga Kortz
Robin Kramer
Anke Kranendonk

Katja Kreukels
Elmar Kuiper
Pim Lammers
Iris Le Rütte
Alida Beekhuis
Harrie Lemmens
Peter Lenssen
Peter van Lier
Benny Lindelauf
Gerry van der Linden
Jenny Lindhout
Jannah Loontjens
Silvia Marijnissen
Renée van Marissing
Jan van der Mast
Mariët Meester
Sander Meij
Cis Meijer
Jochem Melis
Jennefer Mellink
Luuk van Middelaar
Edzard Mik
Jasper Mikkers
Simon Mulder
Donald Niedekker
Minka Nijhuis
Philippe Noble
Annel de Noré
Anousha Nzume
Irma Ooijevaar
Tonnus Oosterhoff
Erik van Os
Pieter van Os
Derek Otte
Christine Otten
Jamal Ouariachi
Martijn den Ouden
David Pefko
Roberta Petzoldt
Tjarko van der Pol
Milja Praagman
Fabienne Rachmadiev
Harriët van Reek
Jannie Regnerus
Wanda Reisel
Floor Rieder
Loes Riphagen
Bennie Roeters
Martin Rombouts
Aafke Romeijn
Jeroen van Rooij
Ebissé Rouw
Daniël Rovers
Marcel Ruijters
Mariëlle van Sauers
Kate Schlingemann
Philibert Schogt
Elske Schotanus
Coco Schrijber
Marc Schuilenburg
Anja Sicking

Machteld Siegmann
Johannes van der Sluis
Eva Maria Staal
Lotte Stegeman
Natascha Stenvert
Jan Pieter van der Sterre
Arita Baaijens
Harmen van Straaten
Frans Stüger
Anna van Suchtelen
Nathalie Tabury
Meindert Talma
Michael Tedja
Jeroen Thijssen
Jan van Tienen
Geart Tigchelaar
Anneloes Timmerije
Floor Tinga
Tyche Tjebbes
Florence Tonk
Dieuwke van Turenhout
Manon Uphoff
Max Urai
Sanneke van Hassel
Maaïke van Rijn
Han van der Vegt
Tjibbe Veldkamp
Ilona Verhoeven
Thalia Verkade
Bauke Vermaas
Jeska Verstegen
Gregor Verwijmeren
Femke Vindevogel
Maria Vlaar
Nadia de Vries
Nyk de Vries
Elly de Waard
Wim de Wagt
Cornelis van der Wal
Sandra de Weijze
Robbert Welagen
Guido van de Wiel
Saskia van der Wiel
Syds Wiersma
Jibbe Willems
Dorien de Wit
Tirsa With
Co Woudsma
Lucas Zandberg
Michal van Zelm
Narcis Zohrehnassab

Opdrachten fragmentvertalingen voor literair vertalers in het Nederlands en Fries

Tijdelijke steunmaatregel

In het voorjaar opende de tijdelijke steunmaatregel *Fragmentvertalingen voor literair vertalers in het Nederlands*, die op 15 juni 2021 sloot. Doel was vertalers ruimte te bieden om hun ondernemerschap te versterken en gelegenheid te bieden zelf gericht naar het verwerven van een opdracht toe te kunnen werken. Met de beurs konden ze een fragment, een hoofdstuk of een verhaal (circa 5.000 woorden), vertalen en deze vervolgens onder de aandacht van uitgevers en/of redacties van literaire tijdschriften. Minstens de helft van de beurs van € 1.000 was bestemd voor de vertaling van een hoofdstuk uit het boek, de andere helft kon vrij worden besteed binnen de kaders van de opdracht. Bijvoorbeeld voor het schrijven van een leesrapport, het samenstellen van een dossier inclusief enkele vertaalde recensies of het inschakelen van een mentor bij het maken van de fragmentvertaling.

De regeling stond nadrukkelijk niet alleen open voor ervaren vertalers (aanvragers die in 2017-2021 een projectsubsidie ontvingen) maar ook voor startende vertalers. Te weten: alle vertalers met een afgeronde vertaalopleiding (de master Literair vertalen aan de Universiteit Utrecht, de Vertalersvakschool in Amsterdam, de master Vertalen aan de Universiteit van Amsterdam, de master Translation met de specialisatie literair vertalen aan Universiteit Leiden) ofwel met een afgerond begeleidingstraject van het Expertisecentrum Literair Vertalen (ontwikkelingstraject, mentoraat) of die een korte cursus literair vertalen bij het ELV of de Vertalersvakschool hebben gevolgd. En voor vertalers met één of meer gepubliceerde vertaling(en) in een literair tijdschrift of voor een literair festival of literaire organisatie met een meerjarige subsidie, toegekend tussen 1 januari 2017 en 1 april 2021.

In totaal zijn er 123 opdrachten voor fragmentvertalingen verstrekt aan 96 vertalers. Daarvan ging meer dan de helft (68 opdrachten) naar 'beginnende' literair vertalers, onder wie 47 nieuwe aanvragers:

Ralph Aarnout vertaalt een fragment uit *Der traurige Gast* (fictie) van Matthias Nawrat en een fragment uit *Berlin liegt im Osten* (fictie) van Nellja Veremej uit het Duits.

Rianne Aarts vertaalt een fragment uit *Città d'argento* (kinder- en jeugdliteratuur) van Marco Erba uit het Italiaans.

Finne Anthonissen vertaalt een fragment uit *Coisas que acontecem* (kinder- en jeugdliteratuur) van Inês Barata Raposo uit het Portugees en een fragment uit *The Ministry of Strange, Unusual and Impossible Things* (kinder- en jeugdliteratuur) van Paul Gamble uit het Engels.

Amanda Auée vertaalt een fragment uit *Le journal d'Henri 1939-1945* (kinder- en jeugdliteratuur) van Gertrude Dordor uit het Frans.

Janne Van Beek vertaalt een fragment uit *kittens in the boiler* (fictie) van Delphine Lecompte uit het Engels.

Elbert Besaris vertaalt een fragment uit *Der Tag endet mit dem Licht* (fictie) van Denis Pfabe uit het Duits.

Ingrid Biesheuvel vertaalt een fragment uit *Der Naturen Bloeme* (fictie) van Jacob van Maerlant uit het Middelnederlands.

Jeroen Bons vertaalt een fragment uit *Protrepticus* (non-fictie) van Aristoteles uit het Grieks en een fragment uit *Disputatio de rhetorica et de virtutibus* (non-fictie) van Alcuinus van York uit het Latijn.

Adri Boon vertaalt een fragment uit *Tots els camins duen a Roma* (non-fictie) van Gaziell uit het Catalaans.

Edu Borger vertaalt een fragment uit *Le dernier crâne de M. de Sade* (fictie) van Jacques Chessex en een fragment uit *Le juif et la métisse, Histoire d'un bourgeois de Paris* (fictie) van Fabrice Pliskin uit het Frans.

Mattanja van den Bos vertaalt een fragment uit *Der Aufruhr um den Junker Ernst* (fictie) van Jakob Wassermann en een fragment uit *Ma. Ein Porträt* (fictie) van Lou Salomé uit het Duits.

Jorrit Bosma vertaalt een fragment uit *Voices in the Night* (fictie) van Steven Millhauser uit het Engels.

Jan Robert Braat vertaalt een fragment uit *Le piccole virtù* (fictie) van Natalia Ginzburg uit het Italiaans.

Geert van Bremen vertaalt een fragment uit *De wieg bij de waterkant* (non-fictie) van Miri Yū uit het Japans.

Edgar de Bruin vertaalt een fragment uit *Spalovač mrtvol* (fictie) van Ladislav Fuks en een fragment uit *Nezvěstný* (fictie) van Egon Hostovský uit het Tsjechisch.

Duco Burgers vertaalt een fragment uit *Natura morta* (fictie) van Josef Winkler uit het Duits.

Mia Buursma en Rikkie Degenaar vertalen samen een fragment uit *La voz dormida* (fictie) van Dulce Chacón uit het Spaans.

Kiki Coumans vertaalt een fragment uit *Jean le Bleu* (fictie) van Jean Giono en een fragment uit *L'Acacia* (fictie) van Claude Simon uit het Frans.

Vincent Dijkema vertaalt een fragment uit *Ray* (fictie) van Barry Hannah uit het Engels.

Toon Dohmen vertaalt een fragment uit *Le dessin* (beeldverhaal) van Marc-Antoine Mathieu en een fragment uit *L'Homme gribouillé* (beeldverhaal) van Serge Lehman en Frederik Peeters uit het Frans.

Tessa van Dooren vertaalt een fragment uit *The Lost Dog* (fictie) van Michelle de Kretser uit het Engels.

Pieter van der Drift vertaalt een fragment uit *Il Caso Bramard* (fictie) van Davide Longo en een fragment uit *Breve trattato sulle coincidenze* (fictie) van Domenico Dara uit het Italiaans.

Ghislaine van Drunen vertaalt een fragment uit *Ça va n'aller* (fictie) van Pieterke Mol uit het Frans.

Arie van der Ent vertaalt een fragment uit *Serye ptsjoly* (fictie) van Andrej Koerkov en een fragment uit *Ljoedi i ptitsy* (fictie) van Svetlana Satsjkova uit het Russisch.

Willem Jan Gasille vertaalt een fragment uit *The Poison Tree* (non-fictie) van Henry Schvey en een

fragment uit *Black Lamb and Grey Falcon* (non-fictie) van Rebecca West uit het Engels.

Reintje Ghoos vertaalt een fragment uit *La terre invisible* (fictie) van Hubert Mingarelli uit het Frans.

Gretske de Haan vertaalt een fragment uit *Manaraga* (fictie) van Vladimir Sorokin uit het Russisch.

Mieke van Hemert vertaalt een fragment uit *Que diraient les animaux si ... on leur posait les bonnes questions* (non-fictie) van Vinciane Despret uit het Frans.

Jenny de Jonge vertaalt een fragment uit *The Book of Small* (fictie) van Emily Carr uit het Engels.

Pietha de Voogd vertaalt een fragment uit *Sessanta racconti* (fictie) van Dino Buzzati uit het Italiaans.

Elisabeth Hekkenberg vertaalt een fragment uit *L'affaire de l'esclave Furcy* (fictie) van Mohammed Aïssaoui en een fragment uit *Chasseur de noir* (fictie) van Daniel Vaxelaire uit het Frans.

Henrieke Herber vertaalt een fragment uit *Almarina* (fictie) van Valeria Parrella en een fragment uit *Il sole fra le dita* (kinder- en jeugdliteratuur) van Gabriele Clima uit het Italiaans.

Rokus Hofstede vertaalt een fragment uit *La fin du monde n'aurait pas eu lieu* (fictie) van Patrik Oufednik uit het Frans.

Hero Hokwerda vertaalt een fragment uit *De amuletten van de liefde en van de wapenen* (fictie) van Andreas Embirikos uit het Grieks.

Liesbeth Huijter vertaalt een fragment uit *Jeg vil våkne til verden* (poëzie) van Karoline Brændjord uit het Noors.

Peter Huijzer vertaalt een fragment uit *Der ewige Spießer* (fictie) van Ödön von Horváth; en samen met **Jan Sietsma** een fragment uit *Philosophische Untersuchungen über das Wesen der menschlichen Freiheit und die damit zusammenhängenden Gegenstände* (non-fictie) van Friedrich Wilhelm Joseph Schelling uit het Duits.

Gerbrand Izaks vertaalt een fragment uit *Die Wolfs-haut* (fictie) van Hans Lebert uit het Duits.

Madelon Janse vertaalt een fragment uit *Under the Udala Trees* (fictie) van Chinelo Okparanta uit het Engels.

Johannes Jonkers vertaalt een fragment uit *South Riding* (fictie) van Winifred Holtby en een fragment uit *I Remember* (non-fictie) van Joe Brainard uit het Engels.

Hilde Keteleer vertaalt een fragment uit *Die rechtschaffenen Mörder* (fictie) van Ingo Schulze uit het Duits.

Hans Kloos vertaalt een fragment uit *Singulariteten* (fictie) van Balsam Karam uit het Zweeds.

Sophie Kuiper vertaalt een fragment uit *Ennen kuin mieheni katoaa* (fictie) van Selja Ahava uit het Fins.

Lies Lavrijsen vertaalt een fragment uit *The Poet X* (kinder- en jeugdliteratuur) van Elizabeth Acevedo uit het Engels.

Paul van der Lecq vertaalt een fragment uit *The Other Paris* (fictie) van Mavis Gallant uit het Engels.

Mark Leenhouts vertaalt een fragment uit *Riye shu* (fictie) van Han Shaogong uit het Chinees.

Frank Lekens vertaalt een fragment uit *Carpenter's Gothic* (fictie) van William Gaddis uit het Engels.

Jip Lemmens vertaalt een fragment uit *Nilling: Prose Essays on Noise, Pornography, the Codex, Melancholy, Lucretius, Folds, Cities and Related Aporias* (non-fictie) van Lisa Robertson en een fragment uit *Antigonick* (toneel) van Anne Carson uit het Engels.

Karol Lesman vertaalt een fragment uit *Śmierć archiwariusza* (fictie) van Kalman Segal uit het Pools.

Mireille Markus vertaalt circa 30 gedichten van Zinaida Hippius uit het Russisch.

Joke Mayer vertaalt vier verhalen (fictie) van Cristina Peri Rossi uit het Spaans.

Kees Mercks vertaalt een fragment uit *Místa ve tmě* (fictie) van Lidmila Kábrtová uit het Tsjechisch.

Corian Messing vertaalt een fragment uit *Die Kahans aus Baku. Eine Familienbiographie* (non-fictie) van Verena Dohrn en een fragment uit *Lauf um dein Leben! Die Weltreise der Sneakers* (kinder- en jeugdliteratuur) van Wolfgang Korn uit het Duits.

Anne Lopes Michielsen vertaalt een fragment uit *A boneca de Kokoschka* (fictie) van Afonso Cruz uit het Portugees.

Laura Molenaar vertaalt een fragment uit *Grísafjörður* (kinder- en jeugdliteratuur) van Lóa Hlín Hjálmtisdóttir uit het IJslands.

Rebekka Herman Mostert vertaalt een fragment uit *Boldog Észak. Aimé Billion mesél* (fictie) van Árpád Kun en een fragment uit *A bor filozófiája* (fictie) van Hamvas Béla uit het Hongaars.

Marthe Nelissen vertaalt een fragment uit het tweede deel van de Egyptische trilogie *Shubeik Lubeik* (beeldverhaal) van Deena Mohamed en een fragment uit *Hapi* (fictie) van de Koeweitse auteur Taleb al-Refai, beide uit het Arabisch.

Thijs van Nimwegen vertaalt een fragment uit *Yippee Ki-Yay Moviegoer: Writings on Bruce Willis, Badass Cinema and Other Important Topics* (non-fictie) van Outlaw Vern uit het Engels.

Frans Oosterholt vertaalt een fragment uit *El mar* (fictie) van Blai Bonet en een fragment uit *L'àngel de la segona mort* (Fictie) van Julià de Jòdar uit het Catalaans.

Anne Oosthuizen vertaalt een fragment uit *Rivers of London* (fictie) van Ben Aaronovitch uit het Engels.

Hilje Papma vertaalt een fragment uit *Company* (fictie) van Namwali Serpell uit het Engels.

Irma Pieper vertaalt een fragment uit *Soudce z milosti* (fictie) van Ivan Klíma uit het Tsjechisch.

Ard Posthuma vertaalt een fragment uit *Spaziergang nach Syrakus im Jahre 1802* (non-fictie) van Johann Gottfried Seume uit het Duits.

Charlotte Pothuizen vertaalt een fragment uit *Stramer* (fictie) van Mikołaj Łoziński uit het Pools.

Nadia Ramer vertaalt een fragment uit *Brujas* (fictie) van Brenda Lozano uit het Spaans.

Susan Ridder vertaalt een fragment uit *What's Left of Me is Yours* (fictie) van Stephanie Scott uit het Engels.

Maaike van Rijn vertaalt een fragment uit *Zombie Nation* (fictie) van Øystein Stene uit het Noors.

Charlotte van Rooden vertaalt een fragment uit *Clovnul* (fictie) van Iulian Ciocan en een fragment uit *Ciudata și înduioșătoarea viață a lui Priță Barsacu*. *Bildungsnovella* (fictie) van Iulian Bocai uit het Roemeens.

Sebastian Roth vertaalt een fragment uit *Im Stein* (fictie) van Clemens Meyer uit het Duits.

Ariane Schluter vertaalt een fragment uit *August* (fictie) van Callan Wink uit het Engels.

Roel Schuyt vertaalt een fragment uit *Epistolari i Zaratës* (fictie) van Luan Rama uit het Albanees.

Alyssia Sebes vertaalt een fragment uit *Los asquerosos* (fictie) van Santiago Lorenzo en een fragment uit *Linea nigra* (non-fictie) van Jazmina Barrera uit het Spaans.

Jan Sietsma vertaalt een fragment uit *Undine. Eine Erzählung* (fictie) van Friedrich de la Motte Fouqué uit het Duits.

Tieske Slim vertaalt een fragment uit *Dešt'ová hůl* (fictie) van Jiří Hájíček uit het Tsjechisch.

Maria Smolders vertaalt verhalen uit *Pianokyōsōkyoku nijūichiban* (fictie) van Shūsaku Endō uit het Japans.

Astrid Staartjes vertaalt een fragment uit *What You Have Heard is True, A Memoir of Witness and Resistance* (non-fictie) van Carolyn Forché en een fragment uit *The Story of Captain Nemo* (kinder- en jeugdliteratuur) van Dave Eggers uit het Engels.

Carolien Steenbergen vertaalt een fragment uit *Montrez-moi vos mains* (non-fictie) van Alexandre Tharaud uit het Frans.

Jan Pieter van der Sterre vertaalt een aantal verhalen (fictie) van Thomas Hardy uit het Engels.

Annelous Stiggelbout vertaalt een fragment uit *Yishou zhi* (fictie) van Yan Ge en een fragment uit *Liu ren wancan* (fictie) van Lu Min uit het Chinees.

Nathalie Tabury vertaalt een fragment uit *Le grand feu* (fictie) van Madeleine Ley uit het Frans.

Nina Targan Mouravi vertaalt gedichten uit *Het huis verkopen*, *Evacuatieplan* en *Armeluisvervoer stopt nergens* van Eka Kevanishvili uit het Georgisch.

Hester Tollenaar vertaalt een fragment uit *Un drame au bord de la mer* (fictie) van Honoré de Balzac uit het Frans.

Pavle Trkulja vertaalt een fragment uit *Što na podu spavaš* (fictie) van Darko Cvijetić uit het Servokroatisch.

Jesse Ultzen vertaalt een fragment uit *Proml... citelnost* (fictie) van Marek Vajchr uit het Tsjechisch.

Carolijn Visschers vertaalt een fragment uit *Das perfekte Grau* (fictie) van Salih Jamal en een fragment uit *Wie der Wahnsinn mir die Welt erklärte* (kinder- en jeugdliteratuur) van Dita Zipfel & Rán Flygenring (illustraties) uit het Duits.

Marlies van der Wal vertaalt een fragment uit *The Accidental Recluse* (fictie) van Tom McCulloch uit het Engels.

Monse Weijers vertaalt een fragment uit *Nestor i Kir* (fictie) van Joeri Kazakov uit het Russisch.

Frances Welling vertaalt een fragment uit *Что Делать - Što Delat'* (fictie) van Nikolaj Tsjernysjevskij uit het Russisch.

Guido van de Wiel vertaalt een fragment uit *Alpha-*

betical Africa (fictie) van Walter Abish uit het Engels en een fragment uit *Cent mille milliards de poèmes* (poëzie) van Raymond Queneau uit het Frans.

Heleen Wiemans vertaalt een fragment uit *The Ghost Notebooks* (fictie) van Ben Dolnick uit het Engels.

Mark Wildschut vertaalt een fragment uit *Das Prinzip Hoffnung* (non-fictie) van Ernst Bloch uit het Duits.

Jolijt Wolting vertaalt een fragment uit *Niedergang* (fictie) van Roman Graf uit het Duits.

Nele Ysebaert vertaalt een fragment uit *Jamshid Khany Mamim, Ka hamisha ba lagal xoyda daybird* (fictie) van Bakhtyar Ali uit het Koerdisch.

Michal van Zelm vertaalt een fragment uit *En Aften i Kolera-Aaret* (fictie) van Alexis Hareng uit het Deens.

Arwin van der Zwan vertaalt een fragment uit *Cane* (fictie) van Jean Toomer uit het Engels.

Dorette Zwaans vertaalt een fragment uit *Continua a camminare* (kinder- en jeugdliteratuur) van Gabriele Clima uit het Italiaans.

Opdrachten fragmentvertalingen voor literair vertalers uit het Nederlands en Fries

Tijdelijke steunmaatregel

Via de tijdelijke steunmaatregel voor literair vertalers uit het Nederlands en Fries zijn in 2021 in totaal 218 opdrachten voor fragmentvertalingen in vele genres gerealiseerd: van kinder- en jeugdliteratuur tot non-fictie, van poëzie tot beeldverhaal. 156 vertalers ontvingen per opdracht € 1.500 voor het vertalen van een lang fragment van 6.000 woorden uit het door hen voorgestelde boek(en) en promotie rondom deze titel(s). Hiermee zijn niet alleen de geaccrediteerde vertalers ondersteund, maar wordt ook de acquisitie van Nederlandse literatuur in 34 taalgebieden gestimuleerd.

Geaccrediteerde literair vertalers uit het Nederlands en Fries konden een aanvraag indienen voor een of meer titels die in de afgelopen drie jaar in de verschillende brochures van het Nederlands Letterenfonds zijn opgenomen of zelf een relevante titel aandragen. De resultaten, de fragmentvertalingen zijn gedeeld met de rechtenmanagers van de betreffende Nederlandse uitgeverijen. Zo kunnen alle voor de promotie relevante partijen elkaars werk versterken.

In totaal is € 327.000 toegekend voor fragmentvertalingen uit en promotie rondom de volgende titels:

In het Afrikaans

1001 Nacht van Kader Abdolah (Prometheus, fictie), vertaler: Wium van Zyl

De boom met het oor van Annet Schaap (Querido, kinder- en jeugdliteratuur), vertaler: Amelia De Vaal

De man met de zeegroene ogen van Koos Meinderts (Hoogland & Van Klaveren, kinder- en jeugdliteratuur), vertaler: Amelia De Vaal

Beer is op vlinder van Annemarie van Haeringen (Uitgeverij Leopold, kinder- en jeugdliteratuur), vertaler: Amelia De Vaal

De kosmische komedie van Frank Westerman (Querido Fosfor, non-fictie), vertaler: Daniel Hugo

In het Albanees

De uitvreter, Titaantjes, Dichtertje van Nescio (Nijgh & Van Ditmar, fictie), vertaler: Albana Shala

Herinneringen van Aletta Jacobs (Amsterdam: Van Holkema & Warendorf, non-fictie), vertaler: Albana Shala

In het Arabisch

De bruidsvlucht van Annemarie Estor (Poëziecentrum, poëzie), vertaler: Hazim Kamaledin

In het Armeens

Er is geen vorm waarin ik pas van Erna Sassen (Leopold, kinder- en jeugdliteratuur), vertaler: Samvel Ghratyan

Herfsttij der middeleeuwen van Johan Huizinga (Olympus, non-fictie), vertaler: Samvel Ghratyan

In het Berbers

Koning van Katoren van Jan Terlouw (Lemniscaat, kinder- en jeugdliteratuur), vertaler: Mohamed Saadouni

In het Bulgaars

Drift van Bregje Hofstede (Das Mag, fictie), vertaler: Iglia Vassileva-van der Heiden

Hoe duur was de suiker van Cynthia McLeod (De Geus, fictie), vertaler: Aneta Dantcheva-Manolova

Zeb. van Gideon Samson (Leopold, kinder- en jeugdliteratuur), vertaler: Iglia Vassileva-van der Heiden

De onbetrouwbare verteller van Maxim Februari (Prometheus, non-fictie), vertaler: Aneta Dantcheva-Manolova

De Avant-gardisten van Sjeng Scheijen (Prometheus, non-fictie), vertaler: Maria Encheva

Het nationaal-socialisme als rancuneleer van Menno ter Braak (Van Oorschot, non-fictie), vertaler: Boriana Katzarska

In het Catalaans

Eilanddagen van Gideon Samson (Leopold, kinder- en jeugdliteratuur), vertaler: Gustau Raluy

In het Chinees

Dagboek van een poes van Remco Campert (De Bezige Bij, fictie), vertaler: Wen Zhang

Ik vind je lief van Sanderijn van der Doef (Ploegsma, kinder- en jeugdliteratuur), vertaler: Wen Zhang

De grenzen van mijn taal: een klein filosofisch onderzoek naar depressie van Eva Meijer (Cossee, non-fictie), vertaler: Yaotian Zhang

Mijn lieve gunsteling van Marieke Lucas Rijneveld (Atlas Contact, fictie), vertaler: Teng-Chie (Jerry) Kuo

Zomervacht van Jaap Robben (De Geus, fictie), vertaler: Teng-Chie (Jerry) Kuo

In het Deens

De herinnerde soldaat van Anjet Daanje (Passage, fictie), vertaler: Lise Bøgh-Sørensen

Beter wordt het niet van Caroline de Gruyter (De Geus, non-fictie), vertaler: Lise Bøgh-Sørensen

Honderd gedichten vanuit De Lage Landen, een anthologie van hedendaagse Nederlandse dichters met werk van onder meer Ester Naomi Perquin, Mustafa Stitou, Eva Gerlach, Frank Keizer, Gerda Blees (meerdere uitgeverijen, Podium, poëzie), vertaler: Nina Malinovski

In het Duits

Adam van Wanda Reisel (Atlas Contact, fictie), vertaler: Rainer Kersten

Conditioes van Thomas Heerma van Voss (Das Mag, fictie), vertaler: Ulrich Faure

Het aanbidden van Louis Claus van Valentijn Hoogenkamp (De Bezige Bij, fictie), vertaler: Anna Carstens

Op weg naar de Hartz van Wessel de Gussinklo (Kopernik, fictie), vertaler: Ira Wilhelm

Antoinette van Robbert Welagen (Nijgh & Van Ditmar, fictie), vertaler: Ingrid Ostermann

Moord op de moestuin van Nicolien Mizee (Nijgh & Van Ditmar, fictie), vertaler: Silke Schmidt

Waar ik liever niet aan denk van Jente Posthuma (Pluim, fictie), vertaler: Dania Schüürmann

Knikkerkoning van Kira Wuck (Podium, fictie), vertaler: Andrea Kluitmann

Hoor nu mijn stem van Franca Treur (Prometheus, fictie), vertaler: Dania Schüürmann

De dwaler van Roos van Rijswijk (Querido, fictie), vertaler: Stefanie Ochel

Pastorale van Stephan Enter (Van Oorschot, fictie), vertaler: Christiane Kuby

Nicolas en de verdwijning van de wereld van Anne Eekhout (de Arbeiderspers, kinder- en jeugdliteratuur), vertaler: Janine Malz

Hier zijn Ari en Loek van Yvonne de Vries (Hoogland & Van Klaveren, kinder- en jeugdliteratuur), vertaler: Birgit Erdmann

Sabel van Suzanne Wouda (Hoogland & van Klaveren, kinder- en jeugdliteratuur), vertaler: Eva Schweikart

Koningskind van Selma Noort (Leopold, kinder- en jeugdliteratuur), vertaler: Andrea Kluitmann

Bergje van Bregje Hofstede (Van Oorschot, non-fictie), vertaler: Heike Baryga

De sigarenfabriek van Isay Rottenberg. De verborgen geschiedenis van een joodse Amsterdammer in nazi-Duitsland van Hella en Sandra Rottenberg (Atlas Contact, non-fictie), vertaler: Christina Siever

Ook mijn Holocaust. Een reisverslag van 6 dagen en 35 jaar van Maurits de Bruijn (Das Mag, non-fictie), vertaler: Lisa Mensing

Kijken is bekeken worden. Uit de kelders van Het Stedelijk van Gerrit Komrij (De Arbeiderspers en Stedelijk Museum Amsterdam, non-fictie), vertaler: Andrea Theresia van Dingstee

De zonen van Bruce Lee van Alex Boogers (Inside / Overamstel, non-fictie), vertaler: Anne Habermann

Hotel Schiller van Marjolein Bierens (Meulenhoff, non-fictie), vertaler: Ulrich Faure

Ananas. Een geschiedenis in opzienbarende verhalen en onverwachte ontmoetingen van Lex Boon (Meulenhoff, non-fictie), vertaler: Silke Schmidt

In de schaduw van een nachtvlinder. Een archeoloog op zoek naar sporen van de holocaust van Ivar Schute (Prometheus, non-fictie), vertaler: Christina Siever

Anne Frank was niet alleen. Het Merwedeplein 1933-1945 van Rian Verhoeven (Prometheus, non-fictie), vertaler: Waltraud Hüsmert

De kosmische komedie van Frank Westerman (Querido Fosfor, non-fictie), vertaler: Verena Kiefer

Japan in honderd kleine stukjes van Paulien Cornelisse (Uitgeverij Cornelisse, non-fictie), vertaler: Gerd Busse

Mens Dier Ding van Alfred Schaffer (De Bezige Bij, poëzie), vertaler: Stefan Wiczorek

Doen en laten van Judith Herzberg (De Harmonie/ Van Oorschot, poëzie), vertaler: Christiane Kuby

Een mens moet ook niet alles weten van Giovanni della Chiusa (Lebowski, poëzie), vertaler: Andrea Theresia van Dingstee

Biografie van een vlieg en Zomervacht van Jaap Robben (Loopvis, poëzie en De Geus, fictie), vertaler: Birgit Erdmann

In het Engels

Zwanendrivers van Dido Drachmann (Scratch, beeldverhaal), vertaler: Moshe Gilula

Jaar Nul van Frenk Meeuwssen (Sherpa, beeldverhaal), vertaler: Laura Watkinson

Het smartlappenkwartier van Philip Snijder (Atlas Contact, fictie), vertaler: Emma Rault

De verdwenene van Lot Vekemans (Cossee, fictie), vertaler: Laura Watkinson

Rolien en Ralien van Josepha Mendels (Cossee, fictie), vertaler: Liz Waters

In de straten van Tepalka van Tip Marugg (De Bezige Bij, fictie), vertaler: Scott Rollins

Winarta van Basuki Gunawan (literair tijdschrift *De Nieuwe Stem*, fictie), vertaler: David Colmer

De laaiende stilte van Albert Helman (Amsterdamsche Boek- en Courantmaatschappij, fictie), vertaler: David McKay

Pastorale 1943 van Simon Vestdijk (Nijgh & Van Ditmar, fictie), vertaler: Marjolijn de Jager

Bint van F. Bordewijk (Nijgh & Van Ditmar, fictie), vertaler: David Colmer

Het lichtschip van Mathijs Deen (Thomas Rap, fictie), vertaler: Jonathan Reeder

Zeeverhalen (een selectie uit het werk) van Maarten Biesheuvel (Van Oorschot, fictie), vertaler: Antoinette Fawcett

Het gulden vlies van Thule van Thea Beckman (Lemniscaat, kinder- en jeugdliteratuur), vertaler: Brent Annable

Het helse paradijs van Thea Beckman (Lemniscaat, kinder- en jeugdliteratuur), vertaler: Brent Annable

Gozert van Pieter Koolwijk (Lemniscaat, kinder- en jeugdliteratuur), vertaler: Jonathan Ellis

Luna van Pieter Koolwijk (Lemniscaat, kinder- en jeugdliteratuur), vertaler: Jonathan Ellis

Noem geen namen van Astrid Sy (Luitingh-Sijthoff, kinder- en jeugdliteratuur), vertaler: Anna Asbury

Van honingbij tot hagelslag van Joel Broekaert (Ploegsma, kinder- en jeugdliteratuur), vertaler: Colleen Higgins

Hele verhalen voor een halve soldaat van Benny Lindelauf (Querido, kinder- en jeugdliteratuur), vertaler: Kristen Gehrman

Olle van Guus Kuijer (Querido, kinder- en jeugdliteratuur), vertaler: Michele Hutchison

De lege hemel van Marjan Slob (Ambo Anthos, non-fictie), vertaler: Brendan Monaghan

In het huis van de dichter van Jan Brokken (Atlas Contact, non-fictie), vertaler: David McKay

De blinde fotograaf van Hannes Wallrafen (Atlas Contact, non-fictie), vertaler: Laura Vroomen

Goed kijken begint met negeren van Wieteke van Zeil (Atlas Contact, non-fictie), vertaler: Susan Ridder

Verplicht gelukkig. Portret van een familie van Saskia Goldschmidt (Cossee, non-fictie), vertaler: Lorraine T. Miller

Ook mijn Holocaust van Maurits de Bruijn (Das Mag, non-fictie), vertaler: Jonathan Reeder

Het complete Rekelboek en Alptruum. Stanley's laatste gems van Koos van Zomeren (De Arbeiderspers, non-fictie), vertaler: Sue Anderson

Frictie van Miriam Rasch (De Bezige Bij, non-fictie), vertaler: Brendan Monaghan

Ongekende liefde. Mijn levensverhaal, verteld aan mijn dochter van Vamba Sherif (De Geus, non-fictie), vertaler: Susan Ridder

Schuldig: Een verkenning van mijn geweten van

Jannah Loontjens (Podium, non-fictie), vertaler: Anna Asbury
Brief aan mijn moeder van Ischa Meijer (Prometheus, non-fictie), vertaler: Hester Velmans
Eichmann in Jeruzalem van Abel J. Herzberg (Prometheus, non-fictie), vertaler: Rob Naborn
Denken is verrukkelijk van Margriet van der Heijden (Prometheus, non-fictie), vertaler: Lorraine T. Miller
Voor altijd onze man in Teheran van Thomas Erdbrink (Prometheus, non-fictie), vertaler: Jeannette K. Ringold
Het geheim van de Gucci-koffer. Hoe de adel uit Midden-Europa verdween van Pauline Terreehorst (Prometheus, non-fictie), vertaler: Arienne van den Dries
Ik had me de wereld anders voorgesteld van Anil Ramdas (Querido, non-fictie), vertaler: Scott Rollins
Doe je best. Lof van het ongrijpbare leven van Marjoleine de Vos (Van Oorschot, non-fictie), vertaler: Rob Naborn
Vuil Goed van Rob Schouten (De Arbeiderspers, poëzie), vertaler: Willem Groenewegen
Gedichten uit verschillende bundels van Remco Campert (De Bezige Bij, poëzie), vertaler: Donald Gardner
Wie was ik van Alfred Schaffer (De Bezige Bij, poëzie), vertaler: Michele Hutchison
Selectie gedichten uit *Vallende Stilte* en andere bundels van Gerrit Kouwenaar (Querido, poëzie), vertaler: Francis Redvers Jones
'Nachtboot' en andere gedichten van Maria Barnas (Van Oorschot, poëzie), vertaler: Donald Gardner
Verzamelde gedichten van Hanny Michaelis (Van Oorschot, poëzie), vertaler: Judith Wilkinson
In het Estisch
Kort Amerikaans van Jan Wolkers (Meulenhoff, fictie), vertaler: Kerti Tergem
Oeroeg van Hella S. Haasse (Querido, fictie), vertaler: Kerti Tergem
In het Farsi
Hersenschimmen van J. Bernlef (Querido, fictie), vertaler: Ramin Farahani
In het Fins
Bougainville. Een gedenkschrift van F. Springer (Querido, fictie), vertaler: Titia Schuurman
In het Frans
De geschiedenis van mijn seksualiteit van Tobï Lakmaker (Das Mag, fictie), vertaler: Daniel Cunin
Pathologieën van Jacob Israël de Haan (publiek domein, fictie), vertaler: Olivier van Wersch-Cot
Pijpelijntjes van Jacob Israël de Haan (publiek domein, fictie), vertaler: Daniel Cunin
Vallen is als vliegen van Manon Uphoff (Querido, fictie), vertaler: Arlette Ounanian
Eilanddagen van Gideon Samson (Leopold, kinder- en jeugdliteratuur), vertaler: Myriam Bouzid
Schaduw van de leeuw van Linda Dielemans (Leopold, kinder- en jeugdliteratuur), vertaler: Mireille Cohendy
Oomen stroomt over van Francine Oomen (Nijgh & Van Ditmar, non-fictie), vertaler: Noëlle Michel
Liever dier dan mens van Pieter van Os (Prometheus, non-fictie), vertaler: Myriam Bouzid

Vaderliefde van P.F. Thomése (Prometheus, non-fictie), vertaler: Paul Gellings
Het nationaal-socialisme als rancuneleer van Menno Ter Braak (Van Oorschot, non-fictie), vertaler: Pierre-Marie Finkelstein
De schilders van duin- en bollestreek van Werner van den Belt en Bob Hardus (WBooks, non-fictie), vertaler: Thomas Beauvils
Verzamelde gedichten van Paul Rodenko (De Harmonie, poëzie), vertaler: Paul Gellings
Het koningsgraf (uit: *Verzamelde gedichten*) van Bertus Aafjes (Meulenhoff, poëzie), vertaler: Christian Marcipont
Monniksoog / Afscheid van Cees Nooteboom (Karaat / Koppennik, poëzie), vertaler: Philippe Noble
Verzamelde gedichten van Menno Wigman (Prometheus, poëzie), vertaler: Jan Mysjkin
Verzamelde gedichten van Adriaan Morriën (Van Oorschot, poëzie), vertaler: Christian Marcipont
In het Grieks
De Schaduwen van Radovar van Marloes Morshuis (Lemniscaat, kinder- en jeugdliteratuur), vertaler: Maria Pigada
Ik moet dit doen van Maren Stoffels (Leopold, kinder- en jeugdliteratuur), vertaler: Maria Pigada
Het is oorlog maar niemand die het ziet van Huib Modderkolk (Podium, non-fictie), vertaler: Margarita Bonatsou
In het Hongaars
Jheronimus van Marcel Ruijters (Lecturis, beeld-verhaal), vertaler: Tamás Balogh
Uit het leven van een hond van Sander Kollaard (Van Oorschot, fictie), vertaler: Miklós Fenyves
De goudsmid en de meesterdief van Tonke Dragt (Leopold, kinder- en jeugdliteratuur), vertaler: Szabolcs Wekerle
De torens van februari van Tonke Dragt (Leopold, kinder- en jeugdliteratuur), vertaler: Szabolcs Wekerle
De brieven van Mia van Astrid Sy (Oxfam Novib, kinder- en jeugdliteratuur), vertaler: Erika Winkler
Iedereen was er van Toon Tellegen (Querido, kinder- en jeugdliteratuur), vertaler: Orsolya Varga
Herinneringen. De autobiografie van Nederlands bekendste feministe en eerste vrouwelijke arts van Aletta Jacobs (Boom, non-fictie), vertaler: Judit Gera
BAM. Een reis van niets naar niets van Jelle Brandt Corstius (Das Mag, non-fictie), vertaler: Bérczes Tibor
Johan Cruijff. De biografie van Auke Kok (Hollands Diep, non-fictie), vertaler: Tamás Balogh
In het Indonesisch
Nog pas gisteren van Maria Dermout (Querido, fictie), vertaler: Frieda Amran
De Wraak van Diponegoro van Martin Bossenbroek (Athenaeum van Polak & Van Gennep, non-fictie), vertaler: Maya Sutedja-Liem
In het Italiaans
Ernest Hemingway is gecancelled van Henk van Straten (Nijgh & van Ditmar, fictie), vertaler: Claudia Di Palermo
Wat is kunst? van Ted van Lieshout (Leopold, kinder- en jeugdliteratuur), vertaler: Olga Amagliani

Eilanddagen van Gideon Samson (Leopold, kinderen jeugdliteratuur), vertaler: Olga Amagliani
Hoe Tortot zijn vissehart verloor van Benny Lindelauf (Querido, kinderen jeugdliteratuur), vertaler: Anna Patrucco Becchi

Mafiopoli. Een zoektocht naar de 'Ndrangheta, de machtigste maffia van Italië van Sanne de Boer (Nieuw Amsterdam, non-fictie), vertaler: Maria Cristina Coldagelli

De tuinen van Bomarzo van Hella S. Haasse (Querido, non-fictie), vertaler: Franco Paris

Het vaderpaard / It faderpaard. Alle gedichten van Tsjébbe Hettinga (De Bezige Bij, poëzie), vertaler: Claudia Di Palermo

Verzamelde gedichten van Hendrik Marsman (Querido, poëzie), vertaler: Franco Paris

In het Japans

In Hollandia Suburbia van Guido van Driel (Concerto Books, beeldverhaal), vertaler: Ryochi Ichinose

Zwanendrifters van Dido Drachman (Scratch Books, beeldverhaal), vertaler: Natsumi Kawano

Winterijs van Peter van Gestel (Fontein, kinderen jeugdliteratuur), vertaler: Yumi Nishimura

In het Kroatisch

De val van Thomas G. van Nelleke Noordenvliet (Atlas Contact, fictie), vertaler: Maja Weikert

Leven en laten leven van Hendrik Groen (Meulenhoff, fictie), vertaler: Svetlana Grubić Samaržija

Koning van Katoren van Jan Terlouw (Lemniscaat, kinderen jeugdliteratuur), vertaler: Radovan Lučić

Wat is kunst? van Ted van Lieshout (Leopold, kinderen jeugdliteratuur), vertaler: Svetlana Grubić Samaržija

In het Litouws

Quotum. Project Z van Marloes Morshuis (Lemniscaat, kinderen jeugdliteratuur), vertaler: Birutė Avižinienė

Vosje van Edward van de Vendel (Querido, kinderen jeugdliteratuur), vertaler: Rima Dirse

De boom met het oor van Annet Schaap (Querido, kinderen jeugdliteratuur), vertaler: Rima Dirse

Sammie en opa van Enne Koens (Moon Amsterdam, kinderen jeugdliteratuur), vertaler: Rima Dirse

In het Macedonisch

Mijn naam is Selma van Selma van de Perre (Thomas Rap, non-fictie), vertaler: Darko Cvetanoski

In het Noors

Het bittere kruid van Marga Minco (Prometheus, fictie), vertaler: Hedda Vormeland

In het Oekraïens

Het bittere kruid van Marga Minco (Prometheus, fictie), vertaler: Hedda Vormeland

Koning van Katoren van Jan Terlouw (Lemniscaat, kinderen jeugdliteratuur), vertaler: Oksana Smerek

Troost van bedroefde harten van Van Gogh (Prometheus, non-fictie), vertaler: Jaroslav Dovhopoly

Veldgrauw van Evertjan van Roekel (Spectrum, non-fictie), vertaler: Jaroslav Dovhopoly

Mijn naam is Selma van Selma van de Perre (Thomas Rap, non-fictie), vertaler: Oksana Smerek

In het Pools

Het land, in brieven van Elisabeth Maria Post (Johannes Allart, fictie), vertaler: Jan Urbaniak

Hoe Tortot zijn vissehart verloor en Hele verhalen voor een halve soldaat van Benny Lindelauf (Querido, kinderen jeugdliteratuur), vertaler: Jadwiga Jędryas

In het Portugees

Dubbelspel van Frank Martinus Arion (De Bezige Bij, fictie), vertaler: Mariângela Guimarães

Uit het leven van een hond van Sander Kollaard (Van Oorschot, fictie), vertaler: Mariângela Guimarães

Licht op Lissabon van Harrie Lemmens (De Arbeiderspers, non-fictie), vertaler: Leonor Raven

En altijd maar verlangen van Frénk van der Linden (Luitingh-Sijthoff, non-fictie), vertaler: Maria Júlia Abreu de Souza

Monniksoog / Afscheid van Cees Nooteboom (Koppertnik, poëzie), vertaler: Ana Maria Carvalho

In het Roemeens

Zomervacht van Jaap Robben (De Geus, fictie), vertaler: Irina Anton

Uit het leven van een hond van Sander Kollaard (Van Oorschot, fictie), vertaler: Oana Marin

Paarden vliegen business class. Verhalen over mens en dier in het Midden-Oosten van Olaf Koens (Nijgh & van Ditmar, non-fictie), vertaler: Oana Marin

In het Russisch

Finse dagen van Herman Koch (Ambo Anthos, fictie), vertaler: Irina Bassina

Het bittere kruid van Marga Minco (Prometheus, fictie), vertaler: Irina Michajlova

Wat is kunst? van Ted van Lieshout (Leopold, kinderen jeugdliteratuur), vertaler: Ekaterina (Katja) Assoian

Een indiaan als jij en ik van Erna Sassen (Leopold, kinderen jeugdliteratuur), vertaler: Albina Guryanova

Het meisje met de vlechtjes van Wilma Geldof (Luitingh-Sijthoff, kinderen jeugdliteratuur), vertaler: Irina Leichenko

Moed en overmoed. Leven en tijd van Mata Hari van Jessica Voeten & Angela Dekker (Atlas Contact, non-fictie), vertaler: Olga Grishina

Dierentallen van Eva Meijer (ISVW Uitgevers, non-fictie), vertaler: Katja Assoian

Vrij van corona. Het begin van een nieuw tijdperk van Jaap Goudsmit (Pluim, non-fictie), vertaler: Ekaterina Tereshko

Cliffrock Castle. Werken op een kasteel in Schotland van Josephine Rombouts (Querido, non-fictie), vertaler: Olga Grishina

Achteraf van Karel van het Reve (Van Oorschot, non-fictie), vertaler: Elena Fadeeva

Habitus van Radna Fabias (De Arbeiderspers, poëzie), vertaler: Nina Targan Mouravi

Meervoudig afwezig van Esther Naomi Perquin (Van Oorschot, poëzie), vertaler: Nina Targan Mouravi

In het Servisch

Hé, wie zit er op de wc? van Harmen van Straaten (Leopold, kinderen jeugdliteratuur), vertaler: Nevena Kukoljac

Boer Boris gaat naar zee van Ted van Lieshout (Gottmer, kinderen jeugdliteratuur), vertaler: Nevena Kukoljac

De zwarte zon van Jeroen Brouwers (Atlas Contact, non-fictie), vertaler: Olivera Petrovic van der Leeuw

Het Schilder-boeck van Karel van Mander (publiek domein, non-fictie), vertaler: Jelica Novakovic-Lopušina

In het Sloveens

Confrontaties van Simone Atangana Bekono

(Lebowski, fictie), vertaler: Staša Pavlović

Wij zijn licht van Gerda Blees (Podium, fictie), vertaler: Staša Pavlović

Hersenschimmen van J. Bernlef (Querido, fictie),

vertaler: Stana Anželj

Slauerhoff, Herinneringen en brieven van F.C. Terborgh

(De Bezige Bij, non-fictie), vertaler: Martina Soldo

In het Slowaaks

Typex's Andy: de vele levens van Andy Warhol van

Typex (Scratch, beeldverhaal), vertaler: Zoran Oravec

Mystiek lichaam van Frans Kellendonk (Meulenhoff,

fictie), vertaler: Adam Bžoch

De Waterman van Arthur van Schendel (Nijgh & Van

Ditmar, fictie), vertaler: Zoran Oravec

In het Spaans

Clüent E. Busken van Jeroen Brouwers (Atlas Contact, fictie), vertaler: Julio Grande

Het aanbidden van Louis Claus van Valentijn

Hoogenkamp (De Bezige Bij, fictie), vertaler: Guillermo Briz

Dubbelspel van Frank Martinus Arion (De Bezige Bij, fictie), vertaler: Julio Grande

Als de winter voorbij is van Thomas Verbogt (Nieuw

Amsterdam Uitgevers, fictie), vertaler: Marcela Cazau

Wij zijn licht van Gerda Blees (Podium, fictie), vertaler: Micaela van Muylem

Mooi doodliggen van A.F.Th. van der Heijden (Querido, fictie), vertaler: Gonzalo Fernández Gómez

Uit het leven van een hond van Sander Kollaard

(Van Oorschot, fictie), vertaler: Gonzalo Fernández Gómez

Een aap op de wc van Joukje Akveld (Hoogland &

Van Klaveren, kinder- en jeugdliteratuur), vertaler:

Gustau Raluy

Afhankelijkheidsverklaring van Rebekka de Wit (Atlas Contact, non-fictie), vertaler: Guillermo Briz

BAM. Een reis van niets naar niets van Jelle Brandt

Corstius (Das Mag, non-fictie), vertaler: Micaela van Muylem

Verdwijnpunt van Wytske Versteeg (Querido, non-fictie), vertaler: Inge Luken

De wet van de stilte. Reis door Colombia van Karin

Anema (Scriptum, non-fictie), vertaler: Marcela Cazau

In het Tsjechisch

De rat van Amsterdam van Pieter Waterdrinker (Nijgh & Van Ditmar, fictie), vertaler: Radka Smejkalova

Terug tot Ina Damman van Simon Vestdijk (Nijgh &

Van Ditmar, fictie), vertaler: Madla de Bruin-Hübllová

Wij zijn licht van Gerda Blees (Podium, fictie), vertaler: Madla de Bruin-Hübllová

Het bittere kruid van Marga Minco (Prometheus, fictie), vertaler: Pavla van Dam Marková

Liefde, als dat het is van Marijke Schermer (Van

Oorschot, fictie), vertaler: Radka Smejkalova

Bensboot van Pieter Koolwijk (Lemniscaat, kinder- en jeugdliteratuur), vertaler: Libuse van Dijk

Geheimen van het wilde woud van Tonke Dragt

(Leopold, kinder- en jeugdliteratuur), vertaler: Jana Pellarová

Ik ben Vincent en ik ben niet bang van Enne Koens

(Luitingh Sijthoff, kinder- en jeugdliteratuur), vertaler: Pavla van Dam Marková

Baltische zielen van Jan Brokken (Atlas Contact,

non-fictie), vertalers: Jana Červenková en Lenka Strnadová

De Kozakkentuin van Jan Brokken (Atlas Contact,

non-fictie), vertalers: Jana Červenková en Lenka Strnadová

Laura H. Het kalifaatmeisje uit Zoetermeer van

Thomas Rueb (Das Mag, non-fictie), vertaler: Blanka Juranová

In het Turks

Antoinette van Robbert Welagen (Nijgh & Van Ditmar, fictie), vertaler: Hasan Türksel

Het bittere kruid van Marga Minco (Prometheus, fictie), vertaler: Gül Özlen

Perenbomen bloeien wit van Gerbrand Bakker

(Cossee, kinder- en jeugdliteratuur), vertaler: Mustafa Ozen

Wij waren hier eerst van Joukje Akveld (Gottmer,

kinder- en jeugdliteratuur), vertaler: Nevin Soysal

Homme en het noodgeval van Annejan Mieras

(Lemniscaat, kinder- en jeugdliteratuur), vertaler: Hasan Türksel

We haten elkaar meer dan de joden. Tweedracht

in de Palestijnse maatschappij van Els van Diggele

(Athenaeum-Polak & Van Genneep, non-fictie), vertaler: Kadir Turkmen

Hoe de eerste vonken zichtbaar waren van Simone

Atangana Bekono (Uitgeverij Wintertuin, poëzie), vertaler: Mustafa Ozen

Bijlage 4

Programma's en activiteiten

Buitenland

Bezoekersprogramma

Periode	naam	samenwerkingsverband
10 juni	Online Publishers Tour voor Duitse uitgevers van kinder- en jeugdliteratuur. Deelnemers: Kim Laura Franzke (Annette Betz, Berlijn) Johanna Prediger (Arena, Würzburg) Katharina Braun (arsEdition, München) Eva Roth (Atlantis, Stolberg) Barbara Gelberg (Beltz & Gelberg, Weinheim) Annabel Lammers (Bohem, Zürich) Katja Maatsch (Carlsen, Hamburg) Anke Thiemann (DTV Junior, München) Marie Hesse (Diogenes, Zürich) Iris Schubert (Ellermann Verlag, Hamburg) Helga Preugschat (Fischer, Berlijn) Jean Claude Lin, Maria Kafitz en Caroline Grafe (Freis Geistesleben, Stuttgart) Birgit Göckritz (Gerstenberg Verlag, Hildesheim) Saskia Heintz (Carl Hanser Verlag, München) Maria-Elisabeth Niebus (Kleine Gestalten, Berlijn) Kerstin Rabe (Mixtvision, München) Markus Weber, Franziska Neuhaus (Moritz Verlag, Frankfurt) Bärbel Dorweiler, Svenja Drewes (Thienemann-Esslinger Verlag, Stuttgart) Michael Stehle (Verlag Urachhaus, Stuttgart) Julia Jung (Woow Books, Hamburg) Presentaties: Mirjam Noorduijn, Birgit Erdmann, Andrea Kluitmann, Rolf Erdorf en Verena Kiefer.	Literatuur Vlaanderen
14 juni	Online Publishers Tour voor Duitse fictie uitgevers: Jessica Beer (Residenz, Salzburg) Thomas Tebbe (Piper Verlag, München) Corinna Kroker (Klett-Cotta, Stuttgart) Sylvia Spatz (DTV, München) Karin Labhart (Diogenes, Zürich) Kerstin Gleba (KiWi, Keulen) Sabine Baumann (Schöffling, Frankfurt) Agnes Brunner (CH Beck, München) Lena Dauker (Hanser, München) Linda Mueller (Haymon Verlag, Innsbruck) Anne Tente (Rowohlt, Hamburg) Presentaties: Jan Konst (Freie Universität Berlin), Andrea Kluitmann (vertaler) en Bettina Baltshv (journalist).	Literatuur Vlaanderen
Voorjaar 2021	Zes online edities van Editors' Hour voor in totaal 35 non-fictie uitgevers.	n.v.t.
9 september	Online presentatie <i>More Dutch Classics</i> -brochure voor 60 internationale fictie en non-fictie uitgevers en vertalers. Sprekers: David McKay (over Astrid Roemer en Anton de Kom), Judith Wilkinson (over Hanny Michaelis), Onno Blom (over Harry Mulisch, Jeroen Brouwers, Hans Sleutelaar en Armando), Ronit Palache (over Renate Rubinstein en Ischa Meijer), en Margot Dijkgraaf (over Cees Nooteboom en August Willemssen).	n.v.t.
15 september	Online Publishers Tour voor Duitse non-fictie uitgevers. Deelnemers: Ulrich Nolte en Stefan Bollmann (Beck Verlag) Christoph Blome (Links Verlag) Martin Janik (Piper) Ilka Heinemann (Droemer Knauer) Lena Luczak (Wagenbach) Christian Koth (Aufbau) Jens Dehning (Siedler) Heinrich Geiselberger (Suhrkamp) Jan Bothe en Ursula Kömen (Wallstein Verlag) Annika Bach (Seemann-Henschel Verlag) Sophie Boysen (Random House Heyne/Ludwig Verlag) Anne Stukenborg (Elisabeth Sandmann Verlag) Katharina Festner (DTV) Johanna Langmaack (Rowohlt) Tobias Heyl (Carl Hanser Verlag) Nina Sillem (Agentur Nina Sillem) Jessica Stern (WBG Wissen Verbindet) Leo Gürtler (Bahoe books) Katharina Picandet (Edition Nautilus) Lisa Ebelt en Svetlana Romantschuk (Edel verlag) Presentaties: Andrea Kluitmann, Jan Konst, Lotte Hammond, Martin Colthorpe (VK), Mireille Berman en Patrick Peeters. Plus korte video over Matthias M.R. Declercq's <i>Urk</i> .	Literatuur Vlaanderen

16 september	Online presentatie <i>More Dutch Classics</i> -brochure voor 29 kinderboekenuitgevers (uit 15 landen). Sprekers: Mirjam Noorduijn, Annemarie Terhell, Laura Watkinson en Kajsa Blomberg.	n.v.t.
22 november	Online presentatie voor Franse kinderboekenuitgevers door recensent Mirjam Noorduijn, vertalers Mireille Cohendy en Myriam Bouzig en agente Elaine Michon.	8 + video breed verspreid onder uitgevers

Boekenbeurzen & prospectiereizen

Periode	naam	Aantal afspraken
Eind oktober	Michele Hutchison bezoekt uitgevers in London	10+
19-23 oktober	Stand op de Frankfurter Buchmesse. Afspraken met internationale uitgevers en organisatoren van literaire festivals en evenementen vanuit de stand van het Nederlands Letterenfonds.	60+
5-7 oktober	The Addict – internationale netwerkbijeenkomst voor mensen uit het boekenvak op Crossing Border Festival	30
28 oktober	Bezoek aan Atelier Néerlandais in Parijs voor de gesprekkenreeks Libre cours à l'imagination, en voor de ontmoeting met de Franse uitgever Juliette Lambron (Fayard), en met de nieuwe artistiek directeur van Salon du Livre, Marie-Madeleine Rigopoulos	3
29-31 oktober	Bezoek samen met de aanstaande curatoren en de ambassade aan stripfestival Quai des Bulles in Saint Malo ter voorbereiding op een presentatie in 2022.	n.v.t.

Frankrijk en Zwitserland: vervolg Phares du Nord

Periode	Activiteit & samenwerkingspartner	Bezoekers
Doorlopend in 2021	Promotievideo's van Nederlandse schrijvers in Franse vertaling (fictie, non-fictie en poëzie): Adriaan van Dis, Niña Wijers, Arnon Grunberg, Saskia Goldschmidt, Cees Nooteboom, Frank Westerman. Voor kinderboek: Anna Woltz, Marit Törnqvist, Noëlle Smit, Fleur van der Weel, Annie M.G. Schmidt en Fiep Westendorp. De video's kwamen tot stand met ondersteuning van de volgende samenwerkingspartners en/of co-financierders: Actes Sud, Chambon Littérature, Editions Stock, Presses de la Cité, L'Ecole des Loisirs, La Partie, La Joie de Lire, Bayard, Format, SLPJ.	Circa 1.200 views
14 juni en 15 november	Webinars <i>Livres Hebdo</i> . Margot Dijkgraaf presenteerde op het kanaal van het Franse Boekblad recente vertalingen aan Franse boekhandels, bibliotheken en recensenten. Op 14 juni drie Nederlandse auteurs. Op 15 november bracht Dijkgraaf vier recente vertaalde kinder- en jeugdboeken onder de aandacht. Beide webinars waren na afloop online te bekijken.	Totaal 430 (live)
3-5 september	Nederland gastland op de twaalfde editie van het literaire festival Le livre sur les quais in Morges, Zwitserland. Het programma werd samengesteld door Margot Dijkgraaf en Adélaïde Fabre. Optredende schrijvers en vertalers: Niña Weijers, Arnon Grunberg, Rokus Hofstede, Martin de Haan, Edward van den Vendel, Abram de Swaan, Peter van Dongen, Adriaan van Dis.	18.000 bezoekers
22 oktober	Nederlandse dichters op de Marché de la Poésie in Parijs. Gerry van der Linden en Ellen Deckwitz werden geïnterviewd door Margot Dijkgraaf en droegen voor uit hun werk. Erik Lindner en Kim Andringa brachten een hommage aan Hans Faverey, n.a.v. recente vertaling van zijn werk, <i>Poésies</i> (uitgeverij Vies Parallèles).	100
september - december	'Libre cours à l'imagination' – stripreeks in Atelier Néerlandais te Parijs, i.s.m. de Nederlandse ambassade Parijs, Atelier Néerlandais en Formula Bula. Acht Nederlandse stripauteurs (Peter van Dongen, Tobias Schalken, Stefan van Dinther, Erik Kriek, Milan Hulsing, Typex, Aimée de Jongh, Erik de Graaf) gingen in gesprek met hun Franse collega's.	Totaal 280
november - december	Presentatie van Nederlandse kinder- en jeugdcultuur, <i>Ton monde, plein de merveilles</i> , in Montreuil i.s.m. de Nederlandse ambassade in Parijs, Fonds Podiumkunsten en SEE NL en Franse partners (Salon du Livre et Presse de la Jeunesse à Montreuil, Est Ensemble Grand Paris, Bibliothèques de Montreuil, Boekhandel Folies d'Encre). Op en rondom de kinderboekenbeurs Salon du Livre et Presse de la Jeunesse in Montreuil brachten Anna Woltz, Marit Törnqvist, Noëlle Smit, Fleur van der Weel hun werk onder de aandacht in fysieke en online activiteiten.	Beurs Salon du Livre et Presse de la Jeunesse: 24.000

Verenigd Koninkrijk en Ierland: New Dutch Writing-campagne

Periode	Activiteit & samenwerkingspartner	Bezoekers
doorlopend	Zeven online vertaalworkshops voor geïnteresseerden in literair vertalen uit het Nederlands in het Engels. Alle workshops waren volledig volgeboekt en er is een wachtlijst voor toekomstige workshops.	Circa 85 deelnemers, verdeeld over 7 workshops
22 januari	Online boekpresentatie <i>How the first sparks became visible</i> van Simone Atangana Bekono (originele titel: <i>Hoe de eerste vonken zichtbaar waren</i>), in vertaling van David Colmer, uitgegeven door Emma Press. De presentatie werd mede mogelijk gemaakt door Emma Press.	25
17 maart	Lancering tijdschrift <i>The Dutch Riveter</i> : een Nederlands themanummer van het tijdschrift <i>The Riveter</i> . <i>The Dutch Riveter</i> presenteert een breed overzicht van Nederlandse literatuur in Engelse vertaling en bestaat uit interviews, recensies, fragmentvertalingen en achtergrondartikelen. Het online launch event werd georganiseerd i.s.m. The British Library in Londen. Auteurs Karin Amatmoekrim, Simone Atangana Bekono en Jaap Robben en vertaler Sam Garrett werden geïnterviewd door hoofdredacteur Rosie Goldsmith. Het tijdschrift kwam tot stand i.s.m. The British Library Londen, <i>The Riveter</i> en European Literature Network.	400
30 maart	Cambridge Literary Festival, online: optredens van Marc ter Horst en Wendy Panders (<i>Palmbomen op de Noordpool</i>) en illustratieworkshop Harmen van Straaten en voordracht door vertaler Laura Watkinson (<i>Hey, who's in the loo</i>).	33 + 39
22 april	Modern Poetry in Translation: Simone Atangana Bekono en David Colmer namen deel aan de online lancering van het lentenummer van <i>Modern Poetry in Translation</i> 'Clean Hands: Focus on the Pandemic in Europe'.	123
20 mei	International Literature Festival Dublin: Rutger Bregman nam online deel n.a.v. het aanhoudende succes van <i>Humankind</i> (oorspronkelijke titel: <i>De meeste mensen deugen</i> , vertaling door Erica Moore en Elizabeth Manton voor Bloomsbury Publishing). In samenwerking met de Nederlandse ambassade in Londen.	113
25 mei	International Literature Festival Dublin: Q&A en masterclass literair vertalen door David Colmer i.s.m. Sarah Ardizzone, The Art and Craft of Translation. In samenwerking met de Nederlandse ambassade in Londen.	24
29 mei	International Literature Festival Dublin: Anna Woltz online in gesprek met auteur Brian Conaghan tijdens het programma <i>Making Friends</i> , n.a.v. het verschijnen van <i>Talking to Alaska</i> (Alaska, vertaling Laura Watkinson voor Rock The Boat). In samenwerking met de Nederlandse ambassade in Londen.	29
30 juni	Bradford Literature Festival: online interview met Connie Palmen en Heather Clark door Lennie Goodings in het programma <i>A New Plath Through The Darkness: Redefining Sylvia Plath</i> n.a.v. de Engelse vertaling van <i>Jij zegt het</i> (<i>Your Story, My Story</i> , vertaling door Eileen J. Stevens en Anna Asbury voor Amazon Publishing).	278
5 juli	West Cork Literary Festival, Ierland: online interview met Connie Palmen en Nuala O'Connor door Martina Devlin.	173
12 juli	West Cork Literary Festival, Ierland: online interview met Miek Zwamborn en vertaler Michele Hutchison door Rachel Andrews, n.a.v. de Engelse vertaling van <i>Wieren</i> .	192
19 juli	West Cork Literary Festival, Ierland. Online interview met Lize Spit en Jaap Robben door Michele Hutchison. Voordracht uit <i>The Melting</i> en <i>Summer Brother</i> door vertalers Kristen Gehrman en David Doherty.	106
26 juli	West Cork Literary Festival, Ierland: Jelmer Mommers in gesprek met Caroline O'Doherty (<i>The Irish Independent</i>) over <i>How are we going to explain this?</i>	80
18 – 24 juli	British Centre for Literary Translation (BCLT): online Summer School voor vertalers. Workshop door Michele Hutchison en schrijver Alfred Schaffer. Deelnemers: Jozef van der Voort, Geoffrey Ballinger, Megan M. Garr, Fiona Harris, Vivien Doornekamp-Glass, Claudette Sherlock, Arienne van den Dries, Joanna Britton, Lauren Harris and Henriette Korthals Altes. Het Letterenfonds betaalde de deelname van 7 vertalers. De workshop kwam tot stand met ondersteuning van het BCLT en het National Centre for Writing Norwich.	n.v.t.
28 september	Reading is Magic: online gesprek van Marc Ter Horst en auteur Emma Shevah over klimaatverandering n.a.v. de Engelse publicatie van <i>Palmbomen op de Noordpool</i> . Het Reading is Magic Festival werd gestreamd op scholen in het Verenigd Koninkrijk.	2.130
8-9 oktober	Willem Jan Verlinden verzorgt twee walking tours (voor pers resp. publiek) door Londen vertrekkend vanuit het Van Gogh House in Stockwell. Dit n.a.v. de Engelse vertaling van <i>De zussen Van Gogh</i> .	40
10 oktober	Durham Book Festival: online optredens van Lize Spit samen met auteur Thora Hjörleifsdóttir en vertalers Kristen Gehrman en Meg Maitch. I.s.m. Flanders Literature.	35
11 oktober	Wokingham Children's Festival: Alice Tetley-Paul geeft vertaalworkshop aan vier middelbareschoolklassen.	128

12 oktober	Wokingham Children's Book Festival: Harmen van Straaten vertelt online over zijn boeken <i>Hey, who's in the loo</i> en <i>Robbie's Little Red Tractor</i> .	544 (16 klassen van 8 verschillende scholen)
10-15 oktober	Cheltenham Literature Festival: 12 auteurs verzorgden live optredens. Te weten: schrijvers Connie Palmen, Simone Atangana Bekono, Anna Woltz, Radna Fabias, Jaap Robben, Karin Amatmoekrim, Lize Spit, Willem Jan Verlinden en vertalers Michele Hutchison, David Colmer, Paul Evans en Jozef van der Voort. Op donderdag 14 oktober cureerde het <i>New Dutch Writing</i>-team een hele dag aan programma's op de Huddle Stage. Daarnaast namen Anna Woltz, David Colmer en Luuk van Middelaar deel aan online programma's van het festival. Tijdens het festival vonden de volgende <i>New Dutch Writing</i>-programma's plaats: - 10 oktober, Willem Jan Verlinden - 10 oktober, Anna Woltz en David Colmer, <i>Talking to Alaska</i> (online) - 11 oktober, <i>Girlhood, Interrupted</i>: Lize Spit & Nancy Tucker - 11 oktober, <i>The EU: A Failed Experiment?</i> met Luuk van Middelaar (online) - 14 oktober, <i>New Translations New Perspectives</i> met Radna Fabias, Michele Hutchison en Paul Evans - 14 oktober, <i>Double up on Dutch Poetry</i> met Simone Atangana Bekono, Radna Fabias en David Colmer - 14 oktober, <i>Signposts: Your Essential Guide to Contemporary Dutch Literature</i> met Karin Amatmoekrim, Jaap Robben en Michele Hutchison - 14 oktober, <i>Brotherly Bonds</i> met Jaap Robben - 15 oktober, <i>Literary Lives Retold</i> met Connie Palmen Dit programma kwam mede tot stand met ondersteuning van de Nederlandse ambassade Londen, Cheltenham Literature Festival en Flanders Literature.	1.455 (totaal alle programma's)
15-31 oktober	Off the Shelf Festival, Sheffield: tijdens het festival was in de stad het posterverhaal <i>Biography of a Fly</i> van Jaap Robben met illustraties van Paul Faassen te zien. De wandelroute werd mede ondersteund door de Nederlandse ambassade Londen.	2.100
24 oktober	Off the Shelf Festival: online programma <i>Whose (Hi)story</i> , <i>Whose Words?</i> schrijver Tessa Leuwsha en vertaler David McKay.	65
26 oktober	Off the Shelf Festival: interactieve, online workshop door illustrator Mies van Hout; David Colmer leest voor uit <i>If Only</i> .	20
28 oktober	Off the Shelf Festival: Marance Rick leest voor uit de Engelse vertaling van Bob Popcorn en illustratieworkshop door Martijn van der Linden (online).	18
29 oktober	Off the Shelf Festival: Marc ter Horst (online).	20
12 oktober- 1 november	Residentie Simone Atangana Bekono in Cheltenham, Manchester en Hawkwood in Gloucestershire. Inclusief optreden op het Cheltenham Literature Festival, een bezoek aan de Nederlandse faculteit in Sheffield, en opname podcast met Martin Colthorpe, programmeur van NDW, die in 2022 zal verschijnen. De residentie werd mede mogelijk gemaakt door de Nederlandse ambassade Londen, Cheltenham Literature Festival en de University of Sheffield.	n.v.t.

Overige promotieprogramma's

Periode	Activiteit	Bezoekers
Doorlopend	Duitstalige boekenpodcast <i>Kopje Koffie</i> : nieuwe afleveringen met Arnon Grunberg, Charlotte van den Broeck, Judith Fanto en Herman Koch. I.s.m. Literatuur Vlaanderen, de Nederlandse ambassade Berlijn en de Vlaamse Vertegenwoordiging in Berlijn.	Tot nu toe is de podcast 1.300 keer beluisterd.
24 maart	Online uitreiking Else Otten Übersetzerpreis 2021 aan Bärbel Jänicke. Online interview met auteur Ger Groot, redacteur Nina Krause en vertaler Bärbel Jänicke door Sophie Derksen, vertaalworkshop Duits-Nederlands-Duits, en de prijsuitreiking.	57
12 juni	Uitreiking James Brockway Prize aan David Colmer op het Poetry International Festival Rotterdam.	30 live + online

Vertalershuis Amsterdam

Datum	Workshop	Deelnemers
8 januari-26 februari	Online Literaire Vertaaldagen 2020 (uitgestelde editie), met tien online vertaalworkshops: - 8 januari: Simon Johannin, Sam De Graeve, Rokus Hofstede (Frans) – 90 deelnemers; - 15 januari: Carel de Haseth, Franc Knipscheer, Olga Rojer (Papiaments) – 59 deelnemers; - 20 januari: Anna Enquist, Menakhem Perry, Ran HaCohen (Hebreeuws) – 58 deelnemers; - 20 januari (ochtend): openingslezing 'Human Work: Thoughts on Translation' door schrijver Max Porter - 22 januari: Bart Moeyaert, Federico Appel, Laura Pignatti (Italiaans) – 78 deelnemers; - 27 januari: Lamia Makaddam, Jurgen Maas, Abdelkader Benali (Arabisch) – 49 deelnemers; - 5 februari: Ronelda S. Kamfer, Feline Streekstra, Alfred Schaffer (Afrikaans) – 59 deelnemers; - 12 februari: Marieke Lucas Rijneveld, Ella Griffiths, Michele Hutchison (Engels) – 162 deelnemers; - 19 februari: Annelies de Hertogh, Els de Roon Hertoge, Robert Chandler (Russisch Grossman) – 84 deelnemers; - 26 februari: Jennifer Nansubuga Makumbi, Hanna Breukers, Josephine Ruitenbergh (Engels) – 108 deelnemers.	837 deelnemers, verspreid over tien workshops
28 juni-2 juli	Creative Translators Workshop in de Openbare Bibliotheek Amsterdam. De workshop vond zowel online als fysiek plaats. Organisatie: Read My World i.s.m. het Vertalershuis Amsterdam, de Taalunie, het ELV en De Tank.	24 vertalers
25 september	Dante aan de Amstel: twee vertaalworkshops en een discussiepanel over het vertalen van het werk van Dante Alighieri in het Amsterdams Lyceum, als onderdeel van een dagprogramma met lezingen over Dante. - Vergelijking van verschillende Nederlandse vertalingen van <i>Paradiso</i> o.l.v. Emilia Menkveld en Elio Baldi - 'Vertalen van Dante's poëzie', o.l.v. Piet Gerbrandy en Pierluigi Lanfranchi - 'Hoe brengen we een vertaling van een historisch literair werk zoals Dante's <i>Goddelijke Komedie</i> bij een hedendaagse lezer? Een discussie over moderniseren en historisch contextualiseren' met Mark Pieters, Merlijn Olon, Emilia Menkveld, Reinier Speelman en Patrick Lateur o.l.v. Marije de Bie en David Rijser. Organisatie: Vertalershuis Amsterdam (vertaalworkshops) i.s.m. de Universiteit van Amsterdam (lezingen).	140 deelnemers, waarvan 100 fysiek aanwezig en 40 online
4-6 november: The Chronicles, Den Haag	The Chronicles op Crossing Border met schrijvers Natasha Brown, Marta Barone, Olivia Wenzel, Pajtim Statovci, Jens Meijen, Tobi Lakmaker en vertalers (in en uit het Nederlands): Nevorice Matheu, Sander Grasman, Peter Huijzer, Evelien Waegemans, Lotte Hammons, Katja Vekshina.	Publiekspresentatie op zaterdag 6 november: 90
8-12 november: De Vertalersfabriek, Amsterdam	De Vertalersfabriek met bovengenoemde vertalers en mentoren: Han van der Vegt, Pietha de Voogd, Anne Folkertsma, Sophie Kuiper, Christiane Kuby, Katja Assoian.	

Binnenland

Schrijversresidentie Amsterdam | Writers Residency Amsterdam

Datum	Optreden	Partner(s)	Bereik
28 oktober	Ayesha Harruna Attah: paneldiscussie tijdens de conferentie Slavery in the Cultural Imagination.	Universiteit Utrecht	Circa 40
6 november	Maxim Osipov: optreden.	Crossing Border, Den Haag	110
8 november	Maxim Osipov: gastcollege.	Amsterdam Medical Centre	12
23 november	Maxim Osipov: auteursgesprek.	De Roode Bioscoop, Amsterdam	Circa 10
18 december	Sasja Filipenko: paneldiscussie met Lisa Weeda en Franka Hummels 'Over de coma van Belarus'.	De Balie, Amsterdam	15 live + 775 online

Schwob

Datum	Activiteit	Samenwerkingspartner(s)	Deelnemers
18 december, 27 november, 20 oktober, 10 oktober	Vierdelige leesclub <i>Een jaar uit het leven van Gesine Cresspahl</i> van Uwe Johnson o.l.v. Marc Reugebrink.	Boekhandel De Groene Waterman, Antwerpen	6
21 november, 10 oktober	Vierdelige leesclub <i>Een jaar uit het leven van Gesine Cresspahl</i> van Uwe Johnson o.l.v. Alexander Reeuwijk. Loopt door in 2022.	Boekhandel Van der Velde, Sneek	13

8 november, 30 augustus, 31 mei, 15 maart	Vierdelige (deels online) leesclub <i>Een jaar uit het leven van Gesine Cresspahl</i> van Uwe Johnson o.l.v. Alexander Reeuwijk.	Boekhandel 't Pakhuys, Edam	13
20 september	Leesclub <i>De Vriendt keert terug</i> van Arnold Zweig o.l.v. Alexander Reeuwijk.	Boekhandel 't Pakhuys, Edam	13
25 mei 2021, 11 mei, 20 april, 6 april	Vierdelige online leesclub <i>Een jaar uit het leven van Gesine Cresspahl</i> van Uwe Johnson o.l.v. Saskia Meijs.	Boekhandel Pantheon, Amsterdam	12
19 mei	Leesclub <i>Domein van licht</i> van Yuko Tsushima o.l.v. Alexander Reeuwijk.	Boekhandel 't Pakhuys, Edam	13
15 april	Online lezing door Basje Boer over de Kopenhagen-trilogie van Tove Ditlevsen.	Boekhandel Pantheon, Amsterdam	60
juli	online pilot Schwob Young	i.s.m. de Culturele Apotheek	15
6 oktober	Schwob Young-avond rondom <i>Trein naar Pakistan</i> van Khushwant Singh met Joeri Boom (voormalig NRC-correspondent) en reisauteur Alexander Reeuwijk. Organisatie: Janine Mooij.	Boekhandel Van der Velde, Groningen	20

Europese Literatuurprijs, Vertalersgeluktournee en bijbehorende leesclubs

Europese Literatuurprijs – gesubsidieerd door het Lira Fonds en De Lancey Foundation

Datum	Activiteit	Partner	Bezoekers
6 november	Uitreiking Europese Literatuurprijs aan Saša Stanišić en vertaler Annemarie Vlamming.	Crossing Border, Den Haag	120
5 november	Interview met Saša Stanišić en Annemarie Vlamming door Manon Uphoff en Marieke Groot.	SPUI25, Amsterdam	35 fysiek, 65 online
29 juni	Bekendmaking shortlist Europese Literatuurprijs vanuit de UvA-aula.	SPUI25, Amsterdam	Live met de longlist vertalers + online voor publiek (325)

Online-leesclubs i.s.m. Hebban.nl

Datum	Activiteit	Partner	Deelnemers
augustus	<i>De jaren</i> van Annie Ernaux, vertaald door Rokus Hofstede (De Arbeiderspers)	De Arbeiderspers en Hebban.nl	22 (en 3.800 views)
juni	<i>Meisje, vrouw, anders</i> van Bernadine Evaristo, vertaald door Lette Vos (De Geus)	De Geus en Hebban.nl	38 (en 7.200 views)

Vertalersgelukstournee – gesubsidieerd door het Lira Fonds – georganiseerd door vertalers Andrea Kluitmann en Nicolette Hoekmeijer i.s.m. het Letterenfonds

Datum	Activiteit	Partner	Bezoekers
7 april - 23 juni	Vertalersgeluk online: longlist-vertalers vertellen (iedere woensdag) over hun genomineerde vertalingen: * Josephine Rijnaarts over <i>Langs de rivier</i> van Esther Kinsky * Katrien Vandenberghe over <i>Een huis dat van ons is</i> van Julia Deck * Welmoet Hillen over <i>De kolibrie</i> van Sandro Veronesi * Charlotte Pothuizen en Dirk Zijlstra over <i>Jaag je ploeg over de botten van de doden</i> van Olga Tokarczuk * Arthur Langeveld over <i>Wolgakinderen</i> van Guzel Jachina * Annemarie Vlamming over <i>Herkomst</i> van Saša Stanišić * Nini Wielink over <i>Het lichtje in de verte</i> van Antonio Moresco * Roel Schuyt over <i>De reparatie van de wereld</i> van Slobodan Šnajder * Nicolette Hoekmeijer over <i>Zussen</i> van Daisy Johnson en <i>West</i> van Carys Davies * Rokus Hofstede over <i>De jaren van Annie Ernaux</i> (21 april) * Paula Stevens over <i>De onzichtbaren</i> van Roy Jacobsen * Lette Vos over <i>Meisje, vrouw, anders</i> van Bernadine Evaristo	Hebban.nl (Vertalerskanaal) & www.vertalersgeluk.nl	In totaal 5.600 lezers (op Hebban.nl en op vertalersgeluk.nl)
19 oktober	Vertalersgeluk live: Jan Popkema (laureaat Obe Postmaprijs), Annemarie Vlamming en Lette Vos over hun vertalingen en nagesprek o.l.v. Anne-Goaitske Breteler in De Westerkerk te Leeuwarden.	Productiehuis Explore the North, Tresoor en Boekhandel Van der Velde	50

Bijlage 5

Publicaties, websites, sociale media en voorlichting

Publicaties

- *Jaarverslag 2020*, twee edities, een beknopte gedrukte versie (62 p., 200 ex.) en een uitgebreide digitale versie inclusief alle subsidiebesluiten en links naar video's en achtergrondinformatie (116 p.)
- *New Dutch Fiction* - Spring 2021 (30 p., 2.500 ex., Engels)
- *New Dutch Non-Fiction* - Spring 2021 (30 p., 2.500 ex., Engels)
- *New Dutch Fiction* - Autumn 2021 (30 p., 2.200 ex., Engels)
- *New Dutch Non-Fiction* - Autumn 2021 (30 p., 2.400 ex., Engels)
- *Dutch Children's Books* - Spring 2021 (30 p., 1.500 ex., Engels)
- *More Dutch Classics* 2021 (56 p., 3.000 ex., Engels)

Websites

www.letterenfonds.nl
www.vertalingendatabase.nl
www.schwob.nl
www.vertalershuis.nl
www.europeseliteratuurprijs.nl
www.vertalersgeluk.nl
www.writerinresidence.nl
www.slowwritinglab.nl
www.newdutchwriting.co.uk

YouTube-kanaal Nederlands Letterenfonds

Alle edities van de **literaire talkshow Letteren Live** mogen rechtenvrij worden gedeeld. De video's zijn verspreid via de kanalen van *Het Parool*, Spui25 en het Nederlands Letterenfonds:

- Aflevering 17: Anne Eekhout over *Mary* (De Bezige Bij), Adri Boon over de vertaling van de brieven van Clarice Lispector (*Mijn lievelingen*, De Arbeiderspers) en Chris Keulemans draagt voor uit zijn boek *Gastvrijheid* (Jurgen Maas). Gastinterviewer: Gina van den Berg.
- Aflevering 16: Daan Remmerts de Vries over de heruitgave van zijn roman *De harpij* (Querido, verschenen onder het pseudoniem A.N. Ryst), lantha Sahabat over de bundel *Antonlogie* (Atlas Contact) en Ayesha Harruna Attah draagt voor uit haar roman *Het diepe blauw* (Orlando, vertaling door Dennis Keesmaat, Daniëlle Stensen en Lara Visser). Gastinterviewer: Charisa Chotoe.
- Aflevering 15: Imme Dros over *Gisterland* (Van Oorschot), Mariken Heitman *Wormmaan* (Atlas Contact) en Roeland Dobbelaar schijnt zijn licht op twee romans over Frida Kahlo: *Frida's pijn* en *Niets is zwart* (beide Orlando). Gastinterviewer: Kenneth van Zijl.

- Aflevering 14: Elfie Tromp over *Pietà* (De Geus), Graa Boomsma over *Niemand is waterdicht. De biografie van Bert Schierbeek* (De Bezige Bij) en Mischa Andriessen draagt voor uit zijn poëziebundel *Het drogsyndicaat* (Querido). Gastinterviewer: Koen Hilberdink.
- Aflevering 13: Nico Dros over *Willem die Madoc maakte* (Van Oorschot), Alfred Schaffer over zijn poëzie en het winnen van de P.C. Hooftprijs en Babs Gons draagt voor uit haar poëziebundel *Doe het toch maar* (Atlas Contact). Gastinterviewer: Thomas Möhlmann.
- Aflevering 12: Rokus Hofstede over zijn vertaling van *De jaren* van Annie Ernaux (De Arbeiderspers), Simone Atangana Bekono over haar debuutroman *Confrontaties* (Lebowski) en Mensje van Keulen draagt voor uit haar verhalenbundel *Ik moet u echt iets zeggen* (Atlas Contact). Gastinterviewer: Dieuwertje Mertens.
- Aflevering 11: Frank Westerman over *De kosmische komedie* (Querido Fosfor), Sholeh Rezazadeh over haar roman *De hemel is altijd paars* (Ambo|Anthos), en Gerda Blees draagt een gloednieuw gedicht voor. Gastinterviewer: Alexander Reeuwijk.

Video's in het kader van de Europese Literatuurprijs:

- Erwin de Vries van Boekhandel Godert Walter in Groningen over *Langs de rivier* van Esther Kinsky (Uitgeverij Pluim, vertaling Josephine Reijnaerts).
- Chris van Dongen van Van Pampus Boekhandel in Amsterdam over *Een huis dat van ons is* (Uitgeverij Vleugels, vertaling Katrien Vandenbergh).
- Max Tromp van Boekhandel Van Piere in Eindhoven over *De kolibrie* (Prometheus, vertaling Welmoet Hillen).
- Marischka Verbeek van boekhandel Savannah Bay in Utrecht over *Jaag je ploeg over de botten van de doden* van Olga Tokarczuk (De Geus, vertaling Charlotte Pothuizen en Dirk Zijlstra).
- Erwin de Vries van Boekhandel Godert Walter in Groningen over *Wolgakinderen* van Guzel Jachina (Querido, vertaling Arthur Langeveld).
- Maritza Dubravac van Boekhandel Maximus in Rotterdam over *Herkomst* van Saša Stanišić (Ambo|Anthos, vertaling Annemarie Vlaming).
- Arno Koek van Boekhandel Blokker in Heemstede over *Het lichtje in de verte* van Antonio Moresco (Uitgeverij Oevers, vertaling Nini Wielink).
- Janna Navis van Dominicanen Boekhandel in Maas-tricht over *De reparatie van de wereld* van Slobodan Šnajder (Wereldbibliotheek, vertaling Roel Schuyt).
- Marieke de Groot van Pantheon Boekhandel in Amsterdam over *Zussen* van Daisy Johnson (Koppennik, vertaling Nicolette Hoekmeijer).
- Bob Kappen van Athenaeum Boekhandel Amsterdam over *De jaren* van Annie Ernaux (De Arbeiderspers, vertaling Rokus Hofstede).
- Herman van Haaren van Boekhandel Gianotten Mutsaers in Tilburg over *De onzichtbaren* van Roy Jacobsen (De Bezige Bij, vertaling Paula Stevens).

- Wieke Rommers van Boekhandel Dekker v.d. Vegt in Nijmegen over *Meisje, vrouw, anders* van Bernadine Evaristo (De Geus, vertaling Lette Vos).

Video's door Whyilovethisbook in het kader van de **schrijversresidentie in Amsterdam**:

- Ayesha Harruna Attah over *L'os De Mor Lam* van Birago Diop.
- Ayesha Harruna Attah over haar roman *Het diepe blauw* (Orlando, vertaling Dennis Keesmaat, Daniëlle Stensen en Lara Visser).

Video's in het kader van de **Letterenfonds Vertaalprijs**:

- Livestream uitreiking Letterenfonds Vertaalprijs aan Ran HaCohen, vertaler Nederlands-Hebreeuws.
- Laureaat Ran HaCohen spreekt met zijn redacteur Menakhem Perry over hun samenwerking, *de Max Havelaar*, de overeenkomsten tussen het Nederlands en het Hebreeuws.

Overig:

- Open oproep: Nederlands Letterenfonds zoekt nieuwe leden Raad van advies. Korte interviews met Thomas Heerma van Voss (adviescommissie projectsubsidies oorspronkelijk werk), Staša Pavlović (adviescommissie projectsubsidies literaire vertalingen) en Ricardo Burgzorg (adviescommissie literaire en literatuur-educatieve evenementen).
- Video: Robbie van Zoggel.

Bereik:

Website, persberichten en de binnen- en buitenlandse nieuwsbrieven zijn in hoofdstuk 6 beschreven.

Eind 2021 telde het Nederlandse Twitteraccount @Letterenfonds 4.242 volgers (3.937 in 2020). Het aantal views was gemiddeld 30.075 per maand. Het aantal vind-ik-leuks van de Nederlandse Facebookpagina steeg naar 6.461 (6.351 in 2020) en het aantal volgers naar 6.557 (6.376 in 2020). Het gemiddelde aantal views per maand daalde naar 18.548 (23.374 in 2020).

Het YouTube-kanaal van het Nederlands Letterenfonds had in 2021 85.408 weergaven, 18% meer dan in 2020. Het aantal abonnees steeg naar 334 (270 in 2020).

In 2021 steeg het aantal volgers op de Europese Literatuurprijs (ELP) Facebookpagina naar 1.687 (1.441 in 2020); het aantal vind-ik-leuks kwam uit op 1.603 (1.409 in 2020). In het eerste kwartaal waren er geen ELP-activiteiten; in de overige negen maanden waren er gemiddeld 10.867 views per maand.

Wat betreft de Engelstalige @DutchLiterature accounts waren er eind 2021 op Twitter 1.654 volgers (1.449 in 2020). Het aantal views was gemiddeld 22.043 per maand. De Facebook-pagina had 5.043 vind-ik-leuks (4.978 in 2020) en 5.100 volgers (5.013 in 2020); het aantal views daalde naar totaal 54.877 (127.182 in 2020), wat neerkomt op 4.573 gemiddeld per maand (10.599 in 2020). Het aantal volgers van het Instagramaccount dutchlitteratureintranslation, waarop

nieuwe vertalingen van Nederlandse literatuur worden gedeeld, groeide dit jaar naar 1.951 (1.575 in 2020).

De Facebookpagina van het Vertalershuis Amsterdam kwam uit op 852 vind-ik-leuks (832 in 2020).

De Schwob-website, www.schwob.nl, had 21.759 paginaweergaves (16.968 in 2020). De Facebookpagina @Schwobbooks had bij de jaarwisseling 3.300 volgers (3.111 in 2020). Het Twitteraccount (met 990 volgers) werd weinig benut. Op Instagram ging het aantal volgers van @Schwobbooks naar 1.200.

Voorlichting

Het Letterenfonds verzorgt regelmatig presentaties voor nieuwe generaties letterkundigen, zowel in huis als op locatie. In 2021 gaven fondsmedewerkers live en online voorlichting aan 130 studenten van vier verschillende universiteiten plus De Vertalersfabriek:

26 april: online gastcollege door Hanneke Martin voor 10 studenten en 2 docenten van het MA-college Vertaalwetenschap (Neerlandistiek/Dutch Studies) o.l.v. Prof. dr. Wim Anrooij, Universiteit Leiden.

7 oktober: live gastcollege over de internationale activiteiten van het fonds door Victor Schiferli voor 45 studenten van het BA-college The Republic of Letters (Literatuurwetenschap) o.l.v. Jeroen Salman, Universiteit Utrecht.

9 november: live presentatie over het fonds door Hanneke Martin en Camilla Pargentino voor de 12 deelnemers en mentoren van De Vertalersfabriek.

30 november: live presentatie over het fonds en de vertalingendatabase door Krisztina Gracza, Marlies Hoff en Hanneke Martin voor 8 studenten van het MA-college Grensverkeer (Neerlandistiek) o.l.v. prof. dr. Ton van Kalmthout, Universiteit Leiden.

16 december: Jaarlijks behandelt de master redacteur van de UvA onder leiding van Lisa Kuitert de vergeten klassieker. Op 16 december hebben de 30 studenten voor Alexandra Koch en Marieke de Groot (Schwob) hun titels gepresenteerd en kregen ze aansluitend een introductie over Schwob.

21 december: online gastcollege door Suzanne Meeuwissen voor 25 studenten van de master Letterkunde, specialisatie Literair bedrijf o.l.v. dr. Maaike Koffeman en prof. dr. Jos Joosten, Radboud Universiteit Nijmegen.

Overige presentaties

4 juni: deelname aan online panelgesprek 'Translation & representation' over vertegenwoordiging en inclusiviteit in het vertaalveld door Raoul Markaban voor ca. 45 gasten (studenten en anderen), georganiseerd door de master Literature Today en de onderzoeksgroep Modern and Contemporary Literature van de Universiteit Utrecht.

2 oktober: online gesprek *Voortvarend Nederlands!* Ook werd het publiek door Barbara den Ouden ingelicht over hoe de promotie van internationale promotie van de Nederlandse literatuur in de praktijk in zijn werking gaat.

Bijlage 6

Balans & exploitatierekening

Balans

na resultaatbestemming

	12/31/2021	12/31/2020		12/31/2021	12/31/2020
	€	€		€	€
Vaste activa			Eigen vermogen		
Materiële vaste activa			Stichtingskapitaal	45	45
Gebouwen	2.984.034	3.039.801	Algemene reserve	631.930	572.625
Inventaris	124.151	143.153	Bestemmingsreserve	1.429.669	-
Kunst	4.538	4.538	Bestemmingsfonds OCW	1.226.072	3.040.632
Totaal m.v.a.	3.112.723	3.187.492	Overige bestemmingsfondsen	282.936	526.252
			Totaal eigen vermogen	3.570.652	4.139.554
Totaal vaste activa	3.112.723	3.187.492	Voorzieningen	91.494	116.722
			Langlopende schulden		
			Subsidieverplichtingen	3.119.092	0
			Nog te verlenen subsidies	17.887.180	0
			Nog te realiseren apparaatslasten	6.694.624	0
			Overige langlopende schulden	3.664.601	3.697.634
			Totaal langlopende schulden	31.365.497	3.697.634
Vlottende activa			Vlottende passiva		
Vorderingen			Kortlopende schulden		
Ministerie van OCW	40.967.736	0	Subsidieverplichtingen	11.076.322	3.142.259
Overige vorderingen	173.148	1.270.664	Nog te realiseren subsidies	19.381.495	1.375.235
Totaal vorderingen	41.140.884	1.270.664	Nog te realiseren apparaatskosten	3.347.312	0
			Overige kortlopende schulden	1.359.811	655.979
Liquide middelen	25.938.976	8.669.227	Totaal kortlopende schulden	35.164.940	5.173.473
Totaal vlottende activa	67.079.860	9.939.891	Totaal vlottende passiva	35.164.940	5.173.473
Totaal activa	70.192.583	13.127.383	Totaal passiva	70.192.583	13.127.383

Exploitatierkening

	realisatie 2021	begroting 2021	realisatie 2020
	€	€	€
Baten			
Directe opbrengsten:			
Lager vastgestelde subsidies	59.305	-	37.517
Ingetrokken subsidies	81.897	-	65.816
Overige inkomsten	327.853	309.500	313.370
Indirecte opbrengsten	-	-	-
Totale opbrengsten	469.055	309.500	416.703
Subsidies/Bijdragen			
Subsidie OCW	34.073.674	39.287.382	16.593.798
Overige subsidies en bijdragen publiek	9.268	0	600
Bijdragen privaat	33.445	0	144.056
Totale subsidies en bijdragen	34.116.387	39.287.382	16.738.454
Totale baten	34.585.442	39.596.882	17.155.157
Lasten			
Apparaatskosten			
Personeelslasten	2.353.206	2.573.317	2.303.557
Materiële lasten	804.619	994.000	884.736
Totale apparaatskosten	3.157.825	3.567.317	3.188.293
Activiteitenlasten			
Programma's en projecten	12.424.927	21.599.645	1.347.068
Verleende subsidies	17.799.351	12.856.302	10.558.413
Overige activiteitenlasten	892.241	1.573.618	749.154
Totale activiteitenlasten	31.116.519	36.029.565	12.654.635
Totale lasten	34.274.344	39.596.882	15.842.928
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	311.098	0	1.312.229
Exploitatieresultaat	311.098	0	1.312.229
Onttrekking bestemmingsfondsen	-243.316	-200.000	-4.736
Dotatie algemene reserve	59.305	0	0
Onttrekking bestemmingsreserves	-7.062	0	0
Bestemmingsfonds OCW dotatie	2.568	0	0
Bestemmingsfonds OCW lager vastgestelde subsidies	0	0	37.517
Bestemmingsfonds OCW RAOCCC 2021/2022	377.872	0	0
Bestemmingsreserve OCW RAOCCC 2021/2022	121.731	0	0
Bestemmingsfonds OCW resultaat 2020	0	0	1.279.448
	311.098	-200.000	1.312.229

Bijlage 7

Private stichtingen

De Stichting Nederlands Letterenfonds voert met publiek geld een publieke taak uit, in de voorafgaande pagina's werd hiervan verslag gedaan. Los daarvan draagt het Letterenfonds verantwoordelijkheid voor twee stichtingen die privaat geld beheren: de Stichting Steunfonds Stimulering Nederlandse Literatuur (Steunfonds) en het Bert Schierbeekfonds (BSF). De directeur-bestuurder van het Letterenfonds en de leden van de Raad van toezicht zijn q.q. tevens directeur- bestuurder respectievelijk lid van de Raad van toezicht van deze twee stichtingen. Het Steunfonds en het BSF zijn door de fiscus erkend als culturele Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI).

Het Steunfonds

Het Steunfonds beheert een nalatenschap van de Engelse dichter, vertaler en criticus James Brockway (Birmingham, 21 oktober 1916 – Den Haag, 15 december 2000). Met zijn vertalingen gaf hij een Engels lezerspubliek toegang tot de poëzie van Rutger Kopland, Hans Lodeizen, M. Vasalis, Gerrit Achterberg en vele andere Nederlandstalige dichters. In 1966 werd hem voor zijn verdiensten als vertaler de Martinus Nijhoff Prijs toegekend en in 1997 ontving hij om dezelfde reden een ridderorde. Brockway liet de helft van zijn financiële nalatenschap na aan een rechtsvoorganger van het Nederlands Letterenfonds. De andere helft liet hij na aan het Literatuurmuseum in Den Haag.

Het Steunfonds kende in 2021 de Brockway Prize — € 5.000 groot — toe aan David Colmer. Hij vertaalde in de afgelopen jaren meer dan vijftien poëziebundels in het Engels, daaronder werk van Hugo Claus, Cees Nooteboom, Paul van Ostaijen, Ester Naomi Perquin, Annie M.G. Schmidt en Menno Wigman. "Colmer toont een grote gevoeligheid voor de specifieke eisen van elk gedicht. Hij is een zeer veelzijdige vertaler, in staat om te werken met zowel vrije verzen als in meer traditionele vormen. (...) Hij is een gedurfde vertaler, hij kiest nooit automatisch het voor de hand liggende maar probeert het maximale uit elke regel te halen. Hij weet instinctief wanneer hij moet kiezen voor terughoudendheid en eenvoud en wanneer hij creatieve risico's moet nemen.", aldus de jury.

De Brockway Prize wordt eens in de drie jaar uitgereikt aan een bijzondere en excellente poëzievertaling uit het Nederlands, per editie wisselt het doeltaalgebied. De eerdere laureaten zijn Daniel Cunin (2018, Frans), Ard Posthuma (2015, Duits), Judith Wilkinson (2013, Engels), Francisco Carrasquer Launed (2011, Spaans; †2012), Jan H. Mysjkin en Pierre Gallissaires (2009, Frans), Gregor Seferens (2007, Duits) en Francis R. Jones (2005, Engels).

De Geert Van Oorschot Stichting besloot in 2017 een jaarlijkse bijdrage ter beschikking te stellen waarmee het Steunfonds in de periode van 2017 tot en met 2023 aanvullende vertaalhonoraria kan verlenen aan excellente vertalers uit Midden- en Oost-Europa, de Baltische staten, Rusland en Armenië voor vertalingen van oorspronkelijk Nederlandstalig literair werk.

In 2021 heeft het Steunfonds twaalf honoraria verleend: drie honoraria aan vertalers in het Roemeens, te weten Alexa Stoicescu voor *Black Friday* en *Room Service* van Maren Stoffels en aan Oana Marin voor *Lenteloos voorjaar* van Hanny Michaelis; drie honoraria voor vertalers in het Tsjechisch, te weten Radna Smejkalova voor *Annet Schaap Lampje* en Sjeng Scheijen *De avant-gardisten* en aan Jana Cervankova en Lenka Strnadova voor *De rechtvaardigen* van Jan Brokken; twee honoraria voor vertaler Kroatisch, Svetlana Grubic Samarzija: Gerda Blees *Wij zijn licht* en Marieke Lucas Rijneveld *De avond is ongemak*. Voorts twee aan vertalers in het Hongaars, Judith Gera voor *t Hooge Nest* van Roxane van Leperen en Andrea Radai voor *Er is geen vorm waarin ik pas* van Erna Sassen. En tot slot aan Jerzy Koch en Adam Bzoch voor de Poolse respectievelijk Slowaakse vertaling van *De avond is ongemak* van Marieke Lucas Rijneveld.

Het Steunfonds droeg ook in 2021 bij aan de instandhouding van de schrijversresidentie het Roland Holsthuis in Bergen door de Stichting Bert Schierbeekfonds.

Het in januari ontvangen bedrag van € 35.000 van de gemeente Amsterdam kon in verband met een andere prioriteitsstelling als gevolg van coronamaatregelen nog niet worden besteed aan een activiteitenprogramma gefinancierd van een samenwerkingsverband van de drie Nederlandse vluchtsteden (Rotterdam, Leiden en Amsterdam) voor schrijvers, journalisten en kunstenaars binnen het International Cities of Refuge Network (ICORN).

Het Bert Schierbeekfonds

Het BSF is in 1998 door een rechtsvoorganger van het Nederlands Letterenfonds opgericht in aanwezigheid van Thea en Michiel Schierbeek, de echtgenote en de zoon van de in 1996 overleden dichter. Het vermogen van de stichting (dat onder meer afkomstig is uit de erfenis van schrijver en docent Barend Rijdes, 1910-1975) werd aanvankelijk aangewend om een variatie aan bijzondere literaire projecten die door overheidssubsidies niet bediend kunnen worden, op vlieghoogte te brengen. In 2002 is (in samenwerking met de Stichting Adriaan Roland Holst Fonds) het A. Roland Holsthuis geopend waar schrijvers, dichters en vertalers sindsdien tegen een geringe huurprijs in "betrekkelijke ballingschap" aan hun oeuvre kunnen werken. Gelet op het budget, beperkt het BSF zich sinds 2009 tot de exploitatie van het Roland Holsthuis in Bergen. In beginsel wordt het huis telkens voor één maand verhuurd.

In 2021 waren er dertien huurders. De bewoners waren: Jacques Klöters, Corien van Zweden, Marijke Schermer, Willemijn van Dijk, Trijne Vermunt, Jaap Goedegebuure, Milja Praagman, Martijn Simons, Jan Konst, Ellie Smolenaars, August Hans den Boef, en het vertalersduo Pieter van der Drift en Manon Smits.

Sinds 2017 werkt het BSF samen met het BNG Cultuurfonds: de winnaar van de jaarlijkse BNG Bank Literatuurprijs krijgt een verblijfsmaand naar keuze in het Roland Holsthuis aangeboden. Het BNG Cultuurfonds betaalt het Bert Schierbeekfonds daarvoor een vergoeding. In 2021 verbleef Willemijn van Dijk een maand in het huis, zij ontving begin 2020 zowel de BNG Bank Literatuurprijs als de prijs van de lezersjury voor haar romandebuut *Het wit en het purper*.

Zowel Willemijn van Dijk, Milja Praagman als Marijke Schermer leverden een bijdrage aan de jaarlijkse open dag van het Roland Holsthuis, die op zondag 31 oktober tijdens de Bergense Kunst10daagse is georganiseerd. Daags voor de open dag verscheen Van Dijks nieuwe boek *De Italiaanse prinses. Het rusteloze leven van Marianne van Oranje-Nassau* (Ambo|Anthos). Schermer droeg voor uit haar recente roman *Liefde, als dat het is* en het kleinood *Gods wegen. Een wandeling* (Van Oorschot). Praagman vertelde onder meer over haar nieuwste boek *Magneetje* (Leopold), een geïllustreerde dichtbundel voor kinderen.

Institutionele partners

& bedankt ook

de uitgeverijen en boekhandels in Nederland, de Koninklijke Bibliotheek, Vereniging Openbare Bibliotheken, Probiblio, Huis van alle Talen, ArtEz, Rietveld Academie, Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, het Bijlmer Parktheater, Stichting El Hizja, One World, Poetry Circle Nowhere, ROSE stories, Theater Zuidplein, de Van Eyck Academie, het NIAS-KNAW, de Anne Frank Stichting, Conservatorium Antwerpen, RITCS Brussel, Filling the Gap, Mensen Zeggen Dingen, Stichting Nowhere, het Lira Fonds, de De Lancey & De La Hanty Foundation, Passa Porta, Ons Erfdeel, DeBuren, De Brakke Grond, Stichting Lezen & Schrijven, SPUI25, Het Parool, Boekblad, De Groene Amsterdammer, Bazarow, Hebbaan, Poëziecentrum, Athenaeum Boekhandels, en vele andere partners in het veld.

Fotoverantwoording

Pagina 2

Foto Alfred Schaffer met PC Hooftprijs: Mylene Siegers
Foto Rokus Hofstede met Nijhoffprijs: Floris Heuer / Prins Bernhard
Cultuurfonds
Foto *Immer* wint Renew the Book: Jan Reinier van der Vliet
Foto Michael Tedja ontvangt Sybren Poletprijs: Chris van Houts

Pagina 8-9

cunerajoosten.nl

Pagina 14

Het Wanderlöss festival, mede georganiseerd door TILT, in het Limburgse
Heuvelland rondom Gulpen-Wittem trok met literatuur en cultuur in een
weekend zo'n zeshonderd bezoekers. In beeld: aankondiging optreden
Hanneke Hendrix. Foto: TILT, Tilburg.

Pagina 15

Readification: beeld bij de verhalen van Giphart en Woodrow door Ubisoft

Pagina 18

Vormgeving logo Literair podcasten: Dianne Rijnbende

Pagina 22

Beeld: De Balie, Amsterdam

Pagina 26

Beeld: The Office of Craig, Manchester

Pagina 28

Vormgeving buitenland brochures: Philip Stroomberg

Pagina 130

Foto Aimée de Jongh wint Quai des Bulles: Guillaume Aussant

Colofon

Jaarverslag 2021

Nederlands Letterenfonds

Ontwerp

Kummer & Herrman, Utrecht.

Drukwerk

Platform P, Rotterdam.

© Nederlands Letterenfonds, maart 2022

Volledige of gedeeltelijke overname is alleen toegestaan
met bronvermelding

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Aimée de Jongh wint met *Jours de sable* (vertaling Jérôme Wicky), de Prix Ouest France, de Prix BD-Stagram 2021 en de Etoile du Parisien. In Japan de International Manga Award.

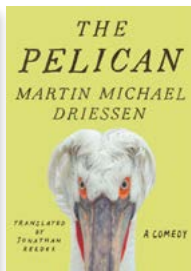
Gerda Blees wint de EU Prize for Literature met haar roman *Wij zijn licht*.

Jaap Robben en David Doherty op de longlist van de International Booker Prize 2021.

Schrijver en illustrator Marit Törnqvist ontving in Moskou de IBBY-iRead Outstanding Reading Promoter Award 2020.

Genomineerd voor de Dublin Literary Award: *The Ditch* van Herman Koch, vertaling Sam Garrett en *The Pelican* van Martin Michael Driessen, vertaling Jonathan Reeder.

Shortlist Deutscher Jugendliteraturpreis 2021: *Der kleine Fuchs* van Edward van de Vendel, illustrator Marije Tolman en vertaler Rolf Erdorf; *Haifischzähne* van Anna Woltz en vertaler Andrea Kluitmann, en *Reden ist Verrat* van Wilma Geldof en vertaler Verena Kiefer.

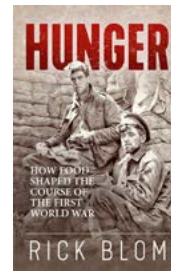
Gustav Heinemann Friedenspreis voor Wilma Geldof en Verena Kiefer.

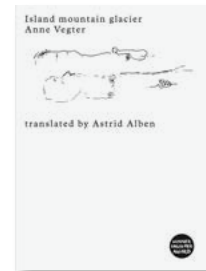
De Straeler Übersetzerpreis 2021 ging naar Helga van Beuningen voor haar vertaling van Rijnevelds eerste roman.

Annet Schaap en vertaler Maria Rosich Andreu winnen de Premi Llibreter voor *La nena del far*, de Catalaanse vertaling van *Lampje*.

Rick Blom ontving de Silver Award op de MHM (Military History Matters) Book Awards 2021.

Island mountain glacier van dichter Anne Vegter en vertaler Astrid Alben bekroond met PEN Translates Awards.

Ljudski rod, de Kroatische vertaling door Svetlana Grubić Samaržija van *De meeste mensen deugen*, werd genomineerd voor de Josip Tabak Awards 2020, de prijs voor de beste vertaling van een non-fictieboek in het Kroatisch.

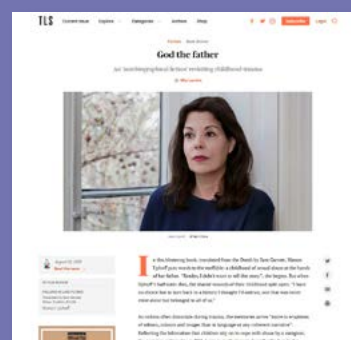
Margot Dijkgraaf bekroond met de Gouden Ganzenveer 2021 vanwege haar rol als "sensibele en erudiete ambassadeur van de letteren" – onder veel meer als intendant van de campagne Les Phares du Nord van het Nederlands Letterenfonds en de Nederlandse ambassade in Parijs, waarbij Nederlandstalige literatuur eregast was op grote festivals in Frankrijk. Foto: Harry Cock

In de media

Nieuwe aandacht voor Nederlandse klassieker: het werk van Hermans werd zowel in *The Guardian*, op 13 september, als in *The Times Literary Supplement* (*Herinneringen van een engelbewaarder*), in december, lyrisch besproken.

Grote recensie van *Falling is Like Flying* van Manon Uphoff in *The Times Literary Supplement*, 18 augustus 2021.

Amon Grunberg in *Le Monde*, december 2021.

LIC

